

การพัฒนาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนโดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

นางสาววนิจชตา โชติวิศิษฐ์กุล

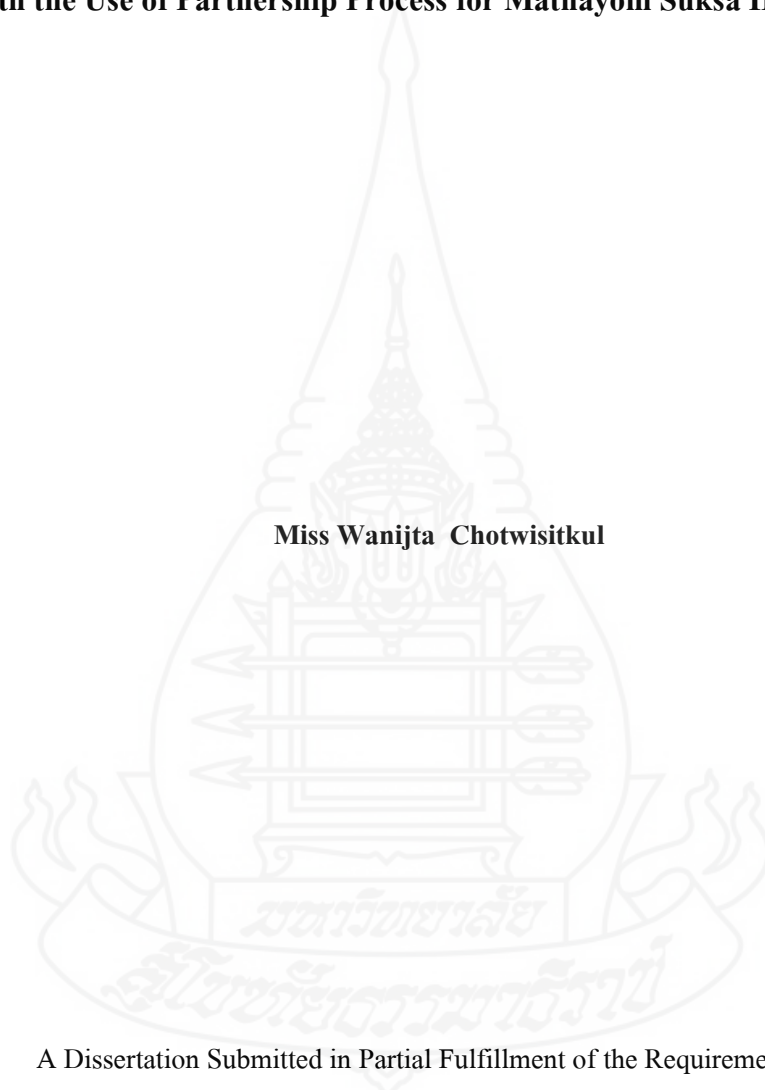

คู่มือฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2560

**Development of a Curriculum toward the ASEAN Community
with the Use of Partnership Process for Mathayom Suksa III Students**

Miss Wanijta Chotwisitkul

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Doctor of Doctor of Philosophy

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2017

หัวข้อคุณิพนธ์ การพัฒนาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนโดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ชื่อและนามสกุล นางสาวนิจันดา โชติวิศิษฐ์กุล

วิชาเอก หลักสูตรและการสอน

สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ครุณี จำปาทอง
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณิ ยะพะกร
3. ศาสตราจารย์ ดร.สิริวรรณ ศรีพหล

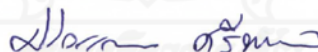
คุณิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาเอก เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2561

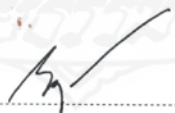
คณะกรรมการสอบคุณิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.อุมาพร หล่อสมฤดี)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ครุณี จำปาทอง)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณิ ยะพะกร)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.สิริวรรณ ศรีพหล)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณา รุ่งโรจน์วณิชย์)

ชื่อคุณิพนธ์ การพัฒนาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนโดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่ายสำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผู้วิจัย นางสาวนิจชดา โชติวิศิษฐ์กุล รหัสนักศึกษ 4542100013 **ปริญญา** ปรัชญาคุณวุฒิปบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ครุณี จำปาทอง (2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณณี ยะหะกร

(3) ศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพหล **ปีการศึกษา** 2560

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ (1) พัฒนาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนโดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่ายสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ (2) ศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนโดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่ายสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนโดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่ายสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้แทนโรงเรียนและภาคีเครือข่ายจากองค์กรภาครัฐและเอกชนจำนวน 20 คน ที่สมัครใจเข้าร่วมการวิจัย ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การจัดสาระและประสบการณ์การเรียนรู้ 3) การศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตร เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย 1) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม 2) แบบตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบของหลักสูตร ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ระยะที่ 2 การศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ 1) การนำหลักสูตรไปใช้ และ 2) การสรุปผลการใช้หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 27 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มแบบกลุ่มระยะเวลาในการนำหลักสูตรไปใช้คือ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 1 ภาคเรียน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย 1) หลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนที่พัฒนาขึ้น จำนวน 4 หน่วยการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.81 3) แบบวัดทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ที่มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.75 และ 4) แบบวัดเจตคติการตระหนักรู้คุณค่าความเป็นไทยและความเป็นอาเซียนที่มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.88 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยมีดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนโดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีองค์ประกอบ 7 ประการ คือ (1) ข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร (2) คำอธิบายรายวิชา (3) ผลการเรียนรู้ (4) โครงสร้างหลักสูตร (5) กระบวนการจัดการเรียนรู้ (6) สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ (7) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตร โดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่ายมี 5 ขั้นตอน คือ (1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน (2) การจัดสาระและประสบการณ์การเรียนรู้ (3) การทดลองใช้หลักสูตร (4) การนำหลักสูตรไปใช้ และ (5) การสรุปผลการใช้หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร ลักษณะของหลักสูตรเป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับความหลากหลายทางพหุวัฒนธรรมซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่เป็นบุตรหลานของแรงงานต่างชาติ จึงตอบสนองความสนใจและต้องการของผู้เรียน ท้องถิ่นและชุมชน 2) ผลการศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่ายสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า (1) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (2) นักเรียนมีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นในระดับมากที่สุด และ (3) นักเรียนมีเจตคติการตระหนักรู้คุณค่าความเป็นไทยและความเป็นอาเซียนในระดับมาก

คำสำคัญ การพัฒนาหลักสูตร ประชาคมอาเซียน กระบวนการภาคีเครือข่าย มัธยมศึกษา

Dissertation title: Development of a Curriculum toward the ASEAN Community
with the Use of Partnership Process for Mathayom Suksa III Students

Researcher: Miss Wanjita Chotwisitkul; **ID:** 4542100013; **Degree:** Doctor of Philosophy (Curriculum and Instruction); **Dissertation advisors:** (1) Dr. Darunee Jumpathong, Assistant Professor; (2) Dr. Suwannee Yahakorn, Assistant Professor; (3) Dr. Siriwan Sripahon, Professor; **Academic year:** 2017

Abstract

The purposes of this study were (1) to develop a curriculum toward the ASEAN Community with the use of partnership process for Mathayom Suksa III students; and (2) to study the efficiency of the developed curriculum toward the ASEAN Community with the use of partnership process for Mathayom Suksa III students.

The research process comprised two stages: Stage 1 was the development of a curriculum toward the ASEAN Community with the use of partnership process for Mathayom Suksa III students. The research informants were 20 representatives of schools and partnership organizations from the state and private work agencies. This stage comprised three steps: (1) a study of fundamental information, (2) the compilation of curriculum contents and learning experiences, and (3) the study of curriculum pilot try-out results. The employed research instruments were (1) a note taking form for the focus group discussion, and (2) a verification form for appropriateness of the curriculum components. Data were analyzed using the mean, standard deviation, and content analysis. Stage 2 was the study of the efficiency of the curriculum. This stage comprised two steps: (1) the curriculum implementation, and (2) the conclusion of results of curriculum implementation and curriculum improvement. The research sample consisted of 27 Mathayom Suksa III students obtained by cluster sampling. The curriculum was implemented in the first semester of the academic year 2016. The research instruments were (1) four learning units of the developed curriculum toward the ASEAN Community, (2) a learning achievement test with reliability coefficient of 0.81, (3) an assessment scale for the skill of working with other people with reliability coefficient of 0.75, and (4) an assessment scale for the awareness of the values of Thainess and being ASEAN members with reliability coefficient of 0.88. Data were analyzed using the percentage, mean, standard deviation, t-test, and content analysis.

The results of the study were as follows: (1) the development of the curriculum toward the ASEAN Community with the use of partnership process for Mathayom Suksa III students was composed of 7 components: (a) fundamental information for curriculum development; (b) the course description; (c) learning outcomes; (d) the curriculum structure; (e) the learning management process; (f) instructional media and learning resources; and (g) learning measurement and evaluation; on the other hand, there were five steps of curriculum development with the use of partnership process: the first step was a study of fundamental information; the second step was the determination of the required knowledge and learning experiences; the third step was the curriculum try-out; the fourth step was the curriculum implementation; and the fifth step was the conclusion of curriculum implementation and curriculum improvement; as for the characteristics of the curriculum, the developed curriculum was a curriculum with quality which was responsive to the multicultural needs of the students most of whom were children of alien workers and also was responsive to the local and community needs; (2) regarding the results of efficiency study of the curriculum toward the ASEAN Community with the use of partnership process for Mathayom Suksa III students, it was found that (2.1) the students' post-learning learning achievement was significantly higher than their pre-learning counterpart achievement at the .05 level; and (2.2) the students had the skill of working with other people at the highest level; and (3) the students had the awareness of the values of Thainess and being ASEAN members at the high level.

Keywords: Curriculum development, Partnership process, ASEAN Community, Mathayom Suksa

กิตติกรรมประกาศ

คุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความเมตตากรุณาอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ครุณี จำปาทอง อาจารย์ที่ปรึกษาหลักคุษฎีนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณียะหะกร และศาสตราจารย์ ดร.สิริวรรณ ศรีพหล อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ท่านกรุณาให้ความช่วยเหลือแนะนำตลอดจนการให้คำปรึกษาต่างๆ อันเป็นประโยชน์สูงสุดอย่างยิ่งแก่ผู้วิจัยจนสามารถประสบความสำเร็จในการทำคุษฎีนิพนธ์ที่สมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตากรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.อุมาพร หล่อสมฤดี ประธานกรรมการสอบคุษฎีนิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อคิดและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงคุษฎีนิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.กัญจนา ลินทรตันศิริกุล ผู้เชี่ยวชาญ ที่ท่านกรุณาตรวจสอบและให้คำชี้แนะทางด้านการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ รวมถึงการแปลผลทางสถิติ และผู้เชี่ยวชาญทุกๆท่าน ที่กรุณาตรวจสอบและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการพัฒนางานวิจัย และการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการทำคุษฎีนิพนธ์แก่ผู้วิจัยในครั้งนี้

งานวิจัยฉบับนี้จะสำเร็จมิได้ หากไม่ได้รับความร่วมมือจากท่านผู้บริหาร คณะครู และนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองไคร้ และโรงเรียนบ้านแม่สา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 2 รวมถึงภาคีเครือข่ายทุกท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อวิเชียร โชติวิศิษฐ์กุล และคุณแม่วรรณีภา เรือนแปง บิดามารดาผู้เป็นที่รักยิ่ง ผู้ที่ให้ความรัก กำลังใจ และสนับสนุนในทุกๆด้านทางการศึกษามาโดยตลอด รวมถึงญาติพี่น้อง เพื่อนร่วมงาน เจ้าหน้าที่ภาควิชาศึกษาศาสตร์ รวมถึงเพื่อนทุกคนที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์ อันพึงมีจากคุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบเป็นสิ่งบูชา บิดามารดา บุรพจารย์และผู้มีพระคุณ ที่ให้การอบรมเลี้ยงดู สั่งสอนและช่วยเหลือเกื้อกูลให้ผู้วิจัยมีกำลังใจในการศึกษาเล่าเรียน ประกอบหน้าที่การงานจนประสบผลสำเร็จ

วนิจ์ตา โชติวิศิษฐ์กุล

กุมภาพันธ์ 2561

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย	7
วัตถุประสงค์การวิจัย	8
กรอบแนวคิดการวิจัย	8
ขอบเขตของการวิจัย	9
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	11
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	12
แนวคิดและหลักการพัฒนาหลักสูตร	13
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน	26
ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาสำหรับพหุวัฒนธรรม	43
แนวคิดเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลผู้เรียน	48
แนวคิดเกี่ยวกับภาคีเครือข่าย	52
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศและต่างประเทศ	61
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	66
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	78
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	78
การเก็บรวบรวมข้อมูล	78
การวิเคราะห์ข้อมูล	79

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	81
ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	81
ตอนที่ 2 ผลการใช้หลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนที่พัฒนาด้วยกระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	93
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	100
สรุปผลการวิจัย	102
อภิปรายผล	103
ข้อเสนอแนะ	108
บรรณานุกรม	110
ภาคผนวก	122
ก ราชานามผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย	123
ข เครื่องมือวิจัย	129
ค การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย	169
ง ผลการใช้ หลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	209
ประวัติผู้วิจัย	215

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	33
ตารางที่ 4.1 โครงสร้างรายวิชาเพิ่มเติม อาเซียนศึกษาสำหรับพหุวัฒนธรรม.....	85
ตารางที่ 4.2 แสดงผลค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อนเรียน หลังเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองไคร้.....	94
ตารางที่ 4.3 แสดงผลค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองไคร้ (ประเมิน โดยครูผู้สอน).....	95
ตารางที่ 4.4 แสดงผลค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากการประเมินเจตคติ ด้านการรู้คุณค่าความเป็นไทยและความเป็นอาเซียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.....	97

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	8
ภาพที่ 3.1 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร ตอนที่ 1.....	77
ภาพที่ 3.2 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร ตอนที่ 2.....	80

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกุญแจสำคัญสำหรับพลเมืองของอาเซียนเพื่อการเชื่อมโยงความรู้อันหลากหลาย ด้าน และพัฒนาทักษะต่างๆ ที่จำเป็นในการสร้างอนาคตที่ดีขึ้น กระทรวงศึกษาธิการ (2557, น.3) ได้กำหนดวิสัยทัศน์อาเซียน 2020 ให้อาเซียนมีวิสัยทัศน์สู่ภายนอก มีสันติสุข และมีการเชื่อมโยงเข้าด้วยกันในสิ่งแวดล้อมของประชาชาติไทยและอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนจากกระแสโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ส่งผลให้หลายประเทศทั่วโลกต้องเผชิญกับความหลากหลายทั้งด้านสังคมและระบบเศรษฐกิจซึ่งมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตเป็นอย่างมาก ทำให้ต้องเร่งเตรียมพร้อมพัฒนาคนให้มีศักยภาพสูงขึ้น เพื่อให้สามารถปรับตัวและรู้เท่าทันกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพื่อให้ประเทศชาติก้าวไปข้างหน้าได้อย่างมั่นคงและเท่าเทียมกัน โดยประเทศไทยได้มีเป้าหมายในการจัดการศึกษา คือการเตรียมกำลังคนเพื่อความเข้มแข็งของชาติ ด้านเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างกำลังคนในตลาดแรงงานคือสาเหตุสำคัญที่ทำให้เด็กและเยาวชนต้องได้รับการเตรียมความพร้อม สำหรับการแข่งขันในตลาดแรงงาน ซึ่งเศรษฐกิจของชาติจะมั่นคงได้ ชาติต้องวางรากฐานคุณภาพของการศึกษาที่เด็กและเยาวชนจะได้รับ การแข่งขันทางเศรษฐกิจ ในปัจจุบันได้ผลักดันให้มี การตื่นตัวทางการจัดการศึกษา มีการแข่งขันสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษา มีการเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาที่เน้นให้นักเรียนมีศักยภาพในการแข่งขันสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) และแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 - 2574) สำนักนายกรัฐมนตรี (2554, น.1-2) ได้เน้นถึงการพัฒนาทางการศึกษาเปรียบเสมือนเครื่องนำทางไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ ดังนั้น การเตรียมความพร้อมด้านการศึกษาของไทยจึงเป็นสิ่งที่จะต้องทำเป็นอย่างยิ่ง

ด้วยความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น การเป็นประชาคมอาเซียนของไทย ควรต้องบรรลุผลในการจัดการศึกษาอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของคนไทยให้พร้อมเป็นพลเมืองอาเซียน เด็กและเยาวชนที่อยู่ในวัยเรียนจึงเป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษารั้งนี้โดยตรง เพราะการศึกษาค้นพื้นฐานเป็นรากฐาน

ในการต่อยอดไปสู่การศึกษาในระดับที่สูงขึ้น เพื่อให้ประเทศไทยสามารถ ก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพร้อมที่จะเป็นแกนนำในการร่วมพัฒนาประชาคมอาเซียนในทุกๆ ด้าน ซึ่งคำว่า “ประชาคมอาเซียน” หมายถึง การรวมตัวกันของประเทศสมาชิก 10 ประเทศ คือ ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ บรูไนดารุสซาลาม เวียดนาม ลาว พม่า และราชอาณาจักรกัมพูชาเข้าเป็นสมาชิก ลำดับที่ 10 เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2542 โดยมีขอบเขตความร่วมมือซึ่งเปรียบเป็นเสาหลักสำคัญ คือ ด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงของอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมของอาเซียน เพื่อสร้างความเจริญมั่งคั่งของประชากร ทรัพยากร และเศรษฐกิจของประชาคมอาเซียน ทั้งนี้ การเป็นประชาคมอาเซียนจะนำไปสู่การเคลื่อนย้ายแรงงาน การลงทุน การค้าขาย และการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างกันมากขึ้น การศึกษาจะมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมประชาคมด้านอื่นๆ ให้มีความเข้มแข็ง (กรมอาเซียน, 2555, น.1-2)

จากการที่ประเทศไทยก้าวสู่สังคมอาเซียน ความต้องการเยาวชนไทยที่มีความพร้อมในการเป็นสมาชิกที่ดีของประชาคมอาเซียน มีสมรรถนะสำคัญในการดำเนินชีวิต สามารถติดต่อสื่อสารและอยู่ร่วมกัน ได้บนพื้นฐานความเสมอภาคและผลประโยชน์ร่วมกัน และเตรียมความพร้อมสำหรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) โดยพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพระดับมาตรฐานสากลเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของพลเมืองไทย และตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานและตลาดโลก รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของประชาคมอาเซียนและสังคมโลก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญทิพย์ ชินเศรษฐวงศ์ (2556, น.230-231) พบว่ายุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนการศึกษายกระดับขึ้นพื้นฐานสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศไทย ประกอบด้วย

1) ส่งเสริมการพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในศตวรรษที่ 21 และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาชาติ เพื่อมุ่งสู่มาตรฐานการศึกษาในระดับชาติ ระดับอาเซียน และระดับสากล

2) ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ของการศึกษายกระดับขึ้นพื้นฐานทุกรูปแบบ ทุกระดับ สู่มาตรฐานสากล

3) ส่งเสริมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษายกระดับขึ้นพื้นฐาน ทั้งการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และการศึกษาดำเนินชีวิต บนหลักการมีส่วนร่วมคือ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ ร่วมรับผิดชอบ เพื่อขับเคลื่อนการศึกษายกระดับขึ้นพื้นฐานของประเทศไทยสู่อาเซียน ดังที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ.2560-2564 ฉบับที่ 12 (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2559, น.2-6) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาเด็กวัยเรียนให้มีความรู้ทางวิชาการ มีความสามารถทางสติปัญญาและทางอารมณ์ที่เข้มแข็ง สามารถศึกษาหาความรู้และต่อยอดองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

โดยการพัฒนาหลักสูตรและจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนานักเรียนอย่างรอบด้าน บูรณาการการเรียนรู้ให้มีความเชื่อมโยงกับภูมิสังคม โดยให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ในห้องเรียน และการเรียนรู้นอกห้องเรียน เพื่อให้มีความรู้เรื่องอาเซียนอย่างครบถ้วน รู้คุณค่าความเป็นไทย และความเป็นอาเซียน มีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรมได้ เพื่อก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนอย่างสมบูรณ์แบบ (กรมอาเซียน, 2552, น.145) ทั้งนี้คำว่า “พหุวัฒนธรรม” คือ วัฒนธรรม ความเชื่อ คุณค่า ของมนุษย์ที่อยู่ร่วมกันในทางธรรมชาติที่แตกต่างกัน การอยู่ร่วมกันของบุคคลที่มีความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา วัฒนธรรม ประเพณี รวมทั้งทัศนคติ ความเชื่อ ดังนั้นการเรียนรู้เพื่อยอมรับในความแตกต่างและความหลากหลายของสังคม พหุวัฒนธรรมจำเป็นอย่างยิ่งที่คนไทยควรเรียนรู้ เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ การจัดการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรม ต้องเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้และทำความเข้าใจกับวิถีชีวิต และวัฒนธรรม ตลอดจนแนวคิดของคนกลุ่มต่างๆ ในสังคม ให้นักเรียนมีความรู้สึกและประสบการณ์ เชิงบวกเป็นมิตร เคารพและนับถือบุคคลที่มาจากกลุ่มวัฒนธรรมและเชื้อชาติอื่นๆ ให้นักเรียนพัฒนาความรู้สึกว่าพวกเขาและเราก็เป็นพลเมืองของโลกเช่นกัน นอกจากนี้ นักเรียนควรมีความภูมิใจในขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นของตน แม้ว่าวัฒนธรรมของตนจะแตกต่างจากวัฒนธรรมอื่นๆ เมื่อนักเรียนทุกวัฒนธรรมตระหนักและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมซึ่งกันและกันแล้ว ก็จะอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมอย่างสันติสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, น. 1)

ในการนี้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นนักเรียนปีสุดท้ายของการศึกษาภาคบังคับ ควรได้รับการเตรียมตัวที่ดีที่สุดก่อนจบการศึกษา เพื่อที่จะปรับตัวเข้าสู่สังคม โดยการศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ทำความเข้าใจเรื่องของมนุษยชาติ ความเป็นนานาชาติ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สังคมวิทยา หน้าที่พลเมือง ประวัติศาสตร์ สิ่งแวดล้อม และภาษา ซึ่งการสอนรายวิชาสังคมศึกษาสมัยใหม่นั้น ต้องสอนเพื่อการรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และนวัตกรรม แนวคิดร่วมสมัยที่ควรนำมาใช้พัฒนาเด็กคือ ความเข้าใจเรื่องอาเซียนและการศึกษาเพื่อความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรม ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญ ชุมชน พ่อแม่ผู้ปกครอง ได้ร่วมกันกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเด็กไทยให้สอดคล้องกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนว่า เด็กไทยควรมีความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ดังนั้นการเตรียมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้พร้อมทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นและด้านเจตคติการรู้คุณค่ารักความเป็นไทยและความเป็นอาเซียน จึงเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557, น.2-7)

คุณลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ควรได้รับการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและ

สถิติปัญหา ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการขั้นพื้นฐาน (2557, น.5-8) ในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทและหน้าที่ในการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้กำหนดจุดเน้น ในข้อที่ 8 กล่าวว่า “นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกคน มีความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมพหุวัฒนธรรม (Multicultural Society)” โดยให้สถานศึกษาทุกแห่งมีการขับเคลื่อนการพัฒนาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน และให้นำคู่มือหลักสูตรอาเซียน มาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ เพื่อผลักดันการดำเนินการด้านการศึกษาให้สอดคล้องต่อการเป็นประชาคมอาเซียน และพัฒนาเยาวชนไทยให้มีสมรรถนะที่สำคัญสำหรับการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 (2557, น.25-30) ได้รายงานการนิเทศ กำกับติดตามการพัฒนาและผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นเนื้อหาอาเซียนอย่างต่อเนื่อง โดยระบุว่า บริบทด้านภูมิศาสตร์และคนในชุมชนของโรงเรียนในพื้นที่ส่วนใหญ่ มีสถานที่ตั้งเป็นที่ราบสูง นักเรียนส่วนใหญ่เป็นชนเผ่ามีความหลากหลายทางวัฒนธรรม รวมถึงการเข้ามาของแรงงานต่างชาติของประเทศสมาชิกอาเซียน นำไปสู่การเคลื่อนย้ายแรงงาน ทู่น การค้าขาย และการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างกันมากขึ้น ทำให้เกิดผลกระทบจากการรับความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับอาเซียน ที่ไม่เพียงพอต่อการพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของนักเรียน ทำให้ขาดโอกาสและประสบการณ์ในการปลูกฝังอบรมบ่มนิสัยด้านความรู้คุณค่าของความเป็นไทย การเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมไทยและอาเซียน ซึ่งความแตกต่างทางวัฒนธรรมส่งผลกระทบต่ออยู่ร่วมกันของนักเรียน ทั้งนี้พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนในเขตพื้นที่จำนวน 1,232 คน เป็นนักเรียนต่างด้าวจำนวน 517 คน แยกเป็นนักเรียนต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทย จำนวน 67 คน และนักเรียนที่ย้ายติดตามผู้ปกครอง จำนวน 450 คน คิดเป็นร้อยละ 42 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งหมด สำหรับกรณีโรงเรียนบ้านหนองไคร้ ซึ่งเปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1-มัธยมศึกษาปีที่ 3 มีนักเรียนทั้งสิ้นในปี การศึกษา 2558 จำนวน 814 คน นักเรียนส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ มีจำนวน 457 คนคิดเป็นร้อยละ 56.17 ผู้ปกครองร้อยละ 55 มีอาชีพรับจ้างมีฐานะยากจน ซึ่งย้ายถิ่นฐานมาอยู่ในหมู่บ้านประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป อยู่ตามแหล่งจ้างงานสถานประกอบการต่างๆ ซึ่งผู้ปกครองกลุ่มนี้มีพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจในการศึกษาของไทยน้อยมาก มีวัฒนธรรมประเพณี และความเชื่อที่แตกต่างกัน ส่วนใหญ่ไม่สามารถอ่านเขียนภาษาไทยได้ ทำให้ส่งผลกระทบต่อจัดการศึกษาของโรงเรียน สอดคล้องกับรายงานการนิเทศ กำกับ ติดตาม การพัฒนาและผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นเนื้อหาอาเซียนอย่างต่อเนื่อง ความแตกต่างทางวัฒนธรรมจึงส่งผลกระทบต่ออยู่ร่วมกันของนักเรียน ส่วนในด้านการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติมอาเซียนศึกษา ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ยังขาดเนื้อหาเกี่ยวกับอาเซียนหลายเรื่องที่มีความสำคัญต่อ

การเรียนรู้และการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเมื่อนักเรียนจบการศึกษา จึงควรมีการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาความสามารถ ตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน

จากความสำคัญดังกล่าวพบว่าหลักสูตรมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา เพราะหลักสูตรเปรียบเสมือนเข็มทิศที่ใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อให้นักเรียนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมาย โดยที่หลักสูตรจะมีองค์ประกอบดังนี้ วิสัยทัศน์ เป้าหมาย มาตรฐาน ตัวชี้วัด แผนการจัดการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ให้กับนักเรียนให้ได้รับการพัฒนาด้านความรู้ ทักษะ และเกิดคุณลักษณะตามที่ต้องการ ซึ่งครูผู้สอนที่มีหลักสูตรก็สามารถจัดการเรียนการสอนให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้มีนักการศึกษาหลายท่านกล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตร ดังเช่น ชำรง บัวศรี (2542, น.8); Sowell (2000, p.3); ปญฺญ นันทวงศ์ และ ไพโรจน์ ค้วงวิเศษ (2543, น. 9); ขวลิต ชูคำแพง (2551, น.28-30); ฃนัท ธาตุทอง (2552, น.9); บุญเลี้ยง ทุมทอง (2553, น. 13-14); วิชัย วงษ์ใหญ่ (2552, น.28) และสุทธานู ศรีไสย์ (2551, น.58-59) โดยสรุปสาระสำคัญได้ว่าหลักสูตรมีความสำคัญต่อการกำหนดมาตรฐานและคุณภาพของนักเรียนในแต่ละวัยแต่ละระดับการศึกษา การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพทัดเทียมกัน นักเรียนควรเรียนสาระการเรียนรู้อะไร มีเนื้อหาสาระมากน้อยเพียงใด ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ครู ผู้บริหารและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ต้องมีความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับหลักสูตรเพื่อจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกฝ่ายต้องยึดถือหลักสูตรเป็นแนวปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพตามที่พึงประสงค์ส่งผลดีแก่สังคมและประชาชาติ หลักสูตรที่ดีจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนา เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของกาลเวลา สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการปกครองของประเทศ ตลอดจนความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยีต่างๆ อยู่เสมอ รวมถึงพัฒนาการของความคิดในด้าน “การศึกษาพหุวัฒนธรรม” (Multicultural Education) ว่ามีที่มาอย่างไรและภายใต้เงื่อนไขอะไรบ้าง เพื่อศึกษาความพยายามในการจัดการศึกษาในแนวทางของการศึกษาพหุวัฒนธรรมในประเทศไทย โดยใช้กรณีศึกษาเฉพาะพื้นที่ เพื่อให้ข้อเสนอแนะแนวทางเบื้องต้นในการพัฒนาการศึกษาพหุวัฒนธรรมทั้งในระดับนโยบายและการปฏิบัติ

จากการศึกษาทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่มีความสลับซับซ้อน และเกี่ยวข้องกับคนจำนวนมาก จึงต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบ ต้องเป็นไปตามหลักการพัฒนาหลักสูตร กล่าวคือต้องมีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง การยกร่างหลักสูตรการวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้และการประเมินผลการใช้หลักสูตร และควรศึกษาข้อมูลและความจำเป็นพื้นฐานของการพัฒนาหลักสูตรในหลายๆ ด้าน ดังเช่นนักการศึกษาหลายท่าน Smith Stanley and Shores (1957,p.102); Michael Crossman and Scott (1975, p.175) และ Bishop (1985, p.88) ได้กล่าวถึงแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร โดยใช้รูปแบบการศึกษาความต้องการของสังคมเป็น

พื้นฐาน (socialized-approach) โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน โดยรอบด้านให้เหมาะสมกับนักเรียนและบริบทของโรงเรียนรวมถึงบริบทของครอบครัว ชุมชน และความต้องการของสังคม ซึ่งข้อมูลความจำเป็นเหล่านี้ จะเป็นพื้นฐานเบื้องต้น ในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การเลือกเนื้อหาวิชา และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรที่ปรากฏตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) ในมาตรา 27 วรรคสอง ที่สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2552,น.3) ได้กล่าวถึง แนวทางที่ทำให้การจัดทำหลักสูตรการศึกษาประสบความสำเร็จ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งระดับชาติ ชุมชน ครอบครัว และบุคคลต้องร่วมรับผิดชอบ โดยร่วมกันทำงานอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง ในการวางแผน ดำเนินการ ส่งเสริมสนับสนุน ตรวจสอบ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น ความต้องการของชุมชน และตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียน ทั้งนี้เพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติไปสู่คุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ แต่เนื่องด้วยวิธีการทำงานร่วมกันของสถานศึกษาและภาคีเครือข่ายยังขาดทักษะการทำงานร่วมกัน ภาคีเครือข่ายเป็นเพียงผู้สนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษามากกว่าเป็นผู้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ และร่วมรับผลที่เกิดขึ้น เป็นสิ่งที่ส่งผลเชิงลบต่อคุณภาพของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ดังนั้นการใช้กระบวนการภาคีเครือข่ายซึ่งมีลักษณะสำคัญคือการเข้ามามีส่วนร่วมของกลุ่มคนหรือองค์กรที่มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการศึกษา ในการส่งเสริมความร่วมมือ แลกเปลี่ยนข่าวสาร ระหว่างกัน และทำกิจกรรมร่วมกัน เป็นยุทธศาสตร์หนึ่งของภาคีเครือข่ายความสัมพันธ์ โดยการเข้ามามีบทบาทโดยสมัครใจ มีความเท่าเทียมกัน ดังที่ ขนิษฐา กาญจนรังษิณนธ์ (2551,น.7) กล่าวถึง ภาคีเครือข่ายว่าเป็นการประสานงานรูปแบบหนึ่งที่เชื่อมโยงการทำงานของกลุ่มบุคคลหรือองค์กรหลายองค์กร ซึ่งมีทรัพยากร มีเป้าหมาย มีกลุ่มสมาชิกของตนเองที่มีความคิด มีความต้องการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเหมือนกัน ประสานงานหรือร่วมกันทำกิจกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาหรือสนองความต้องการในเรื่องนั้นๆ โดยยึดหลักการทำงานร่วมกัน มีความเคารพซึ่งกันและกัน มากกว่าการเชื่อฟังและปฏิบัติตามผู้มีอำนาจสั่งการ ซึ่งลักษณะสำคัญดังกล่าวจะช่วยให้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรประสบความสำเร็จอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ มีความเหมาะสมกับนักเรียนตามบริบท และความต้องการของชุมชนท้องถิ่น พร้อมทั้งเหมาะสมกับยุคสมัย โรงเรียนหรือสถานศึกษามีหน้าที่โดยตรงต้องให้ความสำคัญและถือเป็น โจทย์ใหญ่ที่จะต้องดำเนินการ เพื่อพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปตามหลักการและจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาโดยการประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายให้มีส่วนร่วม และมีบทบาทในการตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตร รวมถึงการทำให้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรเป็นไปตามความเหมาะสมของบริบทในสังคมซึ่งมีความหลากหลายเชื้อชาติและวัฒนธรรมชนกลุ่ม

น้อยหรือผู้พูดภาษาถิ่น คนต่างคำว ความรู้และความสัมพันธ์เกี่ยวกับวัฒนธรรมของชนพื้นถิ่น เช่น ประเพณี ภาษา ความเชื่อ การทำมาหากิน และวิถีชีวิต เพื่อสร้างความเข้าใจดีต่อกันและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และมีความสุข

ด้วยเหตุผลสำคัญดังกล่าวผู้วิจัย จึงได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในรายวิชาเพิ่มเติมอาเซียนศึกษาสำหรับพหุวัฒนธรรม โดยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดตามคู่มือหลักสูตรอาเซียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2555, น.21) ได้กำหนดไว้และให้เหมาะสมกับบริบท ความต้องการของท้องถิ่นและสังคม เพื่อให้ให้นักเรียนได้เข้าใจการศึกษาสู่โลกของการทำงานด้านต่างๆ รวมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้ให้นักเรียนได้ใช้ประโยชน์ของการเรียนรู้อย่างแท้จริงในชีวิตประจำวัน โดยการพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพผ่านการประเมินความเหมาะสมด้วยกระบวนการภาคีเครือข่าย อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพนักเรียน ในท้องถิ่นและชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป

2. คำถามการวิจัย

2.1 หลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนโดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีองค์ประกอบอะไรบ้าง

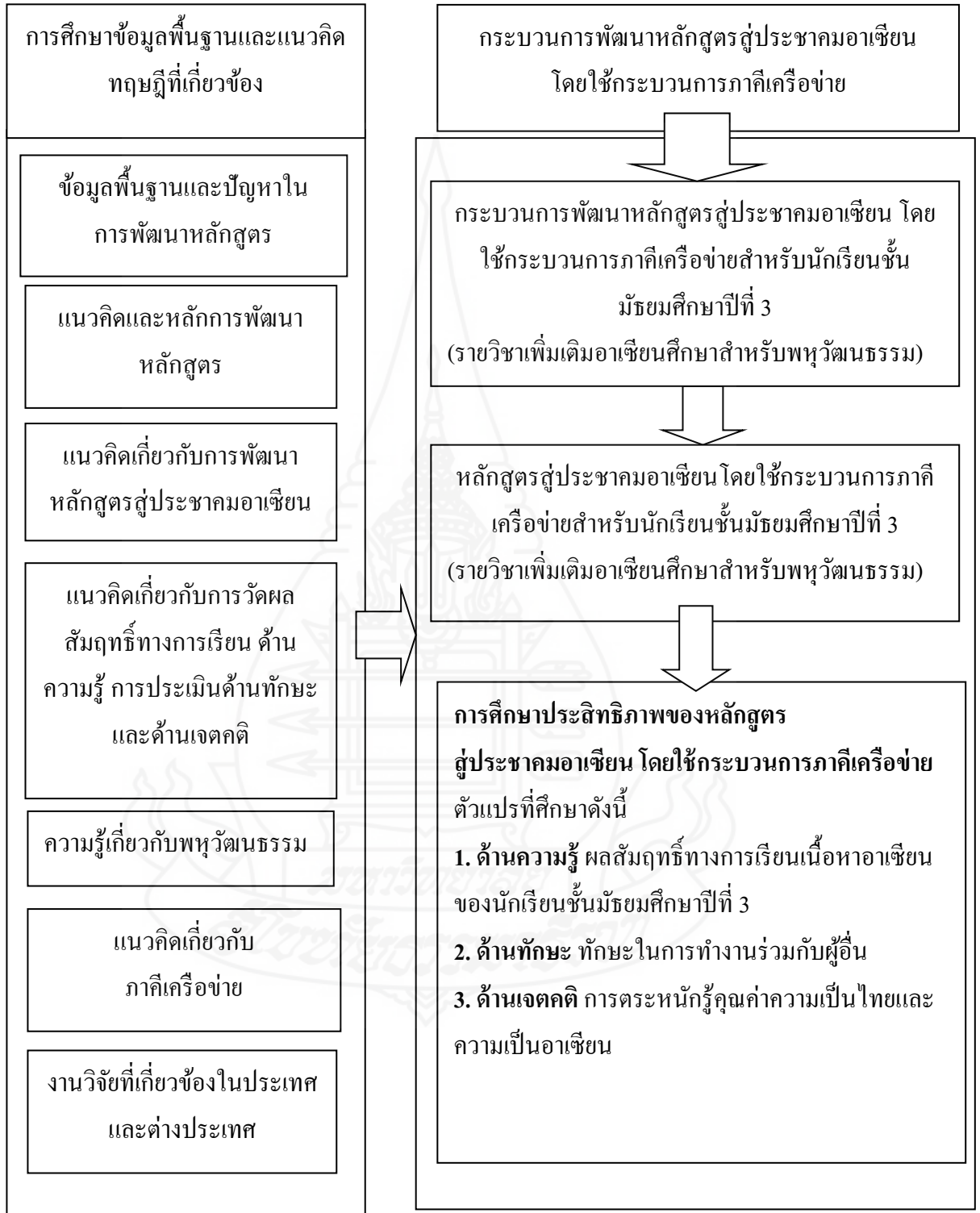
2.2 ประสิทธิภาพของหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนโดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลที่เกิดกับนักเรียนเป็นอย่างไร

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

3.1 เพื่อพัฒนาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนโดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3.2 เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนโดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 ประชากร ได้แก่

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 จำนวน 1,232 คน

5.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองไคร้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 27 คน ได้มาโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling)

5.3 ตัวแปรต้น คือ การนำหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รายวิชาเพิ่มเติม อาเซียนศึกษาสำหรับพหุวัฒนธรรม จำนวน 4 หน่วย เวลาเรียน 20 ชั่วโมง ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

5.4 ตัวแปรตาม คือ

5.4.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เกี่ยวกับเนื้อหาอาเซียน

5.4.2 ผลการประเมินด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น

5.4.3 ผลการประเมินด้านเจตคติในการตระหนักรู้คุณค่าความเป็นไทยและความเป็นอาเซียน

5.5 ระยะเวลาในการดำเนินการ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 1 ภาคเรียน

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 หลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน หมายถึง มวลประสบการณ์และเนื้อหาที่เน้นการพัฒนาให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อให้มีความรู้ เกี่ยวกับอาเซียนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการศึกษาสภาพปัญหาและบริบทของโรงเรียนร่วมกับภาคีเครือข่าย ซึ่งการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน หมายถึง ประชาชนแต่ละประเทศอาเซียนอยู่ร่วมกัน ซึ่งหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นนี้มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับอาเซียน มีความสามารถด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีเจตคติที่ดีในการตระหนักรู้คุณค่าของความเป็นไทยและความเป็นอาเซียน

6.2 กระบวนการภาคีเครือข่าย หมายถึง ความร่วมมือกันของคนในสังคม อันเกิดจากการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กลุ่ม องค์กร สถาบัน โดยมีเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และความ ต้องการบางอย่างร่วมกัน โดยมีขั้นตอนการทำงานของกลุ่มบุคคลซึ่งเป็นตัวแทนขององค์กร ภาครัฐและเอกชนที่มีความรู้ด้านการศึกษา และมีความรู้เกี่ยวกับอาเซียน และคุณสมบัติของ

นักเรียน ที่จะก้าวสู่ประชาคมอาเซียน มีทัศนคติ มุมมอง ความคิด และแสดงความคิดเห็น ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 11 ภาควิชา ได้แก่ 1) ภาควิชาใหม่เพื่อการปฏิรูปการศึกษา 2) สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ 3) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา 5) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน 6) สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา 7) ภาควิชา เจ้าของสถานประกอบการ 8) องค์กรเอกชน 9) องค์กรวิชาชีพ 10) สมาคมผู้บริหารโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ 11) สมาคมครูสอนจังหวัดเชียงใหม่ ด้วยกระบวนการทำงานที่มีขั้นตอนเริ่มจากการ ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน

6.3 พหุวัฒนธรรม หมายถึงความคิด ความเชื่อของกลุ่มชนที่มีความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม ชนกลุ่มน้อยหรือผู้พูดภาษาถิ่น คนต่างด้าว ความรู้และความสัมพันธ์เกี่ยวกับวัฒนธรรมของชนพื้นถิ่น เช่น ประเพณี ภาษาศาสนา การทำมาหากิน และวิถีชีวิต เพื่อสร้างความเข้าใจดีต่อกันและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และมีความสุข

6.4 การพัฒนาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนโดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หมายถึง กระบวนการจัดมวลประสบการณ์สาระการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติมอาเซียนศึกษาสำหรับพหุวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตร 5 ขั้นตอน โดยได้นำเอากระบวนการภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตร

6.5 ประสิทธิภาพของหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนโดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หมายถึง ผลจากการใช้หลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนโดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่ายสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้จากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เกี่ยวกับความรู้เนื้อหาอาเซียน เปรียบเทียบผลการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน การประเมินทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นของนักเรียน โดยครูผู้สอน และการประเมินเจตคติในการตระหนักรู้คุณค่าของความเป็นไทยและความเป็นอาเซียน โดยนักเรียนประเมินตนเอง

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 เป็นแนวทางในการสนับสนุนให้โรงเรียนในการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องและตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน

7.2 ครูได้แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงกัน

7.3 เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถนำแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรมาประยุกต์ใช้ในรายวิชาและชั้นเรียนอื่นๆ

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทบทวนศึกษาดารเอกสารวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิจัย ซึ่งจะนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร
 - 1.1 แนวคิดการพัฒนาหลักสูตร
 - 1.2 ความหมาย ความสำคัญ และองค์ประกอบของหลักสูตร
 - 1.2.1 ความหมายของหลักสูตร
 - 1.2.2 ความสำคัญของหลักสูตร
 - 1.2.3 องค์ประกอบของหลักสูตร
 - 1.3 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร
 - 1.3.1 ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร
 - 1.3.2 แนวคิดการพัฒนาหลักสูตร
2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน
 - 2.1 ความหมายและความสำคัญการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
 - 2.2 ความเป็นมาของหลักสูตรอาเซียน (ASEAN Curriculum Sourcebook)
 - 2.3 มาตรฐานและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียน
 - 2.4 การจัดการหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน
3. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรม (Multicultural Education)
 - 3.1 ความเป็นมาของการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรม
 - 3.2 แนวการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรม
4. แนวคิดเกี่ยวกับการวัดผลผู้เรียนด้านความรู้ ด้านทักษะและด้านเจตคติ
5. แนวคิดเกี่ยวกับภาคีเครือข่าย
 - 5.1 ความหมายของภาคีเครือข่าย
 - 5.2 ความสำคัญของภาคีเครือข่าย
 - 5.3 องค์ประกอบของภาคีเครือข่าย
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศและต่างประเทศ

1. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร

1.1 แนวคิดการพัฒนาหลักสูตร

หลักสูตรมีความสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษาทุกระดับ ถ้าหลักสูตรได้รับการพิจารณาว่าเป็นหัวใจสำคัญทุกสิ่งทุกอย่างซึ่งเกิดขึ้นในการวางแผนการเรียนการสอน การให้นิยาม และการเลือกจุดประสงค์ของการศึกษา เลือกประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมิน เพื่อให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา และเป็นประโยชน์ที่แท้จริงปรากฏต่อสังคมและต่อมนุษย์ ดังนั้น ขั้นตอนที่สำคัญเป็นขั้นแรกในการพัฒนาหลักสูตร คือ การตรวจและวิเคราะห์สถานการณ์สำคัญ ซึ่งเป็นความมุ่งหมายปลายทางของการพัฒนาหลักสูตรคือ การเปลี่ยนแปลงของนักเรียนและครู มีทักษะมากขึ้น ดังที่มีนักการศึกษาหลายๆ ท่าน ได้ให้แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรดังนี้

Tanner D & L (1995, p.385) กล่าวว่าปัจจัยและอิทธิพลหลักสูตรมีปฏิสัมพันธ์จากปรัชญาสังคม พฤติกรรมมนุษย์ และความรู้ที่ยิ่งใหญ่กว้างขวางสิ่งเหล่านั้นมีอิทธิพลต่อผู้เรียนโดยแปรสภาพมาเป็นเนื้อหาวิชาสำหรับการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับการพัฒนาคนในสังคมใหม่ ซึ่งเรียกว่ากระบวนการทัศนด้วยหลักสูตร

Marsh & Willis (1995, p.278) ได้สรุปแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรว่ากระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรแม้มีหลายแนวคิด แต่เมื่อสรุปรวมล้วนอยู่บนพื้นฐานความต่อเนื่องเป็นอนุกรมโดยเริ่มจากแรงกดดันและผลกระทบจากปัจจัยบริบทและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสู่การปรับปรุงหลักสูตร การนำหลักสูตรไปสู่สถานศึกษาเพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหลักสูตรขึ้นมาอีกในระยะต่อไป Forrest W. P (2006, p.275) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบในการดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วยคณะกรรมการดำเนินงานจัดทำหลักสูตรศึกษาวิเคราะห์สภาพของสังคมในปัจจุบัน พร้อมทั้งวิเคราะห์หลักสูตรเดิมเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาพิจารณาร่วมกับข้อมูลพื้นฐานต่างๆ ในการพัฒนาหลักสูตร ปรับปรุงแก้ไข แล้วกำหนดจุดประสงค์ใหม่ องค์ประกอบในแต่ละส่วนจะมีความสัมพันธ์กันและเท่าเทียมกัน จะขาดองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งไม่ได้ ได้แก่

1. การกำหนดความมุ่งหมายจะต้องชัดเจนว่าต้องให้ผู้เรียนในระดับนั้นๆ มีคุณสมบัติอย่างไร เมื่อกำหนดความมุ่งหมายแล้วจะได้ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาวิชาและประสบการณ์ในการเรียนรู้ต่อไป

2. การวางแผนกำหนดโครงสร้างของหลักสูตร และการเลือกเนื้อหาวิชาในหลักสูตร จะต้องกำหนดโครงสร้างอะไรบ้าง เช่น จะต้องใช้เวลาศึกษานานเท่าไร จะต้องเรียนทั้งหมดกี่หน่วย

การเรียนจึงจะจบหลักสูตรได้ จะต้องเข้าเรียนที่คาบต่อสัปดาห์ต่อภาคเรียนมีการวัดและประเมินผลอย่างไร ระบบการให้คะแนนเป็นอย่างไร มีวิชาใดบ้างที่จะต้องเรียนบังคับเท่าไร และเลือกเท่าไร และวิชาเหล่านั้นประกอบไปด้วยเนื้อหาอะไรมีประสบการณ์อะไรบ้าง

3. การทดลองใช้หลักสูตรหรือกระบวนการเรียนการสอนหรือวิธีการ และการจัดการเกี่ยวกับหลักสูตรเพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปตามความมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องจัดหาและปรับปรุงกระบวนการสอน การจัดชั้นเรียน การใช้อุปกรณ์การวัดผลและประเมินผล และการจัดกิจกรรมเสริมทางวิชาการ ตลอดจนการสอนซ่อมเสริมให้การนำหลักสูตรไปใช้เกิดประโยชน์สูงสุด

4. การประเมินผลหลักสูตร เป็นการประเมินคุณค่าของหลักสูตรว่ามีคุณภาพเป็นอย่างไร เป็นกระบวนการที่ใช้พิจารณาว่าความมุ่งหมายเป็นอย่างไร เนื้อหาวิชาและประสบการณ์ตรงกับความมุ่งหมายหรือไม่ การเรียนการสอนมีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้างและมีการประเมินผลอย่างไร

นอกจากนี้ บุญชม ศรีสะอาด (2553, น. 21-46) ได้กล่าวถึงแนวคิดพื้นฐานของการพัฒนาหลักสูตรว่าต้องอาศัยพื้นฐานที่สำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. พื้นฐานทางประวัติศาสตร์ (Historical foundation) อิทธิพลของพื้นฐานดังกล่าวมี 2 ลักษณะ

- หลักสูตรที่พัฒนา มีความรู้ ผลการค้นพบ และแนวปฏิบัติที่เคยมีมาในอดีตเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร

- ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการจัดการศึกษาในอดีตเป็นบทเรียนในการสร้างหลักสูตรใหม่

2. พื้นฐานทางปรัชญา (Philosophical foundation) ปรัชญามีส่วนในการสร้างหลักสูตรเนื่องจากปรัชญามีส่วนในการช่วยกำหนดจุดประสงค์และการจัดการสอน ซึ่งมีแนวปรัชญาต่างๆ มากมาย

- ปรัชญาสารัตถะนิยม (Essentialism) เชื่อว่าแต่ละวัฒนธรรมมีความรู้ ความเชื่อ ทักษะ อุดมการณ์ที่เป็นแกนกลาง หลักสูตรที่จัดตามแนวนี้ได้แก่ หลักสูตรแบบเนื้อหาวิชา (Subject curriculum) และแบบสหสัมพันธ์ (Broadfields curriculum)

- ปรัชญาสามัญนิยม (Perennialism) เชื่อว่าสิ่งสำคัญที่สุดคือความสามารถในการใช้ความคิด ความสามารถในการใช้เหตุผล การตัดสินใจแยกแยะ และความเชื่อเกี่ยวกับพระเจ้า การจัดหลักสูตรจึงเน้นความสำคัญของวิชาพื้นฐานได้แก่ การอ่าน เขียน และการคิดคำนวณ

- ปรัชญาพัฒนาการนิยม (Progressivism) เชื่อว่าผู้เรียนจะเรียนรู้ได้โดยอาศัยประสบการณ์ ผู้สอนแบบประสบการณ์หรือกิจกรรม (Experience or activity curriculum)

- ปรัชญาปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) เน้นเรื่องชีวิตและสังคม ได้แก่หลักสูตรที่ยึดหลักสังคมและการดำรงชีวิต (Social process and life function curriculum) และหลักสูตรแบบแกน (Core curriculum)

- ปรัชญาสภาวะนิยม (Existentialism) เชื่อว่าแต่ละคนกำหนดของชีวิตของตนเองได้แก่ หลักสูตรแบบเอกัตภาพ (individualized) เน้นการให้เสรีแก่ผู้เรียนมากที่สุด

3. พื้นฐานจากสังคม (Sociological foundation) หลักสูตรได้รับอิทธิพลจากสังคมมากที่สุด สมาชิกในสังคมเป็นผู้สร้างและพัฒนาโรงเรียน รากฐานทางสังคมที่มีต่อการสร้างหรือพัฒนาหลักสูตรและการเปลี่ยนแปลงของสังคมก็มีผลทำให้หลักสูตรต้องเปลี่ยนแปลงด้วย

4. พื้นฐานจากจิตวิทยา (Psychological foundation) จิตวิทยามีส่วนสำคัญต่อการสร้างหลักสูตรและการสอน โดยเฉพาะจิตวิทยาพัฒนาการและจิตวิทยาการเรียนรู้

4.1 จิตวิทยาพัฒนาการ การที่จะช่วยให้แต่ละบุคคลมีพัฒนาการที่เหมาะสมที่ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนหลักสูตร ได้แก่ พื้นฐานทางชีววิทยาของความแตกต่างระหว่างบุคคล วุฒิภาวะทางกายพัฒนาการ และสัมฤทธิ์ผลทางสติปัญญา พัฒนาการทางด้านอารมณ์ และพัฒนาการทางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งผลการวิจัยของนักทฤษฎีพัฒนาการ Hevighurst development theory กล่าวว่า งานพัฒนาการแต่ละวัยนั้น ถ้าหากประสบความสำเร็จในการพัฒนาในงานใด ก็จะทำให้มีความสุขและส่งผลต่อความสำเร็จในงานต่างๆ มาก ทฤษฎีพัฒนาการ Erikson's psychosocial theory ที่เชื่อว่าพัฒนาการแต่ละขั้นถ้าได้รับการส่งเสริมตามต้องการจะเกิดความพึงพอใจและมั่นใจ สามารถพัฒนาการขั้นต่อไปได้อย่างสมบูรณ์เป็นผลให้มีบุคลิกภาพดี แต่ถ้าขั้นใดไม่ได้รับการส่งเสริมจะเกิดความคับข้องใจเกิดความไม่พึงพอใจและเป็นผลเสียต่อบุคลิกภาพ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา Cognitive development theory ที่เน้นพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งถึงวัยที่มีสติปัญญาอย่างสมบูรณ์

4.2 จิตวิทยาการเรียนรู้ ทฤษฎีจิตวิทยาการเรียนรู้เป็นพื้นฐานสำคัญของเนื้อหาหลักสูตรและกิจกรรมการสอน ทฤษฎีที่สำคัญ ได้แก่

- ทฤษฎีที่เน้นการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง (S-Rcondition) ได้แก่ ทฤษฎีการเสริมแรง และทฤษฎีเงื่อนไข นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ได้แก่ Pavlov Thorndike และ Skinner

- ทฤษฎีสถาน (Field theory) แนวคิดของทฤษฎีนี้คือ ส่วนรวมทั้งหมดเป็นสิ่งสำคัญมากจะต้องมาก่อนส่วนย่อย ทฤษฎีที่สำคัญของกลุ่มนี้คือ ทฤษฎีพุทธรินิยม และทฤษฎีมนุษยนิยม

- ทฤษฎีผสมผสาน (Integrated theory) มีแนวคิดพื้นฐานที่สำคัญ คือ การศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้ การผสมผสานระหว่างทฤษฎีเชื่อมโยงสิ่งเร้ากับการตอบสนองและทฤษฎีสนาม
- ทฤษฎีการเรียนรู้ในโรงเรียนของบลูมเป็นทฤษฎีที่เน้นพื้นฐานเดิมของผู้เรียน และ คุณลักษณะของแต่ละคน

5. พื้นฐานจากวิชาการความรู้ต่างๆ (Disciplines of knowledge foundations) ความรู้ของวิทยาการและเทคโนโลยีต่างๆ รวมทั้งความรู้ทางอาชีพ เป็นรากฐานของการเรียนรู้ของผู้เรียน การสร้างหลักสูตรจึงต้องมุ่งให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ โนทัศน์ (Concept) และวิธีการของวิชานั้นๆ

นอกจากนี้นักวิทยาการด้านหลักสูตรหลายท่าน เช่น ยุทธนา ปฐมวราชดิ (2545, น. 15-18); Saylor G.J. and Alexander (1974, p.6) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรที่คล้ายคลึงกันพอสรุปเป็นขั้นตอนดังนี้ การออกแบบและการสร้างหลักสูตรการกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร การจัดทำรายละเอียดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ การกำหนดแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ กำหนดเวลา การนำหลักสูตรไปใช้และการประเมินหลักสูตร

กล่าวโดยสรุปจากการศึกษาแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรข้างต้น หลักสูตรการศึกษาที่ดี จึงควรมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพชีวิตและสังคมของผู้เรียน การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามความมุ่งหมายและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ รวมถึงการประเมินผลหลักสูตรให้ทราบถึงผลการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียน ว่าได้บรรลุตามความมุ่งหมายและจุดประสงค์จริงหรือไม่ เพื่อผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบจะได้รู้และคิดเพื่อแก้ไขปรับปรุงต่อไป การทำความเข้าใจในทฤษฎีแนวคิด และรูปแบบหลักสูตรจึงมีความจำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมอยู่เสมอ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพ สังคม เศรษฐกิจ นโยบาย วิทยาการและเทคโนโลยี และวัฒนธรรม ของสังคม

1.2 ความหมาย ความสำคัญและองค์ประกอบของหลักสูตร

1.2.1 ความหมายของหลักสูตร มีนักพัฒนาหลักสูตรไทยและต่างประเทศให้นิยามความหมายของหลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ต่างๆ ทั้งในและนอกห้องเรียนที่สถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Taba (1962, p. 11); Tyler (1949, p. 79); Caswell and Cambell (1935, p.66); Good (1973, p. 157); Oliva (1992, p.8-9); พงษ์ศักดิ์ ภูคาบขาว (2540, น.18-19); ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539, น. 9) นักการศึกษากลุ่มนี้ได้ให้ความหมายของหลักสูตร คือ โครงการที่จัดประสบการณ์ทั้งหมดให้แก่ผู้เรียน ภายใต้การดำเนินงานของโรงเรียน และในทางปฏิบัติหลักสูตรประกอบด้วยจำนวนของแผนการต่างๆ ที่เขียนเป็นลายลักษณ์อักษร และมีขอบเขตกว้างๆ หลากหลาย เป็นแนวทางของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ต้องการ ดังนั้น หลักสูตรอาจเป็น

หน่วย (Unit) เป็นรายวิชา (course) หรือเป็นรายวิชาย่อยต่างๆ (sequence of courses) โครงการทางการศึกษาดังกล่าวนี้อาจจัดขึ้นได้ทั้งในและนอกชั้นเรียนหรือโรงเรียน นอกจากนี้ยังมีผู้ให้คำนิยามที่แตกต่างกันตามความเชื่อ ความคิด ปรัชญา และประสบการณ์ของนักพัฒนาหลักสูตร นักการศึกษา กลุ่มนี้ อาทิเช่น วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล (2553, น.1); ฆนัท ธาตุทอง (2554, น.7); ราชบัณฑิตยสถาน (2546, น.175); มาเรียม นิลพันธุ์ (2543, น.6); สมนึก ธาตุทอง (2548, น.4); ปฏิธรรม สำเนียง (2551, น.7); มารุต พัฒนาผล (2550, น.15) ได้ให้นิยามของหลักสูตร พอสรุปได้ คือ การจัดมวลประสบการณ์ให้นักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้

จากความหมายที่นักพัฒนาหลักสูตรไทยและต่างประเทศได้ให้นิยามความหมายไว้ พอสรุปความหมายของหลักสูตร คือ ประสบการณ์ที่ให้นักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต การถ่ายทอดความรู้ วัฒนธรรม การปลูกฝังเจตคติและค่านิยม การสร้างความเจริญเติบโต ความสมบูรณ์ทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาการพัฒนาผู้เรียนในทุกๆ ด้าน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาไปในทิศทางที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายทางการศึกษาที่กำหนด

1.2.2 ความสำคัญของหลักสูตร หลักสูตรเป็นเครื่องมือที่ถ่ายทอดเจตนารมณ์หรือเป้าประสงค์ของการศึกษาของชาติมีสำคัญในการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษา เพื่อที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและสังคมได้ สอดคล้องกับ ชำรง บัวศรี (2542, น.7); Sowell (2000, p.3); ปญฺญ นันทวงศ์ และไพโรจน์ ค้วงวิเศษ (2543, น.9); ชวลิต ชุกก่าแพง (2553, น.28-30); ฆนัท ธาตุทอง (2554, น. 9); บุญเลี้ยง ทุมทอง (2553, น.13-14); วิชัย วงษ์ใหญ่ (2555, น.28); สุทธนู ศรีไสย์ (2551, น.58-59) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตร 7 ประการ ดังนี้

1) หลักสูตรเป็นหลักหรือแนวทางในการปฏิบัติงานการจัดการศึกษา สำหรับบุคลากรด้านการศึกษา ได้แก่ นักการศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ผู้สอน ศึกษานิเทศก์ เป็นต้น ในการถ่ายทอดเจตนารมณ์ หรือเป้าประสงค์หลักของการศึกษาชาติลงสู่การปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุผลตามจุดหมายที่กำหนดไว้

2) หลักสูตรเป็นสิ่งกำหนดแนวทางในการพัฒนานักเรียนว่าควรได้รับประสบการณ์ การเรียนทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ ทักษะคิด และความประพฤติอะไรบ้าง และทำให้นักเรียนค้นพบความสามารถ ความสนใจ ความถนัดที่แท้จริงของตน และพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ อันเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ท้องถิ่น และประเทศชาติ

3) หลักสูตรเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับสถานศึกษาในการกำหนดทิศทางในการเรียนการสอนให้เป็นที่ไปตามความมุ่งหมายของการศึกษา ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

4) หลักสูตรเป็นสิ่งที่สำคัญในการกำหนดภาพรวมของการจัดการศึกษาของประเทศ และเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นแนวโน้มสังคมกับการจัดการศึกษาใน ซึ่งมีความสำคัญต่อการนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนโดยตรงโดยมีรายละเอียดและเอกสารประกอบที่กำหนดแนวทางว่าจะสอนใคร เรื่องใดและเพื่ออะไร

5) หลักสูตรเป็นเครื่องบ่งชี้สภาพการพัฒนาและความเจริญเติบโตของประเทศทั้งทางวัตถุและทางจิตใจ ส่งผลให้คนในสังคมมีคุณลักษณะที่สังคมคาดหวัง และส่งเสริมการเจริญงอกงามของบุคคล

6) หลักสูตรเป็นบรรทัดฐานหรือเกณฑ์มาตรฐานทางการศึกษาที่ช่วยกำกับทิศทางและตรวจสอบคุณภาพทางการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา

7) หลักสูตรเป็นเครื่องมือสำคัญในการเปลี่ยนแปลงสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ตามทิศทาง และเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาประเทศ โดยการกำหนดจุดมุ่งหมายเนื้อหาวิชา และกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาเยาวชนไปตามเป้าหมายของประเทศ

โดยสรุปว่าหลักสูตรมีความสำคัญสำหรับสถานศึกษาในการกำหนดทิศทางในการเรียนการสอนให้เป็นที่ไปตามความมุ่งหมายของการศึกษา ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทุกฝ่ายต้องยึดถือเป็นแนวปฏิบัติเพื่อเป็นตัวกำหนดแนวทางในการพัฒนานักเรียนว่าควรได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ ทักษะคิด และคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างไรบ้าง และทำให้นักเรียนค้นพบความสามารถ ความสนใจ ความถนัดที่แท้จริงของตน และพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพตามที่พึงประสงค์อันเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ท้องถิ่น สังคมและประเทศชาติ

1.2.3 องค์ประกอบของหลักสูตร หมายถึงส่วนที่อยู่ภายในและประกอบกันเข้าเป็นหลักสูตร เป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ความหมายของหลักสูตรสมบูรณ์ เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การประเมินผล และการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร (รุจิรี ภู่อาระ, 2551, น.16) ดังนั้นจากการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตรพบว่า หลักสูตรไม่ว่าจะได้รับการออกแบบหรือพัฒนาในลักษณะใดก็ตาม องค์ประกอบของหลักสูตร จะมีองค์ประกอบที่คล้ายคลึงกัน 7 ประการ (ฉันท ชาติทอง, 2552, น.13 ; เศรษฐ์ ศิริสวัสดิ์, 2550, น.15; ทวีช ลักษณะสง่า, 2556, น.17 ; ทักษิณา เครือหงส์, 2550, น.15 ; นิลุบล สุดตา, 2558, น.36 ; บุญเลี้ยง ทุมทอง, 2553, น.14 ; สุริยา กำธร, 2553, น.18 ; วิชัย วงษ์ใหญ่, 2551, น.45; กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, น.8 ;

ชนินันท์ พฤษย์ประมุข, 2554, น. 27 ; ปรีดา ลิ้มปานนท์, 2554, น.41-43; Tyler, 2006, p.110-125 ;Taba, 1962, p. 424-425) สาระสำคัญ ดังนี้

1) ข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร

ข้อมูลพื้นฐานเป็นส่วนที่ระบุถึงข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม การเมือง ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและข้อมูลสถานศึกษาที่นำไปสู่ความจำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรเพื่ออะไร ต้องการจะพัฒนาอะไร เป็นข้อความที่ระบุถึงคุณลักษณะของหลักสูตรในมุมกว้างๆที่สะท้อนถึงความมุ่งหมายของหลักสูตรที่มีความตั้งใจหรือความคาดหวังต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนโดยผ่านหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นซึ่งเป็นตัวกำหนดทิศทางและขอบเขตในการให้การศึกษาแก่ผู้เรียนช่วยในการเลือกเนื้อหา กิจกรรมและเป็นมาตรการในการวัดและประเมินผล

2) คำอธิบายรายวิชา

คำอธิบายรายวิชาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรที่ระบุถึงเนื้อหาสาระ และมวลประสบการณ์ที่มีการจัดเรียงลำดับเนื้อหาสาระตลอดจนประสบการณ์ที่มีลักษณะต่อเนื่องสอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัด ตลอดจนสามารถส่งเสริมการพัฒนาการของผู้เรียนทั้งด้านความรู้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะ พร้อมทั้งกำหนดเวลาเรียนที่เหมาะสม

3) มาตรฐานตัวชี้วัดและผลการเรียนรู้

มาตรฐานตัวชี้วัดและผลการเรียนรู้เป็นข้อกำหนดหรือเกณฑ์กำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่กำหนดให้ผู้เรียนศึกษา และทักษะ สมรรถนะเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล โดยคำนึงถึงหลักพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียน

4) โครงสร้างหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตร เป็นกรอบโครงสร้างเวลาเรียนที่กำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ มาตรฐานตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรม ตลอดจนการกำหนดรูปแบบการจัดการเรียนรู้และค่าน้ำหนักเวลาในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ของรายวิชานั้นๆ โดยการกำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรต้องมีความยากง่ายเหมาะสมสอดคล้องกับวุฒิภาวะและพัฒนาการของผู้เรียน ตลอดจนมีความสอดคล้องสัมพันธ์กันเชิงภายในหน่วยการเรียนรู้และเชิงภายนอกที่ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ต้องมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างต่อเนื่อง

5) กระบวนการจัดการเรียนรู้

กระบวนการจัดการเรียนรู้เป็นการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนหรือการนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ จึงเป็นส่วนที่กล่าวถึงแนวปฏิบัติหรือแนวดำเนินการให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายและ โครงสร้างที่กำหนดโดยระบุถึงแนวทางในการจัด

กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อนำไปเป็นกรอบในการวางแผนการสอนและจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับสภาพนักเรียนและชุมชน รวมทั้งการจัดทำวัสดุหลักสูตร เช่น คู่มือครู เอกสารหลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ เป็นต้น

6) สื่อและแหล่งการเรียนรู้

สื่อและแหล่งการเรียนรู้เป็นเครื่องมือที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะตามมาตรฐานของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นการหาคำตอบว่า หลักสูตรสัมฤทธิ์ผลตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายหรือไม่จึงเป็นส่วนที่ระบุถึงหลักการที่เกี่ยวกับการวัดผลและการประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนเป็นขั้นตอนสุดท้ายที่จะสะท้อนให้เห็นว่านักเรียนมีพัฒนาการเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่ ผู้สอนควรปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการสอนอย่างไร ดังนั้นในส่วนนี้เป็นส่วนที่สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการนำหลักสูตรไปปฏิบัติ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนขึ้นเพื่อรองรับหลักสูตรระดับชาติและระดับท้องถิ่นรวมทั้งหลักสูตรอาเซียน โดยมีรายละเอียดของมาตรฐานและการจัดสาระการเรียนรู้ ที่เน้นความต้องการ ความถนัด ความสนใจ ของผู้เรียนเป็นหลัก โดยมีองค์ประกอบของหลักสูตร 7 ประการประกอบด้วย (1) ข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร (2) คำอธิบายรายวิชา (3) มาตรฐานตัวชี้วัดและผลการเรียนรู้ (4) โครงสร้างหลักสูตร (5) กระบวนการจัดการเรียนรู้ (6) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และ (7) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1.3 ความหมาย และรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร

1.3.1 ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นพลวัต เนื่องจากสังคมมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรจึงเป็นกระบวนการที่ต้องมีการดำเนินการเพื่อให้หลักสูตรมีความเหมาะสมสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และเทคโนโลยี ตลอดจนมีความทันสมัยต่อกระแสโลกาภิวัตน์ และพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพสามารถร่วมมือและแข่งขันในสังคมโลกได้อย่างยั่งยืน ซึ่งได้มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรใน 2 นัย คือ (กรมวิชาการ, 2545, น. 33; วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา, 2554, น. 1; Good, 1973, p. 57; Taba, 1962, p.454; Saylor & Alexander, 1981, p. 7; Oliva, 2009, p. 26) การสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิม หรือการปรับปรุงหลักสูตร

เดิมที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น โดยมีความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ตลอดจนสภาพการณ์ของเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรมในปัจจุบันและอนาคต

ผู้วิจัยใช้แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในความหมายการปรับปรุงมวลประสบการณ์เดิมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และหลักสูตรอาเซียนที่ควรรู้ตามมาตรฐานและตัวชี้วัด ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามความมุ่งหมายของหลักสูตร

1.3.2 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรมีหลายรูปแบบ โดยแต่ละรูปแบบมีขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรที่แตกต่างกัน บางขั้นตอนในแต่ละรูปแบบมีความเหมือนกัน ดังแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร ดังต่อไปนี้

Taba (1962, p.12) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรไว้ 7 ขั้นตอน โดยแต่ละขั้นตอนได้มีการกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาหลักสูตรไว้อย่างชัดเจน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การสำรวจและวิเคราะห์ความต้องการ (diagnosis of needs) เป็นการระดมความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตร โดยการศึกษาวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนและสังคม เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรที่มีความเหมาะสม สอดคล้องและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและบริบทสังคม

ขั้นที่ 2 การกำหนดจุดมุ่งหมาย (formulation of objectives) เป็นการกำหนดสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน โดยการนำข้อมูลพื้นฐานในขั้นที่ 1 มากำหนดจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้บรรลุผล

ขั้นที่ 3 การเลือกเนื้อหา (selection of contents) เป็นการคัดเลือกรายวิชาหรือเนื้อหาสาระของหลักสูตร โดยใช้ข้อมูลพื้นฐานจากความต้องการของผู้เรียนและสังคม ตลอดจนจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้บรรลุเป็นแนวทางในการคัดเลือกเนื้อหา เพื่อให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและตรงกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม

ขั้นที่ 4 การจัดลำดับเนื้อหา (organization of contents) เป็นการนำรายวิชาหรือเนื้อหาสาระที่คัดเลือกไว้สำหรับการพัฒนาหลักสูตรมาวิเคราะห์จัดลำดับความต่อเนื่องสัมพันธ์ของรายวิชาและเนื้อหาสาระ ตลอดจนเรียงลำดับความยากง่ายตามธรรมชาติของเนื้อหา โดยคำนึงถึงวุฒิภาวะ ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ขั้นที่ 5 การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ (selection of learning experiences) เป็นการคัดเลือกกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนสื่อและแหล่งเรียนรู้ โดยประสบการณ์การเรียนรู้ที่

เลือกนั้นต้องสามารถส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร รวมทั้งมีความเหมาะสมกับธรรมชาติของรายวิชาหรือเนื้อหาสาระ และวุฒิภาวะของผู้เรียน

ขั้นที่ 6 การจัดลำดับประสบการณ์เรียนรู้ (organization of learning experiences) เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการจัดเรียงลำดับขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ต่อเนื่องสัมพันธ์กัน และเหมาะสมกับผู้เรียน

ขั้นที่ 7 การประเมินผลและกำหนดวิธีการประเมินผล (evaluation and means of evaluation) เป็นการกำหนดเครื่องมือการวัดและประเมินผล ตลอดจนวิธีการวัดและประเมินผลที่สามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ที่แท้จริงของผู้เรียน และคุณภาพของหลักสูตรที่แท้จริง โดยเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการประเมินผล

Saylor, Alexander and Lewis (1981, p. 30-31) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นการกำหนดเป้าหมายของกระบวนการพัฒนาหลักสูตรใน 4 ขั้นตอนที่ชัดเจน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และขอบเขต (goals, objectives and domains) เป็นการเริ่มจากกำหนดเป้าหมายหลักของหลักสูตร จากนั้นจึงกำหนดเป็นวัตถุประสงค์เฉพาะที่ต้องการให้บรรลุเป้าหมายหลักของหลักสูตร และส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงขอบเขต 4 ประการ คือ การพัฒนาการของบุคคล (personal development) สมรรถนะทางสังคม (Social competence) ทักษะการเรียนรู้ (continued learning skills) และความชำนาญเฉพาะด้าน (specialization)

ขั้นที่ 2 การออกแบบหลักสูตร (curriculum design) เป็นการนำเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และขอบเขต มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการตัดสินใจออกแบบหลักสูตร โดยพิจารณาจากข้อมูลด้านอื่นๆ ได้แก่ ธรรมชาติของวิชา รูปแบบของสถาบันทางสังคมที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

ขั้นที่ 3 การนำหลักสูตรไปใช้ (curriculum implementation) เป็นการนำหลักสูตรที่ออกแบบเรียบร้อยแล้ว ไปใช้ในห้องเรียน ซึ่งขั้นตอนนี้ผู้สอนจะมีบทบาทเกี่ยวกับการวางแผนหลักสูตรในส่วนของกระบวนการเรียนการสอน จะพิจารณาเลือกวิธีการสอน สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่มีส่วนสัมพันธ์กับผู้เรียนและหลักสูตร จุดเน้นของรูปแบบส่วนนี้จะมีส่วนช่วยเสนอแนะเกี่ยวกับจุดประสงค์การเรียนการสอน ผู้สอนจะกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่เฉพาะก่อนพิจารณาเลือกยุทธวิธีการสอนที่จะนำเสนอต่อการจัดการเรียนการสอน

ขั้นที่ 4 การประเมินผลหลักสูตร (curriculum evaluation) เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการวางแผนหลักสูตร ซึ่งผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและครู รวมทั้งผู้บริหารจะต้องมี

ความรับผิดชอบร่วมกันในการประเมินหลักสูตร ซึ่งมีจุดเน้นของการประเมินอยู่ 2 ประการ คือ

- 1) การประเมินผลรวมของการใช้หลักสูตรทั้ง โรงเรียน ซึ่งรวมถึงเป้าหมาย วัตถุประสงค์ จุดประสงค์การเรียนรู้ ประสิทธิภาพของการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ในแต่ละส่วนของการจัดโปรแกรมการเรียน
- 2) การประเมินหลักสูตร เป็นการประเมินกระบวนการหลักสูตรทั้งระบบ ตั้งแต่คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรตัดสินใจเกี่ยวกับการออกแบบหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ ว่าเป้าหมายนั้น โรงเรียนสามารถบรรลุได้ รวมทั้งวัตถุประสงค์และการจัดการเรียนการสอนว่าหลักสูตรมีประสิทธิภาพเพียงใด เพื่อนำผลการประเมิน ไปปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพต่อไป

Tyler (2006, p. 113-114) ได้ให้แนวคิดที่เป็นหลักการและเหตุผลในการสร้างหลักสูตรโดยเน้นเป้าหมายการพัฒนาหลักสูตรและการสอนจะต้องตอบคำถามพื้นฐาน 4 ประการ คือ

- 1) ความมุ่งหมายทางการศึกษา (Educational Purposes) โรงเรียนต้องการให้อะไรกับผู้เรียน
- 2) ประสบการณ์ทางการศึกษา (Educational Experiences) โรงเรียนควรจัดประสบการณ์เรียนรู้อะไรบ้าง ที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุความมุ่งหมายที่กำหนดไว้
- 3) ประสบการณ์ทางการศึกษาโรงเรียนจะจัดอย่างไร จึงจะมีประสิทธิภาพและบรรลุตามความมุ่งหมายทางการศึกษา
- 4) ผลของการจัดประสบการณ์ทางการศึกษาอะไร ที่จะสะท้อนให้ทราบว่าบรรลุตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้

Goodlad; Richter (1973, p.24-25) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรที่มุ่งเน้นเป้าหมายของหลักสูตร ดังนี้ คำนิยามของสังคมจะถูกนำมากำหนดจุดมุ่งหมายทางการศึกษา และจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่กำหนดขึ้นจะนำไปสู่การกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมทั่วไปทางการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบใหญ่ๆ 2 ประการ คือ เนื้อหาสาระที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และพฤติกรรมที่ต้องการจะปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมทั่วไปทางการศึกษานี้จะช่วยเป็นแนวทางในการกำหนดกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งหมายถึงกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ที่ออกแบบวางแผนขึ้นภายใต้บริบทของโปรแกรมทางการศึกษาและสถานศึกษา เพื่อต้องการที่จะให้บรรลุถึงจุดหมายปลายทางที่กำหนด ตัวอย่างกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ รายวิชาต่างๆ แบบเรียน สื่อและแหล่งเรียนรู้ เป็นต้น จากนั้นจะนำข้อมูลจากจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมทั่วไปทางการศึกษามากำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเฉพาะทางการศึกษา เพื่อนำไปสู่

การออกแบบ และคัดเลือกกิจกรรมการเรียนรู้เฉพาะที่จะเกิดขึ้นสำหรับกลุ่มผู้เรียนหรือผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งเรียกว่า Organizing Center การตรวจสอบสะท้อนกลับเพื่อการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความเหมาะสมบรรลุผลตามจุดหมายทางการศึกษาที่กำหนด

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Oliva (2009, p.137-138) ได้พัฒนารูปแบบกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่สำคัญไว้เป็นลำดับ 12 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดจุดหมายของการศึกษา (Aims of Education) และหลักการทางปรัชญาและจิตวิทยาการเรียนรู้ จากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของสังคมและของผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของชุมชนที่สถานศึกษานั้นๆ ตั้งอยู่ ความต้องการจำเป็นของผู้เรียนในชุมชน รวมทั้งเนื้อหาวิชาที่จำเป็น

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดเป้าหมายของหลักสูตร (Curriculum Goals) โดยอาศัยข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 และ 2

ขั้นตอนที่ 4 กำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร (Curriculum objectives) โดยอาศัยข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1,2 และ 3 แตกต่างจากขั้นที่ 3 คือ มีลักษณะเฉพาะเจาะจงเพื่อนำไปสู่การประยุกต์ใช้หลักสูตร และการกำหนดโครงสร้างหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 5 จัดระบบในการนำหลักสูตรไปใช้ (Organization and Implementation of the Curriculum) เป็นขั้นของการกำหนดโครงสร้างหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 6 กำหนดเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอน (Instructional Goals) ในแต่ละรายวิชา

ขั้นตอนที่ 7 กำหนดจุดประสงค์ของการจัดการเรียนการสอน (Instructional Objectives)

ขั้นตอนที่ 8 เลือกยุทธวิธีในการสอน (Selection of Strategies) เป็นขั้นที่ผู้สอนเลือกยุทธวิธีที่เหมาะสมกับผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 9 เลือกเทคนิควิธีการประเมินผลก่อนที่นำไปสอนจริง คือ 9A (Preliminary Selection of Evaluation Techniques) และ 9B (Find Selection of Evaluation Techniques)

ขั้นตอนที่ 10 นำยุทธวิธีไปปฏิบัติจริง (Implementation of Strategies) เป็นขั้นตอนของการใช้วิธีการที่กำหนดในขั้นตอนที่ 8

ขั้นตอนที่ 11 ประเมินผลการจัดการเรียนการสอน (Evaluation of Instruction) เป็นขั้นที่เมื่อการดำเนินการจัดการเรียนการสอนเสร็จสิ้นก็มีการประเมินผลตามที่ได้เลือกหรือกำหนดวิธีการประเมินในขั้นตอนที่ 9

ขั้นตอนที่ 12 ประเมินผลหลักสูตร (Evaluation of Curriculum) เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่ทำให้วงจรครบถ้วน การประเมินผลที่มีใช้ประเมินผู้เรียนและผู้สอน แต่เป็นการประเมินหลักสูตรที่จัดทำขึ้น

จากกระบวนการพัฒนาหลักสูตรตามรูปแบบ Oliva พอสรุปได้ว่า กระบวนการพัฒนาหลักสูตรในขั้นตอนที่ 1- 4 เป็นขั้นตอนการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร ขั้นตอนที่ 5-8 เป็นขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร ขั้นตอนที่ 9 เป็นขั้นตอนการนำร่องการใช้หลักสูตร ขั้นตอนที่ 10 - 11 เป็นขั้นของการนำหลักสูตรไปใช้ และขั้นตอนที่ 12 เป็นขั้นตอนการประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพต่อไป ซึ่งรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Oliva มีกระบวนการพัฒนาหลักสูตรคล้ายคลึงกับรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรอื่นๆ แต่รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Oliva มีลักษณะเด่นตรงที่แตกต่างกับรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรอื่นที่มีการตรวจสอบผลสะท้อนกลับไปยังแต่ละขั้นตอน

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2552, น.57) ได้ให้แนวคิดรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรไว้ 5 ขั้นตอน พอสรุปได้ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการพัฒนาหลักสูตร โดยการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร เพื่อกำหนดจุดมุ่งหมาย หลักการ โครงสร้าง และการออกแบบหลักสูตร โดยอาศัยข้อมูลจากสภาพปัญหาและความต้องการของสังคมปัจจุบันที่ได้จากการศึกษาด้วยการปรึกษาขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 2 การยกร่างหลักสูตร โดยการกำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ หรือในแต่ละรายวิชา จุดประสงค์การเรียนรู้หรือผลการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 การนำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ในสถานศึกษา เพื่อการนำร่องการใช้หลักสูตรใหม่ หากพบข้อบกพร่อง ระหว่างการทดลองใช้หลักสูตร นำผลที่ได้ไปดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงหลักสูตรให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 การเตรียมการนำหลักสูตรไปใช้ โดยการฝึกอบรมผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันจะได้ใช้หลักสูตรใหม่ให้ถูกต้องเหมาะสมตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 5 การนำหลักสูตรไปใช้ ขั้นตอนนี้เป็นการนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษา และในห้องเรียน โดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษาเป็นสำคัญ

จากการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการการพัฒนาหลักสูตรข้างต้นรวมถึงงานวิจัยที่ได้สังเคราะห์ทั้งหมด สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สังเคราะห์กระบวนการพัฒนาหลักสูตรของ Oliva (2009) และกระบวนการพัฒนาหลักสูตรของวิชัย วงษ์ใหญ่ (2552) มาเป็นกรอบแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เนื่องจากรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของทั้งสองท่านมีความคล้ายคลึงและสอดคล้องกันและมีจุดเด่นตรงที่มีกระบวนการตรวจสอบผลสะท้อนกลับในแต่ละขั้นตอน เพื่อนำผลการประเมินผลหลักสูตรในแต่ละขั้นตอนไปปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสม โดยผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็น 5 ขั้นตอน คือ

- 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
- 2) การจัดสาระและประสบการณ์การเรียนรู้
- 3) การทดลองใช้หลักสูตร
- 4) การนำหลักสูตรไปใช้
- 5) การสรุปผลการใช้หลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตร

2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน

2.1 ความหมายและความสำคัญการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ในปี 2558 ประเทศได้ก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งเป้าหมายการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพในชุมชนชนบท การสนับสนุนการเรียนรู้ภาษาอาเซียน การสร้างความตระหนักเกี่ยวกับอาเซียนให้กับเยาวชน การสร้างความรู้และตระหนักเกี่ยวกับประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อบรรลุเป้าหมายการศึกษาเพื่อปวงชน การจัดทำเนื้อหาเกี่ยวกับอาเซียนร่วมกัน ตลอดจนการร่วมแบ่งปันทรัพยากรและจัดตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนาการศึกษาในภูมิภาค ซึ่งนโยบายด้านการศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ.2560 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2555, น.2) ได้กล่าวถึง การสร้างและพัฒนาคนไทยเพื่ออนาคตของประเทศ สร้างคนไทยให้เป็นคนดีและคนเก่ง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ เน้นการอ่านออก เขียนได้ คิดวิเคราะห์เป็น สามารถสร้าง วิสัยทัศน์ และวางแผนอนาคตที่ดีของตนเองได้ และเร่งรัดการปรับปรุงโรงเรียนให้เป็นองค์กรที่มีความเข้มแข็ง มีแรงบันดาลใจ และมีวิสัยทัศน์ ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ชัดเจนเป็นสถานศึกษาคุณภาพ และมีประสิทธิภาพที่สามารถจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐานระดับสากล รวมถึงการสร้างวัฒนธรรมใหม่ในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ เพื่อการให้บริการที่ดี

ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เร่งรัด การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบ ส่งเสริมการพัฒนาเชิงพื้นที่ ที่ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม ปรับปรุงระบบของโรงเรียนให้เป็นแบบร่วมคิดร่วมทำการมีส่วนร่วม และการประสานงานสามารถใช้เครือข่ายการพัฒนาการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับโรงเรียน องค์กรส่วนปกครองท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ กลุ่มบุคคล องค์กรเอกชน องค์กรชุมชน และองค์กรสังคมอื่นพร้อมกันนี้ ยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษา 2556-2560 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2557, น.2-7) ยังได้กล่าวถึง การเตรียมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก ดังนี้

2.1.1 พัฒนาองค์ความรู้/ทักษะ/คุณลักษณะที่สำคัญ (วิทยาศาสตร์/คณิตศาสตร์/สังคมศาสตร์)

- 1) ยกระดับคุณภาพการเรียนตามหลักสูตรฯ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเน้น วิทยาศาสตร์/คณิตศาสตร์/สังคมศึกษา
- 2) จัดการเรียนการสอนหลักสูตรร่วมอาเซียน โดยบูรณาการกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 3) กำหนดมาตรฐานคุณภาพผู้เรียนที่สอดคล้องกับอาเซียนและศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะการศึกษาภาคบังคับ เพื่อประกอบอาชีพในตลาดแรงงาน
- 4) เพิ่มความเข้มแข็ง/จัดตั้งศูนย์อาเซียนศึกษาในโรงเรียน

2.1.2 พัฒนาศักยภาพด้านภาษา (ไทย/อังกฤษ/ อาเซียน และภาษาต่างประเทศ)

การเตรียมความพร้อมและใช้โอกาสจากการรวมตัวทางเศรษฐกิจและสังคม วัฒนธรรม การเมืองและความมั่นคงของอาเซียน รวมทั้งการเชื่อมโยง ภายในภูมิภาคทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน กฎระเบียบ และประชาชน อันจะเป็นการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ยกระดับคุณภาพชีวิตและสวัสดิการของประชาชนที่ดีขึ้น รวมทั้งสร้างความร่วมมือ ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง และความมั่นคงในรูปแบบต่างๆ เป็นหลักการสำคัญที่นำมาซึ่งการกำหนดยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2554, น.9-13) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนา 8 ยุทธศาสตร์ เพื่อให้ประเทศไทยเป็นสมาชิกที่เข้มแข็งและสนับสนุนคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนอาเซียนร่วมกัน โดยมีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

- 1) ด้านการศึกษา โดยพัฒนาการศึกษาให้เป็นวาระการพัฒนาของอาเซียน ส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานการศึกษาให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล พัฒนาทักษะ ภาษาอังกฤษ และภาษาอื่นในอาเซียน รวมทั้ง พัฒนาสมรรถนะและความรู้ที่สอดคล้องกับ โครงสร้างการผลิตและบริการตามความต้องการของตลาดแรงงานรองรับอาเซียน

2) ด้านแรงงานและผู้ประกอบการ ให้ความสำคัญกับการยกระดับฝีมือแรงงาน การพัฒนาระบบมาตรฐานฝีมือแรงงานและ คุณวุฒิวิชาชีพที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล

3) ด้านบุคลากรภาครัฐ มุ่งเน้นการพัฒนาบุคลากรให้มีสมรรถนะรองรับการปฏิบัติงานภายใต้ประชาคมอาเซียน การปรับปรุงระบบบริหารทรัพยากรมนุษย์ในภาครัฐให้เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล ตลอดจนการส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา สถาบันวิชาการทั้งในและต่างประเทศ

4) การสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักถึงความสำคัญของอาเซียน มีเป้าหมายให้ประชาชน ทุกกลุ่มเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญ ของการเป็นประชาคมอาเซียน

นอกจากนี้ สาระสำคัญการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) กล่าวคือคนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีเป้าหมาย ภายในปี 2561 มีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยเน้นประเด็นหลักสามประการ คือ

1) คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเรียนรู้ของคนไทย โอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาแหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อม หลักสูตรและเนื้อหา พัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า สามารถดึงผู้คนเก่ง ดีและมีใจรักมาเป็นครู คุณาจารย์ได้อย่างยั่งยืน ภายใต้ระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

2) เพิ่มโอกาสการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ เพื่อให้ประชาชนทุกคน ทุกเพศ ทุกวัยมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม ในการบริหารและจัดการศึกษา โดยเพิ่มบทบาทของผู้ที่อยู่ภายนอกกระบวนการศึกษาด້วย

2.2 ความเป็นมาของหลักสูตรอาเซียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2557, น.2) ได้กำหนดกรอบและแนวทางในการปฏิบัติด้านการศึกษาของไทย โดยมีโครงการ Education Hub School โครงการ Spirit of ASEAN (Sister/Partner School และ Buffer School) และโครงการ ASEAN Learning School สำหรับกิจกรรมที่ได้ดำเนินการไปแล้วในปี 2554 คือ การพัฒนาหลักสูตรและสื่อเกี่ยวกับอาเซียน รวมทั้งกิจกรรมค่ายเยาวชน เพื่อการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ทำให้โรงเรียนในสังกัดต้องพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นเนื้อหาอาเซียน โดยมีคู่มือหลักสูตรอาเซียน ที่สำนักเลขาธิการอาเซียน สำนักงานเลขาธิการซีมีโอ ASEAN - US Technical Assistance (USAID) และกระทรวงศึกษาธิการของประเทศสมาชิกได้ร่วมกันจัดทำเอกสารต้นฉบับหลักสูตรอาเซียน เพื่อให้สถานศึกษา ครูใช้เป็นแนวทางสำหรับการให้ความรู้/สอนเรื่องอาเซียนในมุมมองของการเป็นภูมิภาคเดียวกัน ซึ่งเอกสารฉบับนี้ได้มีการเปิดตัวในระหว่างการประชุมรัฐมนตรีศึกษาอาเซียน ครั้งที่ 7 เมื่อเดือนกรกฎาคม 2556 ที่สาธารณรัฐ

อินโดนีเซีย เพื่อให้ประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียนนำต้นฉบับหลักสูตรไปประยุกต์ใช้ตามวิธีการเรียนการสอน ความต้องการ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมของแต่ละประเทศ ต่อไป

สำหรับเป้าหมายของหลักสูตรอาเซียน จัดทำขึ้นโดยมุ่งเน้นในประเด็นต่อไปนี้

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2557, น.4)

1. การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เสริมสร้างการตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียน และความเป็นอัตลักษณ์อาเซียน

2. การสร้างสังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ซึ่งรวมเป็นหนึ่งเดียว

3. การสร้างรากฐานที่แข็งแกร่ง เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดี การเป็นมิตรประเทศที่ดี และมีความรับผิดชอบร่วมกันมากยิ่งขึ้น

4. การส่งเสริมการพัฒนามนุษย์และสังคม เคารพในหลักพื้นฐานของเสรีภาพ ความเท่าเทียมทางเพศการส่งเสริมและปกป้องด้านสิทธิมนุษยชน และการเสริมสร้างความยุติธรรมทางสังคม

5. การส่งเสริมความตระหนักในความแตกต่างทางวัฒนธรรม ภาษา ศาสนา และมุ่งเน้นค่านิยมร่วมกัน

6. การมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม ความยุติธรรมและสิทธิ และส่งเสริมความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม สาระสำคัญ (Theme)

สาระสำคัญของการเรียนรู้ของหลักสูตรอาเซียนจะเน้นใน 5 ประเด็น ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายที่ระบุไว้ในแผนการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Cultural Community: ASCC) และรองรับ Roadmap for an ASEAN Community (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557, น.9)

1. การรู้จักอาเซียน (Knowing ASEAN)

2. การตระหนักถึงคุณค่าของอัตลักษณ์และความหลากหลาย (Valuing Identity and Diversity)

3. การเชื่อมโยงโลกและท้องถิ่น (Connecting Global and Local)

4. การส่งเสริมความเสมอภาคและยุติธรรม (Promoting Equity and Justice)

5. การทำงานร่วมกันเพื่ออนาคตที่ยั่งยืน (Working together for a sustainable future)

แนวทางการเรียนรู้ (Pathways) แนวทางสำหรับการเรียนรู้ของหลักสูตรอาเซียน แบ่งออกเป็น 4 แนวทาง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557, น.10-11) ได้แก่

1. ประชาชน (People) เรียนรู้เรื่องที่เกี่ยวข้องกับบุคคล กลุ่มชาติพันธุ์ มรดกทางวัฒนธรรม เป็นต้น

2. สถานที่ (Place) เรียนรู้เรื่องที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพ ภูมิอากาศ ภูมิประเทศ และ ระบบนิเวศ เป็นต้น

3. วัตถุ (Materials) เรียนรู้เรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เป็นรูปธรรม เช่น สิ่งประดิษฐ์ งานศิลปะ เป็นต้น

4. แนวคิด (Ideas) ศึกษาเกี่ยวกับประเด็นของศาสนา ความเชื่อ ปรัชญา ค่านิยม เป็นต้น

จากการศึกษาความเป็นมาและเป้าหมายของหลักสูตรอาเซียน ผู้วิจัยเห็นว่าในสังคมพหุวัฒนธรรม ผู้เรียนควรได้รับความรู้เกี่ยวกับอาเซียนและการส่งเสริมความตระหนักในความแตกต่างทางวัฒนธรรม ภาษา ศาสนา และมุ่งเน้นค่านิยมร่วมกัน รวมถึงการตระหนักถึงคุณค่าของอัตลักษณ์และความหลากหลาย (Valuing Identity and Diversity) ทั้งนี้ยังควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีทักษะการทำงานร่วมกันเพื่ออนาคตที่ยั่งยืน (Working together for a sustainable future)

2.3 มาตรฐานและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียน

นอกจากสิ่งที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยได้ศึกษามาตรฐานและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ข้อสรุปที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554, น.5) ในส่วนที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร ครั้งนี้ ได้แก่ มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน มีจำนวน 4 มาตรฐาน ได้แก่มาตรฐานที่ 1 2 3 4 และ 7 รวม 19 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน มีจำนวน 5 ตัวบ่งชี้ คือ

- 1) มีความรู้เกี่ยวกับประเทศอาเซียน ด้านการเมือง
- 2) มีความรู้เกี่ยวกับประเทศอาเซียน ด้านเศรษฐกิจ
- 3) มีความรู้เกี่ยวกับประเทศอาเซียน ด้านสังคม
- 4) มีความรู้เกี่ยวกับประเทศอาเซียน ด้านวัฒนธรรม
- 5) มีความรู้เกี่ยวกับกฎบัตรอาเซียน

มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีทักษะทางภาษาและทักษะการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ เพื่อการเรียนรู้และการสื่อสาร มีจำนวน 4 ตัวบ่งชี้ คือ

- 1) สามารถสื่อสารด้วยภาษาอาเซียน ได้อย่างน้อย 2 ภาษา (ภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศในอาเซียนอย่างน้อย 1 ภาษา)
- 2) สามารถใช้ ภาษาเพื่อการเรียนรู้
- 3) สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้
- 4) สามารถใช้เทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนเป็นพลเมืองอาเซียน ดำรงชีวิตและ ทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้ มีจำนวน 6 ตัวบ่งชี้ คือ

- 1) เคารพและยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม
- 2) มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- 3) เห็นปัญหาสังคมและลงมือแก้ไขเพื่อ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดี
- 4) มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสันติวิธี
- 5) มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
- 6) มีความสามารถในการจัดการและควบคุมตนเอง

มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนภูมิใจในความเป็นไทยและความเป็นพลเมืองอาเซียน มีจำนวน 4 ตัวบ่งชี้ คือ

- 1) มีความตระหนักในความเป็นอาเซียน
- 2) มีความภูมิใจในความเป็นไทยและความเป็นพลเมืองอาเซียน
- 3) ร่วมกันรับผิดชอบต่อประชาคมอาเซียน
- 4) มีวิถีชีวิตประชาธิปไตย ยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล (การวางธรรม ปัญญาธรรม สามัคคีธรรม สันติวิธีและสันติธรรม)

มาตรฐานที่ 7 สถานศึกษามีหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนา ผู้เรียนสู่ประชาคมอาเซียน มีจำนวน 3 ตัวบ่งชี้ คือ

- 1) หลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับท้องถิ่นสู่ประชาคมอาเซียน
- 2) จัดรายวิชาและกิจกรรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับ ประชาคมอาเซียนให้ผู้เรียนเลือกเรียน ตามความถนัด ความสามารถ และความสนใจ

3) นิเทศ ภายใน และนำผลการนิเทศไปปรับปรุงการเรียนการสอน ในส่วนของยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียน มียุทธศาสตร์ที่ เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ยุทธศาสตร์ที่ 1 3 และ 4 ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาสู่ความเป็นอาเซียนมีจำนวน 5 ยุทธศาสตร์ ย่อย คือ

- 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับความเป็นประชาคมอาเซียน
- 2) บูรณาการหลักสูตรความเป็นประชาคมอาเซียนเข้าไปในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- 3) จัดทำรายวิชาความเป็นประชาคมอาเซียน เป็นสาระเพิ่มเติมในหลักสูตร สถานศึกษา
- 4) จัดทำหลักสูตรภาษาที่ใช้ในประชาคมอาเซียนเป็นภาษาที่สาม

5) กำหนด คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ยุทธศาสตร์ที่ 3 บริหารจัดการโดยใช้เครือข่าย มีจำนวน 2 ยุทธศาสตร์ย่อย คือ

- 1) ส่งเสริมให้มีโรงเรียนเครือข่ายร่วมพัฒนาในประชาคมอาเซียน
- 2) จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งในด้านการจัดการเรียนรู้ นวัตกรรมหรือกิจกรรมใหม่ๆ ในเครือข่ายประชาคมอาเซียน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมและพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี มีจำนวน 4 ยุทธศาสตร์ คือ

- 1) พัฒนาระบบสารสนเทศบนสื่อออนไลน์ให้ครอบคลุมความรู้เกี่ยวกับเครือข่ายประชาคมอาเซียน
- 2) ส่งเสริมให้มีแหล่งความรู้เกี่ยวกับเครือข่ายประชาคมอาเซียนทั้งในรูปแบบเอกสาร วิทยุทัศน์ และสื่อมัลติมีเดียอย่างหลากหลาย
- 3) จัดให้มีรายการโทรทัศน์ที่แนะนำเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน
- 4) ประสานความร่วมมือกับภาคเอกชนในการจัดทำแหล่งเรียนรู้ออนไลน์เพื่อพัฒนาผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน

จากมาตรฐานและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียนที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่ากระบวนการภาคีเครือข่ายมีความสำคัญอย่างมาก ดังนั้นในการพัฒนาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนครั้งนี้จำเป็นต้องมุ่งเน้นในเรื่องของการนำเอากระบวนการมีส่วนร่วมของเครือข่ายสู่การพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้ได้หลักสูตรที่มีคุณภาพ ตรงตามเป้าหมายและตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น

2.4 การจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน

การจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน เป็นการนำแนวคิดในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนที่เอื้อต่อการเป็นพลเมืองอาเซียน ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ เจตคติและค่านิยม ทั้งนี้สามารถดำเนินการได้หลายแนวทาง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557, น.15-16) รายละเอียดดังนี้

2.4.1 รูปแบบการจัดการเรียนการสอน ต้องยึดหลักการว่าผู้เรียนทุกคน มีความรู้ความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมผู้เรียนให้สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ดังนั้น กระบวนการเรียนรู้จึงต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคการจัดการเรียน การสอนแบบต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ เทคนิคการจัดการเรียนรู้เพื่อตอบสนอง

หลักการที่กล่าวข้างต้นสามารถทำได้หลายรูปแบบ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ เพื่อพัฒนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม เพื่อพัฒนากระบวนการคิดและ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (ทิสนา แคมมณี, 2552, น.5) โดยสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 2.1 รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เทคนิค/วิธีการสอน	ทักษะ/พฤติกรรมที่มุ่งเน้น	บทบาทผู้เรียน
1) กระบวนการสืบค้น (Inquiry Process)	- การศึกษาค้นคว้า - การเรียนรู้กระบวนการ - การตัดสินใจ - ความคิดสร้างสรรค์	ศึกษาค้นคว้า เพื่อสืบค้น ข้อความรู้ด้วยตนเอง
2) การเรียนแบบค้นพบ (Discovery Learning)	- การสังเกต การสืบค้น - การให้เหตุผล การอ้างอิง - การสร้างสมมติฐาน	ศึกษา ค้นพบข้อความรู้และ ขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยตนเอง
3) การเรียนแบบแก้ปัญหา (Problem-solving)	- การศึกษาค้นคว้า - การวิเคราะห์ สังเคราะห์ - ประเมินค่าข้อมูล - การลงข้อสรุป - การแก้ปัญหา	ศึกษา แก้ปัญหาอย่างเป็น กระบวนการและฝึกทักษะการ เรียนรู้ที่สำคัญด้วยตนเอง
4) การเรียนแบบสร้างแผนผัง ความคิด (Concept Mapping)	- การคิด - การจัดระบบความคิด	จัดระบบความคิดของตนให้ ชัดเจน เห็นความสัมพันธ์
5) การตั้งคำถาม (Questioning)	- กระบวนการคิด - การตีความ - การไตร่ตรอง - การถ่ายทอดความคิด ความ เข้าใจ	เรียนรู้จากคิดเพื่อสร้างข้อ คำถามและคำตอบด้วยตนเอง
6) การศึกษาเป็นรายบุคคล (Individual Study)	-การศึกษาค้นคว้าข้อความรู้ -การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ -ความรับผิดชอบ	เรียนรู้ความเป็นอิสระด้วย ตนเอง

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

เทคนิค/วิธีการสอน	ทักษะ/พฤติกรรมที่มุ่งเน้น	บทบาทผู้เรียน
7) การเรียนแบบโครงการ (Project Based Learning)	-การศึกษาค้นคว้า -การวิเคราะห์ -สังเคราะห์ -ประเมินค่าข้อมูล -การลงข้อสรุป -การแก้ปัญหา	ศึกษา แก้ปัญหาอย่างเป็น กระบวนการและฝึกทักษะการ เรียนรู้ที่สำคัญด้วยตนเอง และ การทำงานร่วมกัน
8) การจัดการเรียนการสอนที่ ใช้เทคโนโลยี (Technology - Related Instruction) ประกอบด้วย - ศูนย์การเรียน - ชุดการสอน - บทเรียนสำเร็จรูป - คอมพิวเตอร์ช่วยสอน - e-learning	-การตอบคำถาม -การแก้ปัญหา -การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ -การเรียนรู้ที่ต้องการผลการ เรียนรู้ทันที -การเรียนรู้ตามลำดับขั้น	เรียนรู้ด้วยตนเองตามระดับ ความรู้ความสามารถของตน มี การแก้ไขฝึกซ้ำเพื่อสร้าง ความรู้ความเข้าใจและความ เชี่ยวชาญ
9) การอภิปรายกลุ่มใหญ่ (Whole Class Discussion)	-การแสดงความคิดเห็น -การวิเคราะห์ -การตีความ -การสื่อความหมาย -ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ -การสรุปความ	มีอิสระในการแสดงความคิดเห็น มีบทบาทมีส่วนร่วม ในการสร้างข้อความรู้
10) การอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion)	- กระบวนการกลุ่ม - การวางแผน - การแก้ปัญหา - การตัดสินใจ - ความคิดระดับสูง - ความคิดสร้างสรรค์	รับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ ของตนเองในฐานะผู้นำกลุ่ม หรือสมาชิกกลุ่มทั้งในบทบาท การทำงานและบทบาท เกี่ยวกับการรวมกลุ่ม ในการ สร้างข้อความรู้หรือผลงาน

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

เทคนิค/วิธีการสอน	ทักษะ/พฤติกรรมที่มุ่งเน้น	บทบาทผู้เรียน
	- การแก้ไขข้อขัดแย้ง - การสื่อสาร - การประเมินผลงาน - การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้	กลุ่ม
10.1 เทคนิคคู่คิด (Think Pair Share)	- การค้นคว้าหาคำตอบ - การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	รับผิดชอบการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน
10.2 เทคนิคการระดมพลังสมอง (Brainstorming)	- การมีส่วนร่วม - การแสดงความคิดเห็น - ความคิดสร้างสรรค์ - การแก้ปัญหา	แสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลายในเวลาอันรวดเร็ว
10.3 เทคนิค Buzzing	- การค้นคว้าหาคำตอบด้วยเวลาจำกัด	แสดงความคิดเห็นเพื่อหาข้อสรุปในเวลาอันจำกัด
10.4 การอภิปรายกลุ่มแบบต่าง ๆ (Panel, Forum, Symposium, Seminar)	- การสื่อสาร - การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น - การสรุปข้อความรู้	รับฟังข้อมูลความคิดเห็นเพื่อหาข้อสรุปในเวลาอันจำกัด
10.4 กลุ่มตัว	- การฝึกซ้ำ - การสื่อสาร	ทบทวนจากกลุ่มหรือเพื่อหรือเรียนเพิ่มเติม
11) การฝึกปฏิบัติการ	- การค้นคว้าหาความรู้ - การรวบรวมข้อมูล - การแก้ปัญหา	ศึกษาค้นคว้าข้อความรู้ในลักษณะกลุ่มปฏิบัติการ
12) เกม (Games)	- การคิดวิเคราะห์ - การตัดสินใจ - การแก้ปัญหา	ได้เล่นเกมด้วยตนเองภายใต้กฎหรือกติกาที่กำหนด ได้คิดวิเคราะห์พฤติกรรมและเกิดความสนุกสนานในการเรียน

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

เทคนิค/วิธีการสอน	ทักษะ/พฤติกรรมที่มุ่งเน้น	บทบาทผู้เรียน
13) กรณีศึกษา (Case Study)	-การค้นคว้าหาความรู้ -การอภิปราย -การวิเคราะห์ -การแก้ปัญหา	ได้ฝึกคิดวิเคราะห์อภิปรายเพื่อ สร้างความเข้าใจแล้วตัดสินใจ เลือกแนวทางแก้ปัญหา
14) สถานการณ์จำลอง (Simulation)	-การแสดงความคิดเห็น -ความรู้สึก -การวิเคราะห์	ได้ทดลองแสดงพฤติกรรม ต่าง ๆ ในสถานการณ์ที่จำลอง ใกล้เคียงสถานการณ์จริง
15) ละคร (Dramatization)	-ความรับผิดชอบในบทบาท -การทำงานร่วมกัน -การวิเคราะห์	ได้ทดลองแสดงบทบาทตามที่ กำหนดเกิดประสบการณ์ เข้าใจความรู้สึก เหตุผล และ พฤติกรรมผู้อื่น
16) บทบาทสมมติ(Role Play)	-มนุษยสัมพันธ์ -การแก้ปัญหา -การวิเคราะห์	ได้ลองสวมบทบาทต่าง ๆ และศึกษาวิเคราะห์ความรู้สึก และพฤติกรรมตน
17) การเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ประกอบด้วยเทคนิค JIGSAW, JIGSAW II, TGT, STAD,LT,GI, NHT, Co-op Co-op	-กระบวนการกลุ่ม -การสื่อสาร -ความรับผิดชอบร่วมกัน -ทักษะทางสังคม -การแก้ปัญหา -การคิดแบบหลากหลาย -การสร้างบรรยากาศการทำงาน ร่วมกัน	ได้เรียนรู้บทบาทสมาชิก กลุ่ม มีบทบาทหน้าที่ รู้จักการ ไว้วางใจให้เกียรติและรับฟัง ความคิดเห็นของเพื่อนสมาชิก กลุ่ม และรับผิดชอบการ เรียนรู้ของตนและเพื่อน ๆ ใน กลุ่ม
18) การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning)	-การนำเสนอความคิดเห็น ประสบการณ์ -การสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ -กระบวนการกลุ่ม	มีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็นหรือปฏิบัติ จนได้ข้อสรุป

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

เทคนิค/วิธีการสอน	ทักษะ/พฤติกรรมที่มุ่งเน้น	บทบาทผู้เรียน
19) การเรียนการสอนแบบ บูรณาการ	- การค้นคว้าหาความรู้ - การสร้างองค์ความรู้ด้วย ตนเอง - ทักษะทางสังคม - กระบวนการกลุ่ม - การสื่อสาร - การแก้ปัญหา	มีส่วนร่วมในการเรียนทั้ง ทางด้านร่างกาย จิตใจและการ คิด ดำเนินการเรียนด้วยตนเอง ทั้งในห้องเรียนและ สถานการณ์จริง ศึกษา ปฏิบัติ ด้วยตนเองทุกเรื่อง ร่วมแรง ร่วมใจด้วยความเต็มใจ

ในการวิจัยครั้งนี้ได้เลือกใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอน แบบโครงงานและการสอนแบบกรณีศึกษา โดยผู้วิจัยและภาคีเครือข่ายมีความคิดเห็นตรงกัน และมีความเห็นร่วมกันว่า การจัดการเรียนการสอนทั้ง 2 รูปแบบ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีกระบวนการคิดภายใต้การยอมรับความแตกต่างของสังคม วัฒนธรรม เป็นการสร้างบรรยากาศให้เกิดการเรียนรู้ โดยการปฏิบัติจริงพร้อมทั้งมีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างครู ผู้ปกครองและนักเรียน ซึ่งสามารถพัฒนาการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ ทิศนา แจมมณี (2551, น.364) ได้สรุปข้อดีของการสอนทั้ง 2 รูปแบบว่า 1) ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดแก้ปัญหา ช่วยให้ผู้เรียนมีมุมมองที่กว้างขึ้น 2) ช่วยให้ผู้เรียนได้เผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริงและได้ฝึกแก้ปัญหาโดยไม่ต้องเสี่ยงกับผลที่จะเกิดขึ้น ช่วยให้เกิดความพร้อมที่จะแก้ปัญหา เมื่อเผชิญปัญหานั้นในสถานการณ์จริง 3) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนสูง ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันและ 4) เป็นวิธีสอนที่ให้ผลดีมากที่สุดสำหรับกลุ่มผู้เรียนที่มีความรู้และประสบการณ์ที่หลากหลาย

2.4.2 การจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน สามารถจัดได้หลากหลายลักษณะ โดยผู้สอนหรือสถานศึกษา พิจารณาเลือกการเรียนรู้ในลักษณะใด จำเป็นที่จะต้องศึกษาวิเคราะห์ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับอาเซียน รวมทั้งการวิเคราะห์สาระที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และคู่มือหลักสูตรอาเซียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554, น.12) ดังนี้

1) การจัดเป็นรายวิชาพื้นฐาน โดยการบูรณาการหรือสอดแทรกแนวคิดการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ทั้งนี้สามารถสอดแทรกใน 2 ลักษณะ คือ

(1) การบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับอาเซียน ก่อนข้างเด่นชัด

(2) จัดการเรียนรู้ในลักษณะบูรณาการ โดยอาจใช้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเป็นแกน บูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น หรือนำประเด็นเกี่ยวกับอาเซียนสอดแทรกในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

2) การจัดทำเป็นรายวิชาเพิ่มเติม เป็นรายวิชาที่สถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถเปิดสอนเพิ่มเติมจากสิ่งที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลาง เพื่อให้สอดคล้องกับจุดเน้น ความต้องการ และความถนัดของผู้เรียน หรือความต้องการของท้องถิ่น โดยมีการกำหนด “ผลการเรียนรู้” เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาสามารถพิจารณาเปิดสอนรายวิชาเพิ่มเติมได้ตามความพร้อม จุดเน้นของสถานศึกษาและเกณฑ์การจบหลักสูตร โดยอยู่ภายใต้โครงสร้างเวลาเรียนที่กำหนด สำหรับรายวิชาเพิ่มเติมนั้นสามารถตั้งได้ตามความเหมาะสม

ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดสาระเกี่ยวกับอาเซียนเป็นรายวิชาเพิ่มเติม เพื่อจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน โดยการจัดทำรายวิชาเพิ่มเติม คือรายวิชาอาเซียนศึกษาสำหรับพหุวัฒนธรรม มีแนวทางการจัดทำ ดังนี้

1. กำหนดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาและกำหนดรายวิชาเพิ่มเติมอาเซียนศึกษา สำหรับพหุวัฒนธรรม

2. วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 คู่มือหลักสูตรอาเซียน

3. ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชาและสาระการเรียนรู้รายวิชาพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน เพื่อกำหนดสาระเพิ่มเติม

4. กำหนดรายละเอียดของสาระที่จะเพิ่มจากรายวิชาพื้นฐานและกำหนด “ผลการเรียนรู้” เพิ่มเติมจากรายวิชาพื้นฐาน

5. นำรายละเอียดของสาระที่เพิ่มเติม มาจัดองค์ประกอบของรายวิชาเพิ่มเติมตามรูปแบบ

6. จัดทำคำอธิบายรายวิชา ประกอบด้วยรหัสวิชา ชื่อรายวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับชั้น เวลาเรียน/หน่วยกิต พร้อมทั้งคำอธิบายให้ทราบว่า เมื่อเรียนรายวิชาเพิ่มเติมแล้ว ผู้เรียนจะมีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะหรือเจตคติอะไร ส่วนท้ายของคำอธิบายรายวิชาใส่ “ผลการเรียนรู้” ที่กำหนดขึ้น กำกับไว้

7. จัดทำโครงสร้างรายวิชา เพื่อให้ทราบว่ารายวิชาเพิ่มเติมประกอบไปด้วย หน่วยการเรียนรู้จำนวนเท่าใด เรื่องใดบ้าง แต่ละหน่วยพัฒนาให้ผู้เรียนบรรลุผลการเรียนใด ใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอนเท่าใด สัดส่วนการเก็บคะแนนของรายวิชานั้นเป็นอย่างไร

8. จัดทำหน่วยการเรียนรู้ ในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ สามารถเลือกแบบได้หลายวิธี แต่ควรครอบคลุมขั้นตอนการออกแบบ 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ หลักฐานการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับแนวคิดหนึ่งที่สามารถนำไปเป็นแนวทางการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ คือ การออกแบบย้อนกลับ (Backward Design) ซึ่งมีขั้นตอนเช่นเดียวกัน แต่ในการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ ควรมีการกำหนดความเข้าใจคงทน (Enduring Understanding) ซึ่งเป็นความรู้ ความเข้าใจที่ติดตัวกับผู้เรียน อันเกิดจากการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม ตามหน่วยการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

9. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรวางแผนการจัดแบ่งเนื้อหาสาระ เวลา ให้ครอบคลุมหน่วยการเรียนรู้ จากนั้นจึงนำมาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเวลาและการพัฒนาผู้เรียน ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จะต้องกำหนดเป้าหมายสำหรับผู้เรียน โดยกำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ของแผนการศึกษานั้นๆ ซึ่งจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ต้องนำพาผู้เรียนไปสู่ผลการเรียนรู้ ทักษะพื้นฐานของผู้เรียน และเจตคติที่กำหนดไว้ในหน่วยการเรียนรู้ และกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย (ทิสนา เขมมณี, 2552, น.30) โดยพิจารณาเลือกวิธีสอน/รูปแบบ คือ การสอนแบบโครงงาน และการสอนโดยใช้กรณีศึกษา รายละเอียดดังนี้

9.1) แนวการสอนแบบโครงงาน ทฤษฎีและแนวความคิดในการสอน การเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ในเรื่องความหมาย ได้มีผู้กล่าวถึงไว้หลายท่าน ดังนี้ Efstratia.D (2014, p.152); ลัดดา ศิลาน้อย และอังคณา ตุงคะสมิต (2553, น.25) กล่าวถึงความหมายของ การเรียนรู้โดยใช้โครงงานว่า หมายถึง การจัดการเรียนรู้อีกรูปแบบหนึ่งที่เป็น การให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงในลักษณะของการศึกษา สำรวจ ค้นคว้า ทดลอง ประดิษฐ์คิดค้น โดยมีครูเป็นผู้กระตุ้น แนะนำ และให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด การนำกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามความต้องการ ความสนใจ ในการจัดการเรียนรู้ครูผู้สอนควรเลือกใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้ มาใช้ในการจัดกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สื่อที่นำมาใช้ต้องกระตุ้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่ยึดสื่อใดสื่อหนึ่งเป็นหลักในการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ต้องส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถที่จะทำชิ้นงาน / ภาระงาน ทำงานร่วมกับคนอื่น เมื่อจบหน่วยการเรียนรู้ผู้เรียนต้องสร้างชิ้นงาน/ภาระงานได้ ในการจัดการเรียนรู้ต้อง

กำหนดเครื่องมือในการวัดผลประเมินผลผู้เรียนตามเป้าหมายที่กำหนด ดังนั้นในการวัดและประเมินผลครูผู้สอนควรเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับลักษณะกิจกรรมและสิ่งที่ต้องการวัด นอกเหนือจากการประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน

9.2) แนวการสอน โดยใช้กรณีศึกษา ซึ่งเป็นวิธีการสอน โดยการจัดประสบการณ์เรียนรู้ โดยการนำเสนอ กรณี เรื่องราว ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน นำมาดัดแปลงให้สอดคล้องกับเรื่องที่ต้องการสอน แล้วเสนอเป็นกรณีศึกษาให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษา วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระเพื่อสร้างความเข้าใจ และช่วยฝึกให้นักเรียนรู้จักการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลและรู้จักตัดสินใจ กระตือรือร้นต่อข่าวสารความเคลื่อนไหว รู้จักสังเกตและหาเหตุผลเกี่ยวกับกรณีต่างๆ ขึ้นอย่างมีหลักเกณฑ์และสามารถปรับปรุงเหตุการณ์เรื่องราวเหล่านั้นให้สอดคล้องกับเนื้อหาทางจริยธรรม ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับกรณีศึกษานั้นได้อย่างเหมาะสม ดังที่ สุคนธ์ □ สิทธิพานนท์และคณะ (2551, น.79-80) ได้นำเสนอขั้นตอนการศึกษา ดังนี้ 1) ขั้นเตรียม ควรมีการแนะนำวิธีการศึกษกรณีให้ □ ชัดเจนถึงจุดมุ่งหมายหรือปัญหาที่ผู้ □ เรียนจะต้องพิจารณาการตอบคำถามหลังการอ □ น และแบ่งผู้ □ เรียนออกเป็นกลุ่ม □ มย์ □ อยตามความเหมาะสมกลุ่มละ 5-7 คน 2) ขั้นเสนอกรณีศึกษา ผู้สอนอาจมีการใช้ □ สื่อประกอบ เช่น □ น เอกสาร หรือรูปภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้ □ ทบทวนในขั้นวิเคราะห์ □ 3) ขั้นวิเคราะห์ให้ □ ผู้ □ เรียนแต่ละกลุ่ม □ มร □ วมกันอภิปรายระดมพลังสมอง รวบรวมข้อ □ อมูลวิเคราะห์ □ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกรณีศึกษา เพื่อตัดสินใจหาแนวทางแก้ □ ปัญหา และสรุปผลการอภิปรายของสมาชิกกลุ่ม □ ม 4) ขั้นสรุป ผู้เรียนทั้งชั้นเรียนร่วมกับผู้ □ สอน อภิปรายหา □ อสรุปเกี่ยวกับสาเหตุของปี □ ญหา และแนวทางในการตัดสินใจแก้ปี □ ญหาจากกรณีศึกษา ซึ่งควรสอดคล้อง □ อกกับหลักการทางวิทยาศาสตร์ □ 5) ขั้นประเมิน สามารถประเมินได้ □ จากการตอบปัญหาการสังเกต การร □ วมสนทนา การรายงาน การตอบคำถาม และการทำงานกลุ่มของผู้ □ เรียน ทั้งนี้ (ทิสนา แจมมณี 2551, น.364) ได้กล่าวถึง ข้อดีและข้อจำกัดของการสอนแบบกรณีศึกษา ดังนี้

1. เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียน ได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดแก้ปัญหา ช่วยให้ผู้เรียนมีมุมมองที่กว้างขึ้น

2. เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียน ได้เผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง และได้ฝึกแก้ปัญหา โดยไม่ต้องเสียดกับผลที่จะเกิดขึ้น ช่วยให้เกิดความพร้อมที่จะแก้ปัญหาเมื่อเผชิญปัญหานั้น ในสถานการณ์จริง

3. เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนสูง ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน และส่งเสริมการเรียนรู้จากกันและกัน

4. เป็นวิธีสอนที่ให้ผลดีมากที่สุดสำหรับกลุ่มผู้เรียนที่มีความรู้และประสบการณ์

หลากหลายสาขา

10. การส่งเสริมทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น

นอกจากหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทำให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาอาเซียนแล้ว ยังมุ่งเน้น พัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหา และความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและ สภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น ผู้เรียนควรมีความสามารถในการทำงานอย่างเป็นระบบ โดยมีการวางแผนการทำงาน ดำเนินงาน ตามแผนอย่างรอบคอบ เอาใจใส่ มานะ พากเพียร มีการตรวจสอบทบทวนการทำงานเป็นระยะๆ งานที่ดำเนินการบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับ ปรัชญา กล้าเผชิญ, (2552, น. 28); ณรงค์ ฤทธิเดช (2553, น.103); Jackson, Brett, Sessa, Cooper, Julin, and Peyronnin (1991, p.675-689); Parker (1990,p.16); Francis and Young (1979, p. 8); Wood cock (1989, p. 75 - 116); Mayo. E (1933,p. 71) ที่พบว่า องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงาน คือ การสร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่ม การได้รับการสนับสนุนจาก สังคม และความเป็นน้ำ หนึ่งใจเดียวกัน จากแนวคิดเกี่ยวกับการทำงานเป็นร่วมกันกับผู้อื่น โดยมีตัวบ่งชี้ 3 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

ตัวบ่งชี้ 1 วางแผนการทำงาน และดำเนินการจนสำเร็จ โดยมีประเด็นการพิจารณา ดังนี้

1. การวางแผนการทำงาน
2. การดำเนินงานตามขั้นตอนที่กำหนด
3. การตรวจสอบ ทบทวน ปรับปรุง แก้ไขการทำงาน
4. การทำงานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด
5. การมีการปรับปรุงพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้ 2 ทำงานอย่างมีความสุข มุ่งมั่นพัฒนางาน และภูมิใจในผลงานของตนเอง โดยมีประเด็นการพิจารณาดังนี้

1. ความเต็มใจและพึงพอใจในต่อการทำงานที่ได้รับมอบหมาย
2. การปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้น ตั้งใจ พากเพียร และละเอียดรอบคอบ
3. การยอมรับในคำวิพากษ์วิจารณ์ ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ
4. ความมุ่งมั่นพัฒนางานของตนเองอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์

5. ความรู้สึกชื่นชมและภาคภูมิใจต่อผลสำเร็จของผลงาน

ตัวบ่งชี้ 3 ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ โดยมีประเด็นการพิจารณา ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงานกับหมู่คณะ
2. ความสามารถในการทำงาน โดยใช้กระบวนการกลุ่ม
3. การแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์และมีเหตุผล ยอมรับความคิดเห็นของ

เพื่อน

4. การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

5. การมีมนุษยสัมพันธ์ สามารถประสานการทำงานร่วมกับหมู่คณะจนบรรลุผลสำเร็จ

สรุปได้ว่าการทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นกระบวนการสร้างความสัมพันธ์ภาพในกลุ่ม โดยมุ่งปรับปรุงคุณภาพความสัมพันธ์ที่มีอยู่ต่อกันระหว่างสมาชิก ให้มีประสิทธิภาพของกลุ่มสูงขึ้น ได้ เพื่อมีการวางแผนที่มีจุดมุ่งหมายในการปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพผ่านการวิเคราะห์ห้อย่างมีระบบและได้รับการยอมรับ โดยมีวัตถุประสงค์ พื้นฐานในการปรับปรุงความสามารถในการแก้ปัญหา ระหว่างสมาชิกของกลุ่มด้วยการทำงานร่วมกันตามที่ ตั้งเป้าหมายไว้ พร้อมทั้งมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีเจตคติ ด้านการตระหนักรู้คุณค่าของความเป็นไทยและอาเซียน เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

11. การสร้างเจตคติที่ดีในการตระหนักรู้คุณค่าของความเป็นไทยและความเป็นอาเซียน จากการสังเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 พบว่ากระทรวงศึกษาธิการ (2558, น. 39) ได้มีการกำหนดตัวชี้วัดของการตระหนักรู้คุณค่าของความเป็นไทยและความเป็นอาเซียน ไว้ 3 ตัวชี้วัด สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมและมีความกตัญญู กตเวทิตะ ของคนไทยและเพื่อนสมาชิกประเทศอาเซียน
2. เห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทยและภาษาเพื่อนสมาชิกประเทศอาเซียนในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
3. อนุรักษ์ และสืบทอดภูมิปัญญาไทยและอาเซียน โดยมีตัวบ่งชี้พฤติกรรม

ดังนี้

1. แต่งกายและมีมารยาทงดงามแบบไทยเรียนรู้และแลกเปลี่ยนความเป็นอาเซียน
2. ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย-อาเซียน
3. ชักชวน แนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมไทยและอาเซียน

4. ใช้ภาษาไทยและอาเซียนในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
5. ชักชวน แนะนำให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าของการใช้ภาษาไทยและเรียนรู้ภาษาอาเซียนที่ถูกต้อง
6. นำภูมิปัญญาไทยและอาเซียนมาใช้ให้เหมาะสมในวิถีชีวิต
7. แนะนำ มีส่วนร่วมในการสืบทอดภูมิปัญญาไทย และร่วมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมอาเซียน
9. มีสัมมาคารวะ
10. กตัญญูกตเวทีต่อผู้มีพระคุณ

ทั้งนี้เด็กและเยาวชนไทยจะต้องเป็นผู้มีความภาคภูมิใจรักในความเป็นไทย เห็นคุณค่า ชื่นชม มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สืบทอดเผยแพร่ ภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมไทยและอาเซียน มีความกตัญญูกตเวที ใช้ภาษาไทยและภาษาอาเซียนในการสื่อสารอย่าง ถูกต้องเหมาะสม จึงจะสามารถดำรงรักษา และถักทอสานต่อวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเองและเพื่อนบ้านได้

3. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรม (Multicultural Education)

3.1 ความเป็นมาของการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรม

การศึกษาพหุวัฒนธรรม เป็นการจัดการศึกษาที่เน้นการยอมรับความแตกต่างทางภาษา ขนบประเพณี ความเชื่อ ศาสนา และวิถีชีวิต บนพื้นฐานของการยอมรับสิทธิเสรีภาพ และหน้าที่ของแต่ละบุคคล โดยให้โอกาสชนกลุ่มน้อยซึ่งมีชีวิตความเป็นอยู่ที่แตกต่างกัน ได้รับการพัฒนาทุกด้าน เพื่อนำไปสู่ความเท่าเทียมกันของทุกคนในสังคม (รสสุคนธ์ เนาวบุตร, 2557, น. 10-11) ซึ่งในท้ายที่สุดการศึกษาพหุวัฒนธรรมจะเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยนำไปสู่ความเป็นสังคมที่มีความสมบูรณ์ มีคุณค่าและความสวยงามบนความแตกต่าง หลากหลาย มีศักยภาพ และสามารถนำความแตกต่างมาสร้างความเจริญก้าวหน้า ได้อย่างยั่งยืนแน่นอน การศึกษาพหุวัฒนธรรม นอกจากจะต้องเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรในการศึกษาระดับพื้นฐาน สังคมใหญ่ หรือแยกกลุ่มอยู่ห่างจากสังคมใหญ่ (Bennett, 1995, p.13)

เพื่อรักษาความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Taylor, 1949) พหุวัฒนธรรมนิยมเป็นแนวคิดหนึ่งที่มีการนำมาใช้ เพื่อจัดการกับความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรม ให้คนต่างกลุ่มสามารถอยู่ร่วมกันได้ ในสังคมบนหลักการของความเท่าเทียมกัน และให้สิทธิในการดำรงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ เฉพาะกลุ่ม แก่ชุมชนทางวัฒนธรรม แนวคิดพหุวัฒนธรรมนิยมในความหมาย

หลักเป็นหลักการทางรัฐศาสตร์ที่พัฒนาขึ้นในประเทศตะวันตก โดยเฉพาะประเทศที่เกิดจากการตั้งถิ่นฐานอาณานิคมในพื้นที่ที่มีชนพื้นเมือง (indigenous people) อาศัยอยู่ก่อนประเทศเหล่านี้ต่อมาเป็นปลายทางการย้ายถิ่นและมีชุมชนผู้ย้ายถิ่นฐาน มีปัญหาการเหยียดเชื้อชาติ และความไม่เท่าเทียมในอำนาจด้านเศรษฐกิจ สังคม และการแสดงออกทางวัฒนธรรม

ทั้งนี้ความหลากหลายทางวัฒนธรรมของอาเซียนในทางประวัติศาสตร์ ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากอินเดียและจีน ซึ่งแต่ละประเทศต่างก็รับเอาวัฒนธรรมจากทั้งสองชาตินี้เข้ามาในระดับที่แตกต่างกัน เช่น ไทยและลาวได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากอินเดียเป็นส่วนใหญ่ ส่วนเวียดนามได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมมาจากจีนเป็นส่วนใหญ่ โดยรวมกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนสามารถจำแนกออกเป็น 3 กลุ่มวัฒนธรรมหลัก ตามลักษณะที่ตั้ง ซึ่งสะท้อนวิถีชีวิตวัฒนธรรมที่สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม ดังนี้

3.1.1 กลุ่มวัฒนธรรมลุ่มน้ำโขง (ไทย-ลาว-เขมร-พม่า-เวียดนาม) ลุ่มแม่น้ำโขงเป็นที่อยู่อาศัยของหลายชุมชนที่มีอาณาเขตติดต่อกันหลายประเทศนับเป็นแหล่งอารยธรรมที่สำคัญซึ่งมีประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยม ทั้งที่มีความคล้ายคลึงและแตกต่างกัน ด้วยลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่ใกล้เคียงกัน รวมทั้งมีการไปมาหาสู่ มีการค้าขาย และกิจกรรมอื่นๆ ร่วมกันอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ส่งผลให้วัฒนธรรมของแต่ละประเทศ มีทั้งที่แสดงออกถึงลักษณะเฉพาะของตนเอง ขณะที่มีความคล้ายคลึงในบางส่วนของ การดำเนินวิถีชีวิต กล่าวได้ว่าไทย-ลาว-กัมพูชามีรากวัฒนธรรมเดียวกัน จึงมีความพ้องของวัฒนธรรมมากกว่าพม่าและเวียดนามซึ่งได้รับอิทธิพลจากจีน

3.1.2 กลุ่มวัฒนธรรม มาเลเซีย-อินโดนีเซีย-บรูไน คารุสซาลาม-สิงคโปร์ เป็นกลุ่มประเทศที่ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม แต่ก็มีประชาชนส่วนหนึ่งนับถือศาสนาพุทธ คริสต์ และฮินดูด้วยสัดส่วนที่แตกต่างกันไป ดังนั้น วัฒนธรรมประเพณี ศิลปะ การแสดง จะมีความคล้ายคลึงกัน ในขณะที่สิงคโปร์เป็นสังคมผสมผสานระหว่างจีน-มาเลย์-อินเดีย ดังนั้น จึงมีความหลากหลายของวัฒนธรรม

3.1.3 กลุ่มวัฒนธรรมฟิลิปปินส์ ถึงแม้ว่า ภูมิประเทศของอินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ จะมีความคล้ายคลึงกันแต่วัฒนธรรมของฟิลิปปินส์เป็นการผสมผสานกันระหว่างตะวันตกและตะวันออก ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะวัฒนธรรมฟิลิปปินส์ที่ได้รับอิทธิพลจากสเปน ซึ่งเป็นเจ้าอาณานิคมมาเป็นระยะเวลานาน ในขณะที่เดียวกันก็ได้ผสมวัฒนธรรมพื้นเมือง

ความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ สัญชาติ สีผิว ภาษา หรือเหตุการณ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ชาวชาติพันธุ์ต่างๆ ที่อาศัยทั่วประเทศโดยเฉพาะภาคเหนือตอนบน การนำวัฒนธรรมหลักเพียงวัฒนธรรมเดียวเข้าไปกำหนดทิศทางของการศึกษา โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่าง ชัดแจ้ง

กับหลักการของการศึกษา จำเป็นอย่างยิ่งที่นักการศึกษาควรมีความรู้ความเข้าใจและมีความสามารถจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับ พหุวัฒนธรรมนำไปสู่ผู้เรียนได้

3.2 แนวการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรม

สิริวรรณ ศรีพหล (2555, น.14) ได้กล่าวถึงเป้าหมายของการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรม เพื่อให้สังคมมีความสุขและสันติได้นั้น การใช้มิติพหุวัฒนธรรมในการแก้ปัญหาความขัดแย้งในสังคมมีส่วนสำคัญและที่สำคัญที่สุด คือการอยู่ร่วมกันในสังคมที่หลากหลาย วัฒนธรรมต้องอยู่ด้วยความเข้าใจบนพื้นฐานความเคารพซึ่งกันและกัน การได้เรียนรู้ถึงวัฒนธรรมอื่นนอกเหนือจากวัฒนธรรมของเรา ทำให้ทราบว่า กลุ่มคนที่ไม่ได้มีวัฒนธรรมเหมือนเราเขาอยู่กันอย่างไร มีความรู้สึกอย่างไร สามารถอยู่อาศัยและพัฒนาประเทศร่วมกันได้อย่างยั่งยืน ในส่วนของรัฐบาลสามารถกำหนดกฎหมายและนโยบายเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรม หรือหาแนวทางที่จะให้ประเทศชาติมีความมั่นคงท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรม รัฐบาลมีหน้าที่ที่จะต้องส่งเสริมให้ประชาชนของตนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม ศาสนา ประเพณี การปฏิบัติของกลุ่มคนต่างๆ ในประเทศนั้นๆ เพื่อสร้างความเข้าใจและการยอมรับคนกลุ่มอื่นที่มีความคิดและวัฒนธรรมแตกต่างจากตน

ในส่วนของการศึกษา หากเยาวชนของชาติได้มีความเข้าใจถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มคนในสังคมนั้นตัวเขาสามารถบูรณาการความเข้าใจนี้กับการดำเนินชีวิตของตน ส่งผลทำให้เยาวชนของชาติเกิดความเข้าใจเพื่อนมนุษย์ที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม ไม่รู้สึกรังเกียจ เียดฉันท แต่กลับมีความรัก ความเข้าใจ ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การช่วยเหลือผู้อื่น และเมื่อเยาวชนเหล่านี้เติบโตเป็นกำลังของประเทศแล้ว เจตคติเหล่านี้ จะช่วยให้สังคมมีความสามัคคี และความปรองดองระหว่างกันของกลุ่มคนในชาติ ซึ่งนำไปสู่สังคมไทยที่มีความสงบสุขและความเจริญอย่างยั่งยืน (สิริวรรณ ศรีพหล, 2555, น.15)

อนึ่งได้มีนักการศึกษาแบ่งมิติของการศึกษาพหุวัฒนธรรม ดังเช่น Sleeter and Grant (2003) ได้กล่าวถึงแนวทางทั่วไปของการจัดการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรม 5 ประการ (Five General Approaches) คือ 1. การสอนในสภาพที่แตกต่างของความ สามารถพิเศษและวัฒนธรรมของผู้เรียน (Teaching The Exceptional and Culturally Different Student) 2. การสร้างความสัมพันธ์ไมตรีในมนุษย์ (The Human Relations Approach) 3. การสร้างหลักสูตรที่เจาะจงหรือเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับกลุ่มของผู้เรียน (The Single-Group Studies Curriculum) 4. การสร้างให้เกิดการศึกษาในลักษณะพหุวัฒนธรรม (The Multicultural Education Approach) 5. การส่งเสริมแนวทางพหุวัฒนธรรมให้เกิดขึ้นในสังคม (The Multicultural and Social Deconstructionists Approach) โดยที่ Banks (1997) แบ่งมิติของการศึกษาพหุวัฒนธรรมออกเป็น 5 มิติ ดังต่อไปนี้

3.2.1 บูรณาการเนื้อหาความรู้ (Content Integration) หมายถึง การจัดการศึกษาที่มีการบูรณาการเนื้อหาและข้อมูลต่างๆ ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เป็นข้อมูลและเนื้อหาที่สะท้อนถึงกลุ่มคนทางสังคม นอกจากนี้การบูรณาการด้านความรู้นั้นควรเริ่มต้นที่การสร้างให้เกิดความเข้าใจพื้นฐานทางด้านประวัติศาสตร์ของชาติพันธุ์ต่างๆ ในสังคม

3.2.2 การสร้างความรู้ (Knowledge Construction) หมายถึง กระบวนการที่อธิบายถึงการสร้างความรู้ที่เชื่อมโยงกับมิติทางสังคมหรือวิทยาศาสตร์ เมื่อแนวคิดดังกล่าวถูกใช้ในการเรียนการสอน กระบวนการสร้างความรู้จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงที่มาที่ไปของความรู้ที่ถูกสร้างขึ้น รวมถึงการอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจถึงอิทธิพลของกลุ่มคนที่มีเชื้อชาติสัญชาติ และชนชั้นทางสังคมว่ามีผลต่อการสร้างความรู้อย่างไร

3.2.3 การลดอคติ เป็นมิติและกระบวนการที่อธิบายถึงกลยุทธ์ในการเรียนการสอนที่ถูกใช้เพื่อเสริมสร้างทัศนคติเชิงบวก เพื่อให้ผู้เรียนมีแนวคิดประชาธิปไตย รวมถึงการสร้างให้เกิดคุณค่าต่างๆ ให้เกิดขึ้น ซึ่งได้แก่แนวคิดเชิงบวกต่อเชื้อชาติที่แตกต่างกัน

3.2.4 การใช้วิธีสอนที่ส่งเสริมความเท่าเทียม หมายถึง ใช้เทคนิควิธีสอนที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ ไม่ว่าจะผู้เรียนนั้นจะมีความแตกต่างกันทางด้านเชื้อชาติ สัญชาติ หรือชนชั้นทางสังคม ผู้เรียนกลุ่มต่างๆ เหล่านี้จะต้องได้รับการส่งเสริมใส่ใจอย่างเท่าเทียม ดังนั้นผู้สอนหรือผู้บริหารต้องสร้างเครื่องมือเพื่อช่วยเหลือผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันในการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จหรือช่วยยกระดับความสำเร็จทางการเรียน

3.2.5 การให้ความสำคัญวัฒนธรรมโรงเรียน หมายถึง กระบวนการในการสร้างวัฒนธรรมและสร้างองค์การให้มีความเข้มแข็งเพื่อให้ผู้เรียนที่มีความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ ชาติพันธุ์ ภาษาและกลุ่มชนชั้นทางสังคมได้รับประสบการณ์ทางการศึกษาที่มีคุณภาพ

นอกจากนี้ Bank (1994, p.1) แบ่งหลักสูตรการศึกษาพหุวัฒนธรรมแบ่งได้เป็น 4 รูปแบบ คือ

1. รูปแบบกระจายเนื้อหาโดยจะให้ความสำคัญกับลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรม ได้แก่ วิถีบุรุษ วีรสตรี วันหยุดสำคัญ เรื่องเล่า อาหาร และเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย แนวคิดนี้จะให้ความสำคัญกับอัตลักษณ์ดังกล่าวข้างต้นแต่จะไม่มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรหลักที่มีการใช้อยู่ ทั้งนี้รูปแบบดังกล่าวนี้ให้ความสำคัญกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมเน้นการพยายามสร้างความเข้าใจกับวัฒนธรรมอื่นๆ แต่จะพยายามหลีกเลี่ยงประเด็นที่เป็นความขัดแย้งที่แท้จริงทางวัฒนธรรม รวมถึงประเด็นเกี่ยวกับพลังอำนาจและความไม่ยุติธรรมที่มีอยู่ในสังคม

2. แบบเพิ่มเติมเนื้อหา รูปแบบนี้จะเป็นการเปิดกว้างมากขึ้น โดยเป็นการเพิ่มเติมประเด็นเนื้อหาในหลักสูตรหลัก เป็นการนำวัฒนธรรมรูปแบบหนึ่ง ไปเชื่อมโยงกับอีกวัฒนธรรมหนึ่ง

ทั้งนี้วัฒนธรรมที่ถูกนำมาเชื่อมโยงจะเป็นวัฒนธรรมย่อยที่ต้องการนำเสนอให้เห็นถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม ตัวอย่างเช่น การนำเสนอวัฒนธรรมไทย-จีนเชื่อมโยงกับรายวิชาประวัติศาสตร์ไทย ถึงแม้จะเป็นการเปิดกว้างวัฒนธรรมอื่น แต่มุมมองสำคัญยังคงให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมหลัก

3. รูปแบบการเปลี่ยนแปลงเนื้อหา รูปแบบนี้เปิดกว้างมากกว่ารูปแบบที่สอง โดยมีการยอมรับแนวคิดที่แตกต่างกันออกไปจากวัฒนธรรมหลัก มีการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาในหลักสูตรเพื่อให้เกิดการยอมรับและเข้าใจความแตกต่าง เน้นการคิดวิเคราะห์และให้เข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรม อย่างไรก็ตามรูปแบบนี้ต้องอาศัยการปรับปรุงหลักสูตรย่อยไปสนับสนุนหลักสูตรที่มีอยู่แล้วรวมถึงการจัดการฝึกอบรมเพื่อให้เข้าใจเนื้อหา รวมถึงการพัฒนาวัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้ เทคโนโลยีและระบบที่เหมาะสม

4. รูปแบบการปฏิบัติทางสังคม คือมีการส่งเสริมให้เกิดมุมมองที่หลากหลายและมีความตระหนักต่อวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน และเน้นการลงมือปฏิบัติ โดยมุมมองเหล่านี้ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้และการสร้างความรู้โดยอิสระ เพื่อให้เห็นถึงความสำคัญของวัฒนธรรมที่แตกต่างกันอย่างแท้จริง เช่น ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นในพื้นที่ใกล้เคียงและมอบหมายให้นักเรียนออกแบบกิจกรรมเพื่อรณรงค์ให้ความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์บุคคลที่ได้รับบาดเจ็บจากภัยธรรมชาติ เป็นต้น รูปแบบนี้จะเน้นการคิดวิเคราะห์และการตัดสินใจของผู้เรียนเอง และรูปแบบดังกล่าวนี้ต้องมีการปรับปรุงเนื้อหาในหลักสูตรให้มีความเหมาะสม

การจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรม จะเข้ามามีบทบาทในปัจจุบัน เนื่องจากสภาพทางสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง ประชาชนสามารถเคลื่อนย้ายไปยังส่วนต่างๆ ของโลกได้อย่างสะดวก และรวดเร็วมากขึ้นแต่ประชาชนเหล่านั้นยังคงวัฒนธรรมเดิมของตนเองไว้ท่ามกลางกระแสวัฒนธรรมหลัก ดังนั้นมีหลักสำคัญที่จะต้องศึกษาอย่างน้อย 3 ประการคือ

1) แนวคิดหรือมโนทัศน์ (Idea or concept) แนวคิดทางพหุวัฒนธรรมจะต้องเพื่อผู้เรียนทุกคน โดยไม่แบ่งแยก เพศ ชนชั้นทางสังคม กลุ่มชน เชื้อชาติ หรือลักษณะทางวัฒนธรรม จะต้องมีความเท่าเทียมกันในโอกาสที่จะได้รับการเรียนรู้ในสถานศึกษา และมุ่งให้ผู้เรียนได้รับการเปลี่ยนแปลงที่ดีที่สุดในสถานศึกษา

2) แนวทางการปฏิรูปทางการศึกษา (Educational reform movement) การจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมเป็นแนวทางในการปฏิรูปทางการศึกษา ซึ่งเป็นเรื่องยากมากในการที่จะเปลี่ยนแปลงสถาบันการศึกษาซึ่งมีผู้เรียนจำนวนมาก หลากหลายชนชั้น มีความแตกต่างทางเพศ เชื้อชาติ และวัฒนธรรม ให้มีโอกาสที่เท่าเทียมกันทางการศึกษา ดังนั้นการปฏิรูปการศึกษา

ตามแนวการศึกษาพหุวัฒนธรรมจะต้องเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางการศึกษาของสถานศึกษาในลักษณะองค์รวม ไม่ได้จำกัดเฉพาะการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเท่านั้น

3) กระบวนการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม (process) มีเป้าหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่มีเสรีภาพและความยุติธรรม จะต้องมีการขจัดความคิดที่เป็นอคติและการแบ่งแยกของกลุ่มต่างๆ ในผู้เรียนให้หมดไป โดยเป็นกระบวนการที่จะต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มความเท่าเทียมกันทางการศึกษาแก่ผู้เรียนทุกคน

จึงสรุปได้ว่าการศึกษาศาสนาสามารถเป็นเครื่องมือหรือกลไกที่จะนำไปสู่ การสร้างความเข้าใจเรื่องพหุวัฒนธรรม เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติท่ามกลางความหลากหลายของกลุ่มคนในสังคมได้ โดยการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรม หรือพหุวัฒนธรรมศึกษา ดังนั้นการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรม ให้กับเยาวชนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรนี้ขึ้นสำหรับพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่ายซึ่งจะ ได้ทำหลักสูตรที่มีเป้าหมายชัดเจน มีความเหมาะสม ตรงกับความ ต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น และได้ออกแบบการจัดการเรียนการสอนรูปแบบโครงการและกรณีศึกษา มีกิจกรรมให้นักเรียนได้อภิปรายตามประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชุมชน ซึ่งนอกจากนักเรียนจะได้รับความรู้ และยังสามารถวิเคราะห์

4. แนวคิดเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลผู้เรียน

การวัดและประเมินผลมีความสัมพันธ์กับการสอนอย่างมาก ดังจะเห็นได้ในการจัดการเรียนการสอนระดับชั้นเรียนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์นั้น ครูผู้สอนควรมีการตรวจสอบโดยวัดและประเมินความรู้ความเข้าใจ และทักษะพื้นฐานของผู้เรียนแต่ละคนก่อนที่จะสอนรายวิชาหรือหน่วยการเรียนนั้นๆ เพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557, น. 5) จะได้ทราบว่าความรู้ความสามารถของผู้เรียนในเรื่องใดที่ยังขาดและต้องรีบเสริมให้เกิดขึ้นก่อน หรือความรู้ความสามารถใครรู้แล้วจะได้ไม่ต้องเรียนซ้ำ เพื่อจะได้วางแผนและจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนก่อนการสอนจริง ซึ่งจะมีผลทำให้ผู้เรียนสามารถบรรลุจุดประสงค์ได้ดีขึ้น

สิริวรรณ ศรีพหล (2555 , น.31-32) ได้กล่าวถึงการวัดและประเมินผลความก้าวหน้าทางการเรียนการสอนพหุวัฒนธรรม ต้องพิจารณาจากจุดมุ่งหมายของการสอน ซึ่งจำแนกเป็น 3 พิสัย คือ พุทธพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ผู้สอนจะต้องเลือกเครื่องมือการประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายดังกล่าว เครื่องมือการวัดและประเมินผลความก้าวหน้าผู้เรียนที่สำคัญ ซึ่งผู้สอนใช้กันมากเพื่อ ประเมินความรู้และทักษะในการเรียนการสอน คือ แบบทดสอบ ส่วนเครื่องมือวัดและ

ประเมินด้าน เจตคติและค่านิยม หรือด้านความรู้สึกและอารมณ์นั้น นิยมใช้ คือ วิธีการสังเกตและวิธีการที่ให้นักเรียนรายงานตนเอง

การประเมินผลที่ดีควรมีขอบเขตกว้างขวางและใช้วิธีการหลายๆ แบบ ทั้งนี้เพื่อให้ครูได้วัดผลอย่างถูกต้อง (บุญธรรม กิจปริดาภิรุตย์, 2543, น. 238-240) โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 หลักการประเมินพุทธิพิสัย

การประเมินพุทธิพิสัย เป็นการประเมินความรู้ □ ความเข้าใจ ซึ่งเป็ □ นทักษะของสมอง ดังนั้นการประเมินจึง เป็ □ นการประเมินทางอ □ มจากพฤติกรรมที่ผู้ □ ถูกประเมินแสดงออก เพื่อบ □ ่งชี้ถึงทักษะของสมองดังกล่าว ลักษณะของ แบบทดสอบวัดพฤติกรรมดี □ นพุทธิพิสัยที่ดีคือ 1) มีความเที่ยงตรง ที่มีความเที่ยงตรงจะสามารถวัดเนื้อหาที่ ต้องการวัดได้ครบถ □ ้วน และวัดได้ □ ตรงตามจุดมุ่ง □ หมายที่ดี □ องการวัด 2) เชื่อมั่นได้ □ แบบทดสอบที่มีความเชื่อมั่นได้ □ หากนำมาใช้ □ สอบวัดกับคนกลุ่ม □ มเดิมหลายๆครั้ง ผลการวัดจะเหมือนเดิมหรือเปลี่ยนแปลงน □ อยมาก 3) มีความเป็ □ นปรนัย หมายถึงมีความชัดเจนของคำถามทุกคนอ □ านแล้ว □ วมเข้าใจตรงกัน ใครตรวจก็ให้ □ คะแนนตรงกัน และแปลความหมายของคะแนนได้ □ ค □ ำตรงกัน 4) มีความยาก □ ยพอเหมาะ หมายถึงแบบทดสอบไม่ □ ยากเกินไปและไม่ □ ง □ ยเกินไป ช □ ้อสอบช □ ้อใดที่มีคนตอบถูกมากแสดงว่า □ ง □ ย และช □ ้อสอบที่มีคนตอบถูก น □ อยแสดงว่า □ ยาก (ค □ ำความยาก □ ย ของช □ ้อสอบ หรือค □ ำ p มีค □ ำอยู่ □ ะหว □ าง 0-1.00) ช □ ้อสอบที่ดีค □ ำ p อยู่ □ ะหว □ าง 0.20-0.80 5) มีอำนาจจำแนก หมายถึงความสามารถแบ่ง □ อกกลุ่ม □ มออกเป็ □ นประเภทต □ างๆ ได้ □ ถูกดี □ งาม ช □ ้อสอบที่มีอำนาจจำแนกดีหมายถึงช □ ้อสอบที่ คนเก □ ่ง ตอบถูก คนอ □ ้นตอบผิด ช □ ้อสอบที่จำแนกไม่ □ ได้ □ คนเก □ ่งและคนอ □ ้นจะตอบถูกผิดพอๆ กัน ไม่ □ มีความแตกต □ างกัน โดยทั่วไปค □ ำอำนาจจำแนกช □ ้อสอบ หรือค □ ำ r อยู่ □ ะหว □ าง -1.00 ถึง +1.00 ถ □ ำค □ ำ r มีเครื่องหมายลบ หมายถึง การจำแนกกลับทาง คนเก □ ่งตอบถูกน □ อยกว่า □ คนอ □ ้น ค □ ำ r ใกล้เคียงศูนย์ □ (r = -.19 ถึง +.19) ช □ ้อสอบจำแนกไม่ได้ □ เพราะ คนเก □ ่งและคนอ □ ้นตอบถูกผิดพอๆ กัน ช □ ้อสอบที่ดีค □ ำ r ควรมีค □ ำอยู่ □ ะหว □ าง 0.20 ถึง 1.00 6) มีประสิทธิภาพ คือเครื่องมือที่สามารถทำให้ □ ได้ □ ช □ ้อมูลที่ดีที่สุด เชื่อถือได้ □ มาก โดยใช้ □ วิธีการที่สะดวก รวดเร็ว ค □ ำองตัว แต่ □ เสียเวลาน □ อย ลงทุนน □ อยและใช้ □ แรงงานน □ อย 7) มีความยุติธรรม ไม่ □ เป็ □ ดโอกาสให้ □ ามีการได้ □ เปรียบเทียบกันระหว □ างผู้ที่ถูกวัด ค □ ำ วมกัน 8) ใช้ □ คำถามถามลึก ช □ ้อสอบที่ดี □ ้องถามให้ □ ผู้ □ ตอบใช้ □ ความสามารถในการคิดค้นก □ ่อนที่จะตอบ 1) ใช้คำถามช่วยมีลักษณะที่ทำทายให้ □ ผู้ □ สอบอยากคิดอยากตอบและทำค □ ำ วมความเต็มใจ 9) คำถามจำเพาะเจาะจง ไม่ □ ถามกว้าง □ วมเกินไป หรือถามคลุมเครือให้ □ คิดได้ □ หลายแง่ □ หลายมุม

การสร้ง ารเครื่องมือด้ านพุทธิพิสัย เครื่องมือที่วัดด้ านพุทธิพิสัยส วนใหญ่ นิยมใช้ แบบทดสอบ ซึ่งมีหลากหลายชนิดด้ ด้ าวมาแล้ว ่ว แต่แบบทดสอบที่ใช้ ำหรับประเมินผลการเรียนรู้ ในการจัดการเรียนการสอนที่ใช้ ส่วนใหญ่ มี 2 ประเภทคือแบบทดสอบอัตนัย และแบบทดสอบปรนัย ซึ่งมีหลักการสร้างข้ อสอบด้งนี้

1) การสร้ง ารข้อสอบอัตนัย ข้ อสอบอัตนัยเป ็นข้อสอบที่เป ็นโอกาสให้ ผู้ตอบได้แสดงความสามารถ ในด้ านความรู้ ภาษา ความคิดริเริ่ม วิเคราะห์ ข้ อความได้ อย ารเหมาะสม แบ่ง ารออกเป ็น 2 ลักษณะคือ แบบไม่ ำก้ดคำตอบ และแบบจำกัดคำตอบ

2) การสร้ง ารข้ อสอบปรนัย แบบปรนัยที่รู้ ำก้กันด้ได้แก่ 1) แบบถูกผิด ซึ่งก็คือแบบทดสอบเลือกตอบสองตัวเลือก ซึ่งผู้ ้ตอบมีโอกาสเลือกตอบข้ ้อใดข้ ้อหนึ่ง อาจตอบว่า ำ ผิดหรือถูก ใช้ หรือไม่ มีข้อแนะนำการสร้ง ารด้งนี้ (1) เขียนคำถามคำตอบ และข้ อความให้ ัดเจน กระชับ ไม่ อยกย ่อนไม่ ด้ ้องดีความ (2) ไม่ใช้ ข้ อความปฏิเสธ ่อน (3) หลีกเลียงการลอกข้ อความจากคำบรรยายหรือหนังสือ (4) ข้อผิด ข้อถูก ควรใกล้เคียงกัน เป ็นด้้น ข้ ้อใดของข้ อสอบนี้คือ ตรวจง าย รวดเร็วประหยัดค ำใช้ ำ าย

4.2 หลักการประเมินผลด้านจิตพิสัย

4.2.1 วัดให้ ครอบคลุมคุณลักษณะที่ด้ ้องการจะวัด เนื่องจากคุณลักษณะจิตพิสัย เป ็นคุณลักษณะเฉพาะส วนตัว ฉะนั้นพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกมาเหมือนกัน ไม่ ำจำเป็น ันต้องเป ็นผลจากอารมณ์ หรือความรู้ สึกอย ารเดียวกัน ขณะเดียวกันผู้ ้ที่มีอารมณ์ ความรู้ สึกอย ารเดียวกัน ก็ไม่ ำแน ่ว ำจะแสดงพฤติกรรมอย ารเดียวกัน ฉ้งน้การวัดให้ ครอบคลุมจึงจำเป็น ันด้ ้องใช้ เครื่องมือวัดหลากหลายชนิด

4.2.2 การวัดควรวัดหลายๆ ครั้ง เนื่องจากความรู้สึกและอารมณ์ ของบุคคล มักจะมีการเปลี่ยนแปลงได้ ตาม สถานการณ์ และบางครั้งสถานการณ์ เดียวกันแต่ ต่างเวลา ก็อาจมีความ รู้สึกไม่ เหมือนกัน ฉ้งน้ การวัดจึงควรทำ หลายๆ ครั้ง และควรสุ ่มทั้งสถานที่ และเวลาให้ แยกต ่างกัน จึงจะทำให้ การวัดมีความน ำเชื่อถือ

4.2.3 วัดผลอย ่างต ้องเนื่อง การวัดที่ดีไม่ ควรเชื่อข้ อมูลที่ได้ ำจากการวัดเพียงครั้งเดียว แต่ ควรวัดอย ่าง ต ้อเนื่องกันหลายๆ ครั้งด้ วยเทคนิคที่แยกต ่างกัน หลากหลายวิธีจึงจะเชื่อได้ ่ว ำ คุณลักษณะด้ านจิตใจและอารมณ์ ันั้น เป ็นลักษณะถาวรของบุคคลนั้น

4.2.4 ความร่วมมือของผู้ถือฤกษ์วัดเป็นหัวใจสำคัญของการวัด เนื่องจากการวัดจิตพิสัย เป็ นการวัดคุณลักษณะของ บุคคล ดังนั้น ก อนวัดกรรมันใจว าจได้ รับความร วมมือจากผู้ ตอบว าช ้อมูลที่ได้ รับนั้นเป็ นช ้อมูลจริง นอกจากนั้นผู้ วัด ควรหาเทคนิคที่ทำให้ ผู้ ตอบ ตอบด้ วยความสบายใจและม่ันใจในความปลอดภัยของช ้อมูล

4.2.5 ใช้ผลการวัดให้ถูกต้อง เนื่องจากการวัดผลด้ านจิตพิสัยม่ มีถูก ม่ มีผิด ดังนั้นผลการวัดจึงม่ สามารถนำไปใช้ ในการตัดสินใจได้ หรือตก แต่ การวัดทางจิตพิสัยเป็ นการวัดเพื่อนำช ้อมูลไปใช้ ในการพัฒนาบุคคล ม่ ใช เพื่อการตัดสินใจ

หลักการสร้างเครื่องมือวัดจิตพิสัย การวัดผลด้ านจิตพิสัย เป็ นการวัดความรู้ สึกนึกคิด คุณธรรมจริยธรรม อารมณ์ ของบุคคล มักวัดทางอ ม จากพฤติกรรมที่แสดง ภายใด้ สถานการณ์สมมุติเพื่อสะท อนถึงถึงความรู้ สึกนึกคิดด้งก่ าว ผลการวัดมีลักษณะความคิดเห็นต ่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งภายใด้ สถานการณ์ จึงม่มีผิดม่ มีถูก มีความคาดเคลื่อนง าย พฤติกรรมด้านจิตพิสัยแบ งได้ เป็ 5 ระดับ ได้ แก การรับรู้ การตอบสนอง การสร างคุณค่า ำ การจัดระบบคุณค่า ำ และการสร างลักษณะนิสัย การวัดจึงนิยมวัดให้ ครอบคลุม วัดหลายๆครั้ง วัดอ ะง ่อเนื่อง

เครื่องมือที่นิยมใช้มากในการวัดพฤติกรรมจิตพิสัยคือ 1) มาตราส วนประมาณค ำ 2) แบบสำรวจรายการ 3) แบบวัดเชิงสถานการณ์ และ 4) แบบสังเกต การสร างเครื่องมือจิตพิสัยมีลำดับขั้นตอนการสร างด้งต่อไปนี้ 1) กำหนดคุณลักษณะที่ต องการวัด ได้ แก ความรู้ สึก คุณธรรมจริยธรรม และเจตคติ 2) กำหนดพฤติกรรมบ งชี้หรือนิยามพฤติกรรมที่บ งชี้แสดงถึงเจตคติที่สนใจ 3) กำหนดวิธีการหรือเครื่องมือวัด เพื่อพิจารณาเครื่องมือที่เหมาะสมในการวัดพฤติกรรมที่สนใจ โดยยึดหลักความเหมาะสมและม่ ุ ยากในการเก็บข้อมูล 4) สร้างเครื่องมือวัด 5) ตรวจสอบเครื่องมือ มักนิยมนำไปทดลองใช้ กับกลุ่ม มตัวอย างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่ม มที่ต้องการวัด เพื่อกำหนดหาคุณภาพเครื่องมือ ต านความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น และอำนาจจำแนก

4.3 หลักการประเมินผลด้านทักษะพิสัย

หลักการประเมินผลด้านทักษะพิสัย แบ ง ออกเป็ 1) วัดให้ ตรงจุด ม งหมาย โดยพิจารณาผลสุดที่ ายที่จะเกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน การวัดต องวัดทีละทักษะ อยก่อน เป นต น 2) ความสอดคล้อง องของงานที่กำหนดกับจุดประสงค์ต้องการประเมินความสามารถ 3) ความเหมาะสมในการดำเนินงาน พิจารณาว่า ำผลงานด้งก่ าวเกิดจาก ทำงานกลุ่ม มหรือเดี่ยว 4) ยุติธรรม 5) การให้ คะแนนควรเป นปรนัย และเที่ยงตรง กำหนดไว้ ชัดเจน ในแต่ ละขั้นตอน จะได้ คะแนนเท ำไร 6) มีเกณฑ์ การ

ประเมินผล ซึ่งพิจารณาจาก กระบวนการหรือวิธีการ และผลผลิตที่เกิดขึ้นซึ่งพิจารณาทั้งปริมาณและคุณภาพ 7) วัดหลายๆครั้ง ขึ้นตอนการประเมิน

การสร้งเครื่องมือวัด มีลำดับขั้นตอนดังนี้ (1) วางแผนสร้างเครื่องมือ พิจารณาวัตถุประสงค์ของการสอน (2) ดำเนินการสร้งเครื่องมือ (3) ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ (4) สร้งคู่มือการใช้เครื่องมือ (5) ดำเนินการวัด เครื่องมือวัดคัดค้านทักษะพิสัย วิธีการและเครื่องมือที่นิยมวัดทักษะพิสัยที่นิยมใช้ ได้แก่ การทดสอบ แบบสังเกต แบบสำรวจรายการ และ มาตรฐานประมาณค่า ซึ่งแต่ละประเภทมีความเหมาะสมแตกต่างกัน ซึ่งการวัดหนึ่งๆ เพื่อความเหมาะสมและเกิด ความชัดเจนในการวัดอาจประยุกต์ใช้เครื่องมือหลายชนิดแตกต่างกัน

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาอาเซียน เกิดสมรรถนะสำคัญ คือความสามารถด้านทักษะการทำงาน เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆ ไปใช้ทำงานในการดำเนินชีวิตประจำวัน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่นและยังมุ่งพัฒนาผู้เรียน ให้มีความสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข มุ่งมั่นในการทำงาน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีในการตระหนักรู้คุณค่าของความเป็นไทยและอาเซียน โดยแบบทดสอบในการวัดความรู้ และใช้แบบประเมินในการวัดทักษะและการวัดเจตคติ

5. แนวคิดเกี่ยวกับภาคีเครือข่าย

5.1 ความหมายของภาคีเครือข่าย

คำว่า "เครือข่าย" มีความสำคัญมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ ผู้คนพูดถึงเครือข่ายของหน่วยงานการพัฒนาวิจัย ธุรกิจ และในสาขาวิชาชีพต่างๆ คนบางกลุ่ม มอง "เครือข่าย" ว่าเป็นเพียงคำที่รู้จักกันเฉพาะในวงการหนึ่ง ปัจจุบันมีองค์กรจำนวนมากตระหนักว่า "เครือข่าย" เป็นเครื่องมือที่มีคุณค่าในการพัฒนา แต่เครือข่ายคืออะไร เครือข่ายทำงานอย่างไร ทำไมบางเครือข่ายประสบความสำเร็จ บางเครือข่ายไม่ประสบความสำเร็จ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553, น.29) ในปัจจุบัน"เครือข่าย" มีความหมายคือ ขบวนการทางสังคม อันเกิดจากการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กลุ่ม องค์กร สถาบัน โดยมีเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และความต้องการบางอย่าง ร่วมกัน ร่วมกันดำเนินกิจกรรมบางอย่าง โดยที่สมาชิกของเครือข่ายยังคงความเป็นเอกเทศไม่ขึ้นต่อกัน อีกประการหนึ่ง หมายถึงวัฒนธรรมองค์กร เป็นกระบวนการที่สน

ใหม่ที่ทำให้มีการจัดความสัมพันธ์ภายในองค์กรหนึ่ง ระหว่างคนในองค์กร และระหว่างองค์กรนั้น กับองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยการเปลี่ยนจากการจัดการเครือข่ายเป็นขบวนการทางสังคม อันเกิดจากการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กลุ่ม องค์กร สถาบัน โดยมีเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และความต้องการบางอย่างร่วมกัน โดยที่สมาชิกของเครือข่ายยังคงความเป็นเอกเทศไม่ขึ้นต่อกัน (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ ,2555,น.16) อีกประการหนึ่ง หมายถึง วัฒนธรรมองค์กรเป็นกระบวนการทัศนียภาพใหม่ที่ทำให้มีการจัดความสัมพันธ์ภายในองค์กรหนึ่ง ระหว่างคนในองค์กร และระหว่างองค์กรนั้นกับองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยการเปลี่ยนจากการจัดการแบบลำดับชั้น (hierarchical) มาเป็นการสร้างเครือข่าย (networking) กิจกรรมสำคัญที่สุดที่เครือข่ายทำร่วมกัน คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ประสบการณ์ แล้วพัฒนาไปสู่การวางแผนร่วมกัน ดำเนินกิจกรรมบางอย่างร่วมกัน ทำให้ด้านหนึ่งหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อน อีกด้านหนึ่งทำให้กิจกรรมนั้นมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะเป็นการประสานพลัง (synergy) เป็นการใช้ทรัพยากร ใช้พลังงาน อย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการณรงค์เรื่องต่างๆ ถ้าทำเป็นเครือข่ายจะได้ผลมากกว่า ซึ่งเงื่อนไขสำคัญของเครือข่ายคือ ต้องมีการติดต่อสัมพันธ์สื่อสารกันอย่างสม่ำเสมอระหว่างสมาชิก อาจมีผู้ประสานซึ่งเป็นบุคคลหรือกลุ่มประสาน ซึ่งดำเนินกิจกรรมการประสาน แต่ไม่ใช่เป็นผู้ดำเนินการแทนสมาชิกเครือข่ายในทุกเรื่อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, น.50) พบว่าการใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย มีลักษณะสำคัญคือกลุ่มของคนหรือองค์กรที่สมัครใจ แลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลระหว่างกัน ทำกิจกรรมร่วมกัน เป็นสมาชิกของเครือข่ายไม่มีผลกระทบต่อความเป็นอิสระหรือความเป็นตัวของตัวเองของคนหรือองค์กรนั้นๆ นอกจากนี้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 และขณิฎฐา กาญจนรังษิณนัท (2542,น.7) ได้กล่าวถึงภาคีเครือข่าย ว่าเป็นการประสานงานรูปแบบหนึ่งที่โยงโยการทำงานของกลุ่มบุคคลหรือองค์กรหลายองค์กร ประกอบด้วย บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ องค์กรอื่น และสถานศึกษาอื่น ทั้งนี้ยังมีนักการศึกษาหลายท่าน ได้อธิบายถึงบทบาทของภาคีเครือข่ายที่คล้ายคลึงกันดังนี้ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2555, น.196); Starkey Paul.G (1998,p.103); Michael A Peters University of Waikato University.(2014, p.3) ได้แบ่งบทบาทของภาคีเครือข่าย 3 ประเภทคือ ผู้จัดกิจกรรม ผู้เข้าร่วมกิจกรรม และผู้สนับสนุนให้จัดกิจกรรม ซึ่งมีทรัพยากร มีเป้าหมาย มีกลุ่มสมาชิกของตนเอง ที่มีความคิด มีความต้องการที่เหมือนกัน เพื่อแก้ไขปัญหาคือโดยยึดหลักการทำงานร่วมกันบนพื้นฐานของความเท่าเทียมกัน เคารพซึ่งกันและกัน มากกว่าการเชื่อฟังและปฏิบัติตามผู้มี

อำนาจสั่งการซึ่งลักษณะสำคัญดังกล่าวจะช่วยให้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และหลักสูตรมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

Karen L. Mapp & Paul J. Kuttner (2013, p.7-11) ได้กล่าวถึง โครงสร้างการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายครอบครัว โดยเปิดโอกาสให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการกำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุน ให้ความร่วมมือและคอยเป็นที่เลี้ยง ในกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา ทำให้การทำกิจกรรม และการบริหารจัดการในสถานศึกษามีคุณภาพมากขึ้น

สรุปได้ว่าเครือข่าย คือ การเชื่อมโยงของกลุ่มของคนหรือกลุ่มองค์กรที่สมัครใจที่จะแลกเปลี่ยนข่าวสารร่วมกัน หรือทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีการจัดระเบียบโครงสร้างของคนในเครือข่ายด้วยความเป็น อิสระ เท่าเทียมกันภายใต้พื้นฐานของความเคารพสิทธิเชื่อถือ เอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ประเด็นสำคัญของนิยามข้างต้น คือ 1. ความสัมพันธ์ของสมาชิกในเครือข่ายต้องเป็นไปโดยสมัครใจ 2. กิจกรรมที่ทำในเครือข่ายต้องมีลักษณะเท่าเทียมหรือแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน 3. การเป็นสมาชิก เครือข่ายต้องไม่มีผลกระทบต่อความเป็นอิสระหรือความเป็นตัวของตัวเอง ของคนหรือองค์กรนั้นๆ การเชื่อมโยงในลักษณะของเครือข่ายที่ดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องระยะยาวได้

5.2 การสร้างเครือข่ายและรูปแบบของภาคีเครือข่าย

Starkey Paul, (1997, p.20-22) ได้ให้ความหมายของการสร้างเครือข่าย คือ การทำให้มีการติดต่อและการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และการร่วมมือกันด้วยความสมัครใจ การสร้างเครือข่ายควรสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้สมาชิกในเครือข่ายมีความสัมพันธ์ฉันท์เพื่อนที่ต่างก็มีความเป็นอิสระ มากกว่าทำให้เกิดการคบค้าสมาคมแบบพืงพิง นอกจากนี้การสร้างเครือข่ายต้องไม่ใช่การสร้างระบบการติดต่อเผยแพร่ข่าวสารแบบทางเดียว เช่น การถ่ายทอดข่าวสารทางสื่อสารมวลชน การส่งนิตยสารจดหมายข่าวให้กับสมาชิก เหล่านี้ไม่ใช่เครือข่าย เครื่องมือของการสื่อสารมวลชนอาจนำมาใช้ในเครือข่ายได้ แต่การใช้เครื่องมือเหล่านี้เพียงอย่างเดียวไม่สามารถเรียกได้ว่าเป็นการสร้างเครือข่าย (Burke, 1999, p.75) ดังนั้น เครือข่ายจึงไม่ใช่การส่งจดหมายข่าวไปให้สมาชิกตามรายชื่อเท่านั้น แต่ต้องมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลระหว่างกัน ความจำเป็นที่ต้องมีเครือข่าย เนื่องจาก การดำเนินงานขององค์กรในที่ต่างๆ เพื่อทราบถึงแหล่งวิชาการ แนวทางการพัฒนาทางการบริหาร สังคมเศรษฐกิจต่างๆ ของประเทศ รวมทั้งข้อดีข้อเสียของแต่ละแหล่งและแต่ละแนวทางการพัฒนา มีทรัพยากรที่จะดำเนินงานของตนเอง สามารถร่วมมือกับเพื่อนในวงการเดียวกันในหนทางที่องค์กรของตนจะได้รับประโยชน์ หรือทำให้รัฐบาลองค์กรและชุมชนรับฟังข้อเสนอแนะขององค์กรของตนได้อยู่แล้ว แต่ในความเป็นจริงไม่ใช่เช่นนั้น หน่วยงานพัฒนาไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานพัฒนาเอกชนหรือหน่วยงานพัฒนาของรัฐ ต่างหน่วยต่างทำงานกันไปไม่เคยเกี่ยวข้องกับหน่วยงานที่ทำงานคล้ายคลึงกัน มีการทำงานซ้ำซ้อนกันในพื้นที่

เดียวกัน แต่ละหน่วยงานก็มีการส่งข่าวสารข้อมูลไหลเวียนกันอยู่ภายในหน่วยงานของตน และข้อมูลข่าวสารมีค่อนข้างจำกัด ดังนั้นการเปิดโอกาสให้บุคคลและองค์กรได้แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารรวมทั้งบทเรียนและประสบการณ์กับบุคคลหรือองค์กรที่อยู่นอกหน่วยงานหรือองค์กรของตน และให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน โดยจัดรูปแบบของเครือข่ายได้ดังนี้

5.2.1 เครือข่ายเชิงพื้นที่ (area network) หมายถึง การรวมตัวของกลุ่ม องค์กร เครือข่าย ที่อาศัยพื้นที่ดำเนินการเป็นปัจจัยหลักในการทำงานร่วมกันเป็นกระบวนการพัฒนาที่อาศัยกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่เป็นเป้าหมายนำทางและเป็นการพัฒนาแบบบูรณาการที่ไม่แยกส่วนต่างๆ ออกจากกันโดยยึดเอาพื้นที่เป็นที่ตั้งแห่งความสำเร็จในการทำงานร่วมกันของทุกฝ่าย และโครงสร้างของเครือข่ายเชิงพื้นที่ สามารถจัดได้หลายระดับตามพื้นที่และกิจกรรมที่เกิดขึ้น อาทิการแบ่งเครือข่ายตามระบบการปกครองของภาครัฐ และการแบ่งพื้นที่ตามความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ

5.2.2 เครือข่ายเชิงประเด็นกิจกรรม (issue network) หมายถึง เครือข่ายที่ใช้ประเด็นกิจกรรม หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นปัจจัยหลักในการรวมกลุ่มองค์กร โดยมองข้ามมิติในเชิงพื้นที่ มุ่งเน้นการจัดการในประเด็นกิจกรรมนั้นๆ อย่างจริงจัง และพัฒนาให้เกิดความร่วมมือกับภาคอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องลักษณะและโครงสร้างของเครือข่ายเชิงประเด็นกิจกรรม สามารถแบ่งได้อย่างมากมายตามประเด็นกิจกรรม และความสนใจที่เกิดขึ้นของฝ่ายต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน โดยไม่ ยึดติดกับพื้นที่ดำเนินการ แต่ใช้หลักของกิจกรรมที่เกิดขึ้นเป็นตัวกำหนดความเป็นเครือข่าย เช่น เครือข่ายภูมิปัญญาชาวบ้าน เครือข่ายด้านคุ้มครองผู้บริโภค เครือข่ายสิ่งแวดล้อม เครือข่ายปฏิรูปการศึกษา เครือข่ายสิทธิมนุษยชน เครือข่ายสุขภาพ เป็นต้น

5.2.3 เครือข่ายแบ่งตามโครงสร้างหน้าที่ หมายถึง เครือข่ายที่เกิดขึ้นโดยอาศัยภารกิจ/กิจกรรมและการก่อตัวของกลุ่มผลประโยชน์ในสังคมเป็นแนวทางในการแบ่งเครือข่าย ซึ่งอาจแบ่งเป็นเครือข่ายภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคธุรกิจเอกชน และภาคองค์กรพัฒนาเอกชน โดยเครือข่ายต่างๆ ดังกล่าวมุ่งเน้น การดำเนินการภายใต้กรอบแนวคิด หลักการ วัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักของหน่วยงาน หรือ โครงสร้างหลักของกลุ่มผลประโยชน์นั้นๆ ลักษณะและโครงสร้างของเครือข่ายประเภทนี้ สำหรับสังคมไทยอาจแบ่งกลุ่มผลประโยชน์ได้ 4 ภาคส่วนใหญ่ๆ ได้แก่

1) เครือข่ายภาครัฐ เช่น เครือข่ายสถาบันการศึกษา เครือข่ายกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย เครือข่ายองค์กรอิสระของภาครัฐ เช่น สถาบันพระปกเกล้า สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นต้น

2) เครือข่ายภาคธุรกิจเอกชน เช่น สภาหอการค้า สภาอุตสาหกรรม สมาคมผู้ส่งออก เครือข่าย SME เป็นต้น

3) เครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชน เช่น เครือข่ายเพื่อนตะวันออก เครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชนภาคเหนือ เครือข่ายด้านแรงงานสวัสดิการสังคม เครือข่ายมูลนิธิ เป็นต้น

4) เครือข่ายภาคประชาชน เช่น เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน เครือข่ายประมงพื้นบ้านเครือข่ายสมัชชาคนจน เป็นต้น

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2555, น. 10) ได้กล่าวถึง การสร้างภาคีเครือข่ายและการมีส่วนร่วมเป็นเครื่องมือที่สถานศึกษามีความพยายามในการปรับเปลี่ยนรูปแบบ การบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีสมรรถนะสูง เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารจัดการ เนื่องจากกระบวนการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนและส่งเสริมให้สถานศึกษามีพลังในการพัฒนาประเทศอย่างสร้างสรรค์ อันเป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนาสถานศึกษายุคใหม่ ทั้งนี้ สถานศึกษาต้องสร้างระบบการดำเนินงานทางการศึกษาร่วมกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน เพื่อสร้างภาคีเครือข่ายการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบร่วมกัน โดยมีระดับการมีส่วนร่วมได้แบ่งออกมาเป็น 5 ระดับ (นรินทร์ชัย พัฒนพงศา, 2546, น.17) ได้แก่

ระดับที่ 1 การมีส่วนร่วมในระดับให้ข้อมูลข่าวสาร (To Inform) โดยวิธีการให้ข้อมูลสามารถใช้ช่องทางต่างๆ เช่น เอกสารตีพิมพ์ของสถานศึกษา การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อต่างๆ เช่น วิทยุชุมชน การจัดนิทรรศการนอกสถานศึกษา จดหมายข่าว เว็บไซต์ของสถานศึกษา เป็นต้น

ระดับที่ 2 การมีส่วนร่วมในระดับการปรึกษาหารือ (To Consult) เป็นกระบวนการที่เปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข้อเท็จจริงและความคิดเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจของสถานศึกษาด้วยวิธีต่างๆ เช่น การรับฟังความคิดเห็น การสำรวจความคิดเห็น การจัดเวทีสาธารณะ การแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น

ระดับที่ 3 การมีส่วนร่วมในระดับให้เข้ามามีบทบาท (To Involve) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน หรือร่วมเสนอแนะทางที่นำไปสู่การตัดสินใจ เพื่อสร้างความมั่นใจให้ประชาชนว่าข้อมูลความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนจะถูกนำไปพิจารณาเป็นทางเลือกในการบริหารงานของสถานศึกษา เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพิจารณาประเด็นนโยบายสาธารณะ ประชาพิจารณ์ การจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อเสนอแนะประเด็นนโยบาย เป็นต้น

ระดับที่ 4 การมีส่วนร่วมในระดับสร้างความร่วมมือ (To Collaborate) เป็นการให้กลุ่มประชาชนผู้แทนภาคสาธารณะมีส่วนร่วม โดยเข้าเป็นหุ้นส่วนกับสถานศึกษาในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจ และมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เช่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีฝ่ายประชาชนร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษา เป็นต้น

ระดับที่ 5 การมีส่วนร่วมในระดับให้เสริมอำนาจแก่ประชาชน (Empower) เป็นขั้นที่
ให้บทบาทประชาชนในระดับสูงที่สุด โดยให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ เช่น การลงประชามติ
ในประเด็นกิจกรรมทางการศึกษาต่างๆ เป็นต้น

Burke (1999, p.76-79) ได้กล่าวถึงหลักการและแนวปฏิบัติของภาคีเครือข่ายใน
การดำเนินงาน ดังนี้

- ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องเกื้อกูล พึ่งพาซึ่งกันและกัน มีแนวทางในการ
ประสานประโยชน์ร่วมกัน

- มีการสนับสนุนทรัพยากร และกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม
- ให้ความร่วมมือในการประสานความขัดแย้งและปัญหาต่างๆ อย่างยืดหยุ่นและ
พลิกแพลง

- มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและจัดระบบข้อมูลอย่างเป็นรูปธรรม
- มีการให้คำปรึกษาหารือ ข้อเสนอแนะ จัดประชุม สัมมนา เรื่องเกี่ยวกับการ
ปฏิบัติงานของเครือข่ายเป็นประจำ

5.3 กระบวนการทำงานของเครือข่าย

สมศักดิ์ เอี่ยมดี (2556, น.216 - 224) การทำงานร่วมกัน ถือได้ว่าเป็นภารกิจที่สำคัญ
ของการรวมตัวกันเป็นเครือข่าย กล่าวคือ ความเป็นเครือข่ายมีความสัมพันธ์กับงานและสัมพันธ์ภาพ
ระหว่างกัน ซึ่งงาน/ภารกิจและความเป็นภาคีต่อกันนั้น จะนำไปสู่การเรียนรู้และการสร้างกระบวนการ
ความเคลื่อนไหวทางสังคม ดังนั้นกระบวนการทำงานของเครือข่าย สามารถพิจารณาได้จากการ
ทำงาน สัมพันธ์ภาพ การเรียนรู้และความเคลื่อนไหวที่นำไปสู่การจัดการกับสิ่งต่างๆ ภายใต้บริบท
ที่เกิดขึ้น โดยแต่ละเครือข่ายก็มีกระบวนการทำงานที่แตกต่างกันไปตามสถานการณ์และเป้าหมายที่
กำหนด ในที่นี้ จะกล่าวถึง กระบวนการทำงานของเครือข่ายต่างๆ มีลักษณะร่วมกันใน 4 ประเด็น คือ

5.3.1 กระบวนการทำงานที่เชื่อมประสานจากจุดเล็กและขยายไปสู่หน่วยใหญ่
ในกระบวนการทำงานของเครือข่ายนั้น ไม่ว่าจะ เป็นเครือข่ายระดับใดหรือประเภทใด สิ่งที่เครือข่าย
ต่างๆ ดำเนินการในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน คือ การทำงานที่เชื่อมประสานจากประเด็นเล็กๆ แล้ว
ขยายไปสู่การทำงานที่หลากหลายขึ้น โดยเป็นการขยายทั้งกิจกรรม พื้นที่ และเป้าหมาย การดำเนินการ
กล่าวคือ เป็นกระบวนการทำงานที่ต่อยอดจากฐานงานเดิมที่กลุ่มเครือข่ายนั้นมีอยู่ และเป็นการ
แสวงหาแนวร่วมใหม่ เครือข่ายใหม่ ที่จะช่วยให้เครือข่ายนั้น ได้มีความรู้ ประสบการณ์และมีพลัง
อำนาจในการต่อรองกับกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ โดยเป็นการที่ทุกฝ่ายเข้ามาศึกษา เรียนรู้ แลกเปลี่ยน
ประสบการณ์ และพัฒนากิจกรรมร่วมกัน ซึ่งกระบวนการทั้งหมดเน้นการใช้ความรู้ ประสบการณ์

ที่มีอยู่ มาร่วมกันคิด ร่วมกันทำ โดยมีการปรับเปลี่ยนวิธีการไปตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ทั้งนี้อาจประยุกต์การใช้วิธีการต่างๆ ในแต่ละช่วงของเครือข่าย ดังนี้

1) ในช่วงการก่อตั้งตัวของเครือข่ายเพื่อหาแนวร่วมในการพัฒนากิจกรรมนั้น ผู้ประสานเครือข่ายหรือแกนนำกลุ่ม จะต้องใช้วิธีการค้นหาแกนนำ หาแนวร่วมอุดมการณ์ การแสวงหารูปแบบการสื่อสารที่เหมาะสม และการจัดระบบองค์กร เพื่อให้กระบวนการก่อตั้งนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2) ในระยะขยายตัว จะใช้วิธีการประสานความร่วมมือ การกำหนดกิจกรรมที่เหมาะสมกับระดับความสัมพันธ์ รวมทั้งการหาความรู้ใหม่ เทคนิคใหม่ ในการพัฒนาเครือข่าย

3) ในช่วงการเคลื่อนไหวทางสังคมหรือการจัดกิจกรรม เครือข่ายจะต้องมีความพร้อมในเรื่องของข้อมูล ทุน การจัดการ และแนวร่วมที่หลากหลาย เพื่อให้การทำงานนั้นมีความต่อเนื่อง

4) ในช่วงหลังจากการดำเนินการตามเป้าหมายแล้ว จำเป็นต้องมีการรักษาพันธกรณี ความสัมพันธ์และการสื่อสารที่เป็นระบบ เพื่อให้เกิดขบวนการเคลื่อนไหวแบบใหม่ และเพื่อมิให้เครือข่ายอยู่ภาวะถดถอย โดยการเพิ่มเติมความรู้ การถอดบทเรียน หรือการประเมินตนเองอยู่ตลอดเวลา ด้วยวิธีการทำงานที่หลากหลาย จะทำให้เครือข่ายมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สามารถปรับเปลี่ยนตนเอง เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ในการใช้วิธีการที่หลากหลายของเครือข่ายนั้น ยังหมายถึงการใช้เทคนิค วิธีการ และเครื่องมือที่มีความแตกต่างในการจัดการกับประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น รวมทั้งการจัดการเครือข่าย

5.3.2 การรักษาสัมพันธ์ภาพที่สร้างความรู้ ความหมาย และโลกทัศน์ร่วมกัน

การที่เครือข่ายจะดำเนินการต่อไปได้นั้น การรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างสมาชิกและภาคีในเครือข่ายเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เพราะถ้าไม่มีการรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างกันแล้ว กิจกรรมและความเคลื่อนไหวของเครือข่ายอาจมีการยุติลง เพราะขาดภาคีร่วมดำเนินการ ดังนั้นในกระบวนการทำงานและการจัดการเครือข่ายจะต้องคำนึงถึงการรักษาสัมพันธ์ภาพที่สร้างความรู้ ความหมาย และโลกทัศน์ร่วม กล่าวคือ หลังจากทีภาคีในเครือข่ายเห็นความจำเป็นของเครือข่ายว่า มีประโยชน์ต่อการพัฒนาเครือข่ายและการพัฒนาสังคม สิ่งทีคนในเครือข่ายนั้นจะพึงมีต่อกัน คือ การสร้างความรู้ และความหมายในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน เพราะคนในเครือข่ายเดียวกันย่อมจะรู้ความหมายของเครือข่ายมากกว่าคนอื่นๆ การสร้างความรู้ ความหมายภายในเครือข่ายเป็นการสร้างโลกทัศน์หรือมุมมองในการพัฒนาเครือข่ายให้เข้มแข็ง และเป็นการขยายแนวคิดและกระบวนการให้กว้างขวางออกไป โดยการสื่อสารจะเป็นช่องทางที่นำไปสู่การสร้างพันธกรณีและการประสานผลประโยชน์ร่วมกัน การสื่อสารทั้งทางตรงและทางอ้อมของปัจเจก

บุคคล กลุ่ม องค์กร จะทำให้เครือข่ายมองเห็นภาพความเคลื่อนไหว และการสร้างความรู้ใหม่อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสามารถนำไปพัฒนาความเป็นเครือข่ายให้มีความเข้มแข็งในการรักษาสัมพันธภาพเพื่อสร้างความรู้ ความหมาย และ โลกทัศน์ร่วมกัน สิ่งที่มีความสำคัญในการรักษาสัมพันธภาพ คือ การสื่อสารระหว่างสมาชิกและภาคีในเครือข่ายเพื่อให้ฝ่ายต่างๆ ได้มีโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการทำงานร่วมกัน ดังนั้น

1) การสื่อสารจะทำให้สมาชิกในเครือข่ายมีโอกาสรับรู้ (perception) เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารต่างๆ ได้ทั่วถึง

2) การสื่อสารเป็นส่วนสำคัญในการสร้างแรงบันดาลใจ (inspiration) ให้บุคคลร่วมมือกันค้นหาเป้าหมายร่วมกัน (shared goal)

3) การสื่อสารเป็นแนวทางที่ทำให้สมาชิกในเครือข่ายได้มีโอกาสเรียนรู้ (learning) ความคิด ความรู้สึก ความเชื่อ และพฤติกรรมของกันและกัน การแลกเปลี่ยน (exchange) ข้อมูลและข้อคิดต่างๆ การฝึกเปิดใจกว้าง (open mind) เพื่อยอมรับฟังความคิดเห็นและพฤติกรรม ตลอดจนการพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างกัน (relationship development) และร่วมมือกันทำงานให้บรรลุเป้าหมาย

4) การสื่อสารมีส่วนสำคัญในการค้นหาและพัฒนา “อัตลักษณ์” (identity) และบุคลิกลักษณะ (character) ร่วมกันของสมาชิกในเครือข่ายและเป็นช่องทางในการนำเสนออัตลักษณ์และบุคลิกลักษณะดังกล่าวสู่สังคมภายนอก

5.3.3 การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และการปรับตัว

เมื่อเครือข่ายมีการทำงานและมีการรักษาสัมพันธภาพที่สร้างสื่อความหมายร่วมกันแล้ว การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และการปรับตัวเข้าหากัน เป็นสิ่งที่เครือข่ายส่วนใหญ่ได้ดำเนินการ เพราะการเรียนรู้และการปรับบทบาทเข้าหากันนั้นเป็นทั้งแนวคิดและวิธีการปฏิบัติ กล่าวคือ การที่เครือข่ายจะมีความเติบโตและมีความมั่นคงจะต้องมีการแสวงหาความรู้ มีการสะสมประสบการณ์ และมี การปรับบทบาท ในการสร้างความสัมพันธ์และการทำงานร่วมกับกลุ่ม องค์กร เครือข่าย และหน่วยงานอื่นๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความรู้ใหม่ วิธีการใหม่ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น รวมทั้งเพื่อให้เกิดการยอมรับในกระบวนการทำงานที่หลากหลาย ซึ่งการเสริมสร้างกระบวนการการเรียนรู้ นั้น สามารถใช้เทคนิคและวิธีการต่างๆ เช่น การศึกษาดูงาน การฝึกอบรม การพัฒนาผู้นำ การศึกษาแบบเจาะลึกในพื้นที่ และการถอดบทเรียนร่วมกัน เป็นต้น

กระบวนการดังกล่าว เป็นกระบวนการเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในความหมายของเครือข่ายที่จะต้องมีการศึกษาเรียนรู้ การประสานความร่วมมือ และการรักษาผลประโยชน์ร่วมกัน ในที่นี้หมายถึง การพึ่งพาอาศัยทั้งในด้านทุน ความรู้ ประสบการณ์ ที่สำคัญคือ ความร่วมมือ

เพราะไม่มีเครือข่ายใดจะมีศักยภาพในการพัฒนาที่สมบูรณ์ ดังนั้น การเรียนรู้และการปรับบทบาทเข้าหากันจึงเป็นกระบวนการทำงานของเครือข่ายทางสังคม (สมบูรณ์ บุรศิริรักษ์, 2553, น. 89)

5.3.4 การพัฒนากิจกรรมและความเคลื่อนไหวเพื่อสร้างขบวนการทางนวัตกรรมและวาทกรรมในการพัฒนา

ความเป็นเครือข่ายในยุคใหม่ นอกจากจะเป็นการสร้างความเป็นภาคีร่วมบนเส้นทางของนวัตกรรมการเรียนรู้ เช่น เครือข่ายอินเทอร์เน็ต เครือข่ายทางอากาศของวิทยุร่วมด้วยช่วยกันแล้ว การสร้างความเป็นเครือข่ายดังกล่าว ยังก่อให้เกิดกระบวนการทำงานรูปแบบใหม่ที่ผู้คนในสังคมไม่จำเป็นต้องเห็นหน้าตา และพบปะซึ่งกันและกันหรืออาศัยพื้นที่ดำเนินการเพียงแต่มีความรู้สึกร่วมว่า จะต้องร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งพากัน ก็สามารถสร้างความเป็นเพื่อนเป็นพี่ เป็นน้อง และความเป็นเครือข่ายได้ การเกิดขึ้นของนวัตกรรม เป็นกระบวนการทำงานของเครือข่ายในรูปแบบใหม่ ที่เน้นการประสานความร่วมมือและการช่วยเหลือซึ่งพากันในคราวที่จำเป็นเท่านั้น โดยที่ต่างคนต่างอยู่และทำงานของตนแต่เมื่อมีปัญหาเกิดกับสังคมทุกฝ่ายก็มาร่วมมือกัน โดยการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการติดต่อสื่อสาร กระบวนการดังกล่าว ก่อให้เกิดวาทกรรมในการพัฒนาที่จะนำไปสู่การสร้างความรู้ ความเข้าใจในสิ่งใหม่ โดยการใช้วาทกรรมใหม่ๆ ขึ้นมาทดแทนคำพูดเดิมๆ เช่น ประชาสังคม ประชารัฐ การบริหารแบบบูรณาการ เป็นต้น

กระบวนการทำงานของเครือข่ายดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า เครือข่ายเป็นกลยุทธ์ ที่สำคัญในการประสานความร่วมมือ เป็นการทำงานด้วยถ้อยทีถ้อยอาศัยระหว่างสมาชิกและภาคีร่วม โดยมีจุดเริ่มต้นจากการทำงานในพื้นที่และประเด็นเล็กๆ แล้วขยายกระบวนการเป็นเครือข่าย ที่กว้างออกไป พร้อมทั้งแสวงหาความรู้ใหม่ วิธีการใหม่ที่เหมาะสมกว่า โดยมีระบบการสื่อสารและนวัตกรรมใหม่เป็นเครื่องมือที่จะสร้างความหมายและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555, น.4-17)

จากการสังเคราะห์เอกสารดังได้กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิด Smith Stanley and Shores (1957, p.102) เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร โดยใช้รูปแบบการศึกษาสังคมเป็นพื้นฐาน (socialized-approach) ความต้องการของสังคม สอดคล้องกับนโยบายตามแผนพัฒนาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2553, น.50-55) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งถือเป็นกฎหมายทางการศึกษาที่สำคัญของชาติ ได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาของทุกระดับการศึกษาไว้ อย่างชัดเจน ว่าด้วยแนวการจัดการศึกษาซึ่งเกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในแต่ละระดับการศึกษา ดังเช่นสถานศึกษากับชุมชนนั้นต้องพึ่งพาศักยภาพกัน ดังนั้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษานับเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนกลไกการพัฒนาประเทศ

อย่างแท้จริง โดยผู้วิจัยได้นำความรู้ข้างต้นมาออกแบบประยุกต์ใช้เป็นการพัฒนาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย ในทุกขั้นตอนของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศและต่างประเทศ

การที่ผู้วิจัยนำเอาแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการภาคีเครือข่ายมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เนื่องจากมีความคาดหวังว่ากระบวนการนี้ จะสามารถทำให้การพัฒนาหลักสูตรครั้งนี้เกิดขึ้นจากความร่วมมือของทุกฝ่ายและมีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของผู้เรียนที่จะสามารถดำรงอยู่ได้และก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างสง่างาม และเมื่อศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศและต่างประเทศ พบว่ามีงานวิจัยหลากหลายเรื่องที่มีความสอดคล้องกับงานวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาคีเครือข่ายและการมีส่วนร่วม จำนวน 10 เล่ม (จิณฉัตร ปะโคทัง, 2549; ศิริพร ดันตยมาศ, 2550; เพ็ชรี รูปวิเศษฐ์, 2555; สุระพี อาคมคง, 2550; อ่องจิต เมชยะประภาส, 2550; ณรงค์ ฤทธิเดช, 2553; มัลลวีร์ รอชโฟล, 2554; ปารณทัตต์ แสนวิเศษ, 2555; เบญญาภา ต่อมคำ, 2555; ผ่องพรรณ มุสิกานนท์, 2557) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ให้มีปฏิสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างกัน และยังพบว่า มีรูปแบบที่เป็นกระบวนการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ประการ คือ 1) การระดมความคิด 2) การร่วมวางแผน 3) การร่วมลงมือทำ 4) การร่วมติดตามประเมินผล 5) การรับประโยชน์ร่วมกัน นอกจากนี้ผลการวิจัยของนักการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น พบว่ารูปแบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียน ซึ่งได้แก่ กิจกรรมที่ทำร่วมกัน การใช้เทคโนโลยี ทักษะ ด้านภาวะผู้นำ เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมการติดต่อสื่อสาร การมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์กร (ภาคีเครือข่ายโรงเรียน) แบบมีส่วนร่วม และบรรยากาศการมีส่วนร่วม เป็นองค์ประกอบมีความเหมาะสม ถูกต้อง เป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ร่วมกัน

ในงานวิจัยของต่างประเทศ (Schuler & Vandra, 1987; Robinson, 1992; Marie, 1998) นักการศึกษาเหล่านี้ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการศึกษา พบว่าในการจัดการศึกษาควรเปิดโอกาสให้ท้องถิ่น ปราชญ์ท้องถิ่นหรือปราชญ์ชาวบ้าน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อที่จะแก้ปัญหของชุมชนได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ความเป็นจริง การร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน ช่วยเพิ่มคุณภาพ และความสัมพันธทางการศึกษา

ซึ่งชุมชนได้เป็นตัวแทนทางการศึกษาโดยตรงและเป็นขั้นตอน คือ การฝึกให้คนหนุ่มสาวมีความรับผิดชอบช่วยเหลือกันในชุมชน ชุมชนเข้ามามีบทบาททางการศึกษา ร่วมมือกันกับผู้ลงทุนทางการศึกษา คั่นคว้าโดยชี้ให้เห็นว่าการร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนได้เสียทางการศึกษาจะสามารถทำให้จุดประสงค์ทางการศึกษาของชาติประสบผลสำเร็จได้

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้สังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร (จิริยา ศรีเพชร, 2550; ปีย์วรา คล้ายหนองสรวง, 2550; นฤมล จูประเสริฐ, 2552; สมพร หลิมเจริญ, 2552; บานเย็น แก้วศรีสุข, 2553; สุริยา กำจร, 2553; อัครพงศ์ สุขมาตย์, 2553; ธัญดา ไตรวนาธรรม, 2553; วิทยา คุ่มฉายา, 2554; กนกวรรณ งามฉวี, 2554; สุวิจักขณ์ อธิคมกุลชัย, 2554; วารุณี อัสวโกทิน, 2554; สกมลวรรณ สุขามณี, 2551; พัชรี ม้าลออเพชร, 2556; ทวิช ลักษณ์สง่า, 2556; ฌนัท ธาตุทอง, 2554; กิตติคุณ รุ่งเรือง, 2560) โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์งานวิจัยดังกล่าวในประเด็นวัตถุประสงค์การวิจัยประเภทของการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย และผลการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังนี้

6.1 ด้านวัตถุประสงค์ของการพัฒนาหลักสูตร

ในงานวิจัยการพัฒนาหลักสูตรที่ได้สังเคราะห์ พบว่า วัตถุประสงค์การวิจัยงานวิจัยการพัฒนาหลักสูตรมีความสอดคล้องกัน 2 ประการ คือ เพื่อพัฒนาหลักสูตร และหาประสิทธิภาพของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นโดยมีงานวิจัยบางเรื่องที่มีวัตถุประสงค์เพิ่มเติมที่แตกต่างกัน ดังเช่น วารุณี อัสวโกทิน, (2554) ได้กล่าวไว้ว่า นอกจากมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักสูตรแล้ว ยังมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้หลักสูตร โดยสรุปแล้วผู้วิจัยจะศึกษาวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร โดยมีวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกัน 2 ประเด็น คือ เพื่อการพัฒนาหลักสูตรและศึกษาผลการใช้หลักสูตร ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรส่วนใหญ่ก็จะพัฒนาบนพื้นฐานของมาตรฐานตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลาง วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยการพัฒนาหลักสูตรอีกประเด็นหนึ่ง คือ เพื่อการศึกษาหาคุณภาพหรือประสิทธิภาพของหลักสูตร โดยการตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องของหลักสูตรจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องทางด้านการพัฒนาหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปทดลองใช้กับกลุ่มศึกษาโดยศึกษาผลการเรียนด้านความรู้ ด้านทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพหรือคุณภาพหลักสูตรที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมาเป็นส่วนใหญ่

6.2 ด้านประเภทของหลักสูตร

จากการสังเคราะห์งานวิจัยทางการพัฒนาหลักสูตร ดังกล่าว พบว่าเป็นงานวิจัยที่เป็นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรนั้น นักวิจัยมีการพัฒนาหลักสูตรอยู่ 3

ประเภท คือ การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น พบว่า มีจำนวน 4 เรื่อง (นฤมล จูประเสริฐ, 2552; กนกวรรณ งามฉวี, 2554; ฌนัท ธาตุทอง, 2554; กิตติคุณ รุ่งเรือง, 2560) การพัฒนาหลักสูตรรายวิชา พบว่า มีจำนวน 10 เรื่อง (อดุล นาคะโร, 2551; สมพร หลิมเจริญ, 2552; อัครพงศ์ สุขมาตย์, 2553; ธัญดา ไตรวนาธรรม, 2553; วารุณี อัสวโกคิน, 2554; วิทยา คุ่มฉายา, 2554, สุวิจักขณ์ อธิคมกุลชัย, 2554; ทวิชลักษณ์สง่า, 2556; พัชรี ม้าลออเพชร, 2556; สุวัฒน์ นิยมไทย, 2554) และการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า มีจำนวน 3 เรื่อง (จริยา ศรีเพชร, 2550; ปีย์วรา คล้ายหนองสรวง, 2550; สุริยา กำธร, 2556) และจากงานวิจัยดังกล่าว เป็นการศึกษาวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักสูตรรายวิชา และหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551 ส่วนใหญ่ เพื่อเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ตามจุดมุ่งหมายมาตรฐานตัวชี้วัด ตลอดจนความสามารถด้านทักษะต่างๆและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นสำคัญ

6.3 ด้านองค์ประกอบของหลักสูตร

จากการศึกษาในประเด็นด้านผลของการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรดังกล่าว พบว่า ผลของการวิจัยทุกเรื่อง มีผลการวิจัยที่สอดคล้องกัน 3 ประเด็น คือ ด้านความเหมาะสมสอดคล้องขององค์ประกอบหลักสูตร องค์ประกอบของหลักสูตร และประสิทธิภาพของหลักสูตร ด้านความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักสูตร พบว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบของหลักสูตรที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกัน และด้านองค์ประกอบของหลักสูตร พบว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบของหลักสูตรโดยรวม คือ ปรัชญา วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย ปัญหาและความจำเป็น หลักการแนวคิดพื้นฐาน จุดหมาย มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา โครงสร้างรายวิชา ขอบข่ายสาระการเรียนรู้ เวลาเรียน แนวทางการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ โดยงานวิจัยแต่ละเรื่องจะมีองค์ประกอบของหลักสูตรที่มากน้อยแตกต่างกัน โดยสรุปแล้ว พบว่า หลักสูตรทุกเรื่อง มีองค์ประกอบของหลักสูตรที่สอดคล้องกัน คือ 1) หลักการแนวคิดพื้นฐาน 2) คำอธิบายรายวิชา 3) ผลการเรียนรู้ 4) โครงสร้างรายวิชา 5) กิจกรรมหรือแนวทางการจัดการเรียนรู้ 6) สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 7) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า งานวิจัยพัฒนาหลักสูตรส่วนใหญ่เป็นการศึกษาวิจัยเพื่อการตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรโดยการทดสอบความรู้ความสามารถผู้เรียนที่เป็นกลุ่มศึกษาในการใช้หลักสูตร จากแบบวัดผลหรือแบบประเมินสมรรถนะของผู้เรียนในทักษะต่างๆ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามมาตรฐานของหลักสูตรแกนกลางเป็นส่วนใหญ่

6.4 ด้านกระบวนการพัฒนาหลักสูตร

จากการสังเคราะห์งานวิจัยดังกล่าวข้างต้น พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ มีกระบวนการขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกัน จริยา ศรีเพชร, (2550); ปีย์วรา คล้ายหนอง

สรวง, (2550); สมพร หลิมเจริญ, (2552); นฤมล จูประเสริฐ, (2552); ธัญดา ไตรวนาธรรม, (2553); อัครพงศ์ สุขมาตย์, (2553); วิทยา คุ่มฉายา, (2554); สุวิจักขณ์ อธิคมกุลชัย, (2554); กนกวรรณ งามฉวี, (2554); ฌนัท ธาตุทอง, (2554); ทวีช ลักขณ์สง่า, (2556); พัชรีย์ ม้าล่อเพชร, (2556); สุวัฒน์ นิยมไทย, (2554); ศิริพร ดันดิยมาศ, (2550) มีกระบวนการการพัฒนาหลักสูตรสอดคล้องกัน 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 เป็นขั้นตอนการศึกษาความต้องการและการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เพื่อการพัฒนาหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 2 เป็นขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรและประเมินคุณภาพของหลักสูตร โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการพัฒนาหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 3 เป็นขั้นตอนการตรวจสอบ ประสิทธิภาพของหลักสูตร โดยการนำหลักสูตรไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 4 เป็นขั้นตอนในการประเมินผลของการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพต่อไป แต่มีงานวิจัยบางเรื่องที่มีกระบวนการขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรที่แตกต่างกัน คือ วิชัย วงษ์ใหญ่, (2555) ที่มีกระบวนการและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร 7 ขั้นตอน คือ 1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2. การออกแบบหลักสูตร 3. การสร้างเอกสารประกอบหลักสูตร 4. การศึกษานำร่อง 5. การทดลองใช้หลักสูตร 6. การประเมินหลักสูตร และ 7. การปรับปรุงและแก้ไขหลักสูตร

ส่วนอดุล นาคะ โร, (2551) ได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรตามกระบวนการและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร 8 ขั้นตอน คือ 1. การสำรวจความต้องการและปัญหา 2. การกำหนดจุดมุ่งหมายทางการศึกษา 3. การคัดสรรเนื้อหาของบทเรียน 4. การลำดับความสำคัญของเนื้อหาสาระ 5. การคัดสรรประสบการณ์ 6. การลำดับประสบการณ์การเรียนการสอน 7. การกำหนดวิธีประเมิน และ 8. การทดลองใช้หลักสูตร

นอกจากนี้ยังมีนักพัฒนาหลักสูตรอีกกลุ่มหนึ่งได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรตามกระบวนการและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร 5 ขั้นตอน (สุริยา กำธร, 2553; วารุณี อัสวโกติน, 2554; กิตติคุณ รุ่งเรือง, 2560) คือ 1. การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2. การร่างหลักสูตร 3. การตรวจสอบคุณภาพร่างหลักสูตร 4. การนำหลักสูตรไปทดลองใช้ และ 5. การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่าโดยส่วนใหญ่งานวิจัยจะเน้นการศึกษาในด้านต่างๆเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ ด้านวัตถุประสงค์ของการพัฒนาหลักสูตร ด้านประเภทของหลักสูตร ด้านองค์ประกอบของหลักสูตร และด้านกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดของการวิจัยครั้งนี้ โดยหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อพัฒนาและศึกษาประสิทธิภาพ

ของหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนโดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้กำหนดให้มืองค์ประกอบ 7 ประการ คือ (1) ข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร (2) คำอธิบายรายวิชา (3) ผลการเรียนรู้ (4) โครงสร้างหลักสูตร (5) กระบวนการจัดการเรียนรู้ (6) สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ (7) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และมีกระบวนการพัฒนาหลักสูตร 5 ขั้นตอน คือ (1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน (2) การจัดสาระและประสพการณ์การเรียนรู้ (3) การทดลองใช้หลักสูตร (4) การนำหลักสูตรไปใช้ และ (5) การสรุปผลการใช้หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร โดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในทุกๆ ขั้นตอน ตามบริบทของชุมชน ท้องถิ่นที่เป็นสังคมพหุวัฒนธรรม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนาหลักสูตรและศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่ายสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การจัดสาระและประสบการณ์การเรียนรู้ 3) การศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตร 4) การนำหลักสูตรไปใช้ และ 5) การสรุปผลการใช้หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร โดยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ รายละเอียดดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่ายสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การจัดสาระและประสบการณ์การเรียนรู้ 3) การศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตร

ระยะที่ 2 การศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่ายสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ 1) การนำหลักสูตรไปใช้ และ 2) การสรุปผลการใช้หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร

ระยะที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนโดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (แผนภาพที่ 3.1)

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ขั้นตอนนี้มีจุดประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน และความต้องการจำเป็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับเป็นแนวทางในการกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่ายสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1) ศึกษาแนวคิด งานวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน และสภาพปัญหาของสังคมในปัจจุบันข้อมูลพื้นฐานและบริบทของโรงเรียน โดยผู้วิจัยร่วมกับภาคีเครือข่ายจำนวน 10 ท่าน ซึ่งได้แก่ ผู้แทนจากสมาคมครูผู้สอนจังหวัดเชียงใหม่ โดยพิจารณาผู้แทนครูจากครูผู้สอนรายวิชาพื้นฐานชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ เป็นครูผู้สอนที่มีความรู้ ความเข้าใจ มีผลงานดีเด่นหรือมีความสนใจในเรื่องอาเซียน การเข้าสู่

ประชาคมอาเซียนหรือสอนรายวิชาอาเซียนศึกษาหรือครูผู้สอน 5 รายวิชาหลักในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เข้าร่วมประชุมปฏิบัติการ ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ศึกษาแนวคิดงานวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน และสภาพปัญหาของสังคมในปัจจุบันข้อมูลพื้นฐานและบริบทของโรงเรียนนำร่องในโครงการการพัฒนาและการใช้หลักสูตรที่เน้นเนื้อหาอาเซียนของโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 36 โรงเรียนโดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์สรุปจัดทำเอกสารรายงานเป็นข้อมูลพื้นฐาน เพื่อให้ภาคีเครือข่ายสามารถมองเห็นภาพชัดเจนในการที่จะกำหนดเป้าหมายของหลักสูตร เพื่อให้ให้นักเรียนมีความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในบริบทของโรงเรียน

2) จัดกิจกรรมสนทนากลุ่มเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนในสภาพจริง โดยผู้วิจัยร่วมกับภาคีเครือข่ายจากองค์กรภาครัฐและเอกชน จำนวน 10 ท่าน ได้แก่ (1) สำนักงานภาคีเชียงใหม่เพื่อการปฏิรูปการศึกษา (2) สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ (3) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (4) สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา (5) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (6) สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (7) ภาคธุรกิจเจ้าของสถานประกอบการ (8) องค์กรเอกชน (9) องค์กรวิชาชีพ (10) สมาคมผู้บริหารโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นภาคีเครือข่ายที่มีความสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมสนทนากลุ่ม (หนังสือราชการ ที่ศธ.04048/789ลว. 13 สิงหาคม 2557 (ภาคผนวกหน้า 124) แสดงความคิดเห็นประเด็นปัญหาและความต้องการ กำหนดเป้าหมาย และกำหนดคุณลักษณะของนักเรียน กำหนดเนื้อหาเกี่ยวกับอาเซียนที่มีความจำเป็นสำคัญสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการออกแบบโครงสร้างหลักสูตรเพื่อรวบรวมเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับเป็นแนวทางในการกำหนดโครงสร้างหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนโดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่ายสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และเพื่อให้ภาคีเครือข่ายสามารถมองเห็นภาพชัดเจนในการที่จะกำหนดประเด็นการพัฒนานักเรียนให้พร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในบริบทของโรงเรียนบ้านหนองไคร้อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 โดยการวิเคราะห์ อภิปรายสรุปเป็นข้อมูล รวมถึงการสังเคราะห์ประเด็นที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้ การพัฒนาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน ควรได้รับการส่งเสริม สนับสนุน โดยกำหนดแนวทางการพัฒนาและการนำหลักสูตรอาเซียนสู่การปฏิบัติอย่างชัดเจน ผู้บริหารครูผู้สอนและภาคีเครือข่ายเห็นความสำคัญ ศึกษา ค้นคว้า พัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจการพัฒนาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเตรียมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ร่วมกันกำหนดเป้าหมายเกี่ยวกับเนื้อหาความรู้ที่นักเรียนควรได้รับอย่างครบถ้วน กำหนดให้สอดคล้องกับปรัชญาและ

วิสัยทัศน์ของโรงเรียน ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น ครูผู้สอน ควรออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่สามารถทำให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับอาเซียน และส่งผลให้นักเรียนเกิดทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีเจตคติในการตระหนักรู้คุณค่าของความเป็นไทย และความเป็นอาเซียน

ขั้นตอนที่ 2 การจัดสาระและประสบการณ์การเรียนรู้

ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มากำหนดโครงสร้างหลักสูตร คู่ประชาคมอาเซียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยแบ่งการดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1) การกำหนดโครงสร้างหลักสูตร

ผู้วิจัยประชุมร่วมกับภาคีเครือข่าย ซึ่งได้แก่ ผู้แทนจากสมาคมครูผู้สอนจังหวัดเชียงใหม่ พิจารณาผู้แทนครู จากครูผู้สอนรายวิชาพื้นฐานชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีคุณสมบัติดังนี้ เป็นครูผู้สอนที่มีความรู้ ความเข้าใจ มีผลงานดีเด่นหรือมีความสนใจในเรื่องอาเซียน การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน หรือสอนรายวิชาอาเซียนศึกษา หรือครูผู้สอน 5 รายวิชาหลักในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นำผลจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานมากำหนดเป็นกรอบโครงสร้างหลักสูตรคู่ประชาคมอาเซียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังนี้

(1) กำหนดความมุ่งหมายของการศึกษาตามบริบทของโรงเรียน เลือกเนื้อหาให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร มีความสอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน มีความยากง่ายสอดคล้องเหมาะสมกับวัย เนื้อหาต้องเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะ และมีเจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียน

(2) เลือกและกำหนดรูปแบบการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ ที่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็ว รวมไปถึงยุทธวิธีการสอน การเลือกใช้สื่อการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน

(3) การกำหนดอัตราเวลาเรียน หลักเกณฑ์ในการวัดประเมินผลการเรียน กำหนดเวลาเรียน โดยจัดเนื้อหาวิชาตามลำดับก่อนหลังให้สัมพันธ์กับจำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ ส่วนการวัดผลประเมินผล ควรกำหนดให้เหมาะสมกับกิจกรรมและกำหนดเกณฑ์การวัดผลอย่างชัดเจน

2) การจัดทำหลักสูตร

ผู้วิจัยนำข้อมูลพื้นฐานในขั้นตอนที่ 1 มาพัฒนาหลักสูตรคู่ประชาคมอาเซียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามองค์ประกอบของหลักสูตร 7 ประการตามกรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งในขั้นตอนนี้ภาคีเครือข่าย ได้แก่ผู้แทนจากสมาคมครูผู้สอนจังหวัดเชียงใหม่ พิจารณาจากครูผู้สอนรายวิชาพื้นฐานชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีคุณสมบัติดังนี้ เป็นครูผู้สอนที่มีความรู้ ความ

เข้าใจ มีผลงานดีเด่นหรือมีความสนใจในเรื่องอาเซียน การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน หรือสอนรายวิชาอาเซียนศึกษา หรือครูผู้สอน 5 รายวิชาหลักในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีความสนใจและมีคุณสมบัติพร้อมในด้านการพัฒนาหลักสูตรและมีความรู้ด้านการศึกษา จำนวน 10 ท่าน ได้เข้ามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น พิจารณาเสนอแนะและตรวจสอบความเหมาะสมในทุกๆ ขั้นตอน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(1) กำหนดข้อมูลพื้นฐานเพื่อจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลด้านการเมือง ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจ ด้านพหุวัฒนธรรม ด้านการจัดการศึกษา

(2) กำหนดคำอธิบายรายวิชา โดยผู้วิจัยได้กำหนดคำอธิบายรายวิชา ที่สอดคล้องตรงตามมาตรฐานและตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้ จากคู่มือหลักสูตรอาเซียน บริบทชุมชนและความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น ให้เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อพัฒนาความรู้เนื้อหาอาเซียน ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และเจตคติการรู้คุณค่าความเป็นไทย และอาเซียน

(3) กำหนดผลการเรียนรู้ สำหรับการจัดทำโครงสร้างหลักสูตร การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนสื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

(4) กำหนดโครงสร้างหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้วิจัยได้กำหนดโครงสร้างหลักสูตรซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาสาระ จุดประสงค์การเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ และเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ในรายวิชาเพิ่มเติมอาเซียนศึกษา สำหรับพหุวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

(5) กำหนดกระบวนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้วิจัยสังเคราะห์มาจากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเนื้อหาอาเซียน ในบทที่ 2 และการสนทนากลุ่มภาคีเครือข่าย โดยในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้การสอนแบบโครงงาน และการสอนแบบกรณีศึกษา ซึ่งเป็นวิธีสอนที่สามารถสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาด้านความรู้ ด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และด้านเจตคติการรู้คุณค่าในความเป็นไทยและความเป็นอาเซียน ในรายวิชาเพิ่มเติมอาเซียนศึกษาสำหรับพหุวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 4 หน่วยการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

หน่วยที่ 1 เรื่อง กำเนิดอาเซียน จำนวนเวลาเรียน 4 ชั่วโมง

หน่วยที่ 2 เรื่อง เศรษฐกิจแบบฉบับอาเซียน จำนวนเวลาเรียน 6 ชั่วโมง

หน่วยที่ 3 เรื่อง อาเซียนมิตรพึ่งพาในสังคมพหุวัฒนธรรม จำนวนเวลาเรียน

6 ชั่วโมง

หน่วยที่ 4 เรื่อง ก้าวไกลไปกับอาเซียน จำนวนเวลาเรียน 4 ชั่วโมง

(6) กำหนดสื่อและแหล่งเรียนรู้สำหรับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประชาคมอาเซียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย ดังนี้ เอกสารประกอบการสอน วีดิทัศน์ คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต YouTube เป็นต้น

(7) กำหนดการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียน และประเมินผลด้านทักษะและเจตคติ

นำโครงร่างของหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนที่ได้ นำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาคุรุณิพนธ์ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงเพิ่มเติมต่อไป

3) การตรวจสอบคุณภาพโครงร่างหลักสูตร

หลังจากปรับปรุงแก้ไขโครงร่างหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาคุรุณิพนธ์เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำโครงร่างหลักสูตรที่ได้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญทำการประเมินเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการสอนเนื้อหาอาเซียน เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการพัฒนาหลักสูตร หรือเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานด้านการศึกษาโดยมีคุณสมบัติ ดังนี้

- 1) เป็นผู้ที่มีวุฒิทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป
- 2) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการพัฒนาหลักสูตร หรือเป็นวิทยากรให้ความรู้เรื่องการพัฒนาหลักสูตร
- 3) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนเนื้อหาอาเซียน อย่างน้อย 3 ปี
- 4) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ หรือคุรุณิพนธ์
- 5) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาการพัฒนาหลักสูตร หรือการสอนบูรณาการเนื้อหาอาเซียน โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในการประเมินโครงร่างหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมีความรู้ระดับปริญญาเอก

ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดได้ประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตร ด้วยเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษารายละเอียด องค์ประกอบของโครงร่างหลักสูตร โดยการกำหนดประเด็นการตั้งคำถามเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสม และความสอดคล้อง แล้วจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขและจัดทำเป็นแบบประเมินที่สมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินโครงร่างหลักสูตรในการวิจัยครั้งนี้ด้วยตนเองจากผู้เชี่ยวชาญ

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตร แล้วนำเสนอผลของการวิเคราะห์ในรูปแบบของค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในส่วนของการประเมินความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตร ผู้วิจัยนำเสนอผลของการวิเคราะห์ในรูปแบบของดัชนีความสอดคล้อง ซึ่งเกณฑ์ในการประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตร ผู้วิจัยพิจารณาความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตร โดยการนำคำตอบของผู้เชี่ยวชาญ และภาคีเครือข่ายจาก แบบมาตรฐานประเมินค่ามากำหนดน้ำหนักคะแนน (พิสนุ พงศ์รี 2552, น.137) ดังนี้

1	มีค่าเท่ากับ	น้อยที่สุด
2	มีค่าเท่ากับ	น้อย
3	มีค่าเท่ากับ	ปานกลาง
4	มีค่าเท่ากับ	มาก
5	มีค่าเท่ากับ	มากที่สุด

หลังจากนั้นผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ ดังนี้

1.00 – 1.49	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด
1.50 – 2.49	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
2.50 – 3.49	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
3.50 – 4.49	หมายถึง	เหมาะสมมาก
4.50 – 5.00	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด

โดยการพิจารณาค่าเฉลี่ยคะแนนความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตร หากค่าเฉลี่ยประเด็นใดมีค่าตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไปถือว่าโครงร่างหลักสูตรประเด็นนั้นๆ มีความเหมาะสมในการวิจัยครั้งนี้ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ พบว่ามีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.87 (ภาคผนวกหน้า 170)

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตร

ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยร่วมกับภาคีเครือข่ายได้แก่ผู้แทนจากสมาคมครูผู้สอนจังหวัดเชียงใหม่ ไปให้ความรู้ และแนะนำเนื้อหาหลักสูตรรวมถึงอธิบายการใช้ ก่อนการนำหลักสูตรไปทดลองใช้ จากนั้นนำโครงร่างหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่ายสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไปศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรกับกลุ่มนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการใช้ หาประสิทธิภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร เพื่อนำไปใช้ในพื้นที่จริงต่อไป โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) จุดมุ่งหมายเพื่อนำหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่ายสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นการนำไปใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

2) เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านแม่สา อำเภอ แม่ริม จังหวัด เชียงใหม่ จำนวน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม ซึ่งมีบริบทใกล้เคียงกับโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ในปีการศึกษา 2558 (เดือนพฤษภาคม-ตุลาคม 2558) จำนวน 1 ภาคเรียน เพื่อหาประสิทธิภาพปรับปรุงให้ได้หลักสูตรที่เหมาะสมสมบูรณ์

3) นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) เอกสารหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่ายสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งประกอบด้วยหน่วยการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติมอาเซียนศึกษาสำหรับพหุวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 4 หน่วยการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เนื้อหาอาเซียน แบบประเมินด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น แบบประเมินเจตคติในการตระหนักรู้คุณค่าความเป็นไทยและความเป็นอาเซียน ไปทดลองใช้และหาประสิทธิภาพ

4) การทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้านความรู้เนื้อหาอาเซียน โดยผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ดังนี้

ก. ศึกษาหลักสูตร เอกสารประกอบการสอนและวิธีสร้างแบบทดสอบวัดผลทางการเรียนจากเอกสารและตำราเกี่ยวกับเทคนิคการสร้างข้อสอบ

ข. สร้างแบบทดสอบวัดความรู้เนื้อหาอาเซียน โดยให้มีความสอดคล้องกับผังการ สร้างข้อสอบ เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ (ภาคผนวก หน้า 172-173)

ค. หาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาเพิ่มเติมอาเซียนศึกษา โดยนำแบบทดสอบวัดความรู้เนื้อหาอาเซียนไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการสอนอาเซียนศึกษา จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective - Congruence : IOC) ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

แน่ใจว่าข้อคำถามตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้และระดับพฤติกรรมที่วัด

มีค่าเท่ากับ +1

ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้และระดับพฤติกรรมที่วัด

มีค่าเท่ากับ 0

แน่ใจว่าข้อคำถามไม่ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้และระดับพฤติกรรมที่วัด

มีค่าเท่ากับ - 1

หลังจากนั้นคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) น้อยกว่า 0.5 มาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถาม ตัวเลือก และการใช้ภาษาตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้ง พบว่า แบบทดสอบมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00

ง. นำแบบทดสอบที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญไปทดสอบกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านแม่สา อำเภอ แม่ริม จังหวัด เชียงใหม่ จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเที่ยงของแบบทดสอบ โดยวิธีของ คูเดอร์- ริชาร์ดสัน (Kuder – Richardson)KR-20 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ที่ได้จากการตรวจสอบความสอดคล้องของหลักสูตรทุกข้อรายการผ่านการตรวจสอบอยู่ในระดับดีมาก และวิเคราะห์คะแนนผลการเรียนด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติของนักเรียน โดยมีค่าความเที่ยงมีค่าเท่ากับ 0.81 (ภาคผนวกหน้า 196)

จ. นำผลจากการตรวจสอบแบบทดสอบมาวิเคราะห์ข้อสอบเป็นรายข้อ เพื่อหาค่าความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปจากการวิเคราะห์ข้อสอบรายข้อ (Item Analysis) เลือกข้อสอบเฉพาะข้อที่มีค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.20 ถึง 0.80 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป โดยมีจุดประสงค์การเรียนรู้และพฤติกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามผังการสร้างข้อสอบ ได้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ มีค่าความยาก (p) อยู่ระหว่าง 0.28 – 0.79 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.25 – 0.80 (ภาคผนวกหน้า 188-189)

5) การสร้างแบบประเมินด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น หมายถึง การลงมือทำงานต่างๆร่วมกับคนอื่นโดยมุ่งเน้นการฝึกฝนวิธีการทำงานอย่างสม่ำเสมอ โดยมีขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

ก. การวิเคราะห์งาน เป็นการมองภาพรวมของงานเมื่อได้รับมอบหมาย ร่วมกันวิเคราะห์เป้าหมายของงานคืออะไรและทำอะไรจะได้ผลลัพธ์ที่ต้องการ

ข. การวางแผนในการทำงาน เป็นการกำหนดเป้าหมายของงานระยะเวลาในการดำเนินงานกำลังคนที่ใช้ในการทำงานค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ เป็นต้น

ค. การลงมือทำงาน เป็นการลงมือทำงานตามแผน ที่วางไว้ด้วยความมุ่งมั่นอดทนและรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ

ง. การประเมินผลการทำงาน เป็นการตรวจสอบทดสอบหรือทดลองใช้ตั้งแต่การวางแผนการทำงานอย่างรอบคอบ รัดกุมและ ครอบคลุม

โดยผู้วิจัยศึกษารายละเอียดองค์ประกอบของแบบประเมินด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และจัดทำขึ้นจำนวน 15 ข้อ โดยใช้แบบมาตรประเมินค่ามากำหนดน้ำหนักคะแนน (พิสนุ ฟองศรี 2552, น.137) ดังนี้

น้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1
น้อย	มีค่าเท่ากับ	2
ปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3
มาก	มีค่าเท่ากับ	4
มากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5

หลังจากนั้นผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ ดังนี้

1.00 – 1.49	หมายถึง มีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นน้อยที่สุด
1.50 – 2.49	หมายถึง มีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นน้อย
2.50 – 3.49	หมายถึง มีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นปานกลาง
3.50 – 4.49	หมายถึง มีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นมาก
4.50 – 5.00	หมายถึง มีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นมากที่สุด

จากนั้นนำไปหาคุณภาพแบบประเมินด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นมีรายละเอียด ดังนี้

(1) ผู้วิจัยนำแบบประเมินด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการพัฒนาแบบประเมินด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

แน่ใจว่า ข้อคำถามตรงกับองค์ประกอบของมีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น
มีค่าเท่ากับ +1

ไม่แน่ใจว่า ข้อคำถามตรงกับองค์ประกอบของมีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น
มีค่าเท่ากับ 0

แน่ใจว่า ข้อคำถามไม่ตรงกับองค์ประกอบของมีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น
มีค่าเท่ากับ -1

หลังจากนั้นคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ที่น้อยกว่า 0.5 มาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถาม ตัวเลือก และการใช้ภาษาตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำแบบประเมินไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้ง พบว่า แบบประเมินมีค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าเท่ากับ 1.00 (ภาคผนวกหน้า 198)

(2) ผู้วิจัยนำแบบประเมินด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านแม่สา อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30

คนซึ่งมีบริบทใกล้เคียงกันกับกลุ่มตัวอย่าง ในภาคเรียนที่ 1 ในปีการศึกษา 2558 (เดือนพฤษภาคม-ตุลาคม 2558) ที่คัดเลือกไว้ไปหาความเที่ยง โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) และผลการหาค่าความเที่ยงของแบบประเมินด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นมีค่าเท่ากับ 0.75 (ภาคผนวกหน้า 199)

(3) ผู้วิจัยนำแบบประเมินด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น จำนวน 15 ข้อ ไปใช้ในการวิจัยต่อไป

6) การสร้างแบบประเมินด้านเจตคติในการตระหนักรู้คุณค่าความเป็นไทยและความเป็นอาเซียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบประเมิน ดังต่อไปนี้

(1) ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดเจตคติในการตระหนักรู้คุณค่าความเป็นไทยและความเป็นอาเซียน ที่แสดงถึงความรับผิดชอบและตระหนักรู้คุณค่ารักความเป็นไทยและอาเซียน โดยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์และคัดเลือกจากแนวคิดของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

(2) การสร้างแบบประเมินด้านเจตคติการตระหนักรู้คุณค่าความเป็นไทยและความเป็นอาเซียน ผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียดขององค์ประกอบของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในแต่ละคุณลักษณะ และนำมากำหนดประเด็นการตั้งคำถามในรูปแบบมาตรประเมินค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 30 ข้อ

(3) การหาคุณภาพแบบประเมินด้านเจตคติในการตระหนักรู้คุณค่าความเป็นไทยและความเป็นอาเซียนมีรายละเอียด ดังนี้

ก. ผู้วิจัยนำแบบประเมินด้านเจตคติในการตระหนักรู้คุณค่าความเป็นไทยและความเป็นอาเซียน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมิน โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective - Congruence : IOC) ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

แน่ใจว่าข้อคำถามตรงกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีค่าเท่ากับ +1

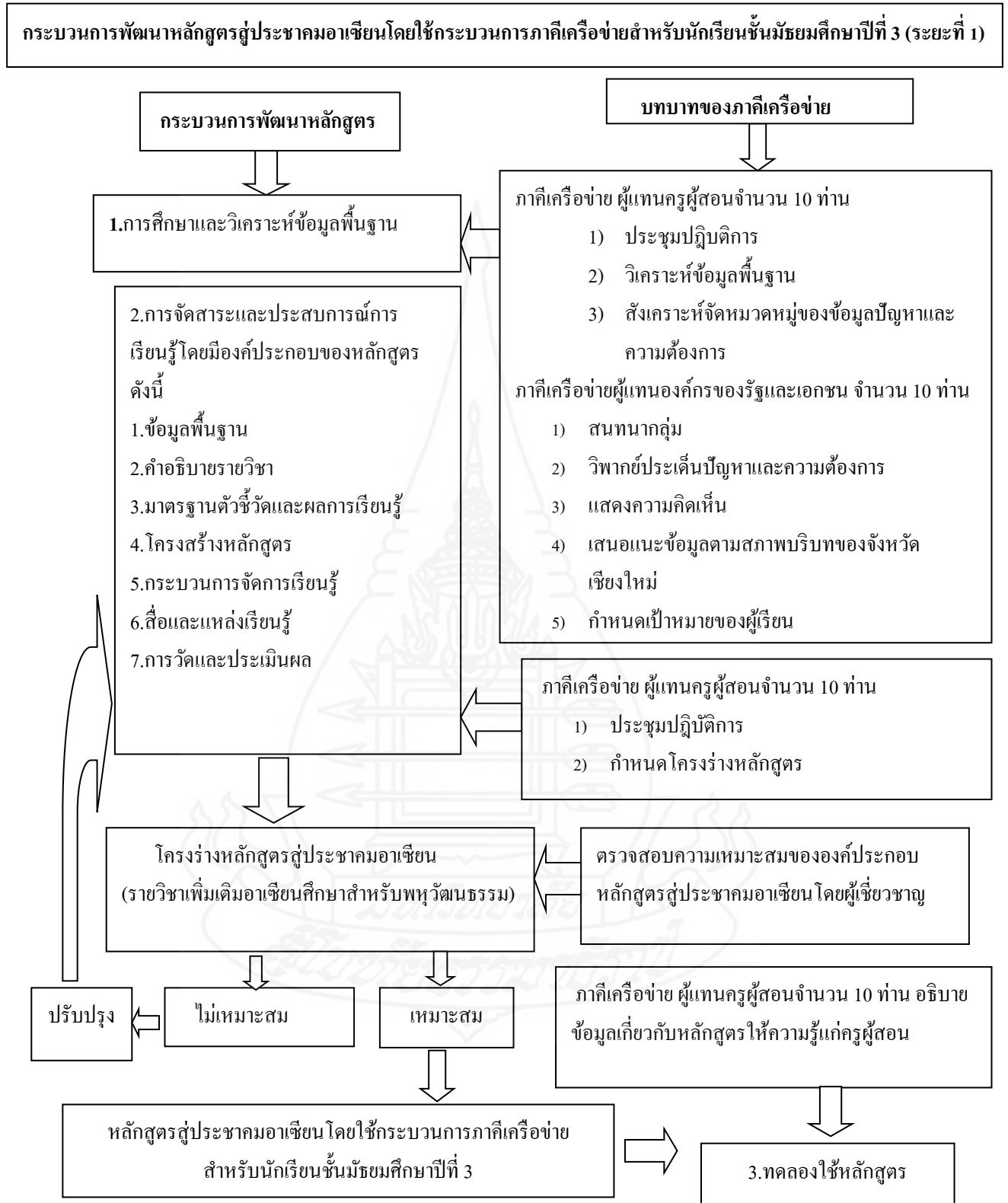
ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามตรงกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีค่าเท่ากับ 0

แน่ใจว่าข้อคำถามไม่ตรงกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีค่าเท่ากับ -1

หลังจากนั้นคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) น้อยกว่า 0.5 มาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถาม และการใช้ภาษาตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้ง พบว่า แบบวัดมีค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าเท่ากับ 1.00 (ภาคผนวกหน้า 203-204)

ข. ผู้วิจัยนำแบบประเมินด้านเจตคติในการตระหนักรู้คุณค่าความเป็นไทย และความเป็นอาเซียน ไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านแม่สา อำเภอ แม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คนซึ่งมีบริบทใกล้เคียงกับโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ในภาค เรียนที่ 1 ในปีการศึกษา 2558 (เดือนพฤษภาคม-ตุลาคม 2558) โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach) และได้กำหนดเกณฑ์ค่าความเที่ยงของแบบประเมิน ทั้งฉบับตั้งแต่ .80 ขึ้น ไป ผลที่ได้ในการทดลองใช้แบบประเมิน มีค่าเท่ากับ .88 นำมาตรวจสอบและปรับปรุงให้สมบูรณ์ นำไปใช้จริง (ภาคผนวกหน้า 205)

ภาพที่ 3.1 กระบวนการภาคีเครือข่าย ระยะที่ 1

ระยะที่ 2 การศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนโดยใช้กระบวนการ ภาคีเครือข่ายสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (แผนภาพที่ 3.2)

ระยะที่ 2 นี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอ 2 ขั้นตอน คือ 1) การนำหลักสูตรไปใช้ และ 2) การสรุปผล
การใช้และการปรับปรุงหลักสูตร ดังรายละเอียดและแผนภาพ ดังนี้

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 จำนวน 1,232 คน

2.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 27 คน โรงเรียน
บ้านหนองไคร้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ได้มาโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม Cluster Sampling
ระยะเวลาในการดำเนินการ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม อาเซียนศึกษาสำหรับพหุวัฒนธรรม

2.2.2 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.3 แบบประเมินด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น

2.2.4 แบบประเมินด้านเจตคติในการตระหนักรู้คุณค่าความเป็นไทยและความเป็น
อาเซียน

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนการนำหลักสูตรไปใช้ และขั้นตอนการสรุปผลการ ใช้และการปรับปรุงหลักสูตร

2.3.1 ขั้นตอนที่ 1 การนำหลักสูตรไปใช้ ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้นำหลักสูตรสู่ประชาคม
อาเซียนโดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองไคร้
จำนวน 27 คน ใน อำเภอ สันทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2
ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559

1) การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยให้
ครูผู้สอนนำหน่วยการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติมอาเซียนศึกษาสำหรับพหุวัฒนธรรม ตามหลักสูตรสู่
ประชาคมอาเซียนโดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โดยดำเนินการ ดังนี้

- ทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความรู้เนื้อหาอาเซียนของผู้เรียน ก่อนการทดลองใช้หลักสูตร ด้วยการทำหนังสือราชการขออนุญาตผู้บริหารและความร่วมมือกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง

- ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559

- เมื่อสิ้นสุดการดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนโดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ผู้วิจัยทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้เนื้อหาอาเซียน

2.3.2 ขั้นตอนที่ 2 การสรุปผลการใช้หลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตร

ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาผลจากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้เนื้อหาอาเซียนก่อนเรียนและหลังเรียน ผลการประเมินด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยครูผู้สอน และผลการประเมินเจตคติในการตระหนักรู้คุณค่าของความเป็นไทยและความเป็นอาเซียนหลังการใช้หลักสูตร รวมถึงข้อมูลจากการสังเกตการสอนที่รวบรวมไว้ระหว่างการนำหลักสูตรไปใช้ และการสะท้อนผลของครูผู้สอนและภาคีเครือข่าย มาเป็นข้อมูลเพื่อนำข้อมูลไปสรุปผลการใช้หลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตร ให้มีความสมบูรณ์ก่อนนำไปเผยแพร่

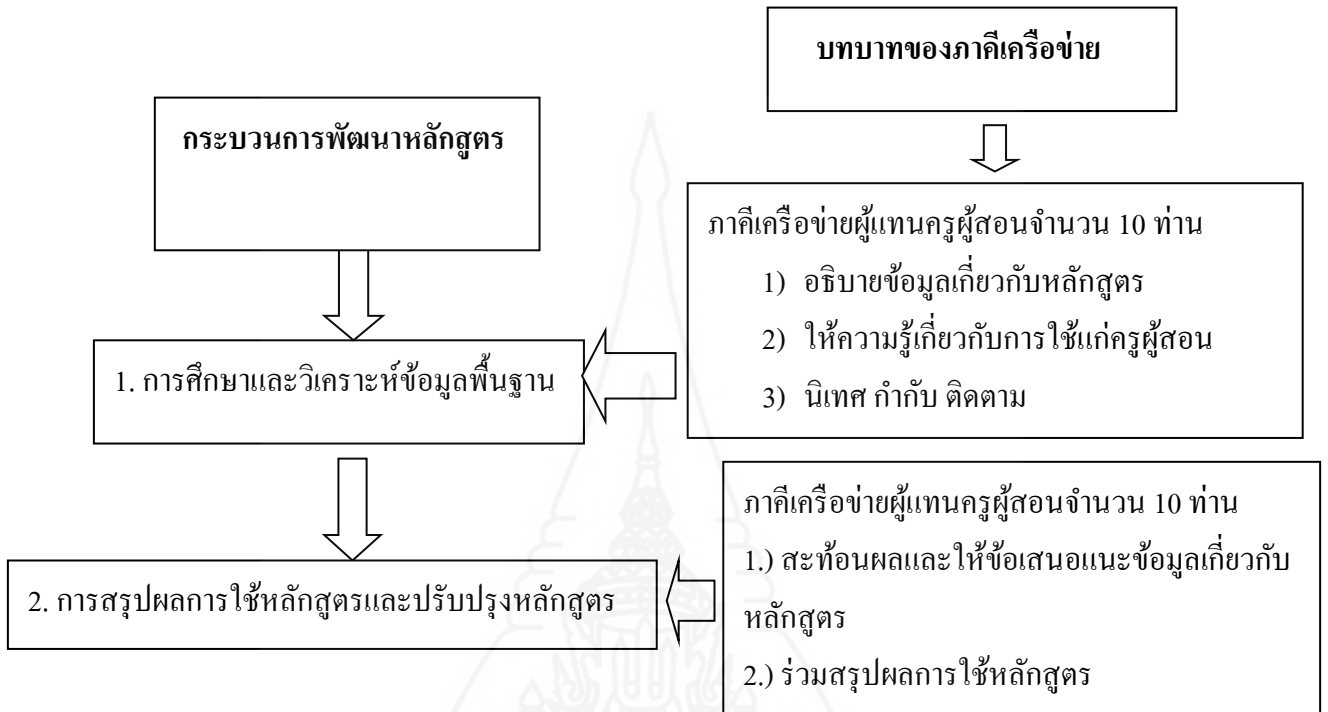
2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล และการใช้สถิติ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

2.4.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้เนื้อหาอาเซียนของนักเรียน ด้วยแบบทดสอบ ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยสถิติ t -test (dependent)

2.4.2 ผลการประเมินด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นของนักเรียน หลังการใช้หลักสูตรด้วยสถิติ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.4.3 ผลการประเมินเจตคติในการตระหนักรู้คุณค่าความเป็นไทยและความเป็นอาเซียนของนักเรียนหลังการใช้หลักสูตร ด้วยสถิติ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

กระบวนการพัฒนาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนโดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่ายสำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ระยะที่ 2)

ภาพที่ 3.2 กระบวนการภาคีเครือข่าย ระยะที่ 2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนโดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่ายสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรและศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนโดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่ายสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 27 คน โรงเรียนบ้านหนองไคร้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ได้มาโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม โดยใช้ระยะเวลาดำเนินการ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งมี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนโดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนโดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนโดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผลการพัฒนาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนโดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่ายสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สรุปได้ดังนี้

1.1 หลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนโดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่ายสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีดังนี้ 1) ข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร 2) คำอธิบายรายวิชา 3) ผลการเรียนรู้ 4) โครงสร้างหลักสูตร 5) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 6) สื่อและแหล่งเรียนรู้ 7) การวัดและประเมินผล การเรียนรู้

1.1.1 ข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร

1) **ข้อมูลด้านการเมือง** พบว่า สภาพทางการเมืองในปัจจุบัน มีการปรับเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว ได้นำมาซึ่งทั้งโอกาสและความท้าทายที่อาเซียนต้องเผชิญ ไม่ว่าจะเป็นโอกาสในการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงของ อาเซียนให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น อาทิ การก่ออาชญากรรมและการก่อการร้ายข้ามชาติ การเป็นประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างสันติภาพและความมีเสถียรภาพทางการเมืองของภูมิภาค อันถือเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาด้านต่างๆ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสร้างค่านิยมและแนวปฏิบัติร่วมกันของอาเซียนในด้านต่างๆ เสริมสร้างขีดความสามารถของอาเซียนในการเผชิญกับภัยคุกคามบนพื้นฐานของหลักการว่าด้วยความมั่นคงของมนุษย์ และให้ประชาคมอาเซียนมีปฏิสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นและสร้างสรรค์กับประชาคมโลก โดยให้นักเรียนได้มีความรู้ด้านการเมืองการปกครองให้ได้ศึกษาข้อขัดแย้งที่เกิดในภูมิภาคอาเซียนนำมาซึ่งวิธีการแก้ปัญหาในชุมชน

2) **ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ** พบว่า ประเทศในภูมิภาคอาเซียนได้รวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจเมื่อสิ้นปี พ.ศ.2558 ทำให้เกิดการแข่งขันสูงทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ มีการเคลื่อนย้ายแรงงาน ที่ส่งผลให้ประเทศไทยต้องปรับตัวเองเพื่อให้ได้รับประโยชน์จากระบบเศรษฐกิจอาเซียนและระบบเศรษฐกิจโลก ตลอดจนส่งเสริมขีดความสามารถในการร่วมมือและการแข่งขันกับกลุ่มประเทศอาเซียน และประชาคมโลกได้อย่างสมดุล ประชาชนทั่วภูมิภาคเริ่มมีความคาดหวังในเรื่องประชาธิปไตยและสิทธิขั้นพื้นฐานอื่นๆมากขึ้น ตลอดจนผลกระทบจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจที่ได้สร้างปัญหาการว่างงานและความยากจนที่ขยายช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจนมากยิ่งขึ้น การพัฒนาตนเองด้านอาชีพให้มีความเหมาะสมกับท้องถิ่น ชุมชนและสังคม

3) **ข้อมูลทางด้านสังคมและวัฒนธรรม** พบว่าอาเซียนได้เริ่มให้ความสำคัญลำดับต้นต่อการร่วมมือเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางสังคมและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นำไปสู่การเคลื่อนย้ายแรงงานต่างชาติของประเทศสมาชิกอาเซียน การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างกันมากขึ้น ปัญหาความขัดแย้งในสังคมซึ่งบริบททั่วไปของโรงเรียนบ้านหนองไคร้เป็นชุมชนที่อยู่ใกล้ตัวเมือง มีแรงงานต่างด้าวอพยพเข้ามา ทำงาน ประกอบด้วยคนพื้นเมืองชาวไทยใหญ่ คนเชื้อสายพม่า ดังนั้นนักเรียนที่มาเข้าเรียนจึงประกอบด้วย นักเรียนที่เป็นคนไทยและนักเรียนต่างด้าว แยกเป็นนักเรียนต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทย และนักเรียนที่ย้ายติดตามผู้ปกครอง ชนกลุ่มน้อยที่มีจำนวนมาก ซึ่งแน่นอนว่าย่อมจะมีความแตกต่างทางความเชื่อ วิถีชีวิต ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม จึงทำให้นักเรียนขาดโอกาสและประสบการณ์ในการปลูกฝังความเป็นไทย การรู้คุณค่าของความเป็นไทย รวมถึงการเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมไทยที่เป็น

องค์ประกอบสำคัญในการดำรงชีวิตในฐานะคนไทย เป็นอุปสรรคต่อการหลอมรวมสร้างความเป็นหนึ่ง ความแตกต่างทางวัฒนธรรมจึงส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันของนักเรียน ทำให้เกิดผลกระทบจากการรับความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับอาเซียนที่ไม่เพียงพอต่อการพัฒนาตนเอง ให้มีความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของนักเรียน

4) **ข้อมูลด้านพฤติกรรม** พบว่าการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ครอบคลุมเนื้อหาสาระและความคิด ความเชื่อของกลุ่มชนที่มีความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม แม้ไว้ในสังคมชุมชนที่สถานศึกษาตั้งอยู่ ไม่มีชนกลุ่มน้อยหรือผู้พูดภาษาถิ่น แต่หลักสูตรและการสอนความเชื่อมโยงถึงความรู้และความสัมพันธ์เกี่ยวกับวัฒนธรรมของชนพื้นถิ่น เช่น ประเพณี ภาษา ความเชื่อ การทำมาหากิน และวิถีชีวิต เพื่อสร้างความเข้าใจดีต่อกันและอยู่ร่วมกันอย่างสันติก็ยังมี ความจำเป็นอยู่ ลักษณะความเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตและ ความเป็นอยู่ของมนุษย์ในลักษณะข้างต้น ก่อให้เกิดการอพยพย้ายถิ่นเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ ยังจะพบนักท่องเที่ยวต่างชาติ ต่างภาษาและวัฒนธรรมเดินทางท่องเที่ยวไปยังที่ต่างๆ เพื่อพักผ่อนหรือเพื่อหาความรู้ ประสบการณ์ ตามแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้นนักเรียนควรได้เรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในสังคมพหุวัฒนธรรม ความหลากหลายของผู้คนต่างเชื้อชาติ ต่างภาษา และต่างวัฒนธรรม

5) **ข้อมูลทางการจัดการศึกษา** จากการศึกษาหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และคู่มือหลักสูตรอาเซียน กระทรวงศึกษาธิการ (2557, น.5-8) พบว่าเมื่อภาครัฐมีนโยบายในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน โดยการนำหลักสูตรอาเซียนสู่การปฏิบัติ และได้ดำเนินงานมาแล้วระยะหนึ่ง จากรายงานผลการใช้หลักสูตรของโรงเรียนในสังกัดพบว่าวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ตลอดจนสาระหลักสูตรแกนกลางอาเซียนในการกำหนดเนื้อหาไม่ครอบคลุมไม่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน ผู้เรียนยังขาดทักษะพื้นฐาน การทำงานร่วมกับผู้อื่น และเจตคติด้านการรู้คุณค่าความเป็นไทยและความเป็นอาเซียน ส่งผลให้ผู้เรียนขาดความพร้อมในการเข้าประชาคมอาเซียน

1.1.2 คำอธิบายรายวิชา

คำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติม อาเซียนศึกษา

รหัสวิชา ส 23203 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 เวลา 20 ชั่วโมง

ศึกษา รวบรวม วิเคราะห์และสรุป ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน ความเป็นมา การก่อตั้ง เป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการก่อตั้ง กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ประเทศคู่เจรจา กฎบัตรอาเซียน บริบทสภาพภูมิศาสตร์ของประเทศ สภาพทางสังคมและวัฒนธรรม สภาพทางเศรษฐกิจ และลักษณะการเมืองการปกครองของประเทศสมาชิกอาเซียน บทบาทของประเทศไทยในอาเซียน

ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านการเมือง ร่วมมือของอาเซียนในด้านต่างๆ ประโยชน์ของไทยเมื่อรวมเป็นประชาคมอาเซียน กระบวนการตัดสินใจของอาเซียนด้านการเมือง การปกครอง กลไกกำหนดนโยบายการทำงานของอาเซียน การตัดสินใจในเรื่องของการค้าการลงทุน บทบาทของอาเซียนต่อประเทศสมาชิกทั้งต่อประเทศไทยและต่อประเทศสมาชิกอื่นๆ การสร้างและการทำความเข้าใจด้านสังคมและวัฒนธรรม การปฏิบัติตนในสังคม พหุวัฒนธรรม

โดยใช้ กระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจ ด้วยการสอนแบบโครงการ กระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่น การศึกษาจากกรณีตัวอย่าง กระบวนการสำรวจ การสืบค้น กระบวนการนำเสนอข้อมูล ด้วยการใช้เทคโนโลยี

เพื่อให้ดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รู้คุณค่าของความเป็นไทย ภาคภูมิใจและหวงแหนในความเป็นชาติไทยและความเป็นอาเซียน มุ่งมั่นในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

1.1.3 ผลการเรียนรู้

- 1) อธิบายความเป็นมาและการก่อตั้งประชาคมอาเซียน
- 2) บอกเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งประชาคมอาเซียน
- 3) นำเสนอและอภิปรายความรู้เกี่ยวกับกฎบัตรอาเซียน
- 4) นำเสนอผลการวิเคราะห์การเมืองการปกครองของประเทศสมาชิกอาเซียน
- 5) ศึกษา ค้นคว้าเกี่ยวกับเศรษฐกิจ ระหว่างประเทศไทยกับระหว่างประเทศ
- 6) ทำความเข้าใจและอภิปรายกรณีศึกษาเกี่ยวกับการขัดแย้งด้านเศรษฐกิจ
- 7) สำรวจและออกแบบนำเสนอแนวความคิดการพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชน
- 8) ศึกษาและสำรวจข้อมูลด้านพหุวัฒนธรรม
- 9) อภิปรายกรณีศึกษาเกี่ยวกับความแตกต่างด้านสังคมและวัฒนธรรม
- 10) ออกแบบนำเสนอ ประเพณี และวัฒนธรรมในสังคมพหุวัฒนธรรม
- 11) บอกความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียนกับประเทศคู่เจรจาได้
- 12) วิเคราะห์สภาพปัญหาการอยู่ร่วมกันในชุมชน และสามารถบอกแนวทางแก้ปัญหาได้

1.1.4 โครงสร้างหลักสูตร

โครงสร้างรายวิชาเพิ่มเติม อาเซียนศึกษาสำหรับพหุวัฒนธรรม

รายวิชา ส 23203 ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 เวลา 20 ชั่วโมง 0.5 หน่วยกิต

ตารางที่ 4.1 โครงสร้างรายวิชาเพิ่มเติม อาเซียนศึกษาสำหรับพหุวัฒนธรรม

หน่วยที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก สัดส่วนของ คะแนน	ชิ้นงาน/ ภาระงาน
1	กำเนิดอาเซียน	1.อธิบายความเป็นมาและ การก่อตั้ง ประชาคม อาเซียน 2.บอก เป้าหมายและ วัตถุประสงค์ ของการก่อตั้ง ประชาคม อาเซียน 3. อภิปราย นำเสนอ ความรู้ เกี่ยวกับกฎ บัตรอาเซียน 4.นำเสนอผล การวิเคราะห์ การเมืองการ ปกครองของ ประเทศ สมาชิก อาเซียน	1. ความเป็นมา/ การก่อตั้ง 2. เป้าหมายและ วัตถุประสงค์ของ การก่อตั้งอาเซียน 3 ประเทศสมาชิก อาเซียนและ สภาพทาง ภูมิศาสตร์ของ ประเทศสมาชิก อาเซียน 4. กฎบัตร อาเซียน 5. ลักษณะ การเมืองการ ปกครองของ ประเทศสมาชิก อาเซียน 6.ลักษณะ การเมืองการ ปกครองใน ชุมชน อาเซียน	4	20	1.รายงาน โครงการ 2.การ นำเสนอ โครงการ

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

หน่วย ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก สัดส่วนของ คะแนน	ชิ้นงาน/ ภาระงาน
2	เศรษฐกิจ ตามแบบ ฉบับ อาเซียน	1. ศึกษา ค้นคว้า เกี่ยว เศรษฐกิจ ระหว่างประเทศ กับไทย 2. ทำความเข้าใจ และอภิปราย กรณีศึกษา เกี่ยวกับการ ขัดแย้งด้าน เศรษฐกิจ 3. สสำรวจ ออกแบบนำเสนอ แนวความคิดการ พัฒนาเศรษฐกิจ ในชุมชน	1.บริบทของ ประเทศสมาชิก อาเซียน 2. สภาพทาง เศรษฐกิจของ ประเทศสมาชิก อาเซียน 3.สภาพ เศรษฐกิจใน ชุมชน 4.การส่งเสริม อาชีพในชุมชน	4	20	1.การ อภิปราย กรณี ตัวอย่างที่ นำมาศึกษา 2.เขียนสรุป 3.นำเสนอ ผลงาน

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

หน่วย ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก สัดส่วน ของ คะแนน	ชิ้นงาน/ ภาระ งาน
3	อาเซียน มิตรพืงพา ในสังคม พหุ วัฒนธรรม	1. ศึกษาและ สำรวจข้อมูลด้าน พหุวัฒนธรรม 2. อภิปราย กรณีศึกษา เกี่ยวกับความ แตกต่างด้าน สังคมและ วัฒนธรรม 3. ออกแบบการ นำเสนอ ประเพณี และ วัฒนธรรมใน สังคมพหุ วัฒนธรรม	1.สภาพทางสังคม และวัฒนธรรม ของประเทศ สมาชิกอาเซียน 2.สภาพทางสังคม และวัฒนธรรม ของชุมชน 3.การออกแบบ การแก้ปัญหาด้าน สังคมและ วัฒนธรรมใน ชุมชน 4.บทบาทของ อาเซียนต่อ ประเทศสมาชิก 5.บทบาทของ ประเทศไทยและ ต่อประเทศสมาชิก อื่นในด้านต่างๆ	6	30	1.การ อภิปราย กรณีศึกษา 2.เขียนสรุป 3.นำเสนอ ผลงาน 4.รายงาน โครงการ 5.การ นำเสนอ โครงการ

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

หน่วยที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก สัดส่วน ของ คะแนน	ชิ้นงาน/ ภาระงาน
4	ก้าวไกลไป กับอาเซียน	1. บอก ความสัมพันธ์ ระหว่างกลุ่ม ประเทศอาเซียน กับประเทศคู่ เจรจาได้ 2. วิเคราะห์ สภาพปัญหาการ อยู่ร่วมกันใน ชุมชน และ สามารถบอก แนวทาง แก้ปัญหาได้	1.ความสัมพันธ์ ระหว่างกลุ่ม ประเทศอาเซียน กับประเทศคู่เจรจา 2.วัตถุประสงค์ และเป้าหมาย ระหว่างกลุ่ม ประเทศอาเซียน กับประเทศคู่เจรจา 3.สภาพปัญหา และความต้องการ ของชุมชน 4.แนวทางการ พัฒนาสังคมและ การทำงานร่วมกับ อื่น	6	30	1.รายงาน โครงการ 2.การ นำเสนอ โครงการ
				20	100	

1.1.5 กระบวนการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้หลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่ายสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นี้ เป็นรายวิชาเพิ่มเติม อาเซียนศึกษาสำหรับพหุวัฒนธรรม เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้เนื้อหาอาเซียน ผ่านกระบวนการเรียนรู้รูปแบบโครงงานและรูปแบบกรณีศึกษา เนื่องจากวิธีการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวเป็นวิธีการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการรู้คุณค่าของความเป็นไทยและความเป็นอาเซียน

1.1.6 สื่อและแหล่งเรียนรู้

การจัดการเรียนการสอน เลือกใช้สื่อการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาอาเซียน เกิดการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดี ในการตระหนักรู้คุณค่าของความเป็นไทยและความเป็นอาเซียน ได้เลือกใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ ดังนี้

- 1) สื่อการสอนประเภทสิ่งพิมพ์ ได้แก่ เอกสารประกอบการสอน ใบความรู้ หนังสือ และแบบเรียนเกี่ยวกับอาเซียน เป็นต้น
- 2) สื่อการสอนประเภทเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ เครื่องมือการเรียนรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวกับเกี่ยวกับอาเซียน สื่ออิเล็กทรอนิกส์ การเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียน อินเทอร์เน็ต เป็นต้น
- 3) แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ได้แก่ ห้องสมุด สถานที่สำคัญต่างๆ ในชุมชน เป็นต้น

1.1.7 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่ายสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นเครื่องมือที่ใช้การตัดสินผลการเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ให้ประสบผลสำเร็จบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ และส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีรู้คุณค่าของความเป็นไทยและความเป็นอาเซียน โดยใช้เทคนิคการประเมินผลที่หลากหลาย ดังนี้

- 1) การทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเนื้อหาอาเซียน
- 2) การใช้แบบประเมินด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น
- 3) การใช้แบบประเมินเจตคติในการตระหนักรู้คุณค่าของความเป็นไทยและความเป็นอาเซียน (รายละเอียดแผนจัดการเรียนรู้ 4 แผนและเอกสารประกอบหลักสูตร ภาคผนวก หน้า 127-152)

1.2 ลักษณะเฉพาะของหลักสูตร จากการพัฒนาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนโดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และการศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตร พบว่าหลักสูตรมีลักษณะเฉพาะ ดังนี้

1.2.1 เป็นหลักสูตรมีความแตกต่างจากการพัฒนาหลักสูตรทั่วไป คือ เป็นหลักสูตรที่มีเป้าหมายของความสำเร็จเกิดจากการระดมความคิด และมีข้อตกลงร่วมกันของภาคีเครือข่ายเกิดขึ้นจากความต้องการของผู้เรียนและสนองต่อความต้องการของคนในชุมชน ที่เหมาะสมต่อการดำรงชีพในประชาคมอาเซียน ข้อดีของการพัฒนาหลักสูตรด้วยกระบวนการภาคีเครือข่าย ทำให้เกิดภาวะผู้นำ เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วม การติดต่อสื่อสาร การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย และบรรยากาศการมีส่วนร่วม ที่มีความเหมาะสม ถูกต้อง เป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งกระบวนการภาคีเครือข่ายนี้ทำให้เกิดบทบาทการพัฒนาหลักสูตรดังนี้

- 1) ทำให้เกิดบทบาทความร่วมมือกันในการขับเคลื่อนการพัฒนาหลักสูตร และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมและตรงกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน
- 2) เกิดการตัดสินใจร่วมกันในการเริ่มดำเนินการ และวางแผนการทำงานร่วมกัน
- 3) เกิดการร่วมรับประโยชน์ และการร่วมกันประเมินผลการดำเนินการ เพื่อให้การจัดการศึกษา เกิดการพัฒนา และให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน
- 4) ทำให้เกิดทัศนคติเชิงบวก ความรู้ ความเข้าใจในบทบาทของทุกฝ่ายในสถานศึกษา
- 5) ทำให้ได้ข้อคิดเห็นของภาคีเครือข่าย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมาใช้ปรับปรุงการดำเนินงานให้ดีขึ้นและสอดคล้องกับความต้องการ
- 6) ทำให้เกิดความร่วมมือ ช่วยเหลือการศึกษาของนักเรียน แก้ปัญหาให้นักเรียนให้ดีขึ้น
- 7) ส่งเสริมความเข้าใจอันดีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ระหว่างภาคีเครือข่ายและครู
- 8) มีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 9) ทำให้เกิดความสามัคคี ระหว่างภาคีเครือข่ายและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย
- 10) ทำให้เกิดความรู้สึกรักผูกพันต่อองค์กรการศึกษา ทำให้โรงเรียนเข้าใจบริบทของตนเองมากขึ้น มีการกำหนดเป้าหมายของผู้เรียนตรงกับความต้องการผู้เรียนและผู้มีส่วน

เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจ ทำให้โรงเรียนเห็นความสำคัญของภาคีเครือข่าย ภาคีเครือข่ายได้ทราบ และเข้าใจบทบาทหน้าที่ ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

1.2.2 กระบวนการเรียนรู้ที่ใช้ในหลักสูตรนี้ คือ รูปแบบ โครงงาน และรูปแบบ กรณีศึกษา ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ในเนื้อหาอาเซียนที่ครบถ้วนเหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่น ชุมชน และความต้องการของผู้เรียน ส่งเสริมความสามารถของผู้เรียนด้านทักษะการทำงานร่วมกับ ผู้อื่น และด้านเจตคติการรู้คุณค่าของความเป็นไทย และความเป็นอาเซียน นอกจากนี้ในแต่ละ กิจกรรมยังทำให้นักเรียน ได้เรียนรู้วัฒนธรรมประเพณี และการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม โดยมีโครงการที่นักเรียนศึกษาแยกตามประเภทได้ดังนี้

1. โครงการประเภทสำรวจ: การสำรวจความคิดเห็นของเยาวชนในหมู่บ้าน ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน ในสังคมพหุวัฒนธรรม
2. โครงการประเภทสิ่งประดิษฐ์: การผลิตวิถีทัศน์พหุวัฒนธรรม
3. โครงการประเภททฤษฎี: การออมทรัพย์
4. โครงการประเภทศึกษาค้นคว้าทดลอง: การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง
5. โครงการประเภทสิ่งประดิษฐ์: “กระเป๋าหนังแฮนด์เมด” ผลิตภัณฑ์ พหุ วัฒนธรรม

1.2.3 ผลการใช้หลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนที่พัฒนาด้วยกระบวนการภาคี เครือข่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เนื่องจากการพัฒนาหลักสูตรนี้ มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ บนพื้นฐานของจุดเด่นและจุดพัฒนาของสถานศึกษา ความต้องการของผู้เรียน และชุมชน มีการพัฒนาและกำหนดเป้าหมายความสำเร็จร่วมกันของภาคีเครือข่าย เมื่อนำ หลักสูตรไปใช้ ทำให้ผลการเรียนในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้าน เจตคติของนักเรียนสูงขึ้นอย่างชัดเจน โดยมีทักษะความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนรู้คุณค่าของความเป็นไทยและความเป็นอาเซียน มีนิสัย ใฝ่เรียนรู้ เรียนรู้ด้วยตัวเอง และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รวมถึงวิธีสอนของครูในหลักสูตรนี้ ทำให้นักเรียนมีการเรียนรู้ด้วยโครงการ สร้างแรงบันดาลใจ ความสำเร็จและพลัง ใให้กับนักเรียนได้ โดยให้ประสบการณ์นอกเหนือไปจากชั้นเรียน เสริมสร้างทักษะสำคัญสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะ อย่างยิ่งในส่วนของ การคิด การทำงานร่วมกับผู้อื่น และความสร้างสรรค์ ในสังคมพหุวัฒนธรรม

1.2.4 ครูผู้ใช้หลักสูตรมีความพึงพอใจต่อกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคี เครือข่ายในการพัฒนาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งการใช้กระบวนการภาคีเครือข่ายเข้ามามี ส่วนร่วม ในทุกขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตร ทำให้เกิดผลที่ดีและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ในขณะที่

ดำเนินการวิจัย พบว่า พฤติกรรมในทางบวกของภาคีเครือข่ายในหลากหลายมุมมอง เช่น การร่วมมือ แสดงความคิดเห็นด้วยความเต็มใจ ความกระตือรือร้นหาประเด็นปัญหา ซึ่งนำมาสู่แนวทาง แก้ปัญหาให้เหมาะสมกับผู้เรียนและชุมชน รวมถึงการสร้างวัฒนธรรมใหม่ในการทำงาน เพื่อการ ให้บริการที่ดี ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เร่งรัด การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบ ส่งเสริมการพัฒนาเชิงพื้นที่ ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม ให้เป็นแบบร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนา

1.2.5 จากการสะท้อนความคิดเห็นของภาคีเครือข่ายต่อการมีส่วนร่วมในการ พัฒนาหลักสูตรในทุกๆ ขั้นตอน ทำให้เห็นว่าควรนำกระบวนการนี้ไปใช้ในสถานศึกษาอื่นๆ การสะท้อนผลการทำงานในมุมมองต่างๆ โดยสรุปดังนี้

1) โอกาสในการสร้างเครือข่ายการพัฒนาด้านวิชาการ และการมีส่วนร่วม ในการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งผู้วิจัยได้อินข้อความที่ทำให้เกิดความประทับใจ ในขณะที่ปฏิบัติการวิจัย

“รู้สึกปลื้มใจที่ได้มาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาโรงเรียน”

“โรงเรียนมีอะไรที่จะให้พวกเราได้ร่วมพัฒนาอินดีและสะดวกทุกเมื่อ”

“น่าจะมีการทำงานแบบนี้ตั้งนานแล้วทำให้ได้ความรู้และยังช่วยพัฒนา ลูกหลานได้ตรงตามความต้องการ”

“การได้มาทำงานร่วมกันทำให้เรารู้จักกันมากขึ้น”

“ชอบการทำงานแบบนี้ที่ทำให้เกิดความร่วมมือกัน”

“อยากส่งลูกหลานมาเรียนมากขึ้น โรงเรียนมีเป้าหมายชัดเจน”

2) การเข้าถึงและความเข้าใจในบทบาทของภาคีเครือข่าย ดังนี้

(1) การได้ร่วมพัฒนาและการบริการ

(2) การเชื่อมโยงการเรียนรู้และวิถีชีวิต

(3) การมีส่วนร่วมแบบบูรณาการทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการเงิน ทรัพยากร และการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

(4) เป็นส่วนหนึ่งในการสะท้อนผลการทำงานต่างๆ ในด้านวิชาการของ โรงเรียนซึ่งมาจากการได้ทำงานร่วมกัน

3) สร้างความตระหนักถึงความเป็นเจ้าของโรงเรียน โดยภาคีเครือข่ายยังได้ กำหนดสิ่งที่จะต้องร่วมกันดำเนินการเพื่อพัฒนาโรงเรียนและนักเรียนให้ไปสู่เป้าหมายที่กำหนด

(1) เป็นฝ่ายส่งเสริมและสนับสนุน (Encouragers ,Supporters ,Advocates)

นอกจากภาคีเครือข่ายจะเข้าร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ยังทำให้ภาคีเครือข่ายตระหนักถึงความเป็น

เจ้าของโรงเรียนเป็นฝ่ายสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรม ให้ความช่วยเหลือในสิ่งที่โรงเรียนต้องการ

(2) การเป็นพี่เลี้ยงและเฝ้าระวัง (Monitors) เข้ามามีบทบาทในการตรวจสอบควบคุมการทำงานของโรงเรียนภายใต้ข้อตกลงร่วมกันของ โรงเรียนและภาคีเครือข่าย

(3) การให้ความร่วมมือ (Collaborators) การให้ความร่วมมือ/สนับสนุนหน่วยงานเป็นครั้งคราว ไม่มีรูปแบบที่เป็นทางการ พันธมิตร (Partners) คือ บุคคล/หน่วยงานที่ทำงานร่วมมือกัน วัตถุประสงค์ร่วมกันอย่างเป็นทางการ

(4) เป็นผู้ร่วมตัดสินใจ (Decision Makers) ผู้ที่ร่วมคิดหรือลงความคิดเห็น กระบวนการเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่ง จากหลายๆ ทางเลือกที่ได้พิจารณา หรือประเมินอย่างดีแล้วว่าเป็นทางให้บรรลุวัตถุประสงค์

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนที่พัฒนา

ด้วยกระบวนการภาคีเครือข่ายสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ใช้หลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนโดยใช้ กระบวนการภาคีเครือข่าย

2.1.1 ในการทดสอบสมมุติฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเนื้อหาอาเซียนของนักเรียนที่เรียนหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยายสรุปได้ว่ากลุ่มนักเรียน 27 คน มีค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเนื้อหาอาเซียน ก่อนเรียน (pretest) และหลังเรียน (posttest) เท่ากับ 11.96 และ 24.00 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.60 และ 1.90 คะแนน ตามลำดับนั้นคือการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเนื้อหาอาเซียนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน เท่ากับ 12.04 โดยที่ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์การเรียนด้านความรู้เนื้อหาอาเซียนหลังเรียนมีค่าสูงขึ้นประมาณสองเท่าของค่าเฉลี่ยก่อนเรียน แสดงว่าความรู้เนื้อหาอาเซียนในหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนโดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่ายได้ผลดี

ผลการวิเคราะห์ พบว่า คะแนนการวัดผลทั้งสองครั้งสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($r = .43$; $p = .026$) มีความสัมพันธ์ขนาดปานกลาง เท่ากับ 0.43 และตัวแปรทั้งสองมีความแปรปรวนร่วมกันเท่ากับ 18.49 แสดงว่านักเรียนที่ได้คะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนด้านความรู้เนื้อหาอาเซียนสูงในการวัดครั้งแรก มีแนวโน้มจะได้คะแนนสูงในการวัดครั้งที่สองด้วย

ผลการทดสอบสมมุติฐานแบบทางเดียวของผลต่างค่าเฉลี่ยระหว่างตัวแปร พบว่าปฏิเสธสมมุติฐานหลักทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ($t=21.07; df=26; p=.000$) จึงสรุปว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเนื้อหาอาเซียน หลังเรียนสูงกว่า ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเนื้อหาอาเซียน ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับ ผลการประมาณค่าพารามิเตอร์ผลต่างค่าเฉลี่ย (μ หลังเรียน - μ ก่อนเรียน) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % เท่ากับ $10.86 < (\mu \text{ หลังเรียน} - \mu \text{ ก่อนเรียน}) \leq 13.21$
 ดังผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 แสดงผลค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อนเรียน หลังเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองไคร้

ตัวแปร	Mean	S.D.	Pair	Mdiff	S.D.	SE	t	df	p	95%Confidence Interval of the difference	
										lower	Upper
Pretest	11.96	1.60									
			Post-Pre								
Posttest	24.00	1.90		12.04	2.96	0.57	21.07	26	0.00	10.86	13.21

หมายเหตุ: 1) $n = 27$

2) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลัง การเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองไคร้ $r=0.43; p=.026$

2.1.2 ในการวัดผลความสามารถทางด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นของ นักเรียนที่เรียนหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยครูผู้สอน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยายสรุปได้ว่า นักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนบ้านหนองไคร้ จำนวน 27 คน มีคะแนนค่าเฉลี่ยด้านทักษะการทำงาน ร่วมกับผู้อื่น เท่ากับ 4.52 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.45 โดยที่ผลค่าเฉลี่ยของการประเมิน ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นของผู้เรียนในหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้กระบวนการภาคี เครือข่าย มีประสิทธิภาพ คือ รูปแบบกระบวนการเรียนรู้แบบโครงงานและแบบกรณีศึกษา สามารถ

พัฒนาความสามารถด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นของนักเรียน โดยรวมมีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกได้แก่ ใช้ภาษา กิริยา ท่าทางเหมาะสมกับบุคคลและ โอกาสตามมารยาทสังคม นำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวัน สามารถเชื่อมโยงความรู้และร่วมทำงานกับคนอื่นได้ตามลำดับดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 แสดงผลค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองไคร้ (ประเมินโดยครูผู้สอน)

รายการพิจารณา	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผลระดับทักษะ
1. นำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.74	0.45	มากที่สุด
2. นำความรู้ ทักษะ และกระบวนการที่หลากหลายมาสร้างผลงาน/โครงการที่เป็นระบบ มีขั้นตอนชัดเจน และมีประสิทธิภาพไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม	4.74	0.45	มากที่สุด
3. เรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	4.70	0.60	มากที่สุด
4. มีทักษะในการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร	4.74	0.76	มากที่สุด
5. สามารถเชื่อมโยงความรู้และร่วมทำงานกับคนอื่นได้	4.89	0.57	มากที่สุด
6. มีวิธีการในการศึกษาความรู้เพิ่มเติมเพื่อขยายประสบการณ์ไปสู่การเรียนรู้สิ่งใหม่ และสร้างองค์ความรู้ตามความสนใจอย่างต่อเนื่อง	4.07	0.91	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการพิจารณา	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปลผล ระดับทักษะ
7. ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่าง มีความสุข	3.41	0.93	ปานกลาง
8. ทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ สามารถแสดงความคิดเห็นของตน ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	4.74	0.45	มากที่สุด
9. ปฏิบัติตามกฎ กติกา หน้าที่ ความ รับผิดชอบ	4.70	0.60	มากที่สุด
10. เข้าร่วมกิจกรรมกับผู้อื่นอย่าง สร้างสรรค์	3.41	0.93	ปานกลาง
11. เข้าใจ ยอมรับ ปรับตัวต่อการ เปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ความเสมอ ภาคทางเพศ	4.74	0.45	มากที่สุด
12. ใช้ภาษา กิริยา ท่าทางเหมาะสมกับ บุคคลและโอกาสตามมารยาทสังคม	4.74	0.45	มากที่สุด
13. ปฏิบัติงานในส่วนรวมอย่างมี ความสุข	4.74	0.45	มากที่สุด
14. จัดการกับปัญหาและความขัดแย้ง ในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม	4.70	0.60	มากที่สุด
15. วิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหา และ มีการจัดการได้เหมาะสม	4.70	0.60	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.52	0.45	มากที่สุด

2.1.3 ในการประเมินเจตคติของผู้เรียนในการตระหนักรู้คุณค่าของความเป็นไทย และความเป็นอาเซียนของนักเรียนที่เรียนหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้กระบวนการภาคี เครื่องข่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยายสรุปได้ว่า กลุ่มนักเรียน 27 คน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.01 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.36 โดยที่ค่าเฉลี่ยผล

การประเมินการตระหนักรู้คุณค่าของความเป็นไทยและความเป็นอาเซียนของนักเรียนที่เรียนหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนโดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ คือ กระบวนการเรียนรู้สามารถพัฒนาเจตคติในการตระหนักรู้คุณค่าความเป็นไทยและความเป็นอาเซียน ได้มาก ทำให้นักเรียน โรงเรียนบ้านหนองไคร้ มีเจตคติในระดับมากตามลำดับดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 แสดงผลค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากการประเมินเจตคติ
การตระหนักรู้คุณค่าความเป็นไทยและความเป็นอาเซียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ข้อที่	รายการพิจารณา	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผลระดับเจตคติ
1	ข้าพเจ้าคิดว่าการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของประชาคมอาเซียนเป็นสิ่งที่ควรทำ เช่นการเป็นส่วนหนึ่งในการเผยแพร่วัฒนธรรมไทย	4.11	0.64	มาก
2	ข้าพเจ้าชอบที่จะแสดงออกที่บอกถึงความ เป็นไทย เช่นการไหว้ การแต่งกายพื้นเมือง เป็นต้น	4.15	0.60	มาก
3	ข้าพเจ้ามีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย	4.48	0.802	มาก
4	ข้าพเจ้ามีความภาคภูมิใจในความเป็นสมาชิกของประชาคมอาเซียน	4.22	0.69	มาก
5	ข้าพเจ้าเห็นว่าการแสดงความคิดเห็นต่อการ ทำกิจกรรมต่างๆ เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง	4.04	0.80	มาก
6	ข้าพเจ้าเห็นว่าการใช้ภาษาของประเทศเพื่อนบ้านในประชาคมอาเซียนไม่เป็น ประโยชน์ต่อข้าพเจ้าแต่อย่างใด	3.59	0.79	มาก
7	การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารกับ บุคคลต่างๆ นั้นข้าพเจ้าเห็นว่าเป็น ประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต	4.22	0.80	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อที่	รายการพิจารณา	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปล ผลระดับ เจตคติ
8	การใช้ทักษะกระบวนการเรียนรู้ทำให้ ข้าพเจ้าทำงานร่วมกับเพื่อน ได้ดี	4.04	0.80	มาก
9	ข้าพเจ้ามองไม่เห็นว่าจะมีปัญหาทางสังคม เมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแต่อย่างใด	3.37	0.68	ปานกลาง
10	ข้าพเจ้าชอบเรียนรู้ความหลากหลายทาง วัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้านใน ประชาคมอาเซียน	4.07	0.78	มาก
11	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยให้ ข้าพเจ้าเกิดการเรียนรู้สู่โลกกว้าง	4.33	0.96	มาก
12	ข้าพเจ้าตระหนักในปัญหาของสังคมไทย	3.74	0.81	มาก
13	ข้าพเจ้ามีความรู้และความตระหนักใน ความเป็นประชาคมอาเซียน	4.00	0.78	มาก
14	ข้าพเจ้ายกย่องความหลากหลายทาง วัฒนธรรมของประเทศในประชาคมอาเซียน	4.04	0.75	มาก
15	การแก้ปัญหาอย่างสันติวิธีเป็นวิธีการที่ดีที่ ทุกคนควรนำไปใช้	3.93	0.78	มาก
16	ข้าพเจ้ามองไม่เห็นความสำคัญแต่อย่างใด ที่จะต้องปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนๆ	3.41	0.97	มาก
17	ข้าพเจ้าเห็นความจำเป็นในการใช้ชีวิต แบบประชาธิปไตยยึดมั่นในหลัก ธรรม มาภิบาล สันติวิธี/สันติธรรม	4.07	0.82	มาก
18	ข้าพเจ้ายอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นอย่าง มีประชาธิปไตย	4.07	0.82	มาก
19	ข้าพเจ้าเห็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์เท่า เทียมกัน	4.33	0.83	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อที่	รายการพิจารณา	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปล ผลระดับ เจตคติ
20	ข้าพเจ้าปฏิบัติตนในการเป็นผู้นำและผู้ ตามในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม	3.93	0.78	มาก
21	การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทำให้ข้าพเจ้า สร้างงานชิ้นใหม่ๆ ได้อย่างมีคุณภาพ	3.74	0.65	มาก
22	ข้าพเจ้าขอช่วยเหลือเพื่อนๆ ร่วมกันใน การแก้ปัญหาทางสังคม	3.85	0.66	มาก
23	การดำเนินชีวิตประจำวันของข้าพเจ้า จำเป็นต้องมีความรู้และทักษะทางการเรียน	3.96	0.64	มาก
24	ข้าพเจ้าเห็นว่าการคิดเป็นกระบวนการที่ สร้างให้เป็นผู้ที่มีเหตุผล	3.81	0.83	มาก
25	ข้าพเจ้าเห็นความสำคัญของการทำงาน โดยมีความยืดหยุ่นให้พอดีและเหมาะสม	4.07	0.82	มาก
26	ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่มีความจำเป็นในการนำ การคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลมาใช้ในการ แก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น	3.63	0.83	มาก
27	ข้าพเจ้าเห็นความจำเป็นในการดำรงชีวิตตาม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.19	0.92	มาก
28	ข้าพเจ้าเห็นความสำคัญของการยึดมั่นใน ศาสนาที่ข้าพเจ้านับถือ	4.44	0.64	มาก
29	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอื่นๆ อย่างมีความสุข	4.19	0.73	มาก
30	ข้าพเจ้ายอมรับและเคารพต่อคำสั่งสอน ของทุกศาสนา	4.48	0.58	มาก
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.01	0.36	มาก

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีการดำเนินการวิจัยและสรุปผลวิจัยได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

งานวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 27 คน โรงเรียนบ้านหนองไคร้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ได้มาโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่มโดยใช้ ระยะเวลาในการดำเนินการ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของนักการศึกษาพัฒนาหลักสูตรทั้ง ในประเทศไทยและต่างประเทศ จากนั้นผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรสู่ประชาคม อาเซียน โดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีทั้งหมด 5 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การจัดสาระและประสบการณ์การเรียนรู้ 3) การศึกษา ผลการทดลองใช้หลักสูตร 4) การนำหลักสูตรไปใช้ และ 5) การสรุปผลการใช้และการปรับปรุง หลักสูตร โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยร่วมกับภาคีเครือข่ายได้ศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ ข้อมูลเกี่ยวกับ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน ความหมายและความสำคัญการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ความเป็นมาของคู่มือหลักสูตรอาเซียน มาตรฐานและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียน การจัดการเรียนการสอนสู่ ประชาคมอาเซียน แนวคิดเกี่ยวกับการวัดผลผู้เรียนด้านความรู้ ด้านทักษะและด้านเจตคติ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับภาคีเครือข่าย งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศและต่างประเทศ จากนั้นได้จัดกิจกรรม

สนทนากลุ่มร่วมกับภาคีเครือข่าย เกี่ยวกับข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์และจากการศึกษาสภาพจริงของโรงเรียน ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของครูและนักเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็น สำหรับเป็นแนวทางในการกำหนดโครงสร้างของหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 2 การจัดสาระและประสบการณ์การเรียนรู้ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยร่วมกับผู้แทนภาคีเครือข่ายครูผู้สอนจังหวัดเชียงใหม่ได้ดำเนินการกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วย องค์ประกอบของหลักสูตร 7 ประการ คือ 1) ข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร 2) คำอธิบายรายวิชา 3) ผลการเรียนรู้ 4) โครงสร้างหลักสูตร 5) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 6) สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 7) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ จากนั้นได้ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการสอนอาเซียนจำนวน 5 ท่าน ทำการตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องของ โครงสร้างหลักสูตร นำผลการตรวจสอบที่ได้มาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขโครงสร้างหลักสูตร ได้หลักสูตรที่มีความเหมาะสม นำหลักสูตรที่ได้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาคุณฉวีนิพนธ์ เพื่อให้ข้อเสนอแนะแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร ขั้นตอนนี้เมื่อผู้วิจัยและภาคีเครือข่ายร่วมกันไปให้ความรู้กับครูผู้สอนเกี่ยวกับหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น ก่อนให้ครูนำหลักสูตรไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 คน ในโรงเรียนบ้านแม่สา อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีบริบทใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาประสิทธิภาพโดยผลที่ได้จากการหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เท่ากับ 0.81 ผลการวัดทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีค่าเท่ากับ 0.75 ผลการตอบแบบสอบถามการรู้คุณค่าของความเป็นไทยและความเป็นอาเซียน มีค่าเท่ากับ 0.88 และปรับปรุงให้ได้หลักสูตรที่มีความเหมาะสมและสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 4 การนำหลักสูตรไปใช้ ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยและภาคีเครือข่ายร่วมกันไปให้ความรู้กับครูผู้สอนเกี่ยวกับหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น ก่อนให้ครูนำหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนโดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีความเหมาะสมและมีความสมบูรณ์แล้ว โดยนำไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 27 คนในโรงเรียนบ้านหนองไคร้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 (เดือนพฤษภาคม-ตุลาคม 2559) และนิเทศ กำกับ ติดตาม ในระหว่างการสอน เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 5 การสรุปผลการใช้และปรับปรุงหลักสูตร ขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยและภาคีเครือข่ายร่วมกันสรุปผลการใช้หลักสูตร พิจารณาจากผลการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้

ก่อนเรียนและหลังเรียน ผลการประเมินด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นของครูผู้สอน และผลการประเมินด้านเจตคติการรู้คุณค่าของความเป็นไทยและความเป็นอาเซียนหลังการใช้หลักสูตร รวมถึงข้อมูลที่ได้จากการนิเทศ กำกับ ติดตาม และการสังเกตการสอนที่รวบรวมไว้ระหว่างการนำหลักสูตรไปใช้ และการสะท้อนผลของครูผู้สอนและภาคีเครือข่ายมาเป็นข้อมูลเพื่อนำไปปรับปรุงหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนโดยใช้ กระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพและความสมบูรณ์ก่อนนำไปเผยแพร่

1. สรุปผลการวิจัย

ผลการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนโดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1.1 ผลการพัฒนาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ คือ

1.1.1 ข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย ข้อมูลพื้นฐาน ด้านการเมือง ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมพหุวัฒนธรรม และด้านการจัดการเรียนรู้

1.1.2 คำอธิบายรายวิชา ประกอบด้วย พฤติกรรมการเรียนรู้ เนื้อหาสาระ เกี่ยวกับเนื้อหาอาเซียน กระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านเจตคติ ในรายวิชาเพิ่มเติม อาเซียนศึกษาสำหรับพหุวัฒนธรรม

1.1.3 ผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย ผลการเรียนรู้ 12 ข้อ

1.1.4 โครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วย เนื้อหา ผลการเรียนรู้ สาระสำคัญและวิธีการจัดการเรียนรู้ เวลาเรียน คำนวณหน้ากระดาษ และภาระงาน/ชิ้นงาน

1.1.5 กระบวนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย วิธีการสอนแบบโครงงาน และวิธีสอนแบบกรณีศึกษา

1.1.6 สื่อและแหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วย สื่อการสอนประเภทสิ่งพิมพ์ สื่อการสอนประเภทเทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ต่างๆ

1.1.7 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ประกอบด้วย การใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้เนื้อหาอาเซียน การใช้แบบประเมินทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และ การใช้แบบประเมินด้านเจตคติในการตระหนักรู้คุณค่าความเป็นไทยและความเป็นอาเซียน

1.2 ผลการศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

เมื่อนำหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนที่พัฒนาด้วยกระบวนการภาคีเครือข่ายไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองไคร้ อำเภอสนทราย สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 จำนวน 27 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 (เดือนพฤษภาคม-ตุลาคม 2559) พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ทั้ง 3 ด้านสรุปได้ดังนี้

1. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนตามผลการเรียนรู้ เนื้อหาและสาระการเรียนรู้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
2. ด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนบ้านหนองไคร้ มีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นอยู่ในระดับมากที่สุด
3. ด้านเจตคติของผู้เรียนในการตระหนักรู้คุณค่าของความเป็นไทยและความเป็นอาเซียน ภายหลังจากจัดการเรียนการสอนด้วยหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนมีเจตคติอยู่ในระดับมาก

2. อภิปรายผล

ตามวัตถุประสงค์ของวิจัยครั้งนี้ พบประเด็นสำคัญเกี่ยวกับหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น 2 ประการ คือ การพัฒนาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย และประสิทธิภาพของหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนที่พัฒนาขึ้น โดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย โดยมีสาระสำคัญดังนี้

2.1 การพัฒนาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนโดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย ซึ่งในการทำวิจัยครั้งนี้การนำเอากระบวนการภาคีเครือข่ายโดยกลุ่มของคนหรือองค์กรที่สมัครใจแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลระหว่างกัน หรือทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีการจัดรูปหรือจัดระเบียบโครงสร้างที่คนหรือองค์กรสมาชิกยังคงมีความเป็นอิสระเป็นไปโดยสมัครใจ กิจกรรมที่ทำในเครือข่ายต้องมีลักษณะเท่าเทียมหรือแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน และการเป็นสมาชิกเครือข่ายไม่มีผลกระทบต่อความเป็นอิสระหรือความเป็นตัวของตัวเองของคนหรือองค์กรนั้นๆ ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม การพึ่งพาอาศัยและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งผลให้เครือข่ายนั้นมีพลังมากขึ้น เพราะการมีส่วนร่วมจะทำให้สมาชิกมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่าย ซึ่งจะช่วยให้ทุกฝ่ายหันหน้าเข้าหากันและพึ่งพากันมากขึ้น (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2555, น.196; Starkey P.G, 1998, p.103; Michael A. P, 2014, p.3) นอกจากนี้ ในระบบความสัมพันธ์ของเครือข่าย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ก็มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะนำไปสู่การให้และการรับ รวมถึงการระดมทรัพยากร เพื่อให้ภารกิจที่เครือข่ายดำเนินการร่วมกันนั้นบรรลุถึงเป้าหมาย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จึงเป็นทั้ง

แนวคิด กระบวนการและวิธีการของการจัดการเครือข่าย เป็นกระบวนการสร้างข้อมูลที่ต่อเนื่อง เพราะถ้าไม่มีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันที่มาจากความร่วมมือแล้ว พัฒนาการของเครือข่ายจะเป็นไปอย่างช้าๆ และอาจถดถอยลง ดังนั้น การมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างต่อเนื่องจึงเสมือนเป็นกลไกที่เป็นแรงผลักดันให้ความเป็นเครือข่ายดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ที่เห็นได้ชัดเจนในการทำวิจัยครั้งนี้ คือผลที่ได้จากกระบวนการทำงานของเครือข่ายทำให้เกิดผลในการปรับเปลี่ยนเรียนรู้ คือ ความเข้มแข็งของชุมชนในการปรับเปลี่ยนเรียนรู้ และการจัดการตัวเองของชุมชน รวมถึงเป็นการสร้างโอกาส สร้างศักยภาพของเครือข่ายและขยายกลุ่มองค์กร ไปยังเครือข่ายอื่นๆ ดังที่ Karen L. M & Paul J. K (2013, p.7-11) กล่าวถึงการรวมตัวของภาคประชาชนจะเป็นพลังที่ช่วยเสริมสร้างให้เกิดการพึ่งพาตนเอง และการพัฒนาสังคม โดยมีเป้าหมายหลัก คือ การเรียนรู้ การสืบทอดภูมิปัญญาและการปรับตัวของชุมชน รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและการพัฒนาประเทศ โดยการกำหนดความเป็นเครือข่ายผ่านกิจกรรมส่งเสริมอาชีพและกระบวนการเชื่อมโยงบนความต้องการพื้นฐานของสังคมและเสริมสร้างระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ควรมีความร่วมมือกันอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น กระบวนการพัฒนาในรูปแบบของเครือข่าย จึงเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาองค์กร และการพัฒนาสังคม ความเป็นเครือข่ายอยู่ที่ความไว้วางใจ ความสามัคคี และการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน เครือข่ายจะประสบผลสำเร็จมิได้ ถ้าขาดการทำภารกิจ และการประสานผลประโยชน์ เพราะฉะนั้น เครือข่ายต่างๆ จึงควรมีการรักษาสัมพันธภาพ และการรักษาผลประโยชน์ร่วมกันอย่างต่อเนื่องบนพื้นฐานของความเท่าเทียม ซึ่งจากการศึกษาครั้งนี้ได้พัฒนาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนที่มีคุณลักษณะสำคัญ 2 ประการ คือ ด้านคุณภาพของหลักสูตร และด้านอัตลักษณ์และการตอบสนองของผู้เรียน รายละเอียดดังนี้

2.1.1 ด้านคุณภาพของหลักสูตร

หลักสูตรที่มีคุณภาพนั้นย่อมมีความเชื่อมโยงกับปัจจัยอื่นๆ ที่ไม่ใช่เฉพาะของตัวหลักสูตรเพียงอย่างเดียว แต่จำเป็นต้องพิจารณาปัจจัยอื่นๆ ที่สำคัญมาร่วมด้วย จากการศึกษาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนได้ถูกประเมินโดย หน่วยงานองค์กรอื่นๆ ที่เป็นภาคีเครือข่าย ซึ่งการดำเนินงานในครั้งนี้สามารถสร้างการยอมรับ และการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของผู้เรียน อันนำไปสู่การยอมรับต่อสาธารณะได้ นอกจากนี้ผู้เรียนยังเห็นเป้าหมายในการเรียนที่ชัดเจน ตรงกับความต้องการของตนเอง ชุมชน และท้องถิ่น รวมถึงสร้างเส้นทางอาชีพและการมีงานทำ ทั้งนี้หลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนโดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่ายในครั้งนี้ถือได้ว่าเป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพจนเป็นที่ยอมรับดังกล่าวเนื่องจากมีกระบวนการพัฒนาหลักสูตรประกอบไปด้วย

1) ภาคิเครือข่ายร่วมกันวางแผนอย่างชัดเจน มีการกำหนดโครงสร้างความมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน อุปกรณ์สื่อการสอน การประเมินผล การเรียนการสอน บรรยากาศในการเรียน สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอย่างเหมาะสม

2) เนื้อหาสาระการเรียนรู้ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรมีความเห็นว่าเนื้อหาสาระการเรียนรู้อาเซียนควรต้องจัดลำดับเนื้อหาสาระให้มีความสัมพันธ์กัน ครบถ้วน และให้ถูกต้องชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2557,น. 7); สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, น.209); เศรษฐ์ ศิริสวัสดิ์ (2550, น.15); ทักษิณา เครือหงส์ (2550, น.15); นำพงศ์ สุขสบาย (2556, น.19) ที่กล่าวไว้ว่า การกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตรจะต้องพิจารณา ระดับการศึกษาประเภทของการศึกษา และความถนัดส่วนบุคคลมาประกอบด้วย การศึกษาระดับที่สูงขึ้นไปย่อมจัดหลักสูตรที่เน้นสาขาวิชาและสาขาวิชาเฉพาะมากยิ่งขึ้น แต่ถ้าเป็นหลักสูตรการศึกษาพื้นฐานก็ควรจะต้องมีองค์ประกอบที่เรียกว่า หลักสูตรแกนกลางที่เน้นตัวร่วมหรือค่านิยมร่วม (Core Values) ระดับชาติ และจะต้องมีหลักสูตรที่สะท้อนปัญหา และวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นด้วย

3) หลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้จริงเหมาะสมกับบริบท ชุมชนและท้องถิ่น ระหว่างการนำหลักสูตรไปใช้ได้มีการประเมินผลระหว่างเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนอย่างต่อเนื่อง มีการบริหารจัดการ และออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสม

4) มีการติดตามและประเมินผล ซึ่งประกอบไปด้วยการประเมินด้านคุณภาพของผู้เรียน ประกอบด้วย ด้านความรู้ ทักษะการทำงานของผู้เรียนร่วมกับผู้อื่นและเจตคติในการตระหนักรู้คุณค่าความเป็นไทยและอาเซียน

2.1.2 ด้านอัตลักษณ์และการตอบสนองของผู้เรียน

ในการพัฒนาหลักสูตรครั้งนี้เกิดจากการวิเคราะห์ปัญหาและการประสานความความร่วมมือของภาคิเครือข่าย และได้กำหนดเป้าหมายความสำเร็จของผู้เรียนร่วมกัน โดยเน้นการตอบสนองต่อวัฒนธรรมประเพณีตลอดจนการประกอบอาชีพของคนในชุมชนซึ่งมีประชากรเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่ในประเทศไทย หลักสูตรนี้มีเนื้อหาและกิจกรรมที่หลากหลาย เช่นเนื้อหาเกี่ยวกับอาเซียน วัฒนธรรมประเพณี ความเชื่อและวิถีการดำรงชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ รวมถึงทักษะอาชีพทำให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน สอดคล้องกับ นัทรทิพย์ สุวรรณชิน และพนมพร จันทรปัญญา (2558,น.79) ได้เสนอการสร้างอัตลักษณ์ของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผ่านการจัดหลักสูตรที่ควรเป็นแบบบูรณาการการจัดการเรียนการสอนและการมีส่วนร่วมขององค์กรที่มีความหลากหลาย ภาคิเครือข่ายจึงเห็นความสำคัญของการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นและการสร้างความตระหนักรู้คุณค่าของ

ความเป็นไทยและความเป็นอาเซียน สอดคล้องตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน (2557,น.25) ที่มีการกำหนดเป้าหมายที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและสังคม
โดยให้ความสำคัญตระหนัก และเห็นคุณค่าของการส่งเสริม และปลูกฝังให้เด็กมีคุณลักษณะความเป็น
ไทย ตระหนักรู้คุณค่าความเป็นไทยและความเป็นอาเซียน โดยผู้วิจัยได้จัดทำหลักสูตรรองรับ
แนวคิดดังกล่าว

ทั้งนี้ด้วยเหตุผลที่ผู้เรียนเป็นเด็กกลุ่มชาติพันธุ์ หลายเชื้อชาติที่ติดตาม
ผู้ปกครองเข้ามาประกอบอาชีพในประเทศไทย ประกอบกับเด็กเหล่านี้กำลังจะจบการศึกษาภาค
บังคับส่วนใหญ่ไม่มีโอกาสในการศึกษาต่อและจะต้องเข้าสู่ตลาดแรงงานหลักสูตรนี้จึงทำให้ผู้เรียน
มีความรู้ มีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นและมีเจตคติในการตระหนักรู้คุณค่าความเป็นไทยและ
อาเซียน

**2.2 ด้านประสิทธิภาพของหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนที่พัฒนาขึ้นโดยใช้กระบวนการ
ภาคีเครือข่าย** คือ การหาคุณภาพซึ่งต้องดูองค์ประกอบหลายอย่าง โดยในการศึกษาค้นคว้าได้ศึกษา
ประสิทธิภาพ 3 ด้าน รายละเอียดดังนี้

2.2.1 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาเซียนศึกษาสำหรับพหุ วัฒนธรรมของ
นักเรียน พบว่า หลังการใช้หลักสูตรนี้ทำให้นักเรียนมี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้เนื้อหา
อาเซียน สูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงว่าหลักสูตรสู่
ประชาคมอาเซียน โดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
มีประสิทธิภาพ คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานและแบบกรณีศึกษา ทำให้นักเรียนเกิด
องค์ความรู้ในด้านเนื้อหาอาเซียน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษางานวิจัยของนักวิจัยในประเทศและ
นักวิจัยต่างประเทศดังเช่น บัณฑิตา ลิขสิทธิ์ (2553, น. 33); Burroughs (1997, p. 4743) และ Mckenzie
(2000, p.227) พบว่าการเรียนการสอนวิชาอาเซียนไม่ใช่วิชาท่องจำอีกต่อไป กระบวนการเรียน
การสอนในปัจจุบันมีแนวทางหลากหลายมากยิ่งขึ้นในการสร้างองค์ความรู้ให้แก่ผู้เรียน อีกทั้งสื่อ
การเรียนการสอนก็มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้สอนง่ายต่อการนำไปใช้ แต่อย่างไรก็ตามใน
การเรียนการสอนวิชาอาเซียนที่ดีนั้นจะต้องให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการลงมือปฏิบัติ เช่น
การนำเสนอโครงงาน การแสดงบทบาทสมมุติ การเขียนรายงาน

2.2.2 ด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ของนักเรียนที่เรียนในหลักสูตรสู่
ประชาคมอาเซียนโดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการ
ใช้หลักสูตรทำให้นักเรียนมีผลการประเมินด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นอยู่ในระดับมาก
ที่สุด โดยการประเมินของครูผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับ ปราชญา กล้าผจญ (2550, น. 28); ณรงค์
ฤทธิเดช (2553, น .103); Jackson (1991, p.675-689); Parker (1990,p.16); Francis and Young

(1979, p. 8); Wood cock 1989 (p. 75 - 116); Mayo.E (1933,p. 71) ที่พบว่า องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงานคือ การสร้างความรู้สึกเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่ม การได้รับการสนับสนุนจากสังคม และความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน จากแนวคิดเกี่ยวกับการทำงาน เป็นร่วมกันกับผู้อื่น สรุปได้ว่าการทำงานร่วมกันกับผู้อื่นนอกจากจะช่วยให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จแล้ว ยังช่วยให้สมาชิกในทีมเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของทีม มีความจงรักภักดีต่อทีมงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ฟังพาทอาศัย ซึ่งกันและกัน ร่วมกันแก้ไขปัญหาและดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมาย อย่างเต็มที่ที่สามารถนำทีมไปสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน

2.2.3 ด้านเจตคติในการตระหนักรู้คุณค่าความเป็นไทยและความเป็นอาเซียนของ

นักเรียน พบว่าหลังทดลองการใช้หลักสูตรนี้ นักเรียนมีเจตคติอยู่ในระดับมากในด้านเจตคติในการตระหนักรู้คุณค่าความเป็นไทยและความเป็นอาเซียนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงว่าหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนนี้มีประสิทธิภาพ สามารถส่งเสริมการพัฒนาเจตคติของผู้เรียนให้ตระหนักรู้คุณค่าของความเป็นไทยและความเป็นอาเซียนได้ เนื่องจากการเรียนรู้วิชาอาเซียนศึกษา จะช่วยให้นักเรียนตระหนักเกิดสำนึกในความรักชาติ และภาคภูมิใจในความเป็นไทย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนักการศึกษาหลายๆ ท่านดังนี้ กิตติคุณ รุ่งเรือง (2560,น.113-114); นำพงส์ สุขสบาย (2556,น.162) กล่าวถึงในการพัฒนาหลักสูตรว่าผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านรักความเป็นไทยของนักเรียนที่เรียนในหลักสูตรนานาชาติ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลังทดลองการใช้หลักสูตร นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านรักความเป็นไทยสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตรวิชาประวัติศาสตร์ไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งแสดงว่าหลักสูตรวิชาประวัติศาสตร์ไทยในหลักสูตรนานาชาติ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีประสิทธิภาพ คือ สามารถส่งเสริมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านรักความเป็นไทยได้ เนื่องจากการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ไทยจะช่วยให้นักเรียนตระหนักเกิดสำนึกในความรักชาติ และภาคภูมิใจในความเป็นไทย และ การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองที่ดีในประชาคมอาเซียน ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีความสอดคล้องกับ Karen L. M & Paul J. K (2013, p.7-11) ได้กล่าวถึง โครงสร้างการมีส่วนร่วมของเครือข่ายครอบครัว โดยเปิดโอกาสให้ครอบครัว มีส่วนร่วมในการกำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุน ให้ความร่วมมือและคอยเป็นที่เลี้ยง ทั้งนี้รวมถึงงานวิจัยหลายๆ เรื่องที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ที่สอดคล้องกับ จินฉนวนัตร์ ปะโลทั้ง (2549); ศิริพร ต้นดิยมาศ (2550); เพ็ชรี รูปะวิเชตร์ (2555); สุระพี อาคมคง (2550); อ่องจิต เมชยะประภาส (2550); ณรงค์ ฤทธิเดช (2553); มัลลวีร์ รอสโพล (2554); ปารณทัตต์ แสนวิเศษ (2555); เบนญญาภา ต่อมคำ (2555); ผ่องพรรณ

มูติกานนท์ (2557) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายกิจกรรมที่ทำร่วมกัน การใช้เทคโนโลยี ทักษะ ด้านภาวะผู้นำ เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมการติดต่อสื่อสาร การมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์กร (เครือข่ายโรงเรียน) แบบมีส่วนร่วม และบรรยากาศการมีส่วนร่วม เป็นองค์ประกอบ มีความเหมาะสม ถูกต้อง เป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้เช่นกัน นอกจากนี้ นักการศึกษาเหล่านี้ได้ศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างการศึกษาและการพัฒนาชุมชน (Robinson,1992; Marie, 1998; Steven. A,2014; Martin .M, 2014; Dawid de Villiers,2014) ผลการวิจัยพบว่าการจัดการศึกษาควรเปิดโอกาสให้ท้องถิ่น ประชาชนท้องถิ่นหรือประชาชนชาวบ้าน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อที่จะแก้ปัญหาของชุมชนได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์จริงเป็นปัจจุบัน การร่วมมือกันระหว่าง โรงเรียนและชุมชนรอบข้าง ช่วยเพิ่มคุณภาพ และความสัมพันธภาพทางการศึกษา สามารถทำให้จุดประสงค์ทางการศึกษาของชาติ ประสบผลสำเร็จได้ รวมถึง ธรรมชาติที่แตกต่างของภาคีเครือข่ายทำให้การเข้าถึงข้อมูลต่างๆอย่างเป็นระบบ มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการด้านวิชาการและการเรียนการสอนในโรงเรียน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

การนำหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไปใช้ สำหรับสถานศึกษา ครูผู้สอนในรายวิชาอาเซียนศึกษาหรือผู้ที่สนใจ มีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

3.1.1 การนำหลักสูตรนี้ไปใช้ควรพิจารณาความเหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา และความต้องการของผู้เรียนและชุมชนท้องถิ่น

3.1.2 การนำหลักสูตรนี้ไปใช้ สถานศึกษาควรมีการเตรียมความพร้อมครูผู้สอน ให้มีความเข้าใจในด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และองค์ประกอบของหลักสูตร ได้แก่ เนื้อหาสาระ การเรียนรู้อาเซียนศึกษา กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล รวมทั้งรายละเอียดของแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละแผนของหลักสูตรนี้ให้ชัดเจนก่อนนำหลักสูตรไปใช้

3.1.3 แผนการจัดการเรียนรู้ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการจัดเรียงลำดับตามเนื้อหาสาระ ในแต่ละยุคสมัยตามลำดับ ครูผู้สอนจะต้องจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามลำดับของแผนการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรนี้

3.1.4 กระบวนการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรมุ่งเน้นวิธีสอนที่เป็นวิธีการนำวิธีการสอนแบบโครงงาน และการสอนแบบกรณีศึกษา ในการจัดการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นสร้างบรรยากาศให้เกิดการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นได้ปฏิบัติจริงพร้อมทั้งเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างครู ผู้ปกครองและนักเรียนซึ่งสามารถพัฒนาการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี โดยไม่เน้นการท่องจำครูผู้สอนจะต้องศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรให้เข้าใจชัดเจน

3.1.5 กระบวนการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรนี้ ผู้สอนควรนำเสนอเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่ทันสมัย และเพิ่มเติมรายละเอียดให้มากขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนตระหนักในคุณค่าของวิชาอาเซียนศึกษา และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการตระหนักรู้คุณค่าของความเป็นไทยและความเป็นอาเซียน

3.1.6 สถานศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน ควรเพิ่มชั่วโมงเรียนวิชาอาเซียนศึกษา เพื่อเพิ่มโอกาส และประสบการณ์ในการได้รับการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์และความสามารถทางด้านทักษะ

3.1.7 ครูผู้สอนควรมีการสอดแทรกเรื่องราวและสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีเนื้อหาสาระที่เป็นปัจจุบัน และทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคม

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป ดังนี้

3.2.1 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับนักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ

3.2.2 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับชุมชน ที่สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะการรวมกลุ่มของประเทศสมาชิกอาเซียน และองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อสนับสนุนการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมอันดีงาม

3.2.3 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียนในพื้นที่อื่นๆ เพื่อเป็นการปลูกฝังผู้เรียนในการตระหนักรู้คุณค่าของความเป็นไทยและความเป็นอาเซียน

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ: กุรุสภา.
- _____. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2553). แนวทางการพัฒนาโรงเรียนมาตรฐานสากล. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2554). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552 –2561). กรุงเทพฯ: ฟริกหวานกราฟฟิค.
- _____. (2557). “แนวทางการนำ ASEAN Curriculum Sourcebook สู่อการปฏิบัติ”. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2558). แผนการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมวิชาการ. (2545). แนวการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กรมอาเซียน. (2555). ความร่วมมือด้านการศึกษาอาเซียน. กรุงเทพฯ: คาริสมา มีเดีย.
- กนกวรรณ งามฉวี. (2554). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาการปั้นตุ๊กตาชาววัง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กิตติคุณ รุ่งเรือง. (2560). การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาประวัติศาสตร์สำหรับนักเรียนนานาชาติ. คุษณินิพนธ์สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2555). การจัดการเครือข่าย: กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม .ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน).
- ขนิษฐา กาญจนรังษิณนท์. (2551). การสร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนา. กรุงเทพฯ: กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา.กรมการพัฒนาชุมชน.
- ขวัญทิพย์ ชินเศรษฐวงศ์. (2556). ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ประชาคมอาเซียน (Strategies for driving basic education towards Asean community) . (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษณินิพนธ์ ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ฉันท ชาติทอง. (2552). เทคนิคการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 3). นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.

- _____. (2554). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. (พิมพ์ครั้งที่ 2). เพชรเกษมการพิมพ์: นครปฐม.
- จริยา ศรีเพชร. (2550). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง คลองมหาสวัสดิ์สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร: กรุงเทพฯ.
- จินฉัตร ปะโคทัง. (2549). รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียนศิเคเด่น โรงเรียนกัณฑ์ธรรมณ์ จังหวัดศรีสะเกษ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยบูรพา: ชลบุรี.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). การพัฒนาหลักสูตร: หลักการแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ อิมเพรส.
- ชนินันท์ พฤษย์ประมุล. (2554). การพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตร์แบบสหวิทยาการเสี่ยงในเครื่องดนตรีไทย สำหรับนักเรียนไม่เน้นวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้วิธี สอนแบบบูรณาการ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรี นครินทรวิโรฒ: กรุงเทพฯ.
- ชวลิต ชุกกำแพง. (2553). การวิจัยหลักสูตรและการสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 2) มหาสารคาม: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เชษฐ ศิริสวัสดิ์. (2550). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบวัฏจักรสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E) ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง ที่มีผลต่อการคิดอย่างมีเหตุผลและผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน เรื่อง ระบบย่อยอาหาร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- ณรงค์ ฤทธิเดช. (2553). การพัฒนารูปแบบการดำเนินการอาชีวศึกษาระบบทวิภาษา ระดับ อาชีวศึกษาจังหวัด โดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ: กรุงเทพฯ.
- ทวิช ลักษณ์สง่า. (2556). การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมการศึกษาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัย ศิลปากร: กรุงเทพฯ.
- ทิตนา แยมมณี. (2551). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี ประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
- _____. (2552). รูปแบบการเรียนการสอน:ทางเลือกที่หลากหลาย. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- ทักษิณา เครือหงส์. (2550). การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการเนื้อหารายวิชาคณิตศาสตร์กับวิชาคำนวณของช่างอุตสาหกรรมระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาคุุณศึกษิต ไม่ได้ดีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ: กรุงเทพฯ.
- ธัญดา ไตรวานาธรรม. (2552). การพัฒนาหลักสูตร เรื่องการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าผู้งานอาชีพ ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ดีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร: กรุงเทพฯ.
- ธำรง บัวศรี. (2542). ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและพัฒนา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- นฤมล จูประเสริฐ. (2552). “การพัฒนาหลักสูตรสาระท้องถิ่น อนุสาวรีย์บ้านไร่สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาล 1.” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ดีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร: กรุงเทพฯ.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2546). การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณีตัวอย่าง. กรุงเทพฯ: 598 .Print.
- นิลบล สุดตา. (2558). การพัฒนาหลักสูตรเรื่อง โบราณสถานเมืองลพบุรี วิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยปทุมธานี, 7 (1). หน้า 31 - 37.
- นำพงศ์ สุขสบาย. (2556). การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่พึงประสงค์ของประชาคมอาเซียน ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ดีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น: ขอนแก่น.
- บัณฑิตา ลิขสิทธิ์. (2553). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องประวัติศาสตร์ไทยและความภาคภูมิใจในความเป็นไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีความบกพร่องทางการ ได้ยินจากการสอนสาระประวัติศาสตร์ไทยที่ใช้วิธีการแสดงบทบาทสมมติ ร่วมกับการใช้สื่ออวับริ้วทางสายตา. (ปริญญาานิพนธ์คุุณศึกษิต ไม่ได้ดีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร: กรุงเทพฯ.
- บานเย็น แก้วศรีสุข. (2553). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องอาหารจากกล้วยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ดีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี: กรุงเทพฯ.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2543). *รวมบทความการวิจัยการวัดผลและประเมินผล*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ศรีอนันต์.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2553). *การพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เบญญาภา ต่อมคำ. (2555). *สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษายกระดับพื้นฐานของภาคีเครือข่าย สังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณวุฒิปบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยพะเยา: พะเยา.
- ปฎุ นันทวงศ์ และ ไพโรจน์ ค้างวิเศษ. (2543). *หลักสูตรและการจัดการศึกษายกระดับพื้นฐาน*. สงขลา : สถาบันราชภัฏสงขลา.
- ปฏิธรรม สำเนียง. (2551). *การประเมินหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี)*. พิษณุโลก. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ปารณทัตต์ แสนวิเศษ. (2555). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษายกระดับพื้นฐานของโรงเรียนระดับประถมศึกษา: การสร้างทฤษฎีรากฐาน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณวุฒิปบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร: สกลนคร.
- ปราชญา กล้าผจญ. (2552). *หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปรินดา ลิ้มปานนท์. (2554). *การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการธรรมชาติของวิทยาศาสตร์เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในธรรมชาติของวิทยาศาสตร์และการตัดสินใจในประเด็นปัญหาเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณวุฒิปบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ: กรุงเทพฯ.
- ปีย์วรา คล้ายหนองสรวง. (2550). *การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเรื่อง ชุมชนเสถภูมิ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ผ่องพรรณ มุสิกานนท์. (2557). *รูปแบบความร่วมมือของเครือข่ายการจัดการสุขภาพระดับองค์กรส่วนท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณวุฒิปบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด: ร้อยเอ็ด.
- พงษ์ศักดิ์ ภูกาบขาว. (2540). *เอกสารความรู้แนวทางสู่ความเป็นมืออาชีพ*. ขอนแก่น : สำนักงานการประถมศึกษาขอนแก่น.
- พิสนุ พงศ์ศรี. (2552). *การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย : การสร้างและพัฒนาแบบสอบถาม*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาคารพิมพ์.

- พัชรีย์ ม้าละออเพชร. (2558). การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาประวัติศาสตร์เรื่อง ประวัติศาสตร์ เมืองกาญจนบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร: กรุงเทพฯ.
- เพ็ชรี ระบุวิเชตร. (2550). การพัฒนาศักยภาพกำลังคนในสถาบันอาชีวศึกษาและสถานประกอบการ. รายงานการวิจัย. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มัลลวิทย์ รอสโฟล. (2554). การพัฒนาโรงเรียนดีประจำตำบลผ่านกระบวนการภาคีเครือข่ายประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณศึกษิตไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร: กรุงเทพฯ.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2543). การสังเคราะห์งานวิจัยทางด้านหลักสูตร. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มารุต พัฒนาผล. (2550). การพัฒนาประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนาบทเรียน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาคุณศึกษิตไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ: กรุงเทพฯ.
- ยุทธนา ปฐมวรชาติ. (2545). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น: แนวคิดเชิงปฏิบัติที่เป็นพื้นฐาน. สำคัญสู่การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา. วารสารวิชาการ.
- รสสุคนธ์ เนาบุตร. (2557). แนวทางการจัดการศึกษาร่วมพหุวัฒนธรรม : กรณีศึกษาชุมชนบ้านป่าละอู อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร: กรุงเทพฯ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2546. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- รุจิร ภู่อาระ. (2551). การพัฒนาหลักสูตรตามแนวปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : บুদ্ধ พอยท์.
- ลัดดา ศิลาน้อย และอังคณา ตุงคะสมิต. (2553). เอกสารประกอบการอบรมเรื่องการพัฒนาการเรียนการสอนด้วยโครงการ. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วารุณี อัสวโกทิน. (2554). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาคุณศึกษิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ: กรุงเทพฯ.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนาผล. (2553). จากหลักสูตรแกนกลางสู่หลักสูตรสถานศึกษา กระบวนทัศน์ใหม่การพัฒนา. กรุงเทพฯ: จรัลสนิทวงศ์การพิมพ์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2551). พัฒนาหลักสูตรและการสอน : มิติใหม่. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองธรรม.
- _____. (2552). จากหลักสูตรแกนกลางสู่หลักสูตรสถานศึกษา: กระบวนทัศน์ใหม่การพัฒนา.

- _____ (2555). การพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจร. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิทยา คุ่มฉายา. (2554). “การพัฒนาหลักสูตร เรื่องการปฏิบัติการกิจวงโยชวาทิตในพิธีกระทำสัตย์
ปฏิญาณตนต่อธงชัยเฉลิมพลสำหรับโรงเรียนคูริยางค์ทหารบก.” (วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร: กรุงเทพฯ.
- วิระ อัมพันสุข. (2553). ปฏิวัติดระบบการศึกษาตลอดชีวิต. โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- ศิริพร ดันตยมาศ. (2550). รูปแบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล
สังกัด กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัย
ศิลปากร: กรุงเทพฯ.
- สกลวรรณ สุขามณี. (2551). การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและ
วัฒนธรรมโดยใช้หลักสูตรแกนกลางของชาติและแหล่งเรียนรู้ ในชุมชนเป็นฐาน
สำหรับ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรคุุณบัณฑิต ไม่ได้
ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่: เชียงใหม่.
- สมพร หลิมเจริญ. (2552). “การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ สำหรับ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 2” (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาคุุณบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ: กรุงเทพฯ.
- สมนึก ธาตุทอง. (2548). เทคนิคการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ :
เพชรเกษมการพิมพ์.
- สมบูรณ์ บุรศิริรักษ์. (2553). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งของภาคีเครือข่ายของสถานศึกษา ใน
สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาคุุณบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ: กรุงเทพฯ.
- สมศักดิ์ เอี่ยมดี. (2556). “การพัฒนาระบบการบริหารเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
ของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ, ” วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัย
นเรศวร. 15 (ฉบับพิเศษ): หน้า 216 – 224.
- สิริวรรณ ศรีพหล (2555) รายงานการวิจัย เรื่อง การพฒั นาชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคม
ศึกษา เรื่องการจัดการเรียนการสอนพหุวัฒนธรรมให้กับผู้เรียนในสถานศึกษา
งบประมาณแผ่นดิน ประจำปี 2555 โครงการบริการวิชาการแก่สังคม
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ และคณะ. (2551). พัฒนาทักษะการคิดพิชิตการสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์เลี่ยมเชียง.

- สุระพี อาคมคง. (2550). รูปแบบความร่วมมือขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือตอนล่าง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง: กรุงเทพฯ).
- สุดา ทัพสุวรรณ. (2545). หน้าที่ผู้นำในการบริหารการศึกษา (เอกสารประกอบการสอน). กรุงเทพฯ: ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุทนต์ ศรีไสย์. (2551). สถิติประยุกต์สำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุริยา กำธร. (2553). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดนาคนิมิต. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาคุชฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ: กรุงเทพฯ.
- สุวิจักขณ์ อธิคมกุลชัย. (2554). การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง โครงการวิทยาศาสตร์ผลิตภัณฑ์จากท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร: กรุงเทพฯ.
- สุวัฒน์ นิยมไทย. (2554). การเรียนการสอนวิชาชีพแบบผสมผสาน โดยใช้โครงการเป็นฐานในสถานประกอบการ: แนวคิดใหม่ในการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพ. วารสารการอาชีวและเทคนิคศึกษา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2, กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา. (2557). รายงานการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน. เชียงใหม่: ส.การพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). การพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรไทย (น.ส.พ.ฟ้าเมืองไทย).
- _____. (2557). หลักสูตรอาเซียน กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรไทย (น.ส.พ.ฟ้าเมืองไทย).
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี. (2549). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ.2550-2554. กรุงเทพฯ.
- _____. (2554). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ.2555-2559. กรุงเทพฯ.
- _____. (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ.2560-2564. กรุงเทพฯ.

- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน).(2547).*พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2)* .กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). *แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552 – 2559)*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.(2555) *พระราชบัญญัติ ส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย*.สืบค้นจาก www.nfe.go.th.
- เสาวลักษณ์ โธมา. (2551). *การพัฒนาหลักสูตรธรรมชาติของวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ: กรุงเทพฯ.
- อดุล นาคะโร. (2551). *การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการตนเอง โดยใช้ กิจกรรมแนะแนว สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา ดุสิตบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ: กรุงเทพฯ.
- อ่องจิต เมชยะประภาส. (2550). *การพัฒนาตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้วยวิธีปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุสิตบัณฑิต. มหาวิทยาลัย รามคำแหง: กรุงเทพฯ.
- อัคพงษ์ สุขมาตย์. (2553). *การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิต บัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ: กรุงเทพฯ.
- Bank A. J.(1994). *An introduction to multicultural education*. Boston:University of Washington, Seattle.
- Bell, A. (1993). *Some Experiments in Diagnostic Teaching*. *Educational Studies in Mathematics*, 24, 115-137.
- Bennett, Christine I. (1995). *Comprehensive Multicultural Education Theory and Practice*. Third Edition. Boston: Allyn and Bacon.
- Bishop, G. (1985). *Curriculum Development*. A Textbook for Students Macmillan Publishers Ltd. London.
- Bloom, B. A.. (1956). *Taxonomy of Education Objective Handbook I: Cognitive Domain*. New York: David Mc Kay Company.
- Burke, Adam.(1999).*Communications & Development : a practical guide*. London : Social Development Division Department for International Development.

- Burroughs, C. D. (1997). "*Popular Music in the History Classroom: A Case Study.*" Ph.D., Dissertation. Mississippi State University Publication Number AAT. 9818673.
- Caswell, H. L., & Campbell, D. S. (1935). *Curriculum development*. New York: American Book.
- Eckhard D. and Gudrun K. Orfer - Lucius. (1999) "*Towards the Global Knowledge and Information Society*". Development and Cooperation (D+C). No.4/1999, July/August. 20 - 22.
- Efstratia, D. (2014). *Experiential education through project based learning*. Procedia-Social and Behavioral Sciences.
- Francis, D. & D. Young. (1979). *Improving Work Group : A Practical Manual for Team Building*. La Jolla, Calif.: University Associates.
- Forrest W . P (2006). *Curriculum :A Contemporary Approach*. The university of Virginia.
- Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. New York: McGraw-Hill Book. Likert, R.
- Goodlad, J. (1984). *A place called school*. New York: McGraw-Hill. Google Scholar.
- Jackson, S. E., Brett, J. F., Sessa, V. I., Cooper, D. M., Julin, J. A., & Peyronnin, K. (1991). Some Differences Make a Difference: Individual Dissimilarity and Group Heterogeneity as Correlates of Recruitment, Promotions, and Turnover. *Journal of Applied Psychology*, 76(5), 675-689.
- Karen L. Mapp & Paul J. Kuttner ,(2013). *The Dual Capacity-Building Framework for Family–School Partnerships* .Funding for this publication is provided by the U.S. Department of Education, contract number ED-04-CO-0039/0001.
- Kymlicka, (1998) *Multicultural Citizenship*. In the Winter, semester, the first section of Sociology 304 will be based on the book.
- Marie, H.A. (1998). *School-Community Relationships : A Namibian Case Study*. Canada: Alberta University.
- Marsh, C. and G. Willis. (1995). *Curriculum: alternative approach, ongoing issues*. Englewood Cliffs, N.J.
- May Martin. (2014). *the moral right to be identified as the author of this work Every effort has been made to contact the copyright holders but the publishers would be glad to hear of any omissions.*
- Mayo, E. (1933). *The Human Problems of an Industrial Civilization*. New York : Macmillan.

- Mathews, D. (1996). *Elements of a Strong Civil Society and Health Public Life*. Kettering Foundation. Memio.
- Michaels, J.U., Crossman, R.M. & Scott, L.F. (1975). *New Design for elementary curriculum & Instruction*. New Delhi: McGraw Hill Book Company.
- Oliva, P. F. (1992). *Developing Curriculum*. 3rd ed. New York: Harper Collins Publisher.
- _____. (2009). *The Developing the curriculum*. 7th ed. United states of America.
- Parker, G. M. (1990). *Team Players and Team Work : The New Competitive Business. Strategy*. San Francisco, Calif. : Jossey – Bass.
- Robinson, G. C. (1994). *Managers* .
- Robinson, M. (1992). *Linking Distance Education to Sustainable Community Development*. Canada : n.p.
- Saylor G. J. and Alexander, W.M. (1974). *Planning Curriculum for Schools*. 3rd ed. New York: Holt Rinchart and Winston.
- Saylor G. J., Alexander, W. M., and Arther J Lewis. (1981). *Curriculum Planning for Better Teaching and Learning*. 4th ed. New York: Holt Rinchart and Winston, 1981.
- Schuler, R.S., & Vandra, H.L. (1987). *Personal and Human Resource Management*. New York : West Publishing.
- Smith, B.O., Stanley, W.O., & Shores, J.H. (1957). *Fundamentals of curriculum development*. New. York: Harcourt, Brace and World.
- Smith, Joanna & Priscilla Wohlstetter. (2006). *Understanding the Different Faces of Partnering: A Typology of Public-Private Partnerships School Leadership and Management*. 26(3).
- Sowell ,Evelyn J. (1996). *Curriculum An Integrative Introduction*. New Jersey: Prentice Hall.
- _____. (2000). *Curriculum: An integrative introduction (2nd edition)*. Upper Saddle River, NJ: Merrill/Prentice Hall. (S)
- Sleeter & Grant. (2 0 0 3) *Based upon a critical multicultural conceptual framework interwoven with critical pedagogy*. (Freire, 1996; McLaren,2003)
- Starkey, P.G. (1998). *Modern Egyptian Culture in the Arab World*. In *The Cambridge History of Egypt*. II: Modern Egypt from 1517 to the End of the Twentieth Century. Daly, M. W. & Petry, Carl F. New York: Cambridge University Press. 463.
- Taba, H.(1962). *Curriculum: Theory and Practice*. Jovanovich: Harcourt, Brace.

Tanner, D. and L. Tanner. (1980). *Curriculum Development : Theory into Practice*. 2nd ed. New York : Macmillan.

Taschereau Suzanne and Jose Edgardo L.Campos. (1997). *Building Government - Citizen - Business Partnerships*. Canada : Institution on Governance.

Tyler,R.W..(1949). *Basic Principles of Curriculum and Instruction*. Illinois: Chicago University Press.

Tyler, Ralph W. (2006). *The Steps of Curriculum Development*. (Online), accessed 9 January.

Available from [www.triangle.co.uk /pdf/validate asp](http://www.triangle.co.uk/pdf/validate.asp),

Woodcock, M. (1989). *Team Development Manual . (2 nd ed.)*. Worcester : Great Britain by Billing & Son Ltd.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

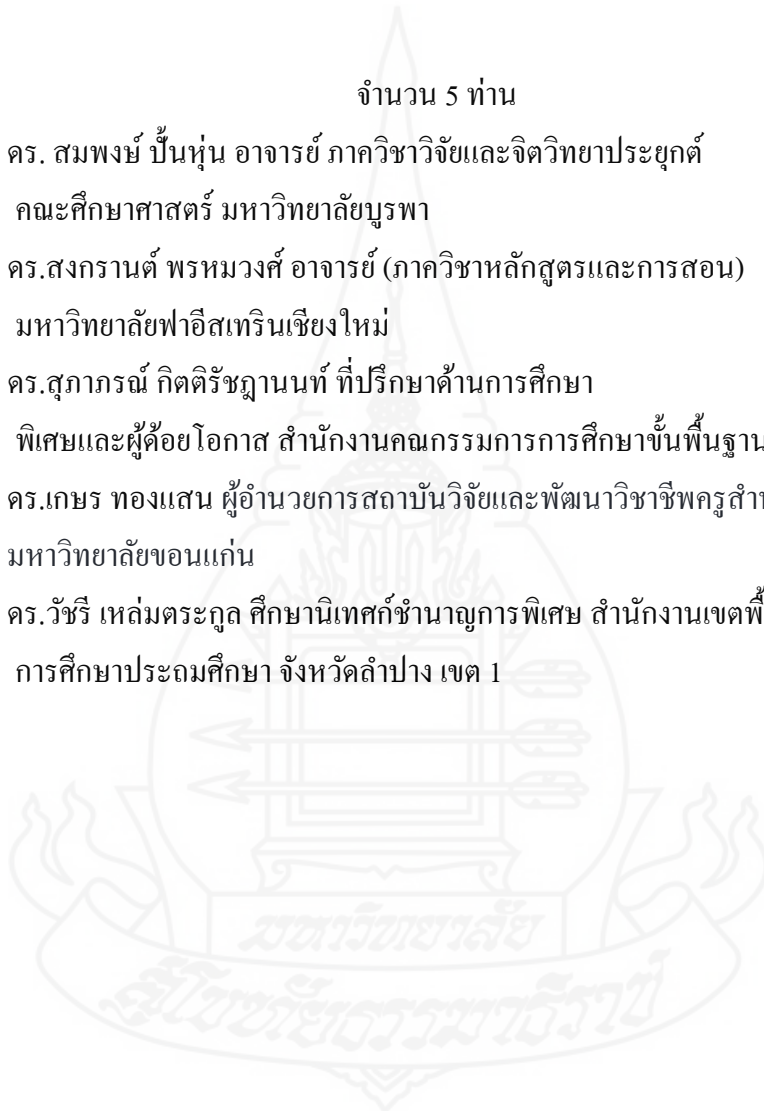

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. ตรวจสอบความสอดคล้องของหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3

จำนวน 5 ท่าน

1. ดร. สมพงษ์ ปั่นหูน อาจารย์ ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. ดร.สงกรานต์ พรหมวงศ์ อาจารย์ (ภาควิชาหลักสูตรและการสอน)
มหาวิทยาลัยฟาอีสเทิร์นเชียงใหม่
3. ดร.สุภาภรณ์ กิตติรัชฎานนท์ ที่ปรึกษาด้านการศึกษา
พิเศษและผู้ค้ำชูโอกาส สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. ดร.เกษร ทองแสน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาวิชาชีพครูสำหรับอาเซียน
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
5. ดร.วัชรีย์ เหล่มตระกูล ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลำปาง เขต 1

ตัวอย่างหนังสือขอผู้เชี่ยวชาญ

จี ศ6 0522.16 (uv) 400

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

12 กันยายน 2556

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.แสงอรุณีย์ มีพร

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการคุษฎีนิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวนิจธดา โชติวิศิษฐ์กุล นักศึกษาระดับคุษฎีบัณฑิต วิชาเอกหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำคุษฎีนิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการอาเซียน โดยให้กระบวนการภาคีเครือข่ายสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามโครงการคุษฎีนิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำคุษฎีนิพนธ์ดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์คุษฎีนิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือวิจัยที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชาแนวปฏิบัติและสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย สาขาวิชาฯ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญด้าน ความตรงและความสอดคล้องของเนื้อหา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือ การวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมาก ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
รองประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์
รักษาราชการแทน
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา
โทร. 02-504-8503
เบอร์นักศึกษา 0871753465

รายนามภาคีเครือข่าย

ผู้แทนองค์กรของรัฐและเอกชน

1. นายไพรัช ไหมชมพู่ รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่
เลขานุการสำนักงานภาคีเชียงใหม่เพื่อการปฏิรูปการศึกษา
2. ดร.บุญทา ชัยเลิศ รองนายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่
3. ดร.รัตนภูมิ โนสุ ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เชียงใหม่ เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. นายไพบุลย์ วงศ์ยมย่อง ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ ผู้แทน
สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา
3. นายธวัชชัย ไชยกันย์ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
6. ผศ.ดร.นิสิต พันธมิตร ผู้อำนวยการศูนย์อาเซียนเชียงใหม่ อาจารย์
ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา
7. นางพรณี สหเสวียนต์ ผู้แทนภาคธุรกิจ เจ้าของสถานประกอบการ
8. ผศ.บงกช สุทัศน์ ณ อยุธยา ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่
9. นายมานพ จินะนา ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ
10. ดร.ณรงค์ อภัยใจ ผู้แทน สมาคมผู้บริหาร โรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่

ผู้แทนสมาคมครูผู้สอนจังหวัดเชียงใหม่

1. นางศิริมล นักสอน ครูชำนาญการพิเศษ การสอนอาชีวศึกษา
2. นางพวงพยอม วุฒิชินากร ครูชำนาญการพิเศษ การสอนอาชีวศึกษา
3. นางเหรียญทอง คำยอง ครูชำนาญการพิเศษ ครูดีเด่น การสอนอาชีวศึกษา
4. นาง เกศมณี บุญยง ครูชำนาญการพิเศษ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ
5. นางปราณี จันทวงศ์ ครูชำนาญการพิเศษ ครูผู้สอนสังคมศึกษาฯ
6. นางบุญด้อม นะคำ ครูชำนาญการพิเศษ ครูผู้สอนสังคมศึกษาฯ
7. นางสุภาวิณี สุวรรณ ครูชำนาญการพิเศษ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ
8. นางสาวจารุวรรณ จันท์คำ ครูชำนาญการพิเศษ ครูผู้สอนภาษาไทย
9. นางสาวจิรภา เรรามัญ ครูผู้สอนดีเด่น นวัตกรรมการสอนเนื้อหาอาเซียน
10. นางจิราภรณ์ ไชยวัง ครูดีเด่น การสอนวิทยาศาสตร์ บูรณาการเนื้อหาอาเซียน

ที่ ศธ 04048/789

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เชียงใหม่ เขต 2 อำเภอแมริ่ม จังหวัดเชียงใหม่
50180

13 สิงหาคม 2557

เรื่อง ขอเรียนเชิญภาคีเครือข่ายผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผศ.ดร.นิสิต พันธมิตร

ด้วยกลุ่มนิเทศฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 จะจัด
ประชุมเสวนาในหัวข้อ “เปิดมุมมองการศึกษาไทย ภายใต้กรอบอาเซียน” ให้กับ โรงเรียนในสังกัด
ในวันที่ 23 สิงหาคม 2557 ณ โรงแรมเชียงใหม่ภูคำ จ.เชียงใหม่

ในการนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 เห็นว่าท่าน
เป็นบุคคล ที่มีความรู้ ความสามารถและเชี่ยวชาญในด้านความรู้เกี่ยวกับอาเซียน จึงขอ เรียนเชิญ
ท่านเป็นผู้ร่วมเสวนาดังกล่าวในวันที่ 23 สิงหาคม 2557

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้
ขอแสดงความนับถือ

นายรัตนภูมิ โนสุ

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2

กลุ่มงานนิเทศฯ

โทร. 053-465555 โทรสาร 053-465375

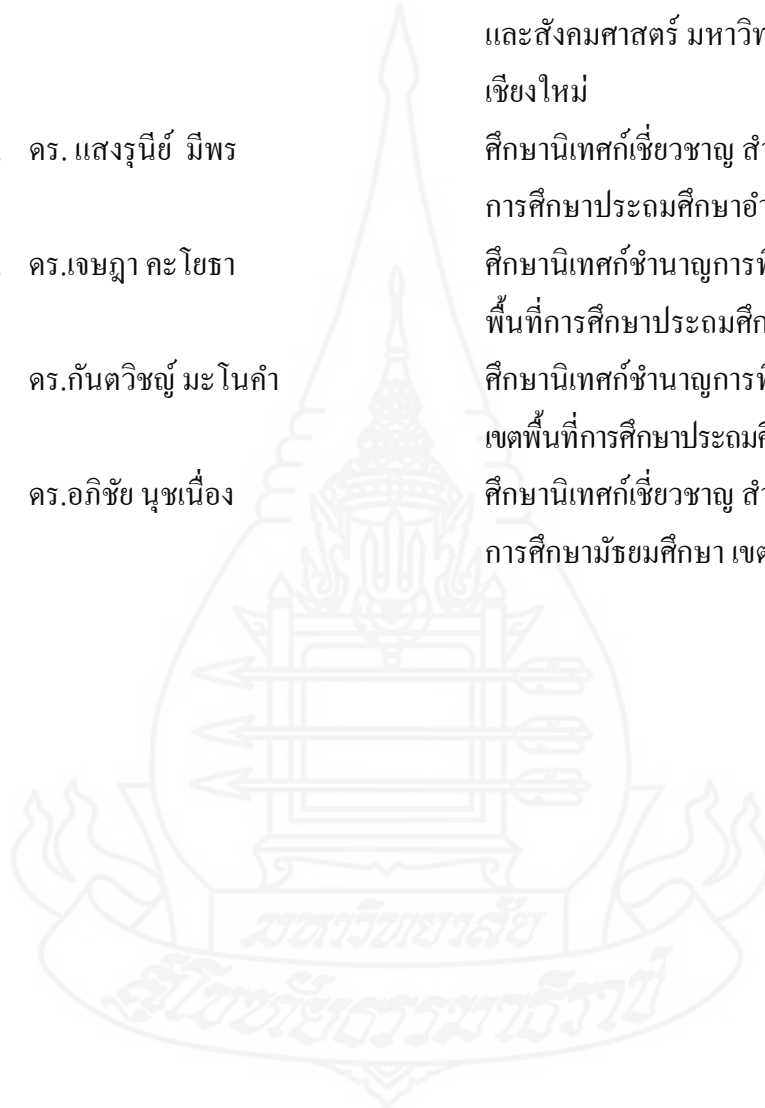
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

ตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาและจุดประสงค์ของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ด้านความรู้เนื้อหาอาเซียน

จำนวน 5 ท่าน

- 1.. ผศ. ดร.ปทมนรศม์ ต่ดวงศ์ นาคนิษฐนนต์ อาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เชียงใหม่
1. ดร.แสงรุณีย์ มีพรศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ
2. ดร.เจษฎา คะโยธาศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1
3. ดร.กัณฑ์วิษญ์ มะโนคำศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 2
4. ดร.อภิชัย นุชเนื่องศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 38 จังหวัดตาก

ภาคผนวก ข
เครื่องมือวิจัย

1. หลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนที่พัฒนาด้วยกระบวนการภาคีเครือข่าย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
(รายวิชาเพิ่มเติมอาเซียนศึกษาสำหรับพหุวัฒนธรรม พร้อมเอกสารประกอบหลักสูตร)
2. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เนื้อหาอาเซียน สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

หลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนโดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รายวิชาเพิ่มเติมอาเซียนศึกษาสำหรับพหุวัฒนธรรม

1. ข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร

1.1 *ข้อมูลด้านการเมือง* พบว่า สภาพทางการเมืองในปัจจุบัน มีการปรับเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว ได้นำมาซึ่งทั้งโอกาสและความท้าทายที่อาเซียนต้องเผชิญ ไม่ว่าจะเป็นโอกาสในการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงของ อาเซียนให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น อาทิ การก่ออาชญากรรมและการก่อการร้ายข้ามชาติ การเป็นประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างสันติภาพและความมีเสถียรภาพทางการเมืองของภูมิภาค อันถือเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาในด้านต่างๆ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสร้างค่านิยมและแนวปฏิบัติร่วมกันของอาเซียน ในด้านต่างๆ เสริมสร้างขีดความสามารถของอาเซียนในการเผชิญกับภัยคุกคาม บนพื้นฐานของหลักการว่าด้วยความมั่นคงของมนุษย์ และให้ประชาคมอาเซียนมีปฏิสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นและสร้างสรรค์กับประชาคมโลก โดยให้ นักเรียนได้มีความรู้ด้านการเมือง การปกครอง ให้ได้ศึกษาข้อขัดแย้งที่เกิดในภูมิภาคอาเซียนนำมาซึ่งวิธีการแก้ปัญหาในชุมชน

1.2 *ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ* พบว่า ประเทศในภูมิภาคอาเซียนได้รวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจเมื่อสิ้นปี พ.ศ.2558 ทำให้เกิดการแข่งขันสูงทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ มีการเคลื่อนย้ายแรงงาน ที่ส่งผลให้ประเทศไทยต้องปรับตัวเองเพื่อให้ได้รับประโยชน์จากระบบเศรษฐกิจอาเซียนและระบบเศรษฐกิจโลก ตลอดจนส่งเสริมขีดความสามารถในการร่วมมือและการแข่งขันกับกลุ่มประเทศอาเซียน และประชาคมโลกได้อย่างสมดุล ประชาชนทั่วภูมิภาคเริ่มมีความคาดหวังในเรื่องประชาธิปไตยและสิทธิขั้นพื้นฐานอื่นๆ มากขึ้น ตลอดจนผลกระทบจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจที่ได้สร้างปัญหาการว่างงานและความยากจนที่ขยายช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจนมากยิ่งขึ้น การพัฒนาตนเองด้านอาชีพให้มีความเหมาะสมกับท้องถิ่น ชุมชนและสังคม

1.3 *ข้อมูลทางด้านสังคมและวัฒนธรรม* พบว่า อาเซียนได้เริ่มให้ความสำคัญลำดับต้นต่อการร่วมมือเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางสังคมและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นำไปสู่การเคลื่อนย้ายแรงงานต่างชาติของประเทศสมาชิกอาเซียน การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างกันมากขึ้น ปัญหาความขัดแย้งในสังคมซึ่งบริบททั่วไปของโรงเรียนบ้านหนองไคร้ เป็นชุมชนที่อยู่ใกล้ตัวเมือง มีแรงงานต่างด้าวอพยพเข้ามา ทำงาน ประกอบด้วยคนพื้นเมือง ชาวไทยใหญ่ คนเชื้อสายพม่า ดังนั้นนักเรียนที่เข้ามาเรียนจึงประกอบด้วย นักเรียนที่เป็นคนไทย และนักเรียนต่างด้าว แยกเป็นนักเรียนต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทย และนักเรียนที่ย้ายติดตามผู้ปกครอง ชนกลุ่มน้อยที่มีจำนวนมาก ซึ่งแน่นอนว่าย่อมจะมีความแตกต่างทางความเชื่อ วิถีชีวิต ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณีและ

วัฒนธรรม จึงทำให้นักเรียนขาดโอกาสและประสบการณ์ในการปลูกฝังความเป็นไทย การรู้คุณค่าของความเป็นไทย รวมถึงการเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมไทยที่เป็นองค์ประกอบสำคัญในการดำรงชีวิตในฐานะคนไทย เป็นอุปสรรคต่อการหลอมรวมสร้างความเป็นหนึ่ง ความแตกต่างทางวัฒนธรรมจึงส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันของนักเรียน ทำให้เกิดผลกระทบจากการรับความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับอาเซียนที่ไม่เพียงพอต่อการพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของนักเรียน

1.4 *ข้อมูลด้านพหุวัฒนธรรม พบว่าการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ครอบคลุมเนื้อหาสาระและความคิด ความเชื่อของกลุ่มชนที่มีความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม แม้ว่าในสังคมชุมชนที่สถานศึกษาตั้งอยู่ ไม่มีชนกลุ่มน้อยหรือผู้พูดภาษาถิ่น แต่หลักสูตรและการสอนความเชื่อมโยงถึงความรู้และความสัมพันธ์เกี่ยวกับวัฒนธรรมของชนพื้นถิ่น เช่น ประเพณี ภาษาความเชื่อ การทำมาหากิน และวิถีชีวิต เพื่อสร้างความเข้าใจดีต่อกันและอยู่ร่วมกันอย่างสันติก็ยังคงมีความจำเป็นอยู่ ลักษณะความเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตและ ความเป็นอยู่ของมนุษย์ในลักษณะข้างต้น ก่อให้เกิดการอพยพย้ายถิ่นเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ ยังจะพบนักท่องเที่ยวต่างชาติ ต่างภาษา และวัฒนธรรมเดินทางท่องเที่ยวไปยังที่ต่างๆ เพื่อพักผ่อนหรือเพื่อหาความรู้ ประสบการณ์ ตามแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้นนักเรียนควรได้เรียนการเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในสังคมพหุวัฒนธรรม ความหลากหลายของผู้คนต่างเชื้อชาติ ต่างภาษา และต่างวัฒนธรรม*

1.5 *ข้อมูลทางด้านการจัดการศึกษา จากการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และคู่มือหลักสูตรอาเซียน กระทรวงศึกษาธิการ (2557, น.5-8) พบว่าเมื่อภาครัฐมีนโยบายในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน โดยการนำหลักสูตรอาเซียนสู่การปฏิบัติ และได้ดำเนินงานมาแล้วระยะหนึ่ง จากรายงานผลการใช้หลักสูตรของโรงเรียนในสังกัดพบว่าวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ตลอดจนสาระหลักสูตรแกนกลางอาเซียนในกำหนดเนื้อหาไม่ครอบคลุมไม่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน ผู้เรียนยังขาดทักษะพื้นฐาน การทำงานร่วมกับผู้อื่น และเจตคติด้านการรู้คุณค่าความเป็นไทยและความเป็นอาเซียน ส่งผลให้ผู้เรียนขาดความพร้อมในการเข้าประชาคมอาเซียน*

2. คำอธิบายรายวิชา

คำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติม อาเซียนศึกษาสำหรับสังคมพหุวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 เวลา 20 ชั่วโมง

ศึกษา รวบรวม วิเคราะห์และสรุป ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน ความเป็นมาการก่อตั้ง เป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการก่อตั้ง กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ประเทศคู่เจรจา ภูมิศาสตร์ อาเซียน บริบทสภาพภูมิศาสตร์ ของประเทศ สภาพทางสังคมและวัฒนธรรม สภาพทางเศรษฐกิจ และลักษณะการเมืองการปกครองของประเทศสมาชิกอาเซียน บทบาทของประเทศไทยในอาเซียน ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านการเมือง ร่วมมือของอาเซียนในด้านต่างๆ ประโยชน์ของ ไทยเมื่อรวมเป็นประชาคมอาเซียน กระบวนการตัดสินใจของอาเซียนด้านการเมือง การปกครอง กลไกกำหนดนโยบายการทำงานของอาเซียน การตัดสินใจในเรื่องของการค้าการลงทุน บทบาทของอาเซียนต่อประเทศสมาชิกทั้งต่อประเทศไทยและต่อประเทศสมาชิกอื่นๆ การสร้างและการทำความเข้าใจด้านสังคมและวัฒนธรรม การปฏิบัติตนในสังคมพหุวัฒนธรรม

โดยใช้ กระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจ โดยใช้โครงงาน กระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่น การศึกษาจากกรณีตัวอย่าง กระบวนการสำรวจ การสืบค้น กระบวนการนำเสนอข้อมูล ด้วยการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้ดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รู้คุณค่าของความเป็นไทย และความเป็นอาเซียน มุ่งมั่นในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

- ### 3. ผลการเรียนรู้
1. อธิบายความเป็นมาและการก่อตั้งประชาคมอาเซียน
 2. บอกเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งประชาคมอาเซียน
 3. อภิปรายนำเสนอความรู้เกี่ยวกับภูมิศาสตร์อาเซียน
 4. นำเสนอผลการวิเคราะห์การเมืองการปกครองของประเทศสมาชิกอาเซียน
 5. ศึกษา ค้นคว้าเกี่ยวกับ เศรษฐกิจ ระหว่างประเทศกับไทย
 6. ทำความเข้าใจและอภิปรายกรณีศึกษาเกี่ยวกับการขัดแย้งด้านเศรษฐกิจ
 7. สำรวจออกแบบนำเสนอแนวความคิดการพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชน
 8. ศึกษาและสำรวจข้อมูลด้านพหุวัฒนธรรม
 9. อภิปรายกรณีศึกษาเกี่ยวกับความแตกต่างด้านสังคมและวัฒนธรรม
 10. ออกแบบนำเสนอ ประเพณี และวัฒนธรรมในสังคมพหุวัฒนธรรม
 11. บอกความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียนกับประเทศคู่เจรจาได้
 12. วิเคราะห์สภาพปัญหาการอยู่ร่วมกันในชุมชน และสามารถบอกแนวทาง

แก้ปัญหาได้

4. โครงสร้างหลักสูตร

โครงสร้างรายวิชาเพิ่มเติม อาเซียนศึกษาสำหรับพหุวัฒนธรรม
 รายวิชา ส 23203 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1
 เวลา 20 ชั่วโมง 0.5 หน่วยกิต

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการ เรียนรู้	ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชม.)	น้ำหนัก สัดส่วน ของ คะแนน	ชิ้นงาน/ ภาระงาน
1	กำเนิดอาเซียน	1.อธิบายความเป็นมาและการก่อตั้งประชาคมอาเซียน 2.บอกเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งประชาคมอาเซียน 3. อภิปรายนำเสนอความรู้เกี่ยวกับกฎบัตรอาเซียน 4.นำเสนอผลการวิเคราะห์การเมืองการปกครองของประเทศสมาชิกอาเซียน	1. ความเป็นมา/การก่อตั้ง 2. เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งอาเซียน 3 ประเทศสมาชิกอาเซียนและสภาพทางภูมิศาสตร์ของประเทศสมาชิกอาเซียน 4. กฎบัตรอาเซียน 5. ลักษณะการเมืองการปกครองของประเทศสมาชิกอาเซียน 6.ลักษณะการเมืองการปกครองในชุมชน	4	20	1.รายงาน โครงการ 2.การ นำเสนอ โครงการ

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการ เรียนรู้	ผลการเรียนรู้	สาระสำคัญ/ ความคิดรวบยอด	เวลา (ชม.)	น้ำหนัก สัดส่วน ของ คะแนน	ชิ้นงาน/ ภาระงาน
2	เศรษฐกิจตาม แบบฉบับ อาเซียน	1. ศึกษา ค้นคว้าเกี่ยวกับ เศรษฐกิจ ระหว่าง ประเทศกับไทย 2. ทำความเข้าใจและ อภิปรายกรณีศึกษา เกี่ยวกับการขัดแย้ง ด้านเศรษฐกิจ 3. สํารวจออกแบบ นำเสนอ แนวความคิดการ พัฒนาเศรษฐกิจใน ชุมชน	1.บริบทของ ประเทศสมาชิก อาเซียน 2. สภาพทาง เศรษฐกิจของ ประเทศสมาชิก อาเซียน 3.สภาพเศรษฐกิจ ในชุมชน 4.การส่งเสริม อาชีพในชุมชน	4	20	1.การ อภิปราย กรณี ศึกษา 2.เขียนสรุป 3.นำเสนอ ผลงาน
3	อาเซียนมิตร พึ่งพาในสังคม พหุวัฒนธรรม	1. ศึกษาและสํารวจ ข้อมูลด้านพหุ วัฒนธรรม 2. อภิปราย กรณีศึกษาเกี่ยวกับ ความแตกต่างด้าน สังคมและ วัฒนธรรม 3. ออกแบบการ นำเสนอ ประเพณี และวัฒนธรรมใน สังคมพหุวัฒนธรรม	1.สภาพทางสังคม และวัฒนธรรม ของประเทศ สมาชิกอาเซียน 2.สภาพทางสังคม และวัฒนธรรม ของชุมชน 3.การออกแบบ การแก้ปัญหาด้าน สังคมและ วัฒนธรรมใน ชุมชน	6	30	1.การ อภิปราย กรณี ตัวอย่างที่ นำมาศึกษา 2.เขียนสรุป 3.นำเสนอ ผลงาน

หน่วย ที่	ชื่อ หน่วย การ เรียนรู้	ผลการเรียนรู้	สาระสำคัญ/ ความคิดรวบยอด	เวลา (ชม.)	น้ำหนัก สัดส่วน ของ คะแนน	ชิ้นงาน/ ภาระงาน
			4.บทบาทของอาเซียน ต่อประเทศสมาชิก 5.บทบาทของประเทศ ไทยและต่อประเทศ สมาชิกอื่นในด้าน ต่างๆ			4.รายงาน โครงการ 5.การ นำเสนอ โครงการ
4	ก้าวไกล ไปกับ อาเซียน	1. บอกความสัมพันธ์ ระหว่างกลุ่มประเทศ อาเซียนกับประเทศคู่ เจรจาได้ 2. วิเคราะห์สภาพปัญหา การอยู่ร่วมกันในชุมชน และสามารถบอกแนวทาง แก้ปัญหาได้	1.ความสัมพันธ์ ระหว่างกลุ่มประเทศ อาเซียนกับประเทศคู่ เจรจา 2. วัตถุประสงค์และ เป้าหมายระหว่างกลุ่ม ประเทศอาเซียนกับ ประเทศคู่เจรจา 3. สภาพปัญหาและ ความต้องการของ ชุมชน 4. แนวทางการพัฒนา สังคมและการทำงาน ร่วมกับอื่น	6	30	1.รายงาน โครงการ 2.การ นำเสนอ โครงการ
				20	100	

5. กระบวนการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้หลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนโดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่ายสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นี้ เป็นรายวิชาเพิ่มเติม อาเซียนศึกษาสำหรับพหุวัฒนธรรม เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้เนื้อหาอาเซียน ผ่านกระบวนการเรียนรู้รูปแบบโครงงาน (Project Base Learning) และรูปแบบกรณีศึกษา (Case Study) เนื่องจากวิธีการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวเป็นวิธีการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการรู้คุณค่าของความเป็นไทยและความเป็นอาเซียน

6. สื่อและแหล่งเรียนรู้

การจัดการเรียนการสอน เลือกใช้สื่อการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาอาเซียน เกิดการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดี รู้คุณค่าของความเป็นไทยและความเป็นอาเซียน ได้เลือกใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ ดังนี้

1. สื่อการสอนประเภทสิ่งพิมพ์ ได้แก่ เอกสารประกอบการสอน ใบความรู้ หนังสือ และแบบเรียนเกี่ยวกับอาเซียน เป็นต้น
2. สื่อการสอนประเภทเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ เครื่องมือการเรียนรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวกับอาเซียน สื่ออิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียน อินเทอร์เน็ต เป็นต้น
3. แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ได้แก่ ห้องสมุด สถานที่สำคัญต่างๆ ในชุมชน เป็นต้น

7. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนโดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่ายสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นเครื่องมือที่ใช้การตัดสินผลการเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ให้ประสบผลสำเร็จบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ และส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดี รู้คุณค่าของความเป็นไทยและความเป็นอาเซียน โดยใช้เทคนิคการประเมินผลที่หลากหลาย ดังนี้

1. การทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้เนื้อหาอาเซียน
2. การใช้แบบประเมินด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น
3. การใช้แบบประเมินเจตคติการรู้คุณค่าของความเป็นไทยและความเป็นอาเซียน

หน่วยการเรียนรู้ 1

รายวิชาเพิ่มเติม อาเซียนศึกษา
เรื่อง กำเนิดอาเซียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ภาคเรียนที่ 1 เวลา 4 ชั่วโมง

1. ผลการเรียนรู้

- 1.1. อธิบายความเป็นมาและการก่อตั้งประชาคมอาเซียน
- 1.2. บอกเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งประชาคมอาเซียน
- 1.3. อภิปรายนำเสนอความรู้เกี่ยวกับกฎบัตรอาเซียน
- 1.4. นำเสนอผลการวิเคราะห์การเมืองการปกครองของประเทศสมาชิกอาเซียน
แก้ปัญหาได้

2. สาระการเรียนรู้

- 2.1. ความเป็นมา/การก่อตั้ง
- 2.2. เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งอาเซียน
- 2.3. ประเทศสมาชิกอาเซียนและสภาพทางภูมิศาสตร์ของประเทศสมาชิก
อาเซียน
- 2.4. กฎบัตรอาเซียน
- 2.5. ลักษณะการเมืองการปกครองของประเทศสมาชิกอาเซียน
- 2.6. ลักษณะการเมืองการปกครองในชุมชน

3. เนื้อหา

3.1 ความรู้

- 3.1.1 ความเป็นมาและการก่อตั้งอาเซียน
- 3.1.2 เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งอาเซียน
- 3.1.3 ประเทศสมาชิก และประเทศคู่เจรจาของกลุ่มประเทศอาเซียน
- 3.1.4 กฎบัตรอาเซียน

3.2 กระบวนการ

กระบวนการกลุ่มและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ กระบวนการ วิเคราะห์แก้ปัญหา กระบวนการ
สำรวจ การสืบค้น กระบวนการสร้างความตระหนัก กระบวนการนำเสนอข้อมูล ทักษะการทำงาน

3.3 เจตคติ การตระหนักรู้คุณค่าของความเป็นไทยและอาเซียน

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 4.1 ความสามารถในการใช้ทักษะการทำงาน
- 4.2 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี
5. การประเมินรวบยอด
 - 5.1 ชิ้นงาน/ภาระงาน
 - 5.2 รายงาน โครงงาน
 - 5.3 การนำเสนอโครงงาน
6. การวัดและประเมินผล / เกณฑ์การประเมิน
 - 6.1 การวัดและประเมินผลระหว่างจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 - 6.2 สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
7. กิจกรรมการเรียนรู้
 - 7.1. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 30 ข้อ
 - 7.2. แจกผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
 - 7.3. นำเข้าสู่บทเรียนโดยให้นักเรียนดูวีดิทัศน์เกี่ยวกับการก่อตั้งประชาคมอาเซียน รู้จักประเทศสมาชิก
 - 7.4. อธิบายถึงความสำคัญการรวมกลุ่มกันของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
 - 7.5. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน สมาชิกกลุ่มร่วมกันศึกษาหาความรู้จากใบความรู้ และร่วมมือกันทำใบงานในหัวข้อต่อไปนี้ และหาความรู้ สืบค้นข้อมูลในแต่ละหัวข้อเรื่อง
 - 7.6. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกแบบโครงงานในหัวข้อที่ตนได้รับ
 - 7.7. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มจัดแสดงผลงานและนำเสนอโครงงาน
8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้
 - 8.1 สื่อการเรียนรู้
 - 8.1.1 ใบความรู้ที่
 - 8.1.2 วิดีทัศน์
 - 8.2 แหล่งเรียนรู้
 - ห้องสมุด
 - แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

หน่วยการเรียนรู้ 2

รายวิชาเพิ่มเติม อาเซียนศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
เรื่อง เศรษฐกิจตามแบบฉบับอาเซียน ภาคเรียนที่ 1 เวลา 4 ชั่วโมง

1. ผลการเรียนรู้

- 1.1. ศึกษา ค้นคว้าเกี่ยวกับ เศรษฐกิจ ระหว่างประเทศกับไทย
- 1.2. ทำความเข้าใจและอภิปรายกรณีศึกษาเกี่ยวกับการขัดแย้งด้านเศรษฐกิจ
- 1.3. ตำรวจออกแบบนำเสนอแนวความคิดการพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชน

2. สาระการเรียนรู้

- 2.1. บริบทของประเทศสมาชิกอาเซียน
- 2.2. สภาพทางเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกอาเซียน
- 2.3. สภาพเศรษฐกิจในชุมชน
- 2.4. การส่งเสริมอาชีพในชุมชน

3. เนื้อหา

3.1 ความรู้

- 3.1.1 สภาพทั่วไปทางภูมิศาสตร์ของประเทศสมาชิกอาเซียน
- 3.1.2 สภาพทั่วไปทางสังคมและวัฒนธรรมของประเทศสมาชิกอาเซียน
- 3.1.3 สภาพทั่วไปทางเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกอาเซียน
- 3.1.4 สภาพทั่วไปทางการเมืองการปกครองของประเทศสมาชิกอาเซียน

3.2 กระบวนการ

กระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจ กระบวนการกลุ่ม กระบวนการวิเคราะห์
แก้ปัญหากระบวนการนำเสนอข้อมูล ทักษะการทำงาน

3.3 คุณลักษณะ

- 3.3.1 ใฝ่เรียนรู้
- 3.3.2 มุ่งมั่นในการทำงาน
- 3.3.3 มีจิตสาธารณะ

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 4.1 ความสามารถในการสื่อสาร
- 4.2 ความสามารถในการคิด
-ทักษะการคิดวิเคราะห์

- ทักษะการคิดแก้ปัญหา
- ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- ทักษะการสำรวจ การสืบค้น

4.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- กระบวนการปฏิบัติ
- กระบวนการทำงานกลุ่ม

4.4 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

- กระบวนการสืบค้นข้อมูล

5. การประเมินรวบยอด

ชิ้นงาน/ภาระงาน

5.1 ชิ้นงาน/ภาระงานระหว่างจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- 5.1.1 ใบงานกรณีศึกษา กรณีความขัดแย้งระหว่างไทยกับกัมพูชา

5.2 ชิ้นงาน/ภาระงานรวบยอด

- 5.2.1 โครงงาน เรื่อง “เศรษฐกิจแบบฉบับอาเซียน”

6. การวัดและประเมินผล

6.1 ประเมินการนำเสนอแนวคิดแก้ปัญหาจากการศึกษาใบงานกรณีตัวอย่างความขัดแย้งด้านเศรษฐกิจอาเซียน

6.2 การวัดและประเมินผลระหว่างจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- 6.2.1 สังเกตกระบวนการกลุ่ม
- 6.2.2 การนำเสนอโครงงาน

7. กิจกรรมการเรียนรู้

7.1. แจ้งผลการเรียนรู้

7.2. นักเรียนศึกษาใบความรู้ แล้วให้นักเรียนระดมพลังสมอง เพื่อเป็นการนำความรู้ที่มีอยู่แล้วมาใช้เพื่อให้นักเรียนมีอิสระทางความคิด โดยครูกำหนดประเด็น “ความขัดแย้งด้านเศรษฐกิจอาเซียน”

7.3. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 3 คน ศึกษาข้อมูลด้านเศรษฐกิจ และสำรวจความคิดเห็นในชุมชน

7.4. นักเรียนนำเสนอความคิดของสิ่งที่ได้เขียนสรุป ผังความคิด (Mind Mapping)

7.5. แต่ละกลุ่มออกแบบอาชีพ/ผลิตภัณฑ์ ที่นักเรียนคิดว่าจะสามารถกระตุ้นเศรษฐกิจในชุมชน ได้

7.6. จัดทำโครงการ เรื่อง “เศรษฐกิจแบบฉบับอาเซียน” โดยแบ่งงานและมอบหมายงาน แล้วให้นำเสนอโครงการต่อครูผู้สอน เมื่อทำโครงการเสร็จแล้วให้นักเรียนแสดงผลงาน โดยการ จัดป้ายนิเทศ6. นำเสนอผลงานและรายผล

7.7. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปสาระสำคัญจากการนำเสนอผลงานของแต่ละกลุ่ม

8. สื่อการเรียนรู้

8.1 ใบความรู้

8.2 แหล่งเรียนรู้

1. ห้องสมุด

2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

www.aseansec.org

www.mfa.go.th

www.14thaseansummit.org

<http://th.wikipedia.org>

หน่วยการเรียนรู้ 3

รายวิชาเพิ่มเติม อาเซียนศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

เรื่อง อาเซียนมิตรพึ่งพาในสังคมพหุวัฒนธรรม ภาคเรียนที่ 1 เวลา 6 ชั่วโมง

1. ผลการเรียนรู้

- 1.1 ศึกษาและสำรวจข้อมูลด้านพหุวัฒนธรรม
- 1.2 อภิปรายกรณีศึกษาเกี่ยวกับความแตกต่างด้านสังคมและวัฒนธรรม
- 1.3 ออกแบบการนำเสนอ ประเพณี และวัฒนธรรมในสังคมพหุวัฒนธรรม

2. สาระการเรียนรู้

- 2.1 สภาพทางสังคมและวัฒนธรรมของประเทศสมาชิกอาเซียน
- 2.2 สภาพทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน
- 2.3 การออกแบบการแก้ปัญหาด้านสังคมและวัฒนธรรมในชุมชน

3. เนื้อหา

3.1 ความรู้

- สภาพสังคมและวัฒนธรรมในภูมิภาคอาเซียน

3.2 ทักษะ/กระบวนการ

- กระบวนการปฏิบัติ
- กระบวนการทำงานกลุ่ม
- กระบวนการสืบค้นข้อมูล

3.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- รับผิดชอบ
- มุ่งมั่นในการทำงาน
- ตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 4.1 ความสามารถในการสื่อสาร
- 4.2 ความสามารถในการใช้ทักษะการทำงาน
- 4.3 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

5. ชิ้นงานหรือภาระงาน

- 5.1 ชิ้นงาน/ภาระงานระหว่างจัดกิจกรรมเรียนรู้
 - ศึกษาจาก Power Point

- ศึกษาจากใบความรู้

- ทำใบงาน

5.2 ชิ้นงาน/ภาระงานรวบยอด

- Mind Mapping เรื่อง วัฒนธรรมและประเพณีต่างๆ

- ผลงาน

6. การประเมินผล/เกณฑ์การประเมิน

การวัดผลประเมินผลระหว่างจัดการเรียนรู้

6.1. ใบงานที่

6.2. ผลงานกลุ่ม

6.3. สังเกตความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

7. กิจกรรมการเรียนรู้

7.1. จัดกลุ่มอภิปรายในเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง

7.2. ศึกษาจาก Power Point

7.3. ศึกษาจากใบความรู้

7.4. ศึกษาจากเอกสารและสื่อทุกประเภทที่เกี่ยวข้อง เว็บไซต์ ของกรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ (www.mfa.go.th) และ (www.14thaseansummit.org) และเว็บไซต์ ของสำนักงานเลขาธิการอาเซียน (www.aseansec.org) ฯลฯ

7.5. ศึกษาจาก VCD ของกรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ

7.6. ทำใบงาน

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

8.1. ใบงาน / ใบความรู้

8.2. นักวิชาการ / ผู้รู้

8.3. เอกสาร

8.4. Power Point

8.5. VCD ของกรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ

8.6. เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน

8.7. ห้องสมุด / ห้องคอมพิวเตอร์

หน่วยการเรียนรู้ 4
รายวิชาเพิ่มเติม อาเซียนศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
เรื่อง ก้าวไกลไปกับอาเซียน ภาคเรียนที่ 1 เวลา 6 ชั่วโมง

1. ผลการเรียนรู้

- 1.1 บอกความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียนกับประเทศคู่เจรจาได้
- 1.2 วิเคราะห์สภาพปัญหาการอยู่ร่วมกันในชุมชน และสามารถบอกแนวทางแก้ปัญหาได้

2. สาระการเรียนรู้

- 2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา
- 2.2 วัตถุประสงค์และเป้าหมายระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา
- 2.3 สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน
- 2.4 แนวทางการพัฒนาสังคมและการทำงานร่วมกับอื่น

3. เนื้อหา

3.1 ความรู้

- ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา
- เป้าหมายและวัตถุประสงค์ระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา
- ประเทศสมาชิกและประเทศคู่เจรจาของกลุ่มประเทศอาเซียน
- ข้อตกลงระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา
- ความร่วมมือระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียนกับประเทศคู่เจรจาได้

3.2 ทักษะ/กระบวนการ

- กระบวนการปฏิบัติ
- กระบวนการทำงานกลุ่ม
- กระบวนการสืบค้นข้อมูล

3.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- รับผิดชอบ
- มุ่งมั่นในการทำงาน
- ตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

- 4.2 ความสามารถในการใช้ทักษะการทำงาน
- 4.3 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี
5. ชิ้นงานหรือภาระงาน
- 5.1 ชิ้นงาน/ภาระงานระหว่างจัดกิจกรรมเรียนรู้
- ศึกษาจากวิดีโอทัศน์
 - ศึกษาจากใบความรู้
 - ทำใบงาน
- 5.2 ชิ้นงาน/ภาระงานรวบยอด
- ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมนอกเวลาเรียน
 - จัดทำโครงงาน
6. การประเมินผล/เกณฑ์การประเมิน
- การวัดผลประเมินผลระหว่างจัดการเรียนรู้
- 6.1. ใบงานที่ 1 เรื่อง สัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมในกลุ่มประเทศอาเซียน
- 6.2. ใบงานที่ 2 เรื่อง วัฒนธรรมด้านภาษาของกลุ่มประเทศอาเซียน
- 6.3. ใบงานที่ 3 เรื่อง สัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมในกลุ่มประเทศอาเซียน
- 6.4. สังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน
- 6.5. สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
7. กิจกรรมการเรียนรู้
- 7.1. จัดกลุ่มอภิปรายในเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง
- 7.2. ศึกษาจากวิดีโอทัศน์
- 7.3. ศึกษาจากใบความรู้
- 7.4. ศึกษาจากเอกสารและสื่อทุกประเภทที่เกี่ยวข้อง เว็บไซต์ ของกรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ (www.mfa.go.th) และ (www.14thaseansummit.org) และเว็บไซต์ ของสำนักงานเลขาธิการอาเซียน (www.aseansec.org) ฯลฯ
- 7.5. ศึกษาจาก VCD ของกรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ
- 7.6. ทำโครงงาน โดยมีโครงงานแต่ละประเภทดังนี้ (โครงงานที่นักเรียนกำหนดขึ้นเองจากผลที่ได้จากการสำรวจและการศึกษาข้อมูล)
- 7.7. นำเสนอโครงงาน
8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้
- 8.1. ใบงาน / ใบความรู้

8.2. นักวิชาการ / ผู้รู้

8.3. วัสดุทัศน

8.4. VCD ของกรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ

8.5. เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน

- กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ (www.mfa.go.th/asean)

- สำนักงานเลขาธิการอาเซียน (www.aseansec.org)

- สมาคมอาเซียน-ประเทศไทย (www.aseanthailand.org)

8.6. ห้องสมุด / ห้องคอมพิวเตอร์

เอกสารประกอบหลักสูตร

ใบความรู้

บทบาทของอาเซียนต่อการเมืองโลก

อาเซียนถือกำเนิดขึ้นจากเหตุผลด้านการเมืองและความมั่นคงของภูมิภาคในช่วงสงครามเย็น ดังนั้น ในระยะแรกอาเซียนจึงมีบทบาทใกล้ชิดกับการดำเนินงานเพื่อสันติภาพของสหประชาชาติ และสนับสนุนนโยบายของประเทศพันธมิตรที่อยู่ในกลุ่มโลกเสรีประชาธิปไตยซึ่งมีสหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำ เช่น การเข้าร่วมกับกองกำลังสหประชาชาติในสงครามเกาหลี การอนุญาตให้สหรัฐอเมริกาเข้ามาจัดตั้งฐานทัพในบางประเทศ เป็นต้น

1. บทบาทในการสนับสนุนปฏิบัติการของสหประชาชาติ

บทบาทด้านการเมืองและความมั่นคงของอาเซียนในเวทีโลกที่สำคัญ คือ การสนับสนุนการดำเนินงานของสหประชาชาติ โดยมีทั้งการส่งทหารเข้าร่วมกับกองกำลังของสหประชาชาติ ในการปฏิบัติการทางทหาร การเข้าร่วมภารกิจฟื้นฟูประเทศหรือฟื้นฟูสันติภาพหลังสงคราม เช่น

- กองทัพไทยส่งทหารช่างเข้าไปเข้าไปทำงานร่วมกับกองกำลังนานาชาติของสหประชาชาติในการช่วยเหลือฟื้นฟูแกมพูชาหลังสงครามกลางเมือง ใน พ.ศ. 2534

- กองกำลังจากสิงคโปร์และฟิลิปปินส์เข้าร่วมกองกำลังผสม 34 ประเทศของสหประชาชาติเพื่อร่วมต่อต้านอิรักในสงครามอ่าวเปอร์เซีย ใน พ.ศ. 2533

- ไทยเข้าร่วมภารกิจของสหประชาชาติ เพื่อทำหน้าที่ดูแลการลงประชามติของชาวติมอร์ตะวันออก เรื่องการแยกหรือรวมเป็นส่วนหนึ่งของอินโดนีเซีย ใน พ.ศ. 2542

2. บทบาทในการแก้ปัญหาความขัดแย้งในภูมิภาค

แม้ว่าอาเซียนจะเป็นกลุ่มประเทศที่ยังไม่มีบทบาทนำในเวทีการเมืองโลก แต่ก็ได้แสดงจุดยืนด้านการส่งเสริมสันติภาพโลก โดยมีหลายครั้งที่อาเซียนได้แสดงบทบาทเป็นผู้ไกล่เกลี่ยเจรจาปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศ หรือมีบทบาทสนับสนุนการสร้างสันติภาพในพื้นที่ต่างๆ ของโลก เช่น บทบาทในการพยายามแก้ปัญหาความขัดแย้งในหมู่เกาะสปรตตี (Spratly Islands) ในทะเลจีนใต้ ซึ่งอยู่ตรงกลางระหว่างเวียดนามและฟิลิปปินส์ โดยจีน ใต้หวัน และเวียดนามได้อ้างกรรมสิทธิ์เหนือหมู่เกาะนี้ทั้งหมด ส่วนฟิลิปปินส์ บรูไน และมาเลเซีย ได้อ้างกรรมสิทธิ์เหนือหมู่เกาะบางส่วน ความขัดแย้งเกิดขึ้นจากการที่จีนอ้างสิทธิ์เหนือหมู่เกาะทั้งหมด และมีปฏิริยาตอบโต้ข่มขู่เมื่อชาติอื่นอ้างสิทธิ์เช่นกัน เป็นต้น

ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับหมู่เกาะในทะเลจีนใต้นี้แสดงให้เห็นว่าอาเซียนพยายามสร้างบทบาทและอำนาจต่อรองกับจีน โดยประเทศสมาชิกอาเซียนเห็นตรงกันว่า การผนึกกำลังเจรจาด้านนามอาเซียน 10 ประเทศ ช่วยเพิ่มศักยภาพและบทบาทของอาเซียนมากกว่าการเจรจาในนาม

ประเทศ และคาดหวังว่าเมื่อประชาคมอาเซียนเกิดขึ้นอย่างสมบูรณ์ อำนาจต่อรองของอาเซียนจะเพิ่มมากขึ้นด้วย

3. บทบาทในการแก้ปัญหาความขัดแย้งภายนอกภูมิภาคอาเซียนมีบทบาทเป็นผู้เจรจาไกล่เกลี่ยหรือสร้างสันติภาพในเวทีโลกที่สำคัญ ดังนี้

1. การสร้างสันติภาพในคาบสมุทรเกาหลี แม้ปัญหาในคาบสมุทรเกาหลีจะอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออก และมีการประชุม 6 ฝ่ายระหว่างเกาหลีเหนือ เกาหลีใต้ จีน ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และรัสเซีย เพื่อเจรจาแก้ปัญหาในคาบสมุทรเกาหลีอยู่แล้ว แต่อาเซียนคาดหวังว่าจะเพิ่มบทบาทของตนในการช่วยไกล่เกลี่ยปัญหาคาบสมุทรเกาหลี โดยการชักจูงเกาหลีเหนือให้เข้าสู่การเจรจาทางการทูตและการมีส่วนร่วมในเวทีระดับภูมิภาค โดยอาเซียนได้เชิญรัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศของเกาหลีเหนือมาเยือนอาเซียน เช่น มาเยือนประเทศไทยในช่วงการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนเมื่อ พ.ศ. 2543 เพื่อให้เกาหลีเหนือมีโอกาสได้พบปะกับประเทศอื่น รวมทั้งประเทศที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับปัญหาในคาบสมุทรเกาหลีด้วย ซึ่งก็มีส่วนช่วยทำให้ความตึงเครียดบรรเทาลงได้

2. การสร้างความร่วมมือทางการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก โดยผ่านการประชุมสำคัญๆ เช่น การประชุมสุดยอดอาเซียน การประชุมเอเปก ซึ่งการสร้างความร่วมมือระหว่างสองภูมิภาคนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเสถียรภาพ ความไว้วางใจ และการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในภูมิภาค และหากเกิดความขัดแย้งขึ้น ก็จะใช้วิธีเจรจาแก้ปัญหาแทนการใช้กำลัง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาทางการเมืองการทหารที่อาจจะเกิดความขัดแย้งกันระหว่างภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก เช่น ความขัดแย้งในช่องแคบไต้หวัน คาบสมุทรเกาหลี ที่ประเทมหาอำนาจอย่างสหรัฐอเมริกาและจีนเข้าไปเกี่ยวข้องกัน เป็นต้น

4. บทบาทด้านสิทธิมนุษยชนของอาเซียน

ปัญหาสิทธิมนุษยชนเป็นประเด็นสำคัญที่นานาชาติให้ความสำคัญ สถาบันต่างๆ ได้แก่ รัฐบาลและองค์การระดับโลก เช่น สหประชาชาติ องค์การเอกชนหรือกลุ่มเอ็นจีโอ (NGO) ต่างให้ความสำคัญในการรณรงค์ส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ให้มีความเคารพในสิทธิความเป็นมนุษย์และสิทธิขั้นพื้นฐาน แต่การละเมิดสิทธิมนุษยชนด้านต่างๆ เช่น การห้ามแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การใช้แรงงานเด็ก การค้ามนุษย์ การกดขี่สตรีเพศของบางสังคม ก็ยังคงเกิดขึ้นและถือเป็นปัญหาสำคัญอันดับต้นๆ ของโลก เพราะการละเมิดสิทธิมนุษยชนย่อมส่งผลกระทบต่อสังคมโลกปราศจากความสงบสุขที่แท้จริงที่ประชุมสุดยอดอาเซียนได้กล่าวถึงประเด็นการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนมาตั้งแต่ พ.ศ. 2536 ซึ่งที่ประชุมได้ออกแถลงการณ์ร่วมระบุว่า อาเซียนจะเคารพและปกป้องสิทธิมนุษยชน และเสรีภาพขั้นพื้นฐานของมนุษย์ตามที่บัญญัติไว้ในปฏิญญาสากลของสหประชาชาติ

5. บทบาทในการแก้ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ

ปัจจุบันปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติได้ทวีความรุนแรงมากขึ้น มีอาชญากรหลากหลายเชื้อชาติเข้ามาก่ออาชญากรรมในประเทศสมาชิกอาเซียน เช่น ชาวจีนตั้งแก๊งคอลเซ็นเตอร์โทรศัพท์หลอกลวงเงินในประเทศไทย แก๊งลูกหมูของจีน มาเฟียชาวรัสเซียที่เข้ามาก่ออาชญากรรมในประเทศสมาชิกอาเซียนด้วยการจับตัวประกันเพื่อเรียกค่าไถ่ หรือก่ออาชญากรรมในประเทศบ้านเกิดแล้วหลบหนีมายังประเทศสมาชิกอาเซียน เป็นต้น

สิ่งที่อาเซียนได้ดำเนินการเพื่อลดและแก้ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติเหล่านี้ เช่น การทำสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนกับประเทศต่างๆ การขอและให้ข้อมูลอาชญากรเพื่อห้ามการเข้าประเทศหรือดำเนินการจับกุม การเพิ่มความเข้มงวดในการอนุญาตเข้าประเทศให้มากขึ้น การร่วมมือระหว่างตำรวจของประเทศต่างๆ เป็นต้น

6. การเสริมสร้างบทบาทของอาเซียนในสังคมโลก

อาเซียนตระหนักดีถึงความจำเป็นในการเพิ่มบทบาทของอาเซียนในสังคมโลก และได้พยายามดำเนินการมาโดยตลอด โดยใน พ.ศ. 2554 ประเทศอินโดนีเซียซึ่งเป็นประธานอาเซียนได้ประกาศแนวคิดหลักของอาเซียนว่า "Asian Community in a Global Community of Nations" หรือ "ประชาคมอาเซียนในประชาชาติแห่งประชาคมโลก" ซึ่งแนวคิดนี้แสดงความมุ่งมั่นที่จะนำพาอาเซียนให้มีบทบาทสูงในเวทีโลก ทัดเทียมกับกลุ่มประเทศระดับโลกกลุ่มอื่นๆ และมีบทบาทนำในการแก้ปัญหาความขัดแย้งในภูมิภาคเอเชีย

บทบาทของอาเซียนต่อเศรษฐกิจโลก

ความสำคัญด้านเศรษฐกิจของอาเซียนต่อเศรษฐกิจโลกเห็นได้จากหลายเหตุการณ์ เช่น เมื่อเกิดวิกฤตเศรษฐกิจที่เรียกว่า "วิกฤตต้มยำกุ้ง" เมื่อ พ.ศ. 2540 ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำที่เริ่มจากประเทศไทยได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศในอาเซียนและประเทศในแถบเอเชีย เช่น ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ซึ่งต่อมาได้ส่งผลกระทบในวงกว้างต่อการค้าการลงทุนของประเทศคู่ค้าของอาเซียนและประเทศในแถบเอเชียด้วย

อีกเหตุการณ์หนึ่งที่สะท้อนถึงความสำคัญของเศรษฐกิจอาเซียนที่มีต่อเศรษฐกิจโลกคือเหตุการณ์ที่ประเทศไทยประสบอุทกภัยครั้งใหญ่ เมื่อ พ.ศ. 2554 เกิดน้ำท่วมในนิคมอุตสาหกรรมหลายแห่งในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีโรงงานของนักลงทุนต่างชาติจำนวนมาก ทำให้การผลิตสินค้าหยุดชะงัก กระทบถึงสินค้าในตลาดโลก เช่น โรงงานผลิตรถยนต์ในไทยถูกน้ำท่วมส่งผลให้ไม่มีรถยนต์เพียงพอต่อความต้องการทั้งในญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกา โรงงานผลิตชิ้นส่วนคอมพิวเตอร์และชิ้นส่วนเครื่องใช้ไฟฟ้าถูกน้ำท่วม ทำให้ไม่มีชิ้นส่วนส่งให้โรงงานในประเทศฟิลิปปินส์ จนทำให้โรงงานที่ฟิลิปปินส์ต้องปิดชั่วคราว คนงานในโรงงานหลายแห่งไม่มีงานทำ ทำ

ให้รายได้ลดลง บางส่วนต้องตกงาน และไม่มีสินค้าส่งขายไปยังประเทศอื่น ๆ ส่งผลให้สินค้าขาดตลาด เป็นต้น

1. การสร้างความร่วมมือด้านเศรษฐกิจในประเทศสมาชิกอาเซียน

บทบาทของอาเซียนที่เด่นชัดในเวทีการค้าโลก คือ การเสริมสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจในหมู่ประเทศสมาชิกอย่างต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายหลักคือ เพื่อให้เกิดการรวมเป็นตลาดเดียว โดยเริ่มจากการก่อตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนหรืออาฟตา (AFTA) ในปี พ.ศ. 2535 ซึ่งมีส่วนช่วยพัฒนาเศรษฐกิจและอำนาจต่อรองของอาเซียน แต่อาเซียนมีเป้าหมายสูงสุดคือ การเป็นประชาคมเศรษฐกิจ เพื่อการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ การเงินและการคลัง ซึ่งนำไปสู่การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจภายในกลุ่มอาเซียน และสร้างความเข้มแข็งแก่อาเซียนในเวทีเศรษฐกิจโลก

ประโยชน์ของไทยจากการเป็นประชาคมอาเซียน

1. ประโยชน์ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ

1. เพิ่มศักยภาพในการดึงดูดนักลงทุนจากภายนอกให้มาลงทุนภายในประเทศไทยมากขึ้น
2. มีการพัฒนาฝีมือแรงงานให้มีความรู้ความสามารถ ทำให้อัตราการว่างงานลดลง แรงงานมีค่าแรงและเงินเดือนที่ดีขึ้น
3. มีการพัฒนาการสื่อสารคมนาคม การแลกเปลี่ยนความรู้ การเรียนรู้เทคโนโลยีจากประเทศเพื่อนบ้านและพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสาร การขยายเครือข่ายโทรคมนาคมอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพมากขึ้น
4. ช่วยหาแหล่งพลังงานได้เพิ่มเติม เช่น พัฒนาพลังงานน้ำมันและแก๊สธรรมชาติในอ่าวไทยร่วมกับกัมพูชา และขอสัมปทานขุดเจาะแก๊สธรรมชาติในพม่า
5. การคมนาคมทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ จะได้รับการพัฒนาให้รวดเร็ว ทันสมัยปลอดภัย มีประสิทธิภาพและครอบคลุมอย่างทั่วถึง

2. ประโยชน์ด้านการพัฒนาการศึกษา

1. การเป็นประชาคมอาเซียนส่งผลให้เกิดการแข่งขันในตลาดแรงงาน ดังนั้นเพื่อให้มีแรงงานที่มีคุณภาพ ประเทศไทยต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ทัดเทียมสมาชิกอาเซียน
2. มีการขยายโอกาสทางการศึกษา ให้นักเรียนได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น
3. มีการให้ความสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในระดับที่ใช้งานได้
4. มีการแลกเปลี่ยนความรู้ของครูอาจารย์ระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนด้วยกัน
5. มีการส่งเสริมแรงงานฝีมือด้วยการพัฒนาการศึกษา จัดให้มีการอบรมดูงาน

4. ประโยชน์ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

1. การเป็นประชาคมอาเซียนมีส่วนช่วยในการคลายความขัดแย้งระหว่างประเทศสมาชิก เช่น กรณีที่มีข้อพิพาทระหว่างกัน ก็จะสามารถเจรจาและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งอย่างเป็นมิตรมากขึ้น

2. การรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนจะทำให้เป็นองค์กรที่มีความเข้มแข็ง มีอำนาจต่อรองในระดับโลก การติดต่อกับกลุ่มประเทศอื่นในฐานะประเทศสมาชิก ประชาคมอาเซียนก็จะช่วยเพิ่มอำนาจต่อรองให้แก่ประเทศสมาชิกเช่นกัน

วิชาชีพที่สามารถย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรีในประชาคมอาเซียน (Mobility of professions in ASEAN community)

1. วิชาชีพวิศวกร (Engineering Services)
2. วิชาชีพพยาบาล (Nursing Services)
3. วิชาชีพสถาปัตยกรรม (Architectural Services)
4. วิชาชีพการสำรวจ (Surveying Qualifications)
5. วิชาชีพนักบัญชี (Accountancy Services)
6. วิชาชีพทันตกรรม(Dental Practitioners)
7. วิชาชีพการรักษาหรือการแพทย์ (Medical Practitioners)
8. การบริการและการท่องเที่ยว (Travel services)

บทบาทของไทยต่อประชาคมอาเซียน

การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

1. ความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคง

ผู้นำอาเซียนของประเทศสมาชิก 5 ประเทศ (อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย สิงคโปร์ และไทย) ได้มีการจัดทำและลงนามร่วมกันในสนธิสัญญาไมตรีและความร่วมมือในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Treaty of Amity and Cooperation in Southeast Asia:TAC) เมื่อ พ.ศ. 2519 ในสนธิสัญญานี้จะมีหลักการสำคัญที่ประเทศสมาชิกอาเซียนต้องยึดถือ

คือการเคารพในอิสรภาพ อธิปไตย ความเท่าเทียมกัน บูรณภาพแห่งดินแดน เอกสิทธิ์อันประจำชาติ การไม่แทรกแซงในกิจการภายในซึ่งกันและกัน รวมทั้งใช้วิธีแก้ไขปัญหาหรือข้อพิพาทโดยสันติวิธี ซึ่งปัจจุบันประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ ได้เป็นภาคีในสนธิสัญญาดังกล่าว

2. ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ

ใน พ.ศ. 2535 สมาชิกอาเซียน ได้ตกลงจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area:AFTA) ขึ้น เพื่อส่งเสริมการค้าระหว่างกัน โดยการลดภาษีศุลกากรของสินค้าระหว่างประเทศ สมาชิก และดึงดูดการลงทุนจากภายนอกให้เข้ามาลงทุนในภูมิภาคให้มากขึ้น

นอกจากนี้ ในที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 9 ที่บาหลี ประเทศอินโดนีเซีย เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2546 ได้ลงมติจะพัฒนาอาเซียนสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community:AEC) โดยจะดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน พ.ศ.2558 ซึ่งหมายความว่าอาเซียนจะมีลักษณะเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว การเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานมีฝีมือ ตลอดจนเงินทุนจะเป็นไปอย่างเสรี และผู้นำอาเซียนได้เห็นชอบให้เร่งรัดการเปิดเสรีสินค้าและบริการสำคัญ 11 สาขา เป็นสาขานำร่อง โดยมอบหมายให้ประเทศสมาชิกไปจัดทำแผนในแต่ละสาขา ดังนี้

ประเทศ	สาขานำร่องการเปิดเสรีทางการตลาด
ไทย	ท่องเที่ยวและการบิน
พม่า	สินค้าเกษตรและสินค้าประมง
อินโดนีเซีย	ยานยนต์และผลิตภัณฑ์ไม้
มาเลเซีย	ยางและสิ่งทอ
ฟิลิปปินส์	อิเล็กทรอนิกส์
สิงคโปร์	เทคโนโลยีสารสนเทศรวมทั้งผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง และการบริการด้านสุขภาพ

3. ความร่วมมือด้านสังคมและวัฒนธรรม

อาเซียนได้จัดทำโครงการต่างๆ กระจายไปยังประเทศสมาชิก ดังต่อไปนี้

1) ด้านสตรีและเยาวชน มีนโยบายขจัดความรุนแรงต่อสตรี มีการจัดโครงการฝึกอบรมด้านวิชาชีพเพื่อเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพของสตรี และมีโครงการพัฒนาเยาวชน

2) การพัฒนาชนบทและขจัดความยากจน มีการฝึกอบรมสร้างศักยภาพแก่องค์กรท้องถิ่นในการบริหารจัดการในด้านการพัฒนาชนบท การเสริมสร้างรายได้แก่ผู้มีรายได้น้อย

3) ด้านการท่องเที่ยว ได้มีการลงนามในข้อตกลงด้านการท่องเที่ยวอาเซียน (ASEAN Tourism Agreement) กล่าวคือ ให้อาเซียนเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยว โดยมีการเน้นใน

เรื่องการอำนวยความสะดวกในการเดินทางทั้งในประเทศสมาชิกอาเซียนและนอกภูมิภาค การขยายตลาดการท่องเที่ยว ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ

4) การศึกษา มีการให้ทุนการศึกษา การจัดตั้งเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN University Network:AUN) มีโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาระหว่างกัน เช่น การที่ไทยรับนักศึกษาลาว กัมพูชา พม่า เข้ามาศึกษาในระดับปริญญาตรี หรือส่งนักศึกษาไทยไปศึกษาในประเทศสิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ เป็นต้น

5) ด้านการสาธารณสุข มีโครงการความร่วมมือในการป้องกันและขจัดโรคต่างๆ โดยเฉพาะโรคระบาดต่างๆ มีการเสริมสร้างขีดความสามารถของบุคลากรด้านสาธารณสุข ตลอดจนการพัฒนาวัคซีน ยา เพื่อใช้ป้องกันและรักษาโรคร่วมกัน

6) ด้านแรงงาน มีการพัฒนาทักษะและฝีมือแรงงาน โดยจัดตั้งสถาบันเครือข่ายการฝึกอบรม โครงการเสริมสร้างระบบการรับรองมาตรฐานแรงงานในอาเซียน โครงการบริหารการส่งแรงงานไปทำงานต่างประเทศ โครงการด้านประกันสังคมและให้ความคุ้มครองทางสังคมแก่คนงาน และโครงการเพื่อตอบรับการเปิดเสรีด้านบริการ

7) ด้านวัฒนธรรมและสารสนเทศ มีการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาของประเทศสมาชิก โครงการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของกันและกัน และโครงการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างประชาชนในระดับวงการต่างๆ

4. ความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม

อาเซียนได้จัดตั้งเครือข่ายและโครงการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสำหรับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในกลุ่มประเทศสมาชิก ไม่ว่าจะเป็นการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ร่วมกัน การศึกษาดูงาน ขอดกลงด้านการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรทางชีวภาพและพันธุกรรมร่วมกัน

สำหรับสิ่งแวดล้อม ประเทศสมาชิกอาเซียนได้ร่วมมือกันวางแผนเพื่อจัดการภัยพิบัติที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งในภูมิภาค เช่น ไฟป่า หมอกควันที่เกิดจากไฟ การตัดไม้ทำลายป่า ภูเขาไฟปะทุ และหมอกควันจากภูเขาไฟปะทุ การเกิดเมฆสีน้ำตาลในเอเชีย อุบัติภัยจากสารเคมี การรั่วไหลของน้ำมัน และภัยพิบัติอื่นๆ ที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์

นอกจากนี้ ได้มีการจัดตั้งศูนย์หรือเครือข่ายเพื่อส่งเสริมเทคโนโลยีที่ไม่เป็นภัยต่อสิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยีสะอาด การเสริมสร้างความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อมและสิ่งแวดล้อมศึกษา การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในเมือง เป็นต้น

5. ความร่วมมือด้านการจัดการภัยพิบัติ

ประเทศสมาชิกอาเซียนได้มีปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเมื่อเกิดภัยพิบัติตามธรรมชาติ และมีข้อตกลงด้านการจัดการภัยพิบัติตามธรรมชาติ และมีข้อตกลงด้านการจัดการภัยพิบัติ ตลอดจนการตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉิน ตัวอย่างเช่น เมื่อครั้งประเทศพม่าประสบภัยจากพายุเฮอร์กีส เมื่อเดือนพฤษภาคม 2551 ประเทศสมาชิกอาเซียนก็ได้รับจัดส่งอาหารและเวชภัณฑ์ไปช่วยเหลือเป็นลำดับแรกๆ ประชาคมอาเซียน

ใบงาน

เรื่อง ประโยชน์ของไทยจากการเป็นประชาคมอาเซียน

ชื่อ.....ชั้น ม. 3/.....เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้นักเรียนนำตัวอักษร A – D หน้าข้อความด้านบนที่กำหนดให้ ไปเติมหน้าข้อความด้านล่างที่สัมพันธ์กัน

A ประโยชน์ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ   B ประโยชน์ด้านการพัฒนาการศึกษา   C ประโยชน์ด้านการพัฒนาเทคโนโลยี   D ประโยชน์ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

1. ดึงดูดนักลงทุนจากภายนอกได้มากขึ้น
2. ลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน
3. พัฒนาวิชาการทางการแพทย์ที่ทันสมัย
4. ตลาดข้าวหอมมะลิของไทยสามารถขยายตัวได้มากขึ้น
5. มีรายได้จากการขายสินค้าและบริการให้กับนักท่องเที่ยว
6. ช่วยให้การเจรจาแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างกันเป็นไปด้วยความเป็นมิตร
7. การขยายเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมทั่วถึง ใช้งานได้อย่างรวดเร็ว
8. นักท่องเที่ยวจากชาติเพื่อนบ้านอาเซียนเข้ามาเที่ยวไทยมากขึ้น
9. การเรียนภาษาอังกฤษให้อยู่ในระดับใช้งานได้
10. มีการจ้างงานและพัฒนาฝีมือแรงงาน
11. ลดความตึงเครียดทางการทหาร
12. ปรับมาตรฐานเส้นทางคมนาคมทางบกและทางรถไฟ
13. การเรียนภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน
14. การพัฒนาด้านการแพทย์ ศึกษาค้นคว้าวิธีการรักษาโรคใหม่ๆ
15. ผู้ผลิตได้รับความคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญา
16. ค้นคว้าวิจัยอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่มีประสิทธิภาพราคาถูก
17. ผู้บริโภคได้รับการคุ้มครองและได้รับบริการที่มีคุณภาพ
18. ช่วยแบ่งเบาภาระของประเทศไทยในการช่วยเหลือผู้อพยพ
19. เพิ่มความสะดวกสบายและรวดเร็วด้านธุรกิจ
20. นักเรียนไทยมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนๆ จากอาเซียน

ใบงาน พัฒนาการและการก่อตั้งอาเซียน

คำชี้แจงให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ทำไมองค์การสนธิสัญญาป้องกันร่วมกันแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ SEATO จึงต้องล้มเลิกไป

2. สมาคมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือสมาคมอาสา (ASA) มีจุดเริ่มต้นที่มีจุดเด่นอย่างไร และมีประเทศใดบ้างเป็นสมาชิก

3. ทำไมสมาคมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือสมาคมอาสา จึงต้องล้มเลิกไป

4. ประเทศสมาชิกร่วมก่อตั้งอาเซียน ได้แก่ประเทศใดบ้าง

5. วัตถุประสงค์ในการก่อตั้งอาเซียนในระยะเริ่มแรกคืออะไร

6. การประกาศปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมือในอาเซียน ฉบับที่ 2 (Declaration of ASEAN Concord II) มีจุดเน้นที่สำคัญอย่างไร

7. ทำไมอาเซียนจึงหันมามุ่งเน้นกระชับความสัมพันธ์และขยายความร่วมมือด้านเศรษฐกิจการค้าระหว่างกันมากขึ้น

8. ประเทศสมาชิกอาเซียนมีสภาพภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ที่คล้ายคลึงกันเด่นชัดในเรื่องใด

แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เนื้อหาอาเซียน
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

.....จำนวน 30 ข้อ.....

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

ข้อ 1. เป้าหมายสำคัญในการขับเคลื่อนการศึกษาในประชาคมอาเซียน

- ก. ความร่วมมือในการพัฒนาประวัติศาสตร์และสังคมวัฒนธรรม
- ข. ความร่วมมือในการพัฒนาเศรษฐกิจ
- ค. ความร่วมมือในการพัฒนาการเมืองและความมั่นคง
- ง. ความร่วมมือในด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและทรัพยากรมนุษย์*

ข้อ 2. ถ้าประชากรของอาเซียนทุกคนต่างก็ได้รับ การศึกษา ขั้นพื้นฐาน แสดงถึงการพัฒนา ด้านใด เป็นสำคัญ

- ก. ทรัพยากรมนุษย์*
- ข. สวัสดิการสังคม
- ค. สิทธิมนุษยชน
- ง. การมีส่วนร่วมของประชาชน

ข้อ 3. ความร่วมมือทางการศึกษาของประเทศไทยที่สอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปการศึกษาอาเซียน คือข้อใด

- ก. การขยายโอกาสยกระดับคุณภาพการศึกษา
- ข. การส่งเสริมการค้าเพื่อแข่งขันกับธุรกิจ
- ค. การผลิตทางเกษตรและอุตสาหกรรม
- ง. การส่งเสริมการท่องเที่ยวในระดับภูมิภาค*

ข้อ 4. การกระทำต่อไปนี้ช่วยลดปริมาณแก๊สเรือนกระจก ยกเว้นข้อใด

- ก. ฝังกลบขยะแทนการเผาขยะ
- ข. ลดการอุ่นอาหารด้วยไมโครเวฟ
- ค. เปิดเครื่องปรับอากาศประหยัดไฟเบอร์ 5*
- ง. เมื่อเดินทางระยะทางไกลๆ ใช้จักรยานแทนมอเตอร์ไซค์

ข้อ 5. ข้อใดไม่ใช่ประโยชน์ที่ประเทศไทยจะได้รับจากประชาคมอาเซียน

- ก. การศึกษา
- ข. สุขภาพสมบูรณ์
- ค. สังคมที่เอื้ออาทร
- ง. ฐานะของทุกคนร่ำรวย*

ข้อ 6. นักเรียนคิดว่าประชาคมอาเซียนมีประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างไร

- ก. ทำให้มีการประกาศใช้กฎบัตรอาเซียน
- ข. ส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจของประเทศ
- ค. สร้างเครือข่ายความร่วมมือภายใต้กรอบอาเซียน*
- ง. เป็นการสร้างสรรค์ราชใหม่ของความร่วมมือระดับโลก

ข้อ 7. ข้อใดแสดงถึงควมมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- ก. การสร้างสรรค์และการแลกเปลี่ยนผลงานระดับอาเซียน*
- ข. การท่องเที่ยวโดยใช้เครื่องมือนำทาง (GPS)
- ค. การใช้ภาษาในการสื่อสาร ได้อย่างน้อยสามภาษา
- ง. การใช้คอมพิวเตอร์ในการแข่งขันเกมระดับชาติ

ข้อ 8. การข้ามถนนตรงทางม้าลาย เป็นการปฏิบัติตามข้อใด

- ก. การใช้เหตุผล
- ข. การมีส่วนร่วม
- ค. การเคารพกติกาของสังคม*
- ง. การมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่

ข้อ 9. การยอมรับความแตกต่างทางความคิดเพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาความขัดแย้งนั้นต้องใช้สิ่งใด

- ก. ความอ่อนน้อม
- ข. ความอดทน*
- ค. ความมีระเบียบวินัย
- ง. ความรอบคอบ

ข้อ 10. “โลกเรานับวันยิ่งเปลี่ยนแปลงไปทั้งสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม เราจึงควรมีการปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ช่วยเหลือกัน เพื่อให้เข้าใจสถานการณ์ต่างๆ ของโลกและการอยู่ร่วมในสังคมโลกได้” แนวคิดดังกล่าวสัมพันธ์กับมิติโลกศึกษาในข้อใด

- ก.การพัฒนาที่ยั่งยืน
- ข.การพึ่งพาอาศัยกัน*
- ค.ความยุติธรรมในสังคม
- ง.การเป็นพลเมืองโลก

ข้อ 11. ตัวการสำคัญที่ทำให้เกิดโลกร้อนคือข้อใด

- ก.การใช้เทคโนโลยี
- ข.การกระทำของมนุษย์*
- ค. การใช้พลังงานมากเกินไป
- ง. การปล่อยแก๊สคาร์บอนไดร็อกไซด์ของพืชและสัตว์

ข้อ 12. “เมื่อเกิดอุทกภัยในประเทศใด ชาวโลกต่างพากันเห็นอกเห็นใจ และพลเมืองของประเทศต่างๆ ล้วนส่งถุงยังชีพและเงินมาช่วยเหลือ” การกระทำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าพลเมืองของประเทศนั้นมีคุณลักษณะในข้อใด

- ก.รักเพื่อนบ้าน
- ข.รักสิ่งแวดล้อม รักย์โลก
- ค.รักความยุติธรรมในสังคม
- ง.จิตสำนึกความเป็นพลเมืองโลก*

ข้อ 13. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือภายใต้กรอบอาเซียนในลักษณะการร่วมแบ่งปันได้แก่กิจกรรมใด

- ก. การสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลง
- ข. การค้าขายและการลงทุน
- ค. การอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
- ง. การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม*

ข้อ 14. “มีน้อยใช้น้อยค่อยบรรจง อย่าจ่ายลงให้มากจะยากนาน” ข้อความดังกล่าวต้องการสอนให้นักเรียนเป็นคนอย่างไร

- ก. รู้จักแสวงหาพัสดุที่หายไป
- ข. รู้จักประมาณในการใช้จ่าย*
- ค. รู้จักซ่อมแซมพัสดุที่เก่าชำรุด
- ง. รู้จักคบหาสมาคมกับคนดีมีศีลธรรม

ข้อ 15. เหตุใดจึงกล่าวว่า “วัฒนธรรมเป็นมรดกทางสังคม”

- ก. วัฒนธรรมเป็นมรดกทางสังคม
- ข. วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง*
- ค. วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน
- ง. วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ได้รับแบบอย่างมาจากประเทศเพื่อนบ้าน

ข้อ 16. “การรู้จักพอ ไม่โลภมาก เป็นที่พึงของตน” สอดคล้องกับหลักการใด

- ก. ความพอดีทางด้านจิตใจ*
- ข. ความพอดีทางด้านสังคม
- ค. ความพอดีทางด้านเทคโนโลยี
- ง. ความพอดีทางด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

ข้อ 17. “การช่วยเหลือกัน เห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน” สอดคล้องกับหลักการใด

- ก. ความพอดีทางด้านจิตใจ
- ข. ความพอดีทางด้านสังคม*
- ค. ความพอดีทางด้านเทคโนโลยี
- ง. ความพอดีทางด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

ข้อ 18. “อาเซียนมีการเปิดโอกาสให้ประเทศสมาชิกตั้งแต่ 2 ประเทศขึ้นไป เจริญลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีนำเข้าสำหรับสินค้าบางประเภท” ข้อตกลงดังกล่าวตรงกับวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งอาเซียนข้อใด

- ก. ส่งเสริมความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจ*
- ข. ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค
- ค. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับองค์กรระหว่างประเทศ
- ง. ส่งเสริมการผลิตของภูมิภาคให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันระดับโลก

ข้อ 19. บุคคลใดต่อไปนี้อาจนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ดีที่สุด

- ก. นำไปใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด
- ข. ภูเขาขายผลไม้ในตลาดด้วยราคาถูก
- ค. สัมจากรับราชการและมีรายได้เสริมจากการเลี้ยงปลา
- ง. มะลิเป็นแม่ค้าขายผัก รู้จักจ่ายเงินตามอัตรภาพและแบ่งเงินส่วนหนึ่งฝาก ธนาคาร*

ข้อ 20. ถ้าประชาชนคนไทยนิยมบริโภคสินค้าและบริการที่ผลิตภายในประเทศ จะส่งผลต่อเศรษฐกิจของประเทศ อย่างไร

- ก. ค่าเงินบาทแข็งตัวเพิ่มขึ้น
- ข. ลดต้นทุนในการผลิตสินค้าและบริการ
- ค. ประชาชนในประเทศมีงานทำเพิ่มขึ้น*
- ง. ปริมาณสินค้าและบริการในตลาดเพิ่มมากขึ้น

ข้อ 21. นักเรียนช่วยกันเก็บขยะรอบๆ โรงเรียน แสดงว่าเป็นพลเมืองดีในข้อใด

- ก. มีความอดออม
- ข. มีความประหยัด
- ค. มีความรับผิดชอบ
- ง. เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม*

ข้อ 22. ข้อใดแสดงถึงความสามารถในการทำงานและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

- ก. การคุ้มครองด้านสิทธิเด็ก*
- ข. การมีกฎหมายระหว่างประเทศ
- ค. การแต่งกายตามข้อบังคับของศาสนา
- ง. การปกครองตามระบอบสังคมนิยม

ข้อ 23. ในปัจจุบันนักเรียนเรียนอยู่ชั้น ม.3 นักเรียนสามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างไร

- ก. ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
- ข. ร่วมชุมนุมประท้วงรัฐบาล
- ค. เข้าชื่อถอดถอนนักการเมือง
- ง. ร่วมรณรงค์ให้คนในชุมชนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง*

- ข้อ 24. ทำไมเวียดนามจึงมีขนบธรรมเนียมประเพณีและ วัฒนธรรมคล้ายคลึงกับจีน
- ประชาชนมีเชื้อสายจีน
 - มีภูมิประเทศคล้ายคลึงกัน
 - มีอาณาเขตติดต่อกัน
 - มีการติดต่อสัมพันธ์กันมาเป็นเวลานาน*
- ข้อ 25. ทำไมสิงคโปร์จึงไม่มีการแบ่งฤดูกาลเหมือน ประเทศสมาชิกอาเซียนประเทศอื่น
- เป็นประเทศเล็กจึงมีภูมิอากาศหลากหลาย
 - มีภูมิอากาศแบบป่าเขตร้อน ภูมิอากาศคงที่ *
 - ภูมิอากาศเปลี่ยนแปลงไปตามความแปรปรวน ของอากาศ
 - ภูมิประเทศติดต่อกับมาเลเซีย จึงมีภูมิอากาศ แบบป่าดิบชื้น
- ข้อ 26. ทำไมสิงคโปร์จึงต้องสั่งสินค้าเข้าจากต่างประเทศ เป็นจำนวนมาก
- เป็นเมืองที่มีขนาดเล็ก ทรัพยากรธรรมชาติมี น้อย
 - เป็นศูนย์กลางการค้าขายของทุกประเทศใน เอเชีย
 - เป็นเมืองธุรกิจการค้าในการน าเข้าและส่งออก *
 - เป็นจุดศูนย์รวมการคมนาคมจากทวีปต่างๆ
- ข้อ 27. ปัญหาความขัดแย้งระหว่าง ไทยกับกัมพูชาเกี่ยวกับ ประสาทเขาพระวิหาร จะเป็นอุปสรรค สำคัญของ อาเซียนในข้อใด
- การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน *
 - การเป็นตลาดร่วมของอาเซียน
 - ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน
 - การพัฒนาความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับ ประเทศ คู่เจรจา
- ข้อ 28. เพราะเหตุใด ประชากรในภูมิภาคอาเซียน จึงมี ความหลากหลายทางวัฒนธรรม
- เพราะมีจ านวนสมาชิกหลายประเทศ
 - เพราะประชากรมาจากหลายเชื้อชาติ และ ศาสนา *
 - เพราะมีชนกลุ่มน้อยอาศัยอยู่ในหลายประเทศ
 - เพราะประชากรมีวิถีชีวิตแตกต่างกันตาม ลักษณะภูมิประเทศ

ข้อ 29. เพราะเหตุใด ประชากรในภูมิภาคอาเซียน จึงมี ความหลากหลายทางวัฒนธรรม

ก. เพราะประชากรมีวิถีชีวิตแตกต่างกันตาม ลักษณะ ภูมิประเทศ

ข. เพราะมีชนกลุ่มน้อยอาศัยอยู่ในหลายประเทศ

ค. เพราะประชากรมาจากหลายเชื้อชาติ และ ศาสนา *

ง. เพราะมีจ านวนสมาชิกหลายประเทศ

ข้อ 30. เพราะเหตุใด ปัญหาการรักษาสิ่งแวดล้อมในอาเซียน จึงเป็นสิ่งที่แก้ไขได้ยาก

ก. เพราะประเทศสมาชิกอาเซียนส่วนใหญ่เป็นประเทศ กำลังพัฒนาจึงต้องใช้พลังงานจาก
สิ่งแวดล้อม

ข. เพราะประเทศสมาชิกอาเซียนพยายามผลิตสินค้า อุตสาหกรรม เพื่อพัฒนา เศรษฐกิจของ
ประเทศ

ค. เพราะขาดกฎหมายระหว่างประเทศ ด้านสิ่งแวดล้อม มาบังคับใช้ผู้ฝ่าฝืน

ง. เพราะอาเซียนไม่สามารถลงโทษประเทศที่มีการ ละเมิดข้อตกลงด้าน
สิ่งแวดล้อมอย่างเป็นทางการ*

แบบประเมินด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

จำนวน 15 ข้อ

(ประเมินโดยครูผู้สอน)

รายการพิจารณา	ระดับความสามารถ				
	1	2	3	4	5
1. นำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวัน					
2. นำความรู้ ทักษะ และกระบวนการที่หลากหลายมาทำโครงการที่เป็นระบบ					
3. เรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง					
4. มีทักษะในการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร					
5. สามารถเชื่อมโยงความรู้และการทำงานได้					
6. มีวิธีการในการศึกษาความรู้เพิ่มเติมเพื่อขยายประสบการณ์ไปสู่การเรียนรู้สิ่งใหม่ และสร้างองค์ความรู้ตามความสนใจอย่างต่อเนื่อง					
7. ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข					
8. ทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ สามารถแสดงความคิดเห็นของตน ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					
9. ปฏิบัติตามกฎ กติกา หน้าที่ ความรับผิดชอบ					
10. เข้าร่วมกิจกรรมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์					
11. เข้าใจ ยอมรับ ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ความเสมอภาคทางเพศ					
12. ใช้ภาษา กิริยา ท่าทางเหมาะสมกับบุคคลและโอกาสตามมารยาทสังคม					
13. ปฏิบัติงานในส่วนรวมอย่างมีความสุข					
14. จัดการกับปัญหาและความขัดแย้งในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม					
15. วิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหา และมีการจัดการได้เหมาะสม					

แบบประเมินด้านเจตคติในการตระหนักรู้คุณค่าของความเป็นไทยแลความเป็นอาเซียน

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (สำหรับผู้เรียนประเมินตนเอง)

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย \surd ลงในช่องที่ตรงกับค่าระดับเจตคติจำนวน 30 ข้อ

ข้อที่	รายการพิจารณา	ค่าระดับเจตคติ				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1	ข้าพเจ้าคิดว่าการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของประชาคมอาเซียนเป็นสิ่งที่ควรทำ เช่นการเป็นส่วนหนึ่งในการเผยแพร่วัฒนธรรมไทย					
2	ข้าพเจ้าชอบที่จะแสดงออกที่บอกถึงความเป็นไทย เช่นการไหว้ การแต่งกายพื้นเมือง เป็นต้น					
3	ข้าพเจ้ามีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย					
4	ข้าพเจ้ามีความภาคภูมิใจในความเป็นสมาชิกของประชาคมอาเซียน					
5	ข้าพเจ้าเห็นว่าการแสดงความคิดเห็นต่อการทำกิจกรรมต่างๆ เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง					
6	ข้าพเจ้าเห็นว่าการใช้ภาษาของประเทศเพื่อนบ้านในประชาคมอาเซียนไม่เป็นประโยชน์ต่อข้าพเจ้าแต่อย่างใด					
7	การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารกับบุคคลต่างๆ นั้นข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต					
8	การใช้ทักษะกระบวนการเรียนรู้ทำให้ข้าพเจ้าทำงานร่วมกับเพื่อนได้ดี					
9	ข้าพเจ้ามองไม่เห็นว่าจะมีปัญหาของสังคมเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแต่อย่างใด					
10	ข้าพเจ้าชอบเรียนรู้ความหลากหลายทางวัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้านในประชาคมอาเซียน					
11	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยให้ข้าพเจ้าเกิดการเรียนรู้สู่โลกกว้าง					

ข้อที่	รายการพิจารณา	ค่าระดับเจตคติ				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
12	ข้าพเจ้าตระหนักในปัญหาของสังคมไทย					
13	ข้าพเจ้ามีความรู้และความตระหนักในความเป็นประชาคมอาเซียน					
14	ข้าพเจ้ายกย่องความหลากหลายทางวัฒนธรรมของประเทศในประชาคมอาเซียน					
15	การแก้ปัญหาอย่างสันติวิธีเป็นวิธีการที่ดีที่ทุกคนควรนำไปใช้					
16	ข้าพเจ้ามองไม่เห็นความสำคัญแต่อย่างไรที่จะต้องปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนๆ					
17	ข้าพเจ้าเห็นความจำเป็นในการใช้ชีวิตแบบประชาธิปไตยโดยยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล สันติวิธี/สันติธรรม					
18	ข้าพเจ้ายอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีประชาธิปไตย					
19	ข้าพเจ้าเห็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน					
20	ข้าพเจ้าปฏิบัติตนในการเป็นผู้นำและผู้ตามในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม					
21	การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทำให้ข้าพเจ้าสร้างงานชิ้นใหม่ๆ ได้อย่างมีคุณภาพ					
22	ข้าพเจ้าชอบช่วยเหลือเพื่อนๆ ร่วมกันในการแก้ปัญหาทางสังคม					
23	การดำเนินชีวิตประจำวันของข้าพเจ้าจำเป็นต้องมีความรู้และทักษะทางการเรียน					
24	ข้าพเจ้าเห็นว่าการคิดเป็นกระบวนการที่สร้างให้เป็นผู้ที่มีเหตุผล					
25	ข้าพเจ้าเห็นความสำคัญของการทำงานโดยมีความยืดหยุ่นให้พอดีและเหมาะสม					

ข้อที่	รายการพิจารณา	ค่าระดับเจตคติ				
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
26	ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่มีความจำเป็นในการนำการคิดวิเคราะห์ห้อย่างมีเหตุผลมาใช้ในการแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น					
27	ข้าพเจ้าเห็นความจำเป็นในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
28	ข้าพเจ้าเห็นความสำคัญของการยึดมั่นในศาสนาที่ข้าพเจ้านับถือ					
29	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอื่นๆอย่างมีความสุข					
30	ข้าพเจ้ายอมรับคำสั่งสอนของทุกศาสนา					

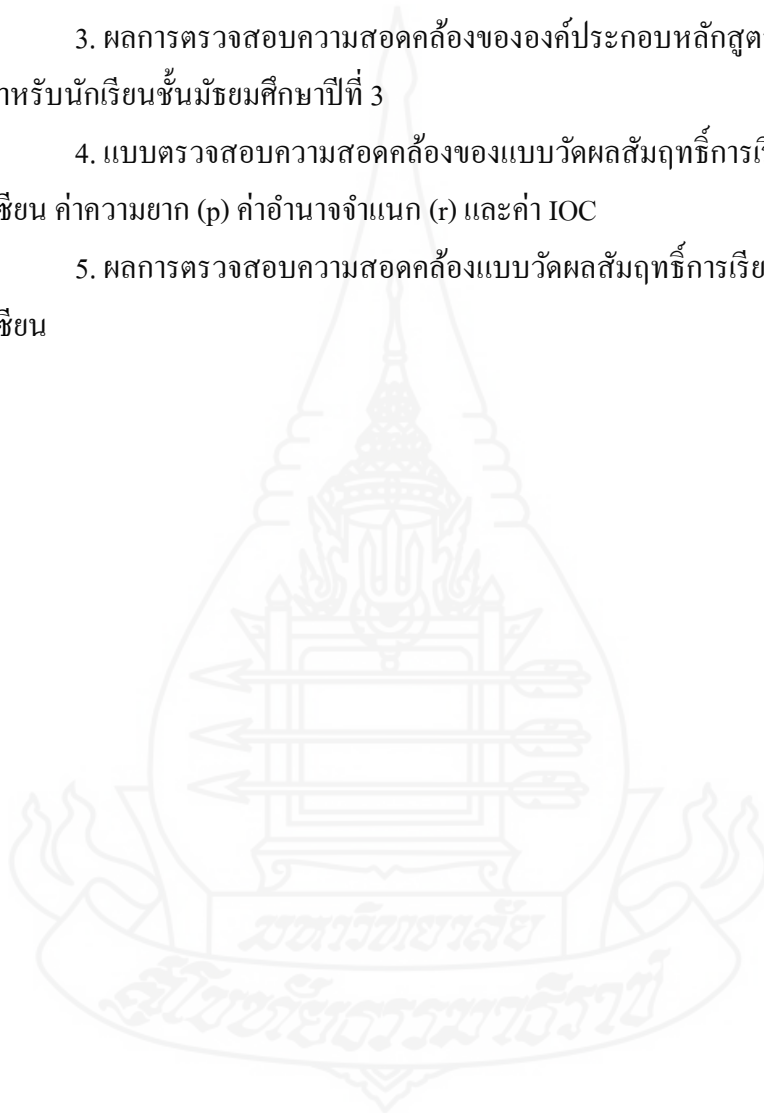

ภาคผนวก ค

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1. แบบตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. ผลการตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบหลักสูตรสู่ประชาคม
อาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
4. แบบตรวจสอบความสอดคล้องของแบบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านความรู้
เนื้อหาอาเซียน ค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่า IOC
5. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องแบบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านความรู้
เนื้อหาอาเซียน

เครื่องมือตรวจสอบคุณภาพ

แบบตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ชื่อนักศึกษา

นางสาวนิจรดา โชติวิศิษฐ์กุล

แขนงวิชา หลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์

เบอร์โทรศัพท์ 0617965151 อีเมล : waniyta@gmail.com

คำชี้แจง

ให้ผู้เชี่ยวชาญดำเนินการตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักสูตร
สู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามลำดับดังนี้

1. ตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามรายการที่กำหนด แล้วเขียนเครื่องหมาย /ลงในช่อง ผลการตรวจสอบตามความเป็นจริง
2. บันทึกแนวทางในการปรับปรุง / แก้ไขแต่ละรายการเพื่อให้โรงเรียนนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ต่อไป
3. หากมีข้อคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะอื่น ให้บันทึกลงในข้อเสนอแนะ อื่นๆ
4. สรุปผลการตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยเขียนเครื่องหมาย /ลงในตารางแสดงผลการตรวจสอบ การให้ระดับคุณภาพให้ระดับคุณภาพตามที่ได้พิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยเขียนเครื่องหมาย /ลงในช่องระดับคุณภาพ

ระดับคุณภาพ	1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด
ระดับคุณภาพ	2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
ระดับคุณภาพ	3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
ระดับคุณภาพ	4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
ระดับคุณภาพ	5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด

ตารางที่ 1 แบบตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักสูตรสู่ประชาคม
อาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ					หมายเหตุ การแก้ไข
	1	2	3	4	5	
1. ข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร						
1.1 มีความสมเหตุสมผล						
1.2 มีความสอดคล้องกับสภาพความจำเป็นในสังคม ปัจจุบัน						
1.3 สะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร						
2. คำอธิบายรายวิชา						
2.1 การเรียบเรียงคำอธิบายรายวิชา						
2.2 มีสาระสำคัญครบถ้วน						
3. มาตรฐานตัวชี้วัด และผลการเรียนรู้						
3.1 คำอธิบายรายวิชาสอดคล้องกับมาตรฐานและ ตัวชี้วัด						
3.2 ผลการเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด						
4. โครงสร้างหลักสูตร						
4.1 หลักสูตรเหมาะสมกับมาตรฐานและตัวชี้วัด						
4.2 สะท้อนมโนคติหลักที่สำคัญใน วิชาอาเซียนศึกษา						
4.3 ครอบคลุมคุณภาพการพัฒนาเจตคติการรู้คุณค่าของ ความเป็นไทยและความเป็นอาเซียน						
4.4 ครอบคลุมการพัฒนาความสามารถทักษะการ ทำงานร่วมกับผู้อื่น						
4.5 การจัดเรียงลำดับเนื้อหาของหลักสูตร						
4.6 การกำหนดเวลาเรียนแต่ละหน่วย						
4.7 การกำหนดเนื้อหาแต่ละหน่วย						
4.8 การกำหนดสาระสำคัญแต่ละหน่วย						

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ					หมายเหตุ การแก้ไข
	1	2	3	4	5	
4.9 การกำหนดสาระการเรียนรู้แต่ละหน่วย						
4.10 การจัดการเรียนรู้แต่ละหน่วย						
5. กระบวนการจัดการเรียนรู้						
5.1 มีความหลากหลายเป็นไปได้ในการพัฒนา						
5.2 มีความเหมาะสมกับมาตรฐานและตัวชี้วัด						
5.3 ส่งเสริมการพัฒนาเจตคติการรู้คุณค่าของความเป็นไทยและความเป็นอาเซียน						
5.4 ส่งเสริมการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น						
6. สื่อและแหล่งการเรียนรู้						
6.1 มีความหลากหลาย						
6.2 มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน						
7. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้						
7.1 ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการประเมิน						
7.2 มีความหลากหลาย						

ตารางที่ 2 แสดงผลการตรวจสอบเหมาะสมขององค์ประกอบหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนโดยใช้
กระบวนการภาคี เครือข่ายสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน)

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความ เหมาะสม
1. ข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร			
1.1 มีความสมเหตุสมผล	4.80	0.44	มากที่สุด
1.2 มีความสอดคล้องกับสภาพความจำเป็นในสังคมปัจจุบัน	4.20	0.44	มาก
1.3 สะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร	4.60	0.54	มากที่สุด
2. คำอธิบายรายวิชา			
2.1 การเรียบเรียงคำอธิบายรายวิชา	4.20	0.44	มาก
2.2 มีสาระสำคัญครบถ้วน	4.80	0.44	มากที่สุด
3. มาตรฐานตัวชี้วัด และผลการเรียนรู้			
3.1 คำอธิบายรายวิชาสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด	4.20	0.83	มาก
3.2 ผลการเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด	4.40	0.54	มาก
4. โครงสร้างหลักสูตร			
4.1 หลักสูตรเหมาะสมกับมาตรฐานและตัวชี้วัด	4.20	0.44	มาก
4.2 สะท้อนมโนคติหลักที่สำคัญใน วิชาอาเซียนศึกษา	4.60	0.54	มากที่สุด
4.3 ครอบคลุมคุณการพัฒนาเจตคติการรู้คุณค่าของ ความเป็นไทยและความเป็นอาเซียน	3.60	1.51	มาก
4.4 ครอบคลุมการพัฒนาความสามารถทักษะการทำงาน ร่วมกับผู้อื่น	4.20	0.44	มาก
4.5 การจัดเรียงลำดับเนื้อหาของหลักสูตร	4.60	0.54	มากที่สุด
4.6 การกำหนดเวลาเรียนแต่ละหน่วย	4.20	0.44	มาก
4.7 การกำหนดเนื้อหาแต่ละหน่วย	4.40	0.54	มาก
4.8 การกำหนดสาระสำคัญแต่ละหน่วย	4.60	0.54	มากที่สุด

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
4.9 การกำหนดสาระการเรียนรู้แต่ละหน่วย	4.80	0.44	มากที่สุด
4.10 การจัดการเรียนรู้แต่ละหน่วย	4.20	0.44	มาก
5. กระบวนการจัดการเรียนรู้			
5.1 มีความหลากหลายเป็นไปได้ในการพัฒนา	4.60	0.54	มากที่สุด
5.2 มีความเหมาะสมกับมาตรฐานและตัวชี้วัด	4.20	0.44	มาก
5.3 ส่งเสริมการพัฒนาเจตคติการรู้คุณค่าของความเป็นไทย และความเป็นอาเซียน	4.80	0.44	มากที่สุด
5.4 ส่งเสริมการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.20	0.83	มาก
6. สื่อและแหล่งการเรียนรู้			
6.1 มีความหลากหลาย	4.40	0.54	มาก
6.2 มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	4.20	0.44	มาก
7. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้			
7.1 ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการประเมิน	4.60	0.54	มากที่สุด
7.2 มีความหลากหลาย	4.00	1.00	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.38	0.87	มาก

ตารางที่ 3 การแสดงผลการตรวจสอบความสอดคล้องของหลักสูตร

สู่ประชาคมอาเซียนโดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่ายสำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของ ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน

รายการประเมิน	ค่าดัชนี ความสอดคล้อง	การแปลผล
1. ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรกับโครงสร้าง ของหลักสูตร	1.00	สอดคล้อง
2. คำอธิบายรายวิชากับมาตรฐานตัวชี้วัด	1.00	สอดคล้อง
3. โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรกับคำอธิบาย รายวิชา	1.00	สอดคล้อง
4. แผนการจัดการเรียนรู้กับโครงสร้างเนื้อหาของ หลักสูตร	0.80	สอดคล้อง
5. จุดประสงค์การเรียนรู้กับมาตรฐานตัวชี้วัด	1.00	สอดคล้อง
6. แผนการจัดการเรียนรู้กับจุดประสงค์การเรียนรู้	0.80	สอดคล้อง
7. กระบวนการจัดการเรียนรู้กับจุดประสงค์การ เรียนรู้	1.00	สอดคล้อง
8. กิจกรรมการจัดการเรียนรู้กับกระบวนการจัดการ เรียนรู้	1.00	สอดคล้อง
9. กระบวนการจัดการเรียนรู้กับโครงสร้างของเวลา ในการเรียน	0.80	สอดคล้อง
10. สื่อและแหล่งการเรียนรู้กับกิจกรรมการจัดการ เรียนรู้	1.00	สอดคล้อง
11. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้กับกิจกรรมการ จัดการ เรียนรู้	1.00	สอดคล้อง
12. ผลการเรียนรู้กับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	1.00	สอดคล้อง
13. จุดประสงค์การเรียนรู้กับผลการเรียนรู้	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 4 โครงสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้เนื้อหาอาเซียน
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ลำดับที่	รายการ	แบบวัดข้อที่	จำนวนข้อ
1	ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน (Knowing ASEAN) เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียน ทั้งในด้าน โครงสร้าง สมาชิกภาพ ความมุ่งประสงค์ และแนวทางปฏิบัติ รวมถึงการสำรวจลักษณะที่สำคัญ ความสำเร็จและความท้าทายในอนาคต	1-10	10
2	การเห็นคุณค่าของอัตลักษณ์และความหลากหลาย (Valuing Identity and Diversity) เป็นการสำรวจความสัมพันธ์ที่ซับซ้อน ที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมและความเชื่อ การตระหนักรู้และชื่นชมในความแข็งแกร่งซึ่งมีอยู่ในความเหมือนของประชาชนไม่ว่าจะเป็นส่วนบุคคลหรือกลุ่ม เช่นเดียวกับลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน	11-15	5
3	การเชื่อมโยงโลกและท้องถิ่น (Connecting Global and Local) เป็นการสำรวจสิ่งที่เกิดขึ้นกับท้องถิ่นที่ได้รับอิทธิพลจากการพัฒนาและกระแสของโลกอย่างไร รวมถึงผลจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นในอาเซียนที่มีต่อสถานการณ์ของโลก	15-25	10
4	การส่งเสริมความเสมอภาคและความยุติธรรม (Promoting Equity and Justice) เป็นการปลูกฝังหลักการของความเสมอภาคและความยุติธรรม และให้เครื่องมือในการเรียนรู้และข้อมูลแก่ผู้เรียน ทั้งทางวิทยาศาสตร์ การเมือง และหลักปรัชญา เพื่อใช้ในการวิเคราะห์สถานการณ์ที่ซับซ้อนและสามารถตอบสนองได้อย่างเหมาะสม	25-30	5
5	การทำงานร่วมกันเพื่ออนาคตที่ยั่งยืนและมั่นคง (Working Together for Sustainable Future) เป็นการตระหนักถึงความกดดันอันเกิดจากทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดและการเติบโตของประชากร และผลกระทบต่อความยั่งยืน ในขณะเดียวกันก็สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันภายในชุมชนของตน และนอกชุมชนเพื่อให้สามารถสร้างอนาคตอันมั่นคง สันติสุขและยั่งยืนสำหรับอาเซียน	30-40	10

ตารางที่ 5 แบบตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเนื้อหาอาเซียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence : IOC)

ข้อ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		เหมาะสม +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เหมาะสม -1	
1	เป้าหมายสำคัญในการขับเคลื่อนการศึกษาในประชาคมอาเซียน ก. ความร่วมมือในการพัฒนาประวัติศาสตร์และสังคมวัฒนธรรม ข. ความร่วมมือในการพัฒนาเศรษฐกิจ ค. ความร่วมมือในการพัฒนาการเมืองและความมั่นคง ง. ความร่วมมือในด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและทรัพยากรมนุษย์*				
2	ถ้าประชากรของอาเซียนทุกคนต่างก็ได้รับการศึกษา ขึ้นพื้นฐาน แสดงถึงการพัฒนาด้านใดเป็นสำคัญ ก. ทรัพยากรมนุษย์* ข. สวัสดิการสังคม ค. สิทธิมนุษยชน ง. การมีส่วนร่วมของประชาชน				
3	เป้าหมายหลักของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนข้อใดถูกต้อง ก. มีกฎ กติกา เป็นพื้นฐานภายใต้ค่านิยมร่วมกัน * ข. มีการเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเป็นระบบ ค. มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ไปพร้อมกัน				

ข้อ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		เหมาะสม +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เหมาะสม -1	
	ง. มีการเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเป็นระบบ				
4	ความร่วมมือทางการศึกษาของประเทศไทยที่สอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปการศึกษาอาเซียนคือข้อใด ก. การขยายโอกาสยกระดับคุณภาพการศึกษา ข. การส่งเสริมการค้าเพื่อแข่งขันกับธุรกิจ ค. การผลิตทางเกษตรและอุตสาหกรรม ง. การส่งเสริมการท่องเที่ยวในระดับภูมิภาค*				
5	การกระทำต่อไปนี้ช่วยลดปริมาณแก๊สเรือนกระจก ยกเว้นข้อใด ก. ฝังกลบขยะแทนการเผาขยะ ข. ลดการอุ่นอาหารด้วยไมโครเวฟ ค. เปิดเครื่องปรับอากาศประหยัดไฟเบอร์ 5* ง. เมื่อเดินทางระยะทางไกลๆ ใช้จักรยานแทนมอเตอร์ไซค์				
6	ข้อใดไม่ใช่ประโยชน์ที่ประเทศไทยจะได้รับจากประชาคมอาเซียน ก. การศึกษา ข. สุขภาพสมบูรณ์ ค. สังคมที่เอื้ออาทร ง. ฐานะของทุกคนร่ำรวย*				
7	นักเรียนคิดว่าประชาคมอาเซียนมีประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างไร ก. ทำให้มีการประกาศใช้กฎบัตรอาเซียน ข. ส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจของประเทศ				

ข้อ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		เหมาะสม +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เหมาะสม -1	
	ก. สร้างเครือข่ายความร่วมมือภายใต้กรอบอาเซียน* ง. เป็นการสร้างศักราชใหม่ของความร่วมมือระดับโลก				
8	ข้อใดแสดงถึงควมมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ก. การสร้างสรรค์และการแลกเปลี่ยนผลงานระดับอาเซียน* ข. การท่องเที่ยวโดยใช้เครื่องมือนำทาง (GPS) ค. การใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างน้อยสามภาษา ง. การใช้คอมพิวเตอร์ในการแข่งขันเกมระดับชาติ				
9	การข้ามถนนตรงทางม้าลาย เป็นการปฏิบัติตนตามข้อใด ก.การใช้เหตุผล ข.การมีส่วนร่วม ค.การเคารพกติกาของสังคม* ง.การมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่				
10	การยอมรับความแตกต่างทางความคิดเพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาความขัดแย้งนั้นต้องใช้สิ่งใด ก.ความอ่อนน้อม ข.ความอดทน* ค.ความมีระเบียบวินัย ง.ความรอบคอบ				

ข้อ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		เหมาะสม +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เหมาะสม -1	
11	กฎบัตรอาเซียนเปรียบเสมือนสิ่งใด ก.รัฐธรรมนูญ* ข.อำนาจอธิปไตย ค.วัฒนธรรมอาเซียน ง.ประชาคมอาเซียน				
12	“โลกเรานับวันยิ่งเปลี่ยนแปลงไปทั้งสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม เราจึง ควรมีการปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ช่วยเหลือกัน เพื่อให้เข้าใจสถานการณ์ต่างๆ ของโลกและการ อยู่ร่วมในสังคมโลกได้” แนวคิดดังกล่าว สัมพันธ์กับมิติโลกศึกษาในข้อใด ก.การพัฒนาที่ยั่งยืน ข.การพึ่งพาอาศัยกัน* ค.ความยุติธรรมในสังคม ง.การเป็นพลเมืองโลก				
13	ตัวการสำคัญที่ทำให้เกิดโลกร้อนคือข้อใด ก.การใช้เทคโนโลยี ข.การกระทำของมนุษย์* ค.การใช้พลังงานมากเกินไป ง.การปล่อยแก๊สคาร์บอนไดร็อกไซด์ของ พืชและสัตว์				

ข้อ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		เหมาะสม +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เหมาะสม -1	
14	<p>“เมื่อเกิดอุทกภัยในประเทศใด ชาวโลกต่างพากันเห็นอกเห็นใจ และพลเมืองของประเทศต่างๆ ล้วนส่งถุงยังชีพและเงินมาช่วยเหลือ”</p> <p>การกระทำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าพลเมืองของประเทศนั้นมีคุณลักษณะในข้อใด</p> <p>ก.รักเพื่อนบ้าน</p> <p>ข.รักถึงแควดล้อม รักษ์โลก</p> <p>ค.รักความยุติธรรมในสังคม</p> <p>ง.จิตสำนึกความเป็นพลเมืองโลก*</p>				
15	<p>การสร้างเครือข่ายความร่วมมือภายใต้กรอบอาเซียนในลักษณะการร่วมแบ่งปันได้แก่กิจกรรมใด</p> <p>ก. การสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลง</p> <p>ข. การค้าขายและการลงทุน</p> <p>ค. การอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว</p> <p>ง. การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม*</p>				
16	<p>“มีน้อยใช้น้อยค่อยบรรจง อย่าจ่ายลงให้มาก จะยากนาน” ข้อความดังกล่าวต้องการสอนให้นักเรียนเป็นคนอย่างไร</p> <p>ก.รู้จักแสวงหาพัสดุที่หายไป</p> <p>ข.รู้จักประมาณในการใช้จ่าย*</p> <p>ค.รู้จักซ่อมแซมพัสดุที่เก่าชำรุด</p> <p>ง.รู้จักคบหาสมาคมกับคนดีมีศีลธรรม</p>				
17	<p>ข้อใดไม่ใช่ปัญหาด้านการออมในสังคมไทย</p> <p>ก.ปัญหาความยากจน</p> <p>ข.การมีวิถีชีวิตแบบพอเพียง*</p>				

ข้อ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		เหมาะสม +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เหมาะสม -1	
	ค.การมีรสนิยมที่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ง.การขาดการวางแผนในการใช้เงิน				
18	เหตุใดจึงกล่าวว่า “วัฒนธรรมเป็นมรดกทางสังคม” ก.วัฒนธรรมเป็นมรดกทางสังคม ข.วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง* ค.วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน ง.วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ได้รับแบบอย่างมาจากประเทศเพื่อนบ้าน				
19	“การรู้จักพอ ไม่โลภมาก เป็นที่พึงของตน” สอดคล้องกับหลักการใด ก.ความพอดีทางด้านจิตใจ* ข.ความพอดีทางด้านสังคม ค.ความพอดีทางด้านเทคโนโลยี ง.ความพอดีทางด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม				
20	“การช่วยเหลือกัน เห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน” สอดคล้องกับหลักการใด ก.ความพอดีทางด้านจิตใจ ข.ความพอดีทางด้านสังคม* ค.ความพอดีทางด้านเทคโนโลยี ง.ความพอดีทางด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม				
21	“อาเซียนมีการเปิดโอกาสให้ประเทศสมาชิก				

ข้อ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		เหมาะสม +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เหมาะสม -1	
	ตั้งแต่ 2 ประเทศขึ้นไป เจริญลดหย่อนหรือ ยกเว้นภาษีนำเข้าสำหรับสินค้าบางประเภท” ข้อตกลงดังกล่าวตรงกับวัตถุประสงค์ของการ ก่อตั้งอาเซียนข้อใด ก. ส่งเสริมความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจ* ข. ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค ค. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับ องค์การระหว่างประเทศ ง. ส่งเสริมการผลิตของภูมิภาคให้มีขีด ความสามารถในการแข่งขันระดับโลก				
22	บุคคลใดต่อไปนี้สามารถนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ดี ที่สุด ก. นายไฉ่จ่ายเงินอย่างประหยัด ข. ภูผาขายผลไม้ในตลาดด้วยราคาถูก ค. สัมจอร์รับราชการและมีรายได้เสริมจากการ เลี้ยงปลา ง. มะลิเป็นแม่ค้าขายผัก รู้จักจ่ายเงินตาม อัตราและแบ่งเงินส่วนหนึ่งฝากธนาคาร*				
23	ถ้าประชาชนคนไทยนิยมบริโภคสินค้าและ บริการที่ผลิตภายในประเทศ จะส่งต่อ เศรษฐกิจของประเทศ อย่างไร ก. ค่าเงินบาทแข็งตัวเพิ่มขึ้น ข. ลดต้นทุนในการผลิตสินค้าและบริการ ค. ประชาชนในประเทศมีงานทำเพิ่มขึ้น* ง. ปริมาณสินค้าและบริการในตลาดเพิ่มมากขึ้น				

ข้อ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		เหมาะสม +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เหมาะสม -1	
24	นักเรียนช่วยกันเก็บขยะรอบๆ โรงเรียน แสดงว่าเป็นพลเมืองดีในข้อใด ก.มีความอดออม ข.มีความประหยัด ค.มีความรับผิดชอบ ง.เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม*				
25	ข้อใดแสดงถึงความสามารถในการทำงานและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ก. การคุ้มครองด้านสิทธิเด็ก* ข. การมีกฎหมายระหว่างประเทศ ค. การแต่งกายตามข้อบังคับของศาสนา ง. การปกครองตามระบอบสังคมนิยม				
26	ในปัจจุบันนักเรียนเรียนอยู่ชั้น ม.3 นักเรียนสามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างไร ก.ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ข.ร่วมชุมนุมประท้วงรัฐบาล ค.เข้าซื้อถอดถอนนักการเมือง ง.ร่วมรณรงค์ให้คนในชุมชนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง*				
27	ทำไมผู้นำหรือบุคคลสำคัญของประเทศมหาอำนาจ เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น อังกฤษ จึงเดินทางไปเยือนพม่า ในช่วง พ.ศ. 2554-2555 ที่เป็นเวลาใกล้เคียงกัน ก. หวังผลประโยชน์ในพม่า* ข. พม่าให้อิสระภาพแก่นางองซาน ซูจี ค. พม่ามีหนังสือเชิญอย่างเป็นทางการ				

ข้อ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		เหมาะสม +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เหมาะสม -1	
	ง . ต่างคาดว่าพม่าจะมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง				
28	ทำไมเวียดนามจึงมีขนบธรรมเนียมประเพณีและ วัฒนธรรมคล้ายคลึงกับจีน ก. ประชาชนมีเชื้อสายจีน ข. มีภูมิประเทศคล้ายคลึงกัน ค. มีอาณาเขตติดต่อกัน ง . มีการติดต่อสัมพันธ์กันมาเป็นเวลานาน*				
29	ทำไมสิงคโปร์จึงไม่มีการแบ่งฤดูกาลเหมือนประเทศสมาชิกอาเซียนประเทศอื่น ก. เป็นประเทศเล็กจึงมีภูมิอากาศหลากหลาย ข. มีภูมิอากาศแบบป่าเขตร้อน ภูมิอากาศคงที่ * ค. ภูมิอากาศเปลี่ยนแปลงไปตามความแปรปรวนของอากาศ ง . ภูมิประเทศติดต่อกับมาเลเซีย จึงมีภูมิอากาศ แบบป่าดิบชื้น				
30	ทำไมสิงคโปร์จึงต้องสั่งสินค้าเข้าจากต่างประเทศ เป็นจำนวนมาก ก. เป็นเมืองที่มีขนาดเล็ก ทรัพยากรธรรมชาติมี น้อย ข. เป็นศูนย์กลางการค้าขายของทุกประเทศใน เอเชีย ค. เป็นเมืองธุรกิจการค้าใน การน าเข้าและส่งออก * ง . เป็นจุดศูนย์รวมการคมนาคมจากทวีปต่างๆ				

ข้อ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		เหมาะสม +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เหมาะสม -1	
31	<p>ปัญหาความขัดแย้งระหว่างไทยกับกัมพูชาเกี่ยวกับ พระสาทเขาพระวิหาร จะเป็นอุปสรรคสำคัญของ อาเซียนในข้อใด</p> <p>ก. การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน *</p> <p>ข. การเป็นตลาดร่วมของอาเซียน</p> <p>ค. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน</p> <p>ง . การพัฒนาความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับ ประเทศ คู่เจรจา</p>				
32	<p>เพราะเหตุใด ประชากรในภูมิภาคอาเซียน จึงมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม</p> <p>ก. เพราะมีจำนวนสมาชิกหลายประเทศ</p> <p>ข. เพราะประชากรมาจากหลายเชื้อชาติ และศาสนา *</p> <p>ค. เพราะมีชนกลุ่มน้อยอาศัยอยู่ในหลายประเทศ</p> <p>ง. เพราะประชากรมีวิถีชีวิตแตกต่างกันตามลักษณะ ภูมิประเทศ</p>				
33	<p>การมุ่งประโยชน์จากการรวมตัวกันของอาเซียนเพื่อ การทำให้ประชาชนอยู่ดีกินดี สอดคล้องกับเป้าหมาย ของประชาคมใด</p> <p>ก. สังคมและวัฒนธรรม *</p> <p>ข. ความมั่นคง</p> <p>ค. เศรษฐกิจ</p> <p>ง . การเมือง</p>				
34	<p>เพราะเหตุใด ประชากรในภูมิภาคอาเซียน จึง</p>				

ข้อ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		เหมาะสม +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เหมาะสม -1	
	<p>มี ความหลากหลายทางวัฒนธรรม</p> <p>ก. เพราะประชากรมีวิถีชีวิตแตกต่างกันตามลักษณะ ภูมิประเทศ</p> <p>ข. เพราะมีชนกลุ่มน้อยอาศัยอยู่ในหลายประเทศ</p> <p>ค. เพราะประชากรมาจากหลายเชื้อชาติ และศาสนา *</p> <p>ง. เพราะมีจำนวนสมาชิกหลายประเทศ</p>				
35	<p>เพราะเหตุใด ปัญหาการรักษาสิ่งแวดล้อมในอาเซียน จึงเป็นสิ่งที่แก้ไขได้ยาก</p> <p>ก. เพราะประเทศสมาชิกอาเซียนส่วนใหญ่เป็นประเทศ กำลังพัฒนาจึงต้องใช้พลังงานจากสิ่งแวดล้อม</p> <p>ข. เพราะประเทศสมาชิกอาเซียนพยายามผลิตสินค้า อุตสาหกรรม เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ</p> <p>ค. เพราะขาดกฎหมายระหว่างประเทศ ด้านสิ่งแวดล้อม มาบังคับใช้ผู้ฝ่าฝืน</p> <p>ง . เพราะอาเซียนไม่สามารถลงโทษประเทศที่มีการ ละเมิดข้อตกลงด้านสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม*</p>				

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

(.....)

ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ (IOC)
 แบบทดสอบวัดผลสมรรถุ์ทางการเรียนด้านความรู้ เนื้อหาอาเซียน
 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
 ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คนพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง ได้ผลดังตาราง

ตารางที่ 6 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสมรรถุ์ทางการเรียนด้านความรู้
 เนื้อหาอาเซียน

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 4	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 5	รวม	ค่า IOC	การแปล ผล
1	0	1	1	1	1	4	0.8	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
3	1	1	1	1	0	4	0.8	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
5	1	0	1	1	0	3	0.6	ใช้ไม่ได้
6	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
10	0	1	1	1	1	4	0.8	ใช้ได้
11	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
12	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
13	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
14	0	0	1	1	1	3	0.6	ใช้ไม่ได้
15	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
16	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
17	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
18	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
19	1	1	0	1	1	4	0.8	ใช้ได้
20	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 4	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 5	รวม	ค่า IOC	การแปล ผล
21	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
22	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
23	1	1	1	-1	-1	1	0.2	ใช้ไม่ได้
24	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
25	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
26	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
27	1	1	1	1	0	4	0.8	ใช้ได้
28	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
29	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
30	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
31	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
32	1	0	0	1	1	3	0.6	ใช้ไม่ได้
33	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
34	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
35	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
36	1	1	1	0	1	4	0.8	ใช้ได้
37	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
38	1	0	-1	1	1	2	0.4	ใช้ไม่ได้
39	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
40	1	1	0	1	1	4	0.8	ใช้ได้

คัดเลือกแบบทดสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป ได้แบบทดสอบวัดผลสมรรถนะทางการเรียน ด้าน
 ความรู้เนื้อหาอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 35 ข้อ

ค่าความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เนื้อหาอาเซียน จากหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนที่พัฒนาด้วยกระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

นักเรียนเข้าสอบทั้งหมด 30 คน แบ่งผู้ที่ได้คะแนนสูงและต่ำออกมา 25% ของคนทั้งหมด จะได้กลุ่มละ 8 คน ผลการตอบแบบทดสอบจำนวน 35 ข้อ ของนักเรียนกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำที่ตอบ ถูกสามารถนำมาคำนวณความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ได้ดังตาราง 8

ตารางที่ 7 ค่าความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

ข้อ ที่	กลุ่มสูง ตอบถูก (P_H)	กลุ่มต่ำ ตอบถูก (P_L)	p $\left(\frac{P_H + P_L}{2n}\right)$	r $\left(\frac{P_H - P_L}{n}\right)$	สรุปผล		แปลผล
					ความยาก (p)	ค่าอำนาจ จำแนก (r)	
1	5	1	0.38	0.50	ค่อนข้างยาก	ดี	ใช้ได้
2	6	2	0.50	0.50	ปานกลาง	ดี	ใช้ได้
3	2	1	0.19	0.13	ยากมาก	ต่ำ	ใช้ไม่ได้
4	7	3	0.63	0.50	ค่อนข้างง่าย	ดี	ใช้ได้
5	6	1	0.44	0.63	ปานกลาง	ดีมาก	ใช้ได้
6	4	1	0.31	0.38	ค่อนข้างยาก	พอใช้	ใช้ได้
7	5	1	0.38	0.50	ค่อนข้างยาก	ดี	ใช้ได้
8	6	2	0.50	0.50	ปานกลาง	ดี	ใช้ได้
9	4	2	0.38	0.25	ค่อนข้างง่าย	พอใช้	ใช้ได้
10	6	1	0.44	0.63	ปานกลาง	ดีมาก	ใช้ได้
11	8	6	0.88	0.25	ง่ายมาก	พอใช้	ใช้ไม่ได้
12	7	4	0.69	0.38	ค่อนข้างง่าย	พอใช้	ใช้ได้
13	6	2	0.50	0.50	ปานกลาง	ดี	ใช้ได้
14	7	3	0.63	0.50	ค่อนข้างง่าย	ดี	ใช้ได้
15	4	2	0.38	0.25	ค่อนข้างง่าย	พอใช้	ใช้ได้
16	6	2	0.50	0.50	ปานกลาง	ดี	ใช้ได้
17	8	5	0.81	0.38	ง่ายมาก	พอใช้	ใช้ไม่ได้

ข้อ ที่	กลุ่มสูง ตอบถูก (P_H)	กลุ่มต่ำ ตอบถูก (P_L)	p $\left(\frac{P_H + P_L}{2n}\right)$	r $\left(\frac{P_H - P_L}{n}\right)$	สรุปผล		แปลผล
					ความยาก (p)	ค่าอำนาจ จำแนก (r)	
18	6	2	0.50	0.50	ปานกลาง	ดี	ใช้ได้
19	4	1	0.31	0.38	ค่อนข้างยาก	พอใช้	ใช้ได้
20	7	3	0.63	0.50	ค่อนข้างง่าย	ดี	ใช้ได้
21	6	4	0.63	0.25	ค่อนข้างง่าย	พอใช้	ใช้ได้
22	6	2	0.50	0.50	ปานกลาง	ดี	ใช้ได้
23	5	1	0.38	0.50	ค่อนข้างยาก	ดี	ใช้ได้
24	4	2	0.38	0.25	ค่อนข้างยาก	พอใช้	ใช้ได้
25	6	2	0.50	0.50	ปานกลาง	ดี	ใช้ได้
26	7	3	0.63	0.50	ค่อนข้างง่าย	ดี	ใช้ได้
27	2	1	0.19	0.13	ยากมาก	ต่ำ	ใช้ไม่ได้
28	8	4	0.75	0.50	ค่อนข้างง่าย	ดี	ใช้ได้
29	6	2	0.50	0.50	ปานกลาง	ดี	ใช้ได้
30	7	4	0.69	0.38	ค่อนข้างง่าย	พอใช้	ใช้ได้
31	4	1	0.31	0.38	ค่อนข้างยาก	พอใช้	ใช้ได้
32	7	3	0.63	0.50	ค่อนข้างง่าย	ดี	ใช้ได้
33	2	2	0.25	0.00	ค่อนข้างยาก	ต่ำ	ใช้ไม่ได้
34	4	1	0.31	0.38	ค่อนข้างยาก	พอใช้	ใช้ได้
35	7	3	0.63	0.50	ค่อนข้างง่าย	ดี	ใช้ได้

คัดเลือกแบบทดสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.2-0.8 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ได้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เนื้อหาอาเซียน จากหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียนที่พัฒนาขึ้นด้วยกระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ทั้งหมด 30 ข้อ

ค่าความเชื่อมั่น (KR-20) ของแบบทดสอบวัดผลสมรรถิ์ทางการเรียน

ด้านความรู้ เนื้อหาอาเซียน

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตารางที่ 8 ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสมรรถิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เนื้อหาอาเซียน

คนที่	ข้อที่									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	1	1	1	0	1	0	1	1	0	0
2	1	1	1	1	1	0	0	1	0	1
3	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1
4	0	1	1	1	1	0	1	1	0	1
5	0	0	1	1	0	1	1	1	1	1
6	1	0	0	1	1	1	0	0	1	0
7	1	0	1	1	1	0	1	0	0	0
8	0	0	1	0	1	0	1	0	1	1
9	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1
10	1	1	1	1	1	0	0	1	0	0
11	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0
12	0	1	1	1	1	0	0	0	1	1
13	1	0	1	1	0	0	1	0	0	0
14	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1
15	0	1	0	0	1	0	1	1	1	1
16	1	0	1	1	1	1	1	0	0	1
17	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0
18	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1
19	1	1	1	1	1	0	0	1	0	1
20	1	1	1	1	0	1	0	1	1	1
21	1	0	0	1	0	1	1	0	0	0

คนที่	ข้อที่									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
22	1	1	1	1	0	1	0	0	1	1
23	0	1	1	1	1	0	1	0	0	0
24	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1
25	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1
26	1	1	1	1	0	0	0	1	0	1
27	1	1	1	0	1	0	1	1	1	1
28	0	0	1	1	1	1	1	0	1	1
29	0	0	0	1	1	1	1	0	1	1
30	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0
รวม	20	20	24	25	20	15	19	15	15	20
p	0.67	0.67	0.80	0.83	0.67	0.50	0.63	0.50	0.50	0.67
q	0.33	0.33	0.20	0.17	0.33	0.50	0.37	0.50	0.50	0.33
Σ_{pq}	0.22	0.22	0.16	0.14	0.22	0.25	0.23	0.25	0.25	0.22

ตารางที่ 8 (ต่อ) ข้อ 11-20

คนที่	ข้อที่									
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1
2	1	1	0	1	0	1	0	0	0	1
3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0
4	1	0	0	0	0	1	1	0	1	1
5	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
6	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
7	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1
8	0	1	0	0	1	1	0	1	1	1
9	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
10	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1
11	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1
12	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
13	1	1	1	0	1	0	1	0	1	1
14	1	1	1	1	1	1	0	0	1	0
15	1	0	0	1	1	0	1	1	1	1
16	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
17	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0
18	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0
19	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1
20	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
21	1	1	0	0	1	1	1	0	1	0
22	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
23	1	1	0	1	0	0	1	0	1	1
24	1	0	1	1	0	0	1	1	1	0
25	1	1	0	1	1	1	1	0	1	1

คนที่	ข้อที่									
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
26	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
27	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1
28	1	1	1	1	0	1	1	1	0	1
29	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1
30	0	0	1	0	1	0	1	0	1	1
รวม	28	24	21	24	25	24	25	21	26	24
p	0.93	0.80	0.70	0.80	0.83	0.80	0.83	0.70	0.87	0.80
q	0.07	0.20	0.30	0.20	0.17	0.20	0.17	0.30	0.13	0.20
Σ_{pq}	0.06	0.16	0.21	0.16	0.14	0.16	0.14	0.21	0.12	0.16

26	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	26	676
27	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	27	729
28	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	24	576
29	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	25	625
30	0	1	0	1	0	0	1	1	0	1	13	169
รวม	25	23	25	22	23	23	22	21	23	24	666	15514
p	0.83	0.77	0.83	0.73	0.77	0.77	0.73	0.70	0.77	0.80		
q	0.17	0.23	0.17	0.27	0.23	0.23	0.27	0.30	0.23	0.20		
$\sum pq$	0.14	0.18	0.14	0.20	0.18	0.18	0.20	0.21	0.18	0.16	5.44	

การคำนวณค่าความแปรปรวน

$$s_t^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ $N = 30$, $\sum X^2 = 15514$, $\sum X = 666$

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า จะได้ } s_t^2 &= \frac{(30 \times 15514) - (666)^2}{30(30-1)} \\ &= \frac{465420 - 443556}{870} \\ &= 25.13 \end{aligned}$$

การคำนวณค่าความเชื่อมั่นจากสูตร KR-20

$$rtt = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right)$$

เมื่อ $k = 30$, $\sum pq = 5.44$, $S_t^2 = 25.13$

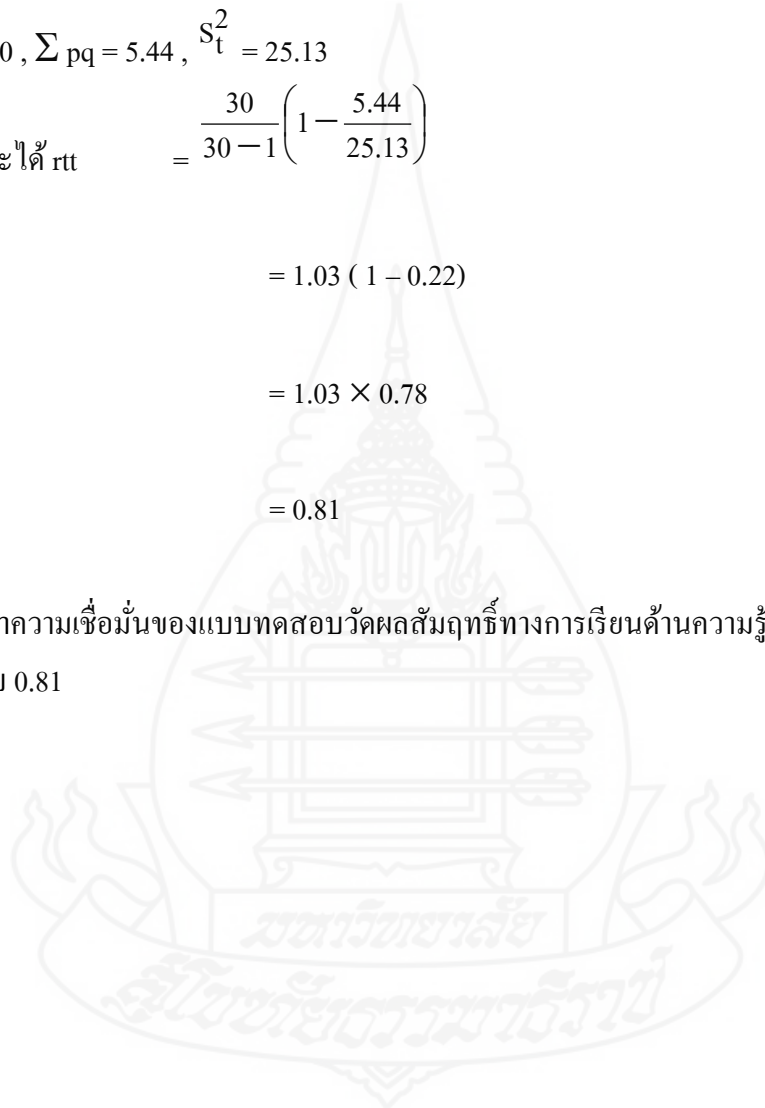
$$\text{แทนค่า จะได้ } rtt = \frac{30}{30-1} \left(1 - \frac{5.44}{25.13} \right)$$

$$= 1.03 (1 - 0.22)$$

$$= 1.03 \times 0.78$$

$$= 0.81$$

ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เนื้อหาอาเซียน
มีค่าเท่ากับ 0.81

ตารางที่ 9 แบบตรวจสอบคุณภาพแบบประเมินด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ทักษะ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ		
		+1	0	-1
	1. นำกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตประจำวัน			
	2. นำความรู้ ทักษะ และกระบวนการที่หลากหลายมาสร้างผลงาน/ โครงการที่เป็นระบบ มีขั้นตอนชัดเจน และมีประสิทธิภาพไปใช้ ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ได้อย่างเหมาะสม			
	3. เรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง			
	4. มีทักษะในการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร			
	5. สามารถเชื่อมโยงความรู้และทำงานกับผู้อื่นได้			
	6. มีวิธีการในการศึกษาความรู้เพิ่มเติมเพื่อขยายประสบการณ์ไปสู่ การเรียนรู้สิ่งใหม่ และสร้างองค์ความรู้ตามความสนใจอย่าง ต่อเนื่อง			
	7. ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข			
	8. ทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ สามารถแสดงความคิดเห็น ของตน ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			
	9. ปฏิบัติตามกฎ กติกา หน้าที่ ความรับผิดชอบ			
	10. เข้าร่วมกิจกรรมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์			
	11. เข้าใจ ยอมรับ ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ความ เสมอภาคทางเพศ			
	12. ใช้ภาษา กิริยา ท่าทางเหมาะสมกับบุคคลและโอกาสตาม มารยาทสังคม			
	13. ปฏิบัติงานในส่วนรวมอย่างมีความสุข			
	14. จัดการกับปัญหาและความขัดแย้งในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่าง เหมาะสม			
	15. วิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหา และมีการจัดการได้เหมาะสม			

ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ (IOC) ของแบบประเมิน
ด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คนพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมิน ได้ผลดังตาราง

ตารางที่ 10 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 4	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 5	รวม	ค่า IOC	การ แปลผล
1	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
10	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
11	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
12	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
13	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
14	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
15	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

คัดเลือกแบบทดสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป ได้แบบประเมินด้าน ทักษะการทำงานร่วมกับ
ผู้อื่น ที่ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 15 ข้อ

ตารางที่ 11 ค่าความเชื่อมั่น (Alpha) ของแบบประเมินด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น
สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

Reliability

Notes

Output Created	15-JAN-2018 21:58:56	
Comments		
Input	Filter	<none>
	Weight	<none>
	Split File	<none>
	N of Rows in Working Data File	30
Syntax	RELIABILITY /VARIABLES=a1 a2 a3 a4 a5 a6 a7 a8 a9 a10 a11 a12 a13 a14 a15 /FORMAT=NOLABELS /SCALE(ALPHA)=ALL/MODEL= ALPHA.	
Resources	Elapsed Time	0:00:00.00

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 15

Alpha = .7553

ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.75

ตารางที่ 12 แบบตรวจสอบคุณภาพแบบประเมินด้านเจตคติในการตระหนักรู้คุณค่าความเป็นไทย
และความป็นอาเซียน

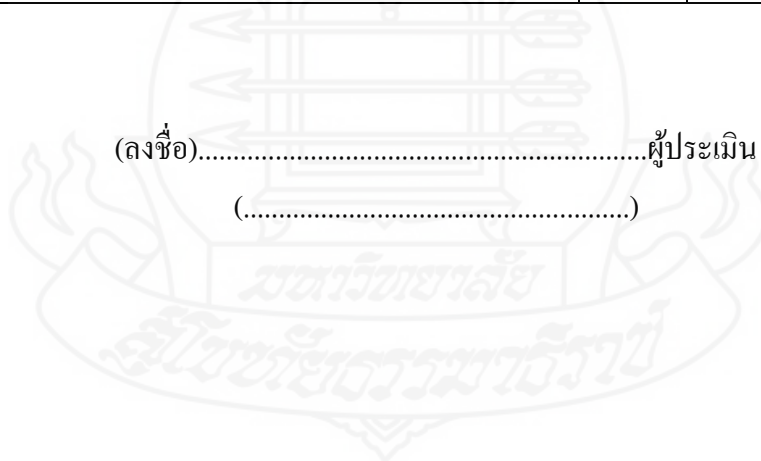
ข้อ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อ เสนอ แนะ
		เหมาะ สม +1	ไม่ แน่ใจ 0	ไม่ เหมาะสม -1	
1	ข้าพเจ้าคิดว่าการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของ ประชาคมอาเซียนเป็นสิ่งที่ดี				
2	การปฏิบัติตนในการเป็นผู้นำและผู้ตามในการดำเนิน กิจกรรมกลุ่ม ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่ช่วยให้เกิดประโยชน์ แต่อย่างใด				
3	เมื่อข้าพเจ้าใช้วิธีการต่างๆ ในการสื่อสารกับบุคคล อื่นๆ แล้วทำให้ประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี				
4	การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารกับบุคคลต่างๆ นั้นข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต				
5	ข้าพเจ้าเห็นว่าการใช้ภาษาของประเทศเพื่อนบ้านไม่ เป็นประโยชน์ต่อข้าพเจ้าแต่อย่างใด				
6	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยให้ข้าพเจ้าเกิดการ เรียนรู้สู่โลกกว้าง				
7	การแก้ปัญหาอย่างสันติวิธีเป็นวิธีการที่ดีที่ทุกคน ควรนำไปใช้				
8	ข้าพเจ้าไม่เห็นความสำคัญการเรียนรู้ที่เน้นทักษะ กระบวนการ				
9	การใช้ทักษะกระบวนการเรียนรู้ทำให้ข้าพเจ้าทำงาน ร่วมกับเพื่อนได้ดี				
10	ความหลากหลายทางวัฒนธรรมของประเทศเพื่อน ประชาคมอาเซียนนั้นข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นความยุ่งยาก ซับซ้อน				
11	ข้าพเจ้ายกย่องความหลากหลายทางวัฒนธรรมของ				

ข้อ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		เหมาะสม +1	ไม่ แน่ใจ 0	ไม่ เหมาะสม -1	
	ประเทศในประชาคมอาเซียน				
12	ข้าพเจ้าตระหนักในปัญหาของสังคมไทย				
13	ข้าพเจ้ามองไม่เห็นว่าจะมีปัญหาของสังคมประชาคมอาเซียนแต่อย่างใด				
14	ข้าพเจ้าเห็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน				
15	ข้าพเจ้าชอบช่วยเหลือเพื่อน ๆ ร่วมกันในการแก้ปัญหาทางสังคม				
16	ข้าพเจ้าเห็นว่าการแสดงความคิดเห็นต่อการทำกิจกรรมต่างๆ ไม่เกิดประโยชน์แต่อย่างใด				
17	ข้าพเจ้าเห็นว่าการคิดแบบมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการที่ยุ่งยาก				
18	ข้าพเจ้ามองไม่เห็นความสำคัญแต่อย่างใดที่จะต้องปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนๆ				
19	ข้าพเจ้าเห็นความสำคัญของการทำงานโดยมีความยืดหยุ่นให้พอดีและเหมาะสม				
20	การเรียนรู้โดยการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ช่วยให้ข้าพเจ้าสร้างงานชิ้นใหม่ๆ ได้อย่างมีคุณภาพ				
21	ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่มีความจำเป็นในการนำการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลมาใช้ในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น				
22	ข้าพเจ้าจะประสบความสำเร็จในการเรียน โดยไม่ได้นำความรู้และทักษะในการเรียนมาใช้				
23	การดำเนินชีวิตประจำวันของข้าพเจ้าจำเป็นต้องมีความรู้และทักษะทางการเรียน				
24	ข้าพเจ้ามีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย				
25	ข้าพเจ้ามีความภาคภูมิใจในความเป็นสมาชิกของ				

ข้อ	รายการพิจารณา	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		เหมาะสม +1	ไม่ แน่ใจ 0	ไม่ เหมาะสม -1	
	ประชาคมอาเซียน				
26	ข้าพเจ้าไม่ชอบมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อประชาคมอาเซียน				
27	ข้าพเจ้ามีความตระหนักในความเป็นประชาคมอาเซียน				
28	ข้าพเจ้าไม่เห็นความจำเป็นในการใช้ชีวิตแบบประชาธิปไตยยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล สันติวิธี/สันติธรรม				
29	ข้าพเจ้าไม่เห็นความจำเป็นในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแต่อย่างใด				
30	ข้าพเจ้าเห็นความสำคัญของการยึดมั่นในศาสนาที่ข้าพเจ้านับถือ				

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

(.....)

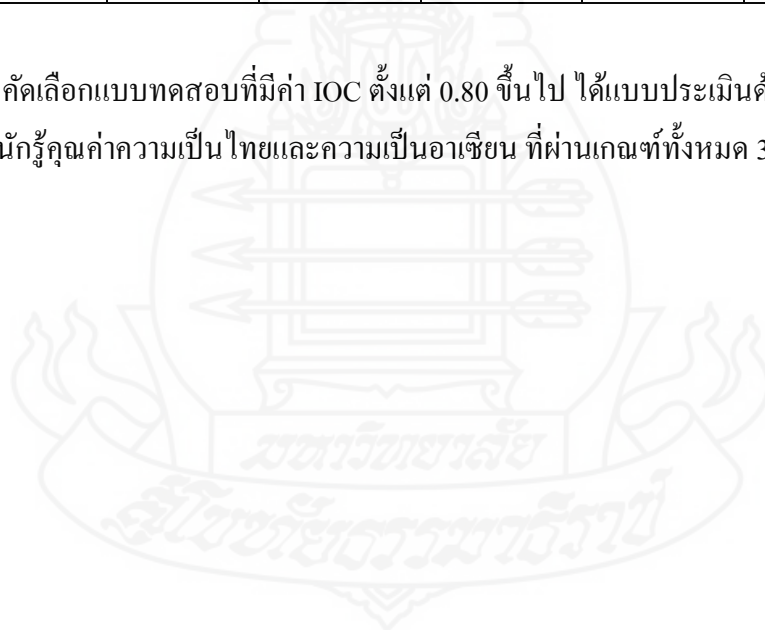
ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ (IOC) ของแบบประเมินด้านเจตคติ
การตระหนักรู้คุณค่าความเป็นไทยและความเป็นอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่3
ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องของ ได้ผลดังตาราง

ตารางที่ 13 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินด้านเจตคติในการตระหนักรู้คุณค่าความเป็น
ไทยและความเป็นอาเซียน

ข้อ ที่	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 4	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 5	รวม	ค่า IOC	การ แปล ผล
1	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
10	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
11	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
12	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
13	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
14	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
15	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
16	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
17	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
18	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
19	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
20	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 4	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 5	รวม	ค่า IOC	การ แปล ผล
21	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
22	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
23	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
24	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
25	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
26	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
27	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
28	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
29	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
30	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

คัดเลือกแบบทดสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป ได้แบบประเมินด้านเจตคติ
การตระหนักรู้คุณค่าความเป็นไทยและความเป็นอาเซียน ที่ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 30 ข้อ

ค่าความเชื่อมั่น (Alpha) ของ
แบบประเมินด้านเจตคติในการตระหนักรู้คุณค่าความเป็นไทยและความเป็นอาเซียน

ตารางที่ 14 ความเชื่อมั่นของแบบประเมินด้านเจตคติในการตระหนักรู้คุณค่าความเป็นไทยและความเป็นอาเซียน

Comments		
Input	Data	C:\Documents and Settings\Administrator\Desktop\แบบประเมินเจตคติ/แอลฟาเจตคติ.sav
	Filter	<none>
	Weight	<none>
	Split File	<none>
	N of Rows in Working Data File	30
Syntax		RELIABILITY /VARIABLES=n1 n2 n3 n4 n5 n6 n7 n8 n9 n10 n11 n12 n13 n14 n15 n16 n17 n18 n19 n20 n21 n22 n23 n24 n25 n26 n27 n28 n29 n30 /FORMAT=NOLABELS /SCALE(ALPHA)=ALL/MODEL=ALPHA.
Resources	Elapsed Time	0:00:00.00

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 30

Alpha = .8824

ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินด้านเจตคติ มีค่าเท่ากับ 0.88

ภาคผนวก ง

ผลการใช้ หลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผลการใช้ หลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1. คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เนื้อหาอาเซียน โดยใช้กระบวนการภาคีเครือข่าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียน-หลังเรียน
2. ผลการประเมินด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. ผลการประเมินด้านเจตคติในการตระหนักรู้คุณค่าความเป็นไทยและความเป็นอาเซียน

ตารางที่ 15 การแสดงคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียน-หลังเรียน

ที่	คะแนนก่อน	คะแนนหลัง
1	12	22
2	11	23
3	11	23
4	13	22
5	10	25
6	12	25
7	13	26
8	11	27
9	10	26
10	10	26
11	13	25
12	11	24
13	12	22
14	12	24
15	12	26
16	11	27
17	10	23
18	11	27
19	12	22
20	11	22
21	11	23
22	12	24
23	13	25
24	13	25
25	17	22
26	14	21
27	15	21
ค่าคะแนนเฉลี่ย	11.96	24.00

ตารางที่ 16 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียน-หลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนบ้านหนองไคร้

Paired Samples Statistics

	Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1 BEFORE	11.96	27	1.61	.31
AFTER	24.00	27	1.90	.37

Paired Samples Correlations

	N	Correlation	Sig.
Pair 1 BEFORE & AFTER	27	-.43	.03

Paired Samples Test

	Paired Differences					t	df	p
	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
				Lower	Upper			
Pair 1 AFTER - BEFORE	12.04	2.97	.57	10.86	13.21	21.07	26	.000

ตารางที่ 17 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินด้านทักษะการทำงาน
ร่วมกับผู้อื่นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่3 ของโรงเรียนบ้านหนองไคร้

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
A1	27	4	5	4.74	0.45
A2	27	4	5	4.74	0.45
A3	27	3	5	4.70	0.61
A4	27	2	5	4.74	0.76
A5	27	2	5	4.89	0.58
A6	27	2	5	4.07	0.92
A7	27	2	5	3.41	0.93
A8	27	4	5	4.74	0.45
A9	27	3	5	4.70	0.61
A10	27	2	5	3.41	0.93
A11	27	4	5	4.74	0.45
A12	27	4	5	4.74	0.45
A13	27	4	5	4.74	0.45
A14	27	3	5	4.70	0.61
A15	27	3	5	4.70	0.61
ALLALL	27	4.00	5.00	4.52	0.45
Valid N (listwise)	27				

ตารางที่ 18 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินด้านเจตคติในการตระหนักคุณค่าของความเป็นไทยและความเป็นอาเซียน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนบ้านหนองไคร้

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
A1	27	3	5	4.11	0.64
A2	27	3	5	4.15	0.60
A3	27	2	5	4.48	0.80
A4	27	3	5	4.22	0.70
A5	27	3	5	4.04	0.81
A6	27	2	5	3.59	0.80
A7	27	2	5	4.22	0.80
A8	27	2	5	4.04	0.81
A9	27	2	5	3.37	0.67
A10	27	3	5	4.07	0.78
A11	27	2	5	4.33	0.96
A12	27	2	5	3.74	0.81
A13	27	3	5	4.00	0.78
A14	27	2	5	4.04	0.76
A15	27	2	5	3.93	0.78
A16	27	1	5	3.41	0.97
A17	27	3	5	4.07	0.83
A18	27	2	5	4.07	0.83
A19	27	2	5	4.33	0.83
A20	27	2	5	3.93	0.78
A21	27	3	5	3.74	0.66
A22	27	3	5	3.85	0.66
A23	27	2	5	3.96	0.65
A24	27	2	5	3.81	0.83
A25	27	3	5	4.07	0.83
A26	27	2	5	3.63	0.84
A27	27	2	5	4.19	0.92
A28	27	3	5	4.44	0.64
A29	27	3	5	4.19	0.74
A30	27	3	5	4.48	0.58
ALLALL	27	3.20	4.70	4.02	0.36
Valid N (listwise)	27				

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวนิจษ์ตา โชติวิศิษฐ์กุล
วัน เดือน ปีเกิด	10 ธันวาคม 2515
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	159 หมู่3 ตำบลสันป่าเปา อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
ประวัติการศึกษา	ค.บ. (การสอนภาษาอังกฤษ) วิทยาลัยครูเชียงใหม่ พ.ศ. 2536 ศษ.ม (การประถมศึกษา) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2542
สถานที่ทำงาน	อาคารสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่ ถนนโชตนา ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50300 โทรศัพท์ 053-218599 มือถือ 0617965151
ตำแหน่งปัจจุบัน	ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะ ชำนาญการพิเศษ
ประวัติด้านวิชาการ/ ประสบการณ์	<ul style="list-style-type: none"> - ครูผู้สอน 16 ปี - ศึกษานิเทศก์ ปี 2554-ปัจจุบัน - คณะทำงานของ สพฐ. และ หลายคณะ เช่น ด้านหลักสูตรฯ ด้านคู่มือครู แบบเรียน - ศึกษาดูงานทั้งใน และนอกประเทศ เช่น การประชุม APEC ด้านการสอนคณิตศาสตร์โดยใช้การศึกษายทเรียน (Lesson Study) ณ ประเทศญี่ปุ่น - รายงานการวิจัยเชิงทดลองเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการสอน (lesson study สาขาคณิตศาสตร์) - รายงานการวิจัยเชิงสำรวจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร และการนิเทศภายใน - รายงานกระบวนการพัฒนาครูเรื่องการวิจัยในชั้นเรียน - รายงานการพัฒนาครูตามมาตรฐานวิชาชีพครูภาษาอังกฤษโดยใช้ สื่อการเรียนรู้ (Teacher kits)